

BENTOERA ...stappenplan...

110E JAARGANG — NO.: 77 ZATERDAG 17 APRIL 1993

AMIGOE

Prikè

GGD: Stapje voor stapje plan

Leider Bosnische Serviërs ontkent bezetting

V-raad: Srebrenica nu 'veilige zone'

NEW YORK - De Veiligheidsraad (V-raad) heeft vrijdag kort voor middernacht de moslim-enclave Srebrenica tot 'veilige zone' verklaard. In deze zone mogen geen 'vijandelijke handelingen' worden gepleegd en de stad mag niet worden aangevallen, zo heette het in een resolutie die unaniem werd aangenomen. De V-raad roept de Bosnische Serviërs op de aanvallen op Srebrenica te staken en de regio onmiddellijk te verlaten. Een hulpkonvooi van de Verenigde Naties is ondertussen vertrokken met bestemming Srebrenica. Overigens deden al geruchten de ronde dat deze stad in handen van de Serviërs was gevallen. De leider van de Bosnische Serviërs, Radovan Karadzic ontkende dit bericht echter.

De resolutie van de V-raad over Srebrenicva is een reactie op de voortdurende aanvallen van de Bosnische Serviërs op de moslim-enclave en op de vermoedelijke val van de stad. Hoewel nog steeds niet officieel bevestigd is dat de moslim-verdedigers zich hebben overgegeven, gaan westerse diplomaten er vanuit dat Srebrenica in handen is gevallen van Servische strijdkrachten. VN-diplomaten menen dat de levens van zestigduizend mensen worden bedreigd; van dertigduizend inwoners van Srebrenica en van evenvele vluchtelingen in de omgeving.

De term 'veilige zone' of 'vrijhaven' houdt in dat de stad onder bescherming van de Verenigde Naties moet komen te staan. De V-raad doet in haar resolutie een beroep op hoofdstuk 7 van het Handvest van de VN, op grond waarvan geweld kan worden gebruikt om maatregelen nageleefd te krijgen. Zo'n 150 Canadese VN-militairen gaan zaterdag naar Srebrenica.

Zij zouden daarvoor toestemming van de Bosnische Serviërs hebben gekregen. Of zij de verovering van Srebrenica door de Bosnische Serviërs nog kunnen voorkomen of mogelijk kunnen terugdraaien, daarover durfde zich niemand in New York uit te laten.

De V-raad heeft secretaris-generaal Boutros Boutros-Ghali gevraagd onmiddellijk stappen te ondernemen voor de versterking van VN-troepen in en rond Srebrenica. De explosieve humanitaire situatie van de moslims - ondervoeding, honger, het ontbreken van medische zorg etc. - moet daarbij extra aandacht krijgen.

Fungerend voorzitter van de V-raad, de Pakistaan Jamsheed Parker, zei dat als de Bosnische bezetters hun aanvallen voortzetten en zich niet terugtrekken, de raad onmiddellijk zal stemmen over een resolutie, waardoor de sancties tegen klein-Joegoslavië aanzienlijk verscherpt zullen worden. De resolutie zou oorspronkelijk pas op 26 april, een dag na het Russische referendum, in stemming worden gebracht. Volgens diplomaten bestaat er in het geval van verdergaande Servische aanvallen een consensus binnen de V-raad om met onmiddellijke ingang de sancties tegen klein-Joegoslavië te verscherpen.

PACIFICATIE

Een VN-hulpkonvooi heeft zaterdagmorgen Belgrado verlaten en is op weg naar de moslim-enclave Srebrenica. Een woordvoerder van de VN-organisatie voor de Vluchtelingen zei dat het konvooi van tien vrachtwagens voedsel en medicijnen naar Srebrenica zal brengen en zal proberen vluchtelingen

Vervolg op pag. 9

Staking dreigt bij PDVSA

CARACAS - Boven Venezuela hangt de schaduw van een staking in de olie-industrie. Eerder in de week is het cao-overleg met het staatsbedrijf PDVSA afgebroken.

Mocht er in het weekeinde geen uitweg worden gevonden dan begint maandag een algemene staking bij het oliebedrijf, de belangrijkste bron van inkomsten van de Venezolaanse overheid. Zo heeft men van de kant van Fedepetrol verzekerd, de vakbond die het personeel van PDVSA vertegenwoordigt. Het zou de eerste algemene staking worden in de oliesector sinds deze in 1975 werd genationaliseerd onder president Carlos Andres Perez die toen zijn eerste ambtstermijn vervulde. Er werken 43.000 mensen bij PDVSA. Ook in de onderwijssector dreigt een algemene staking.

Hondurees congreslid:

Handel in organen van kinderen

TEGUCIGALPA - Meer dan twintig Hondurese kinderen zijn in particuliere ziekenhuizen en klinieken in de Verenigde Staten en Canada geopereerd om organen van deze kinderen te kunnen verkopen.

Deze beschuldiging is geuit door het congreslid Rosario Godoy van de oppositie. Volgens Godoy zijn een paar van deze kinderen daarna teruggekeerd in Honduras. Van de andere kinderen weet men niet meer of zij nog in leven zijn en waar zij zich bevinden. In verband met de ernst van deze beschuldiging is een congrescommissie benoemd die een onderzoek moet instellen naar deze handel in kinderen. Ook in kinderen van andere Latijnsamerikaanse landen zou met het oog op hun lichaamsorganen gehandeld worden.

Schoten voor de boeg van ballingen

■ *MARJ AZ-ZOHOUR - Een groep Palestijnse ballingen heeft in het niemandsland tussen Israel en Libanon weer een mars gehouden in de richting van de grens met Israel. Met schoten 'voor de boeg' werden de ballingen afgehouden van hun plan om verder door te trekken. Met de koran in de hand getuigden zij van hun overtuiging.*
(AFP-satellietfoto)

ANC eist spoed met multiraciale verkiezingen

Ongehoorzaamheidscampagne aangekondigd in Zuid-Afrika

JOHANNESBURG - Het ANC en zijn bondgenoten, de communistische partij SACP en de zwarte vakbondsfederatie COSATU, eisen sinds vrijdag dat er nu snel een datum wordt vastgesteld voor de 'eerste multiraciale verkiezingen' in het land. Om de eis kracht bij te zetten willen zij dinsdag, de dag na de begrafenis van de vermoorde zwarte leider Chris Hani, voor onbepaalde tijd een massale campagne van burgerlijke ongehoorzaamheid tegenover het blanke gezag ontketenen.

Dit zeiden de leiders van de drie organisaties, Cyril Ramaphosa (ANC), Joe Slovo (SACP) en Jay Naidoo (Cosatu) vrijdag op een gezamenlijke persconferentie in Johannesburg. Een soortgelijke actie leidde in mei vorig jaar tot talloze doden als gevolg van botsingen met de politie en tussen rivaliserende zwarte groepen.

"Wij zullen ons niets aantrekken van eventuele verboden op nieuwe betogingen", zeiden zij aan de vooravond van gigantische defilés ter herdenking van Hani op zaterdag in drie blanke steden - Johannesburg, Pretoria en Vanderbijlpark - in het gebied van groot Johannesburg, waarin de regering negentien 'noodgebieden' heeft uitgeroepen. Dit geeft de politie uitgebreide bevoegdheden, vooral ook om van geval tot geval betogingen te kunnen verbieden. De organisatoren verwachten voor zaterdag 150.000 zwarten in Johannesburg, honderdduizend in Pretoria en tachtigduizend in Vanderbijlpark.

GEDULD OP

'Uiterlijk eind mei moet er een datum voor de verkiezingen zijn vastgesteld. De onvergeeflijke moord op Hani heeft het leger van het volk door het hele land gemobiliseerd. Het geduld van de mensen is op. De onderhandelingen mogen zich niet eeuwig voort gaan slepen", zeiden Ramaphosa, Slovo en Naidoo in een verklaring.

Ramaphosa voegde op de persconferentie toe dat er niet alleen een verkiezingsdatum moet zijn voor eind mei, maar dat dan ook de overgangsraad moet zijn geïnstalleerd. Deze raad, waarin ook de zwarte meerderheid vertegenwoordigd moet zijn, wordt door president Frederik de Klerk pas voorzien voor juni. De raad moet toezien op de organisatie van de verkiezingen voor een grondwetgevende vergadering, op de staatsmedia tijdens de verkiezingscampagne en vooral de veiligheidstroepen in de gaten houden. Over deze laatste taak van de raad zei Ramaphosa op de persconferentie dat de drie bondgenoten ANC, SACP en Cosatu niet alleen 'politiek toezicht' op deze troepen willen, maar ook 'operationeel toezicht'.

AFGEWEZEN

ANC en de zwarte vakbondsorganisatie Cosatu met haar ruim een miljoen leden riepen hun aanhang vrijdag op maandag bij de begrafenis van Hani niet naar hun werk te gaan, maar de werkgevers deelden onmiddellijk mee dat maandag als gewone werkdag zal worden beschouwd. ANC-woordvoerder Carl Niehaus zei dat zijn organisatie een verzoek van de regering om een spoedbijeenkomst tussen De Klerk en ANC-leider Nelson Mandela heeft afgewezen.

In Zuid-Afrika zijn negentien plaatsen rond Johannesburg voor het weekeinde verklaard tot 'onrust-gebieden' waarvoor strenge veiligheidsmaatregelen zijn ingesteld. De politie verklaarde dat de maatregelen verband houden met de herdenkingsen protestbijeenkomsten zaterdag en zondag voor de vermoorde zwarte leider Chris Hani. Hierdoor krijgen de Zuidafrikaanse justitiële en politionele autoriteiten uitgebreide bevoegdheden, vooral om optochten en betogingen beperkingen op te leggen of te verbieden.

DODENLIJST

Behalve voor Johannesburg en het zwarte woonoord Soweto, gelden de extra maatregelen vooral voor de blanke conservatieve voorsteden rond Johannesburg en de zwarte townships. Onder de plaatsen is Boksburg, de voorstad waar Chris Hani, leider van de Zuidafrikaanse communistische partij, zaterdag bij zijn woning werd doodgeschoten.

De vermoedelijke moordenaar van Hani zou ook aanslagen hebben beoogd op ANC-leider Nelson Mandela en de Zuidafrikaanse minister van Buitenlandse zaken, Roelof Botha. De Zuidafrikaanse pers meldde vrijdag dat op een 'dodenlijst' die in de woning van de Poolse verdachte Janusz Walus is gevonden hun namen staan. Walus werd kort na de moord op Hani aangehouden. De lijst zou tien namen omvatten, maar de kranten melden verschillende namen. De politie zou de betrokkenen extra bescherming hebben aangeboden, maar die zou door allen zijn afgewezen.

President van Turkije onverwacht overleden

ANKARA - President Turgut Ozal van Turkije is overleden. Dit heeft het semi-officiele Turkse persagentschap zaterdag bekendgemaakt. Ozal was eerder op de dag met grote spoed overgebracht naar de afdeling 'Intensive care' in het Hacettepe universiteitsziekenhuis in de hoofdstad vanwege hartproblemen. Dit deelde zijn woordvoerder zaterdag mee.

"De president heeft te kampen met een ernstige daling van zijn bloeddruk, veroorzaakt door hart- en vaatproblemen", zo zei zijn zegsman, Kaya Toperi, korte tijd daarvoor voor de Turkse televisie. "Zijn toestand is ernstig. De artsen doen alles wat in hun vermogen ligt". Ozal (66) onderging in 1987 een grote hartoperatie. Zover bekend had hij sindsdien geen problemen meer gekend. De instorting van Ozal was mogelijk het gevolg van oververmoeidheid. De president keerde donderdag terug van een zware tweeweekse reis langs een aantal Centraalaziatische landen, onder meer Azerbajdzjan waar hij overlegde over de oorlog tussen Azerbajdzjan en het buurland Armenië.

Artsen zeiden dat Ozal bij aankomst in het Haceteppeziekenhuis al klinisch dood was, zo berichtte het persagentschap Anatolia. Zijn hart klopte ten gevolge van een verstopte kransslagader niet meer. Volgens de Turkse grondwet wordt parlementsvoorzitter Husamettin Cindoruk waarnemend president totdat de volksvertegenwoordiging een opvolger voor Ozal kiest. Om een nieuwe president te kiezen is een tweederde meerderheid nodig. Premier Suleiman Demirel, vice-premier Erdal Inonu, leden van de regering en vele hoge regeringsfunctionarissen zijn op weg naar Ankara. Radio en televisie hebben hun uitzendingen onderbroken en zenden treurmuziek uit.

ÑAPA

In dit nummer van Ñapa:

* DE GEESTELIJKE verzorging van de marinemensen en hun familieleden is in goede handen bij een trio aalmoezeniers. Zij worden aan het woord gelaten door Ines Jonker. pag. 1

* DE HOGESCHOOL Alkmaar is heel positief over de kwaliteit van de stageplaatsen op Aruba. Annelien van Hemert laat zien waarom. pag. 3

* AUTEUR ANIL Ramdas werpt een heel nieuw licht op de 'migrantenervaring' in de Caribische literatuur. Een verslag van Aart Broek. pag. 5

* En verder in deze editie van Ñapa onder meer het derde deel van een vierluik over Israël, de rubriek Kerk en Wereld, de postzegelrubriek, schaken en de cryptogram.

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met deze zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

Salomonsoordeel jury

Twee agenten schuldig in zaak Rodney King

LOS ANGELES - Een jury in Los Angeles heeft zaterdag twee blanke agenten schuldig bevonden aan de mishandeling van Rodney King. Twee anderen werden vrijgesproken. Een sergeant die de leiding had en een agent die de meeste stokslagen toediende, werden schuldig bevonden aan schendingen van de mensenrechten van de zwarte automobilist.

Rodney King werd twee jaar geleden langdurig door politieagenten met stokken afgetuigd. De gebeurtenis, die door een amateur werd gefilmd, leidde tot grote verontwaardiging.

De twee verdachten kunnen veroordeeld worden tot gevangenisstraffen tot tien jaar en boetes tot 250.000 dollar. Het vonnis wordt op 4 augustus uitgesproken. De agenten blijven tot die tijd op borgtocht vrij.

Bij een eerder proces in 1992 werden alle vier de betrokken agenten vrijgesproken door een jury die geheel uit blanken bestond. Hun vrijspraak leidde destijds tot ernstige onlusten in Los Angeles, waarbij 53 doden vielen en voor twee miljard gulden schade werd aangericht.

De huidige jury bestond uit negen blanken, twee zwarten en een 'hispanic'. De politie van Los Angeles was in staat van paraatheid gebracht. Circa 6.500 agenten waren gemobiliseerd om op alles voorbereid te zijn.

Ku Klux Klan op bezoek in Los Angeles

■ *LOS ANGELES - In het door de media al dagenlang belegerde gerechtsgebouw van Los Angeles deed zich vrijdag een incident voor toen Thomas Robb (midden) op bezoek kwam. Hij is de nationale directeur van de Ku Klux Klan. Oproerpolitie verscheen massaal ter plaatse. Tussen de Ku Klux Klan-leider en tegenstanders van deze racistische organisatie kwam het tot een scheldpartij waarna Robb snel werd afgevoerd. Vanmorgen zou de jury in de Rodney King-zaak een verklaring afleggen. Het politiekorps werd in verband daarmee in een verhoogde staat van paraatheid gebracht.*

St. Jorisdag met kampvuur en ceremonie

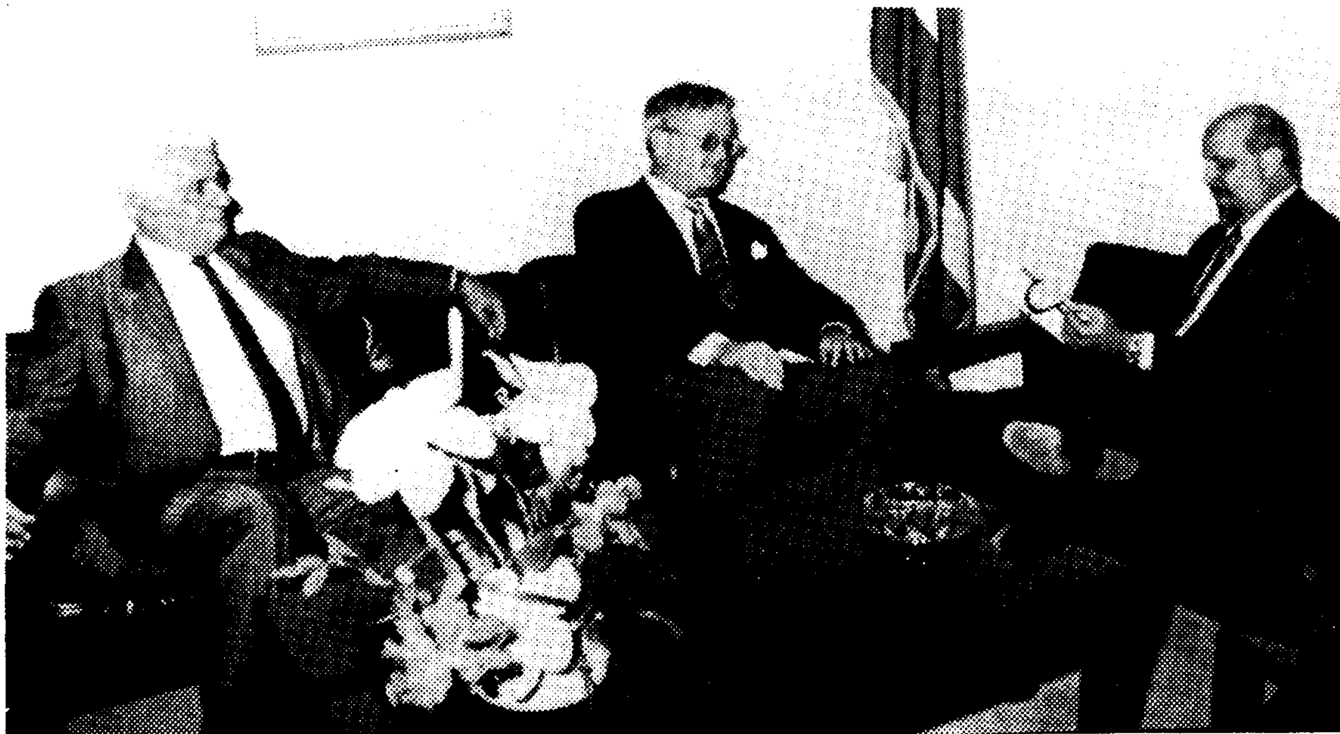
WILLEMSTAD — De Antilliaanse Padvinders en de Katholieke Verkenners vieren St. Joris-dag (23 april) dit jaar op zaterdag 24 april. Na een ceremonie op het Brionplein trekken de padvinders in optocht naar het Wilhelminaplein. 's Avonds houden zij een groot kampvuur op de parkeerplaats van Marichi.

St. Joris is de patroon van de padvinders. Te zijner ere wordt op 24 april om 7:50 uur een gebed uitgesproken, de vlag gehesen en het Curaçaose volkslied gezongen. Op het Wilhelminaplein reiken de geüniformeerde verkenners en padvinders rode St. Joris-rozen uit. Die gaan naar organisaties die zich hebben ingezet voor de gemeenschap volgens de idealen van St. Joris. Het officiële gedeelte eindigt om 10 uur.

Vanaf 18:30 uur zijn padvinders en verkenners weer present bij het kampvuur. Tot 21 uur presenteren de verschillende groepen zichzelf met zang en sketches.

Zowel bij de officiële plechtigheid 's ochtends als bij het informele kampvuur in de avonduren is iedereen van harte welkom. Voor het kampvuur dient men zelf een stoel mee te nemen.

Zweeds ambassadeur bij Mendes

■ *WILLEMSTAD — De ambassadeur van Zweden in Venezuela, Peter Leandelius (midden), bracht onlangs een beleefdheidsbezoek aan de waarnemend gezaghebber van Curaçao, Eduard Mendes de Gouveia (rechts). Hij werd daarbij vergezeld door de Zweedse consul Henry Maduro (links).*

WILLEMSTAD —Tijdens een verkeerscontrole in Punda werden gisteren tussen 7 en 14 uur 68 processen-verbaal opgemaakt. Van deze 68 auto's waren er 52 door rood licht gereden.

OPINIE

Door: **Ronny Rens Sr.**

DE JAREN DERTIG waren nog het tijdvak, waarin het koloniale bewind hoogtij vierde. Typerend daarvoor was het in 1937 toegekende kiesrecht aan de Curaçaose bevolking. Bij de in dat jaar gehouden, allereerste verkiezingen mochten alleen mannen ouder dan 25 jaar stemmen, bovendien moesten ze zeven klassen lagere school hebben doorlopen, een huis bezitten en het toen bijzonder weelderige loon van honderd gulden per maand verdienen. Vrijwel alleen de blanke protestanten en de joden konden daarom het Statencollege kiezen, waarin tien vertegenwoordigers werden gekozen door de bevolking en vijf door de gouverneur aangewezen.

Een paar exponenten onder de gekleurde burgers, die 75 procent van de bevolking uitmaakten, beijverden zich daarom al voor 1937 voor de verkrijging van gelijke rechten. Een van hen was mr. dr. Moises Frumencio da Costa Gomez, die vanaf zijn jonge jaren tot aan zijn dood in 1966 is blijven strijden voor — wat hij zelf aanduidde als — 'het verlenen van waardigheid aan het volk en het scheppen van een nieuw Curaçao'. Al voor 1937 was hij bezig geweest met het oprichten van een politieke partij, onder het motto dat alleen via politieke macht het volk van het koloniale juk kon worden bevrijd. Als kleurling kon dat echter in die tijd alleen gebeuren via de gevestigde politieke structuren, vandaar dat hij in januari 1937 inging op de uitnodiging van bisschop Verriet mee te werken aan de toestandkoming van de Curaçaosche Rooms-katholieke Partij, een van de drie groeperingen die eind dat jaar aan de eerste verkiezingen deelnamen.

Da Costa Gomez werd toen een van de tien gekozen Statenleden. Doctoor is daarna tot aan zijn dood, bij elke verkiezing weer, gekozen als een van de vertegenwoordigers van het Curaçaose volk. Geen enkele politicus voor noch na hem, heeft zich zo intens beijverd voor de politieke bewustwording van de Curaçaose mens, zich zo sterk ingezet voor het ontkoppelen van dit eiland van de toentertijd heersende, onrechtvaardige banden met Nederland en het overwegend zwarte deel van de bevolking zelfrespect en het gevoel van eigenwaarde bijgebracht.

Het was evenwel niet goed mogelijk om binnen de gelederen van de Rooms-Katholieke Partij voor deze idealen te strijden. Da Costa Gomez ging deze partij steeds meer beschouwen als een handlanger van de koloniale machthebbers en besloot daarom in 1948 zijn eigen partij op te richten: de Nationale Volks Partij, inmiddels omgedoopt tot Partido Nashonal di Pueblo, die maandag het 45-jarig bestaan viert. Al een jaar later boekte Da Costa Gomez een van zijn grootste successen: het algemeen kiesrecht voor vrouwen en mannen werd in 1949 op de Antillen ingevoerd.

Hoewel hij nooit premier is geweest, is Da Costa Gomez zich volledig blijven inzetten voor de politieke gelijkberechtiging van de Curacaose burger. Hij hield zelfs de NVP steeds in de oppositie, maar heeft in 1954 toch een uitermate belangrijke rol vervuld bij de totstandkoming van het Statuut, daar de toenmalige bewindvoerders niet buiten hem om konden. In die periode, toen de moderne communicatietechnieken de politici niet ten dienste stonden en de invloed van de bestaande massamedia lang niet zo indringend was als tegenwoordig, kreeg Da Costa Gomez een aanhang bijeen die zich van Oost- naar Westpunt uitstrekte. Tot in de kleinste wijken hield hij lezingen en vergaderingen, in de overtuiging dat het volk alleen via politieke macht helemaal vrij zou kunnen worden.

Zestien jaar lang, namelijk tijdens vier opeenvolgende regeringen van Efraïn Jonckheer, weigerde hij concessies te doen en in de regering zitting te nemen. Toen ik hem in 1957 als beginnend Amigoe-journalist vroeg waarom hij geen water in de wijn deed, sprak hij woorden die ik mijn hele leven niet heb vergeten. "Rens, jongen", zo sprak hij mij steeds aan, "compromissen leveren een verwaterd resultaat op, waarin ik uiteindelijk mezelf noch mijn oorspronkelijke ideeën meer zou herkennen".

Het is de grote verdienste van Doctoor geweest om niet de revolutie te prediken, maar integendeel op te roepen om 'binnen de bestaande politieke kaders en via orde en discipline' de gewenste politieke doeleinden na te streven.

Het pleit voor het leiderschap van degenen die na hem kwamen, met name Juancho Evertsz en vooral Maria Liberia, dat zij de toorts die Doctoor heeft aangereikt, hebben overgenomen en de PNP gemaakt tot de gigant die zij vandaag in de politiek geworden is.

Bij dit 45-jarig bestaan hopen wij dat de bezielende geest van Doctoor de huidige leiders van de partij tot nog grotere daden mag inspireren, dat zijn principes zullen worden hooggehouden en vooral: dat de partij — met het roer van staat in handen — nog meer inhoud zal geven aan de belangeloze en idealistishe strijd die Doctoor vanuit zijn oppositiezaal voerde voor de waardigheid, het respect en de opbouw van dit volk en dit eiland.

Belle en het Beest

IN DRIE JAAR tijd maakte Toneelgroep Theatrum zes produkties. Toneelgroep Theatrum bestaat uit een kerngroep volwassenen die samen met een kinderkoor musicals voor de jeugd ten tonele brengt. *Raadsels rond het Ruime Sop, Het koffertje van Meneer van Dalen, De Kleurenkoningin, Kerstbomen groeien overal* en *De Tijdmachine* zijn de voorgaande produkties. Deze keer is gekozen voor *Belle en het Beest*. Een oud Frans sprookje, dat vooral bekend is geworden door de tekenfilm.

De meeste kinderen in de zaal kenden het verhaal wel, maar een musical in een schouwburg is heel iets anders. Er zaten veel basisschoolkinderen in de zaal en het is leuk om te horen hoe sterk kinderen reageren op wat er op het toneel gebeurt. Natuurlijk is een beest, harig, een kop met enorme tanden en grote klauwen aan handen en voeten, eng. Maar de twee zussen van Belle die alleen maar aan kleren en sieraden denken, kregen ook veel commentaar, evenals de knappe Gaston. Voeg daarbij een goede fee en een boze tovenaar en alle elementen van een sprookje zijn aanwezig. De strijd tussen goed en kwaad kan beginnen. En je kunt rustig genieten want bij een kindersprookje hoef je je nooit af te vragen hoe het afloopt.

Toch zitten er wel verrassingen in voor de toeschouwers: schuifelende theepotten en zingende theekopjes bijvoorbeeld. En niet enkele maar heel veel. Zij stoffen, vegen, schenken en bedienen dat het een lust is. Het afschuwelijke, enge, beest woont dus in een echt sprookjeskasteel.

Rob van der Laar heeft prachtige decors gemaakt al duurde het wisselen die ene keer na de pauze, met de gordijnen dicht, te lang. Daardoor gaat de vaart eruit. Ook is de geluidsinstallatie niet erg best. Daardoor wordt de muziek erg blikkerig. Soms zingt het koor of de solisten met vooraf opgenomen muziek (plus zang) mee, soms zingt men zonder geluidsinstallatie. In het laatste geval is het volume minder, maar het geluid klinkt veel beter. Het is jammer dat er niet met een orkest in de orkestbak gewerkt kan worden, maar dan zou het koor van Ramon Williams weer niet af en toe uit de catacomben kunnen opstijgen.

Wat me iedere keer weer opvalt bij de Theatrumprodukties, waar Etta Pijl de regie voert, is hoeveel aandacht er wordt besteed aan de details: decors, licht, ballet, koor, kostuums, kapsels, de manden met brood of de mes en vork op tafel, aan alles is zorg besteed. Na maandenlang oefenen op de porch in Emmastad komen in Centro Pro Arte alle draden feilloos samen.

Ik denk dat de ouders, die zuchtend met hun kinderen mee 'moesten' naar de schouwburg en verplicht hun colbertje en nette jurk aantrokken, geen spijt hebben gehad. Het plezier van de kinderen in het spel, hun reacties daarop, hebben veel vergoed. En het kleurrijke schouwspel, de mooie kostuums en de goede afloop hebben ook de volwassenen één avond een sprookjeswereld gegeven, een goede fee en een kopje thee voor de dorst.

●NEL CASIMIRI

Bijna twee miljoen achterstallige betalingen

ALM: binnen week premies aan pensioenfonds betalen

WILLEMSTAD — De ALM heeft een week de tijd om aan het pensioenfonds van ALM-vliegers achterstallige afdrachten voor haar vliegers te voldoen. Het gaat om een bedrag van Naf. 1.831.055.99. Dat bepaalde rechter L. Goossens gisteren in een kort geding van de Vereniging van Nederlandse Vliegers afdeling Nederlandse Antillen (VNV) tegen de ALM.

Ook in de toekomst dient de ALM steeds voor het eind van de maand de verschuldigde gelden terzake van pensioenbijdrage, premie herverzekering risico van invaliditeit en andere inhoudingen aan het pensioenfonds te voldoen. De rechter heeft een dwangsom van een half miljoen gulden per dag bepaald.

De niet afgedragen gelden betreffen de periode oktober 1992 tot en met februari 1993. In de collectieve arbeidsovereenkomst tussen de ALM en haar vliegers staat dat de ALM zowel het werkgeversaandeel (31.1 procent van het brutoloon) als het werknemersaandeel (6 procent) aan het pensioenfonds dient af te dragen. Ook de premie en andere inhoudingen behoren door de ALM te worden voldaan, en wel voor het eind van iedere maand.

Het voornaamste verweer van de ALM komt erop neer dat zij niet kan betalen. Zij zou te lijden hebben onder de malaise in de mondiale luchtvaartindustrie. Voorts zouden sommige opbrengsten in landen als Haïti en Suriname vastzitten. De rechter noemt deze liquiditeitsproblemen 'typische ondernemersrisico's' en meent dat de ALM die niet kan afwentelen op de werknemers, zeker niet wanneer dit eenzijdig gebeurt. De liquiditeitssituatie is voor de rechter dan ook geen reden om coulant te zijn. De artikelen 2 en 3 leggen immers aan de werkgever een 'keiharde verplichting' op pensioenpremies tijdig af te dragen.

De rechter wees de vordering van de VNV grotendeels toe. De ALM krijgt een week de tijd in plaats van de gevraagde 48 uur, ze moet wel wettelijke rente, maar geen vertragingsrente betalen en de geëiste dwangsom van een miljoen is door Goossens gehalveerd.

Huis afgebrand

WILLEMSTAD —In een perceel aan de Tobagoweg is gisteravond brand uitgebroken. De brandweer greep in maar kon niet voorkomen dat het houten huis compleet afbrandde.

De eigenaar van de woning was op het moment van de brand niet thuis. Het bureau recherche doet het verdere onderzoek.

Maar neemt de schulden niet over

DMCE overweegt een joint-venture met Nieuwe E-Meta

WILLEMSTAD — Drydock Marine Construction & Engineering (DMCE), een volle dochtermaatschappij van de CDM Holding, is in bespreking met de Nieuwe E-Meta-eigenaren over het aangaan van een joint-venture. Zo bevestigt DMCE-directeur Theo Lendering. Als het tot een overeenkomst komt, zullen de schulden van de 'oude' E-Meta echter wel buiten die overeenkomst moeten blijven.

Met die schulden van de oude E-Meta (te zamen zo'n drie miljoen aan het eilandgebied, Land en de SVB voor belastingen en niet-afgedragen premies, plus een lening van een miljoen bij twee banken waarvoor het eilandgebied garant staat, alsook andere schuldeisers voor een bedrag van tenminste drie ton) heeft DMCE immers niets te maken. Lendering: "We overwegen het aangaan van een *joint venture* met de Nieuwe E-Meta, om de werkgelegenheid voor die mensen te behouden. Maar die schulden van de oude E-Meta zijn buiten ons om gemaakt, dus daarvoor hebben wij ook geen verantwoording. We willen helpen, maar niet de schulden overnemen."

Lendering wijst er op dat zijn bedrijf het oude E-Meta in het verleden ook meermalen heeft geholpen om werkgelegenheid te behouden. Zo is het aangesteld als hoofdaannemer bij het project 'onderhoud verfwagens van de Julianabrug', opdat E-Meta dit werk kan uitvoeren. DMCE heeft zelf geen mensen aan dit project werken, op het toezicht houden na. Eilandsraadlid Faroe Metry wil nu weten of E-Meta met het geld dat hiermee wordt verdiend, een deel van de lening van 1 miljoen gulden heeft terugbetaald. Dat was namelijk wel de afspraak toen het eilandgebied zich garantstelde voor deze lening en vervolgens het project 'onderhoud verfwagens' aan het bedrijf toekende.

E-Meta werd in augustus 1986 door de vakbond Cadmu opgericht, nadat de Dokmaatschappij zo'n 400 werknemers had moeten ontslaan. Volgens Cadmu-voorzitter Ronald Sluis was het niet de bedoeling dat de bond het bedrijf tot in eeuwigheid zou behouden. Vorig jaar werden de aandelen dan ook aan een aantal werknemers overgedaan.

Hoever de besprekingen voor de *joint-venture* met DMCE zijn, wil Lendering niet nader aangeven. "Onderhandelingen zijn gaande," zegt hij. "We zijn nog niet zover dat we daarover mededelingen willen doen." DMCE werd in mei '90 opgericht door de Dokmaatschappij Holding en begon in '91 te draaien. Het eerste jaar werd afgesloten met een verlies van een paar ton, maar vorige jaar bereikte het bedrijf een *break-even* resultaat en de verwachtingen voor dit jaar zijn goed. In totaal geeft DMCE werkgelegenheid aan zo'n 300 mensen.

Ondertussen is de directeur van de oude en de twee Nieuwe E-Meta's (een holding en een werkmaatschappij), 'Fiti' Silvanie, erg boos op de media -de Amigoe in het bijzonder- en op eilandsraadlid Faroe Metry, wegens de aandacht voor de schulden en de gang van zaken rond de nieuwe bedrijven. Zo was het de Eilands- en Landsontvanger tot voor kort niet bekend dat er twee nieuwe bedrijven waren opgericht, terwijl op het oude al een jaar een beslag rust. Metry heeft vorige week over de E-Meta's vragen gesteld aan het bestuurscollege.

Dat de E-Metadirecteur daarover zo boos is, verbaast Metry. "Waarom wordt iemand kwaad over vragen? De waarheid kan toch geen kwaad?" Tenzij men kwaad wil en dat hangt weer af van het feit of de schuldeisers op de hoogte zijn gesteld van de financieel penibele situtie van het bedrijf en of zij harde garanties hebben gekregen dat zij hun claims niet verliezen bij voortzetting van de aktiviteiten in de Nieuwe E-Meta. Zeker indien roerende en/of onroerende goederen zouden worden overgebracht naar de Nieuwe E-Meta's, want dan kunnen die schuldeisers naar hun geld fluiten.

Of dat laatste het geval is, kon niet worden achterhaald, want Silvanie geeft te kennen dat hij met de Amigoe niet meer wil praten. Die heeft immers over de Nieuwe E-Meta's bericht, hetgeen hij een 'delicate zaak' noemde, omdat hij 'dan alle crediteuren op zijn dak krijgt'. Dat de Amigoe zijn uitspraak publiceerde, noemt hij onethisch.

Metry: "Het feit dat hij liever geen publiciteit heeft en dat hij zelfs probeert te insinueren dat ik als eilandsraadlid niet het recht heb om vragen te stellen -omdat ik tot voor kort gedeputeerde van Financiën was-, doet vermoeden dat er iets niet helemaal fris ruikt in deze zaak."

Volgens Silvanie was Metry volledig op de hoogte, maar dit bestrijdt de oud-gedeputeerde. "Ik heb juist uit de krant moeten vernemen dat er twee nieuwe E-Meta's waren opgericht, een in oktober '92 en een in februari '93. Ook verneem ik uit de krant dat niet langer de Cadmu, maar de werknemers zelf aandeelhouder van het bedrijf zijn. Dat wist ik niet."

ROOKGORDIJN

En wat betreft de beschuldiging dat Metry zou spelen met de arbeidsplaatsen, dat is volgens Metry helemaal het opwerpen van een rookgordijn. "De heer Silvanie moet zorgen voor de werkgelegenheid in zijn bedrijf. Ik ben eilandsraadlid en heb de taak het eilandsbestuur te controleren."

Silvanie heeft via verschillende media erkend dat hij inderdaad eerst de overheid toestemming had moeten vragen voor de oprichting van de twee nieuwe bedrijven en dat het werk van de huidige (zestig) arbeidskrachten niet in gevaar komt, tenzij de schuldeisers gaan tornen aan de activiteiten die de Nieuwe E-Meta moet ontplooien om zich staande te houden.

Speciale aandacht voor financiele problemen Statia en Saba in TC II

WILLEMSTAD/DEN HAAG — De financiële problematiek van de kleine eilanden zal de komende maanden aandacht krijgen bij de voorbereidingen van de vervolg-Toekomstconferentie (TC II).

Binnenkort zal ook een een commissie worden ingesteld die zich gaat bezighouden met de stimulering van de sociaal-economische ontwikkeling op Saba en Sint Eustatius.

Dit wegens het wegvallen van de de inkomsten uit het rijbewijstoerisme. Aldus minister Hirsch Ballin in antwoord aan de Eerste Kamer.

De minister onderschrijft het rapport van de Stichting ABC-advies. De kern van het begrotingsprobleem van Saba is dat Saba te klein is om voldoende inkomsten te genereren om een behoorlijk bestuurs- en voorzieningenniveau te bekostigen.

Eilandsraad wacht op contract GGD

WILLEMSTAD — De leden van de eilandsraad wachten nog steeds op het contract dat betrekking heeft op de interim- manager van de GGD, Ivan Asjes. Gedeputeerde van Volksgezondheid Bentoera heeft op de bijzondere eilandsraadsvergadering over de GGD van 3 februari aan verscheidene leden toegezegd dat hij dit zou toesturen.

Tijdens die vergadering werd om inzage in het contract gevraagd dat gesloten is tussen het Bestuurscollege en RMC Associates, het adviesbureau dat de interim-manager voor de GGD leverde.

De eilandsraad heeft ook het stappenplan nog niet mogen bekijken, dat volgens contract binnen een maand na aanstelling (dus begin februari) had moeten worden gepresenteerd. Het stappenplan is inmiddels wel klaar. Het werd op 24 maart aan de afdelingshoofden en sectiechefs van de GGD verstuurd. Toen was het al aan het Bestuurscollege aangeboden; op welke datum dat is gebeurd, is onbekend. Tijdens de bijzondere eilandsraadsvergadering van 3 februari was het stappenplan nog niet gereed.

Expositie van Zanolino in Rum Runners

WILLEMSTAD — Ron Gomes Casseres opent op zondag 25 april om 17 uur de expositie 'Witnesses' van de Franse kunstenaar Philippe Zanolino. De tentoonstelling van schilderijen, tekeneningen en beelden wordt gehouden in restaurant Rum Runners aan de Rouvilleweg.

Zanolino is in 1960 in Perigneux (Frankrijk) geboren en verblijft sinds 1986 op Curaçao. Zijn grote voorbeeld is de kunstenaar Juan Miro. De expositie is tijdens de openingsuren van het restaurant (dagelijks vanaf 11 uur en zondag vanaf 16 uur) geopend. Tot wanneer de expositie loopt 'weten we niet', aldus Zanolino.

De openingsspeech van Gomes Casseres zal over 'Art & Business' gaan.

Caballero Curaçao in race om Mister Joven Internacional

WILLEMSTAD — Andy Venloo, de 'Caballero Curaçao '92/'93', vertegenwoordigt Curaçao in de verkiezing van 'Mr. Joven Internacional', die in de week van 26 april tot 3 mei op Puerto Rico wordt gehouden.

Het gaat om een competitie op sociaal-cultureel niveau. Het belangrijkste doel van de verkiezing is het aanhalen van de vriendschapsbanden tussen de jongeren in de Latijns-Caribische regio.

Venloo vertrekt 22 april naar Aruba, vanwaar hij op 26 april samen met de 'Caballero Aruba', Lindy Kock, naar Puerto Rico vliegt.

'Nationaal' viert 45 jaar

WILLEMSTAD — De 45 jaar oude Partido Nashonal di Pueblo heeft deze week een speciale partijkrant uitgebracht. Daarin ondermeer een historische foto van PNP-oprichter mr dr Moises da Costa Gomez terzijde van oud-premier Willem Drees, tijdens een van de RTC-besprekingen over de autonomie van de Antillen in 1948.

In de speciale krant ook ruim aandacht voor de opbouw van de partij, de statuten, de plannen en hoe de partij (en alle andere partijen) vanaf 1949 hebben gescoord tijdens eilandsraad- en Statenverkiezingen, met als onbetwist hoogtepunt de eilandsraadverkiezingen van 1991, toen de partij 33.152 stemmen behaalde.

Ook staat in het feestnummer de tekst van het partijlied, dat vrij vertaald luidt:

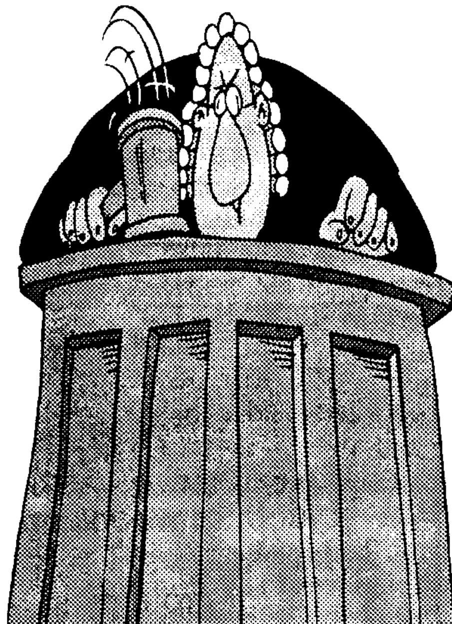
Nationaal, onze grote partij Trots van Curaçao Verenigd in de strijd tegen corruptie Onder de rood-witblauwe vlag In de rij voor het recht tegen alle misbruik Strijden wij voor onze vrijheid Alleen met Nationaal voorop zullen wij De dodelijke vijanden overwinnen

Rechter Goossens: "Goddank is dit geen Rodney King-proces"

Drie agenten veroordeeld om mishandelen verdachte

WILLEMSTAD — Drie jonge agenten zijn gisteren door het gerecht in eerste aanleg veroordeeld tot straffen tussen de zestien en twintig weken gevangenisstraf vanwege het in elkaar slaan van een gehandboeide arrestant. Op 19 februari hielden zij in de buurt van Palu Blanku een illegale Haïtiaan aan, schopten hem en gaven hem een drop kick, sprongen hem vol op de borst en wreven zijn gezicht door het zand. Ook werd hij drie maal met een betonblok in de rug en op het hoofd geslagen, werd hem een tand uit zijn mond getrapt, werd hij tegen zijn ontblote geslachtsdelen geschopt en zodanig toegetakeld dat hij een borstbeen brak en het bewustzijn verloor. In het wachtrapport schreven zij dat de man in een greppel was gevallen.

Rechter mr. Ludo Goossens vonniste nog op dezelfde dag dat de zaak voor kwam. Hij sprak in zijn vonnis van een buitengewoon ernstig feit dat de rechtsstaat raakt. De drie hebben misbruik gemaakt van het machtsmonopolie van de overheid als ordebewaker. Wat de rechter minstens zo kwalijk vindt, is dat hun daden een inbreuk op de mensenrechten betekenen en voor de Nederlandse Antillen op internationaal niveau repercussies kunnen hebben.

Klopt dat nou? Heeft u de arrestant geschopt?, vroeg de rechter aan de politiemannen.

Dat was niet helemaal juist gezegd van edelachtbare. Waar in de eerste verklaringen na hun aanhouding schoppen stond, bleek het in de rechtszaal te gaan om 'porren'. Waar het aanvankelijk ging om het staan en springen om de man, ging het nu om mogelijk contact tussen de voet en het lichaam onder meer om het evenwicht te bewaren. Werd eerst op grond van getuigenverklaring en bekentenissen geconstateerd dat er met een betonblok was gesmeten, nu werd de rechter meegedeeld dat er een in de weg liggende steen werd weggegooid op het moment dat de arrestant viel en zich toevallig bevond op de plek waar de steen neerkwam.

De twee agenten O.R. (23) en S.R. (27) kregen elk twee maanden (=zestig dagen) onvoorwaardelijke en twee maanden voorwaardelijke celstraf opgelegd met een proeftijd van twee jaar. Dit vanwege het *mede*plegen van mishandeling met een wapen. Hun collega R.R. (30) kreeg met aftrek van voorarrest tien weken (= zeventig dagen) onvoorwaardelijk en tien weken voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar wegens het plegen van mishandeling met een wapen. Zijn straf was zwaarder omdat hij degene is geweest die met blokken steen gooide.

CLEMENTIE

De opgelegde straf is met aftrek van voorarrest. Aangezien de drie reeds ongeveer vijftig dagen in voorlopige hechtenis zitten zullen zij binnen tien respectievelijk twintig dagen in vrijheid worden gesteld. Zij hebben twee weken de tijd om tegen het vonnis in hoger beroep te gaan. Zij mogen in een politiecel blijven. Gebruikelijk is dat hechtenis geschiedt in Koraal Specht, hetgeen voor politiemannen moeilijkheden zou kunnen betekenen. Zij zullen naast hun veroordeling disciplinair gestraft worden. Volgens de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht (LMA) kan een ambtenaar eervol worden ontslagen indien hij onherroepelijk tot een vrijheidsstraf wordt veroordeeld. De aanduiding 'kan' impliceert dat de gouverneur kan beslissen dat de ambtenaar in overheidsdienst blijft ondanks zijn strafblad.

Minister van Justitie Römer zei vanochtend in haar reactie dat "als het waar is dat een burger, een mens mishandeld is door een overheidsdienaar, daar een straf tegenover moet staan." Zij geeft aan dat ontslag in een dergelijk geval normaal is, maar zij wijst nadrukkelijk op het recht van hoger beroep.

Ook het Openbaar Ministerie heeft het recht in beroep te gaan. Officier van Justitie Oscar Kraal had zeven maanden voor R.R. gevraagd en voor de twee medeplegers zes maanden wegens openlijke geweldpleging. De rechter wilde niet op grond van openlijke geweldpleging straffen omdat in juridische termen niet over 'openlijk' gesproken kon worden, aangezien de mishandeling plaatsvond op enige afstand van de openbare weg (Schottegatweg) op een deels omheind particulier terrein, zonder toeschouwers.

Rechter Goossens gaf tijdens de zitting aan in te zien dat in dit geval drie min of meer onervaren jonge agenten de maatschappelijke 'jungle' worden ingestuurd om hun werk te doen. Vaak is er reden om bang te zijn: wat haalt iemand uit zijn broekzak als je hem als politieman wil aanspreken of aanhouden. "Daar moet begrip voor zijn. Ook voor het gegeven dat er te weinig aandacht en begeleiding is voor jonge agenten in hun opleiding en in hun werk. Ook is er soms een tekort aan psychisch inzicht in de maatschappij waarin de politietaak uitgevoerd moet worden. Een politiek en een korpsleiding die dat probleem inzien nemen de opleiding van nieuwe agenten serieus", aldus de hint van de rechter aan de andere twee partijenn in de trias politica.

Onder meer door advocaat Bertie Braam (die samen met collega's Eldon Sulvaran en Gibi de Windt de drie verdedigden) werd aangegeven dat er in de wandelgangen vergelijkingen werden getrokken tussen dit proces en de in Los Angeles spelende zaak tegen vier politiemannen die ervan worden verdacht de gehandboeide Rodney King mishandeld te hebben. Een onjuiste vergelijking volgens Goossens want in het Antilliaanse geval betreft het geen systematische minachting van verdachten of illegalen en is er geen sprake van een raciale oorzaak. Hij zei: "Godzij dank is dat niet zo, en laat het zo blijven."

De hele kwestie is een week lang stil gehouden. En was bijna met een sisser afgelopen. Het is komen vast te staan dat politiechef Maduro twee keer heeft geweigerd de vrouwelijke agente aan te horen over de moeite die zij met het incident had. Het wachtrapport meldde geen mishandeling, slechts een val in een greppel. De vrouwelijke agente die getuige was geweest van het excessief geweld werd door een van de drie agenten gezegd dat zij geen ophef moest maken tegen hun directe teamleider majoor Look. Look, die later ter plekke kwam heeft niet meteen werk gemaakt van het optreden van zijn ondergeschikten. De Haïtiaan werd ingesloten.

Vanwege zijn bloedingen werd hij even naar het ziekenhuis gebracht. De onderzoekend arts vertrouwde de verwondingen niet en rapporteerde de zaak. Aan wie is in de rechtszaal niet bekend gemaakt. Een paar dagen na zijn aanhouding werd de Haïtiaan naar Hato gebracht voor deportatie. Dat ging niet door. De verhoren leverden gedeeltelijke bekentenissen en getuigenverklaringen op.

De drie agenten, plus hun vrouwelijke collega en de majoor maakten op de bewuste vrijdagavond een ronde per auto. Zij maken deel uit van een pas geformeerd politieactieteam dat zich richt op 'harde' criminaliteit. Zij kwamen in actie toen een man op een crossfiets zonder licht over de Schottegatweg reed. Toen de man van de fiets sprong en het op een lopen zette, werd hij te voet achtervolgd. Agent S.R. heeft daarbij eenmaal ter waarschuwing geschoten met zijn dienstpistool. De rechtvaardigingsgrond voor de achtervolging lag in de veronderstelling dat de vluchtende man de fiets gestolen had.

De rechtszaak trok veel belangstelling van pers, burgers en collega's van de verdachten. Het is voor zover bekend voor het eerst dat politiepersoneel wegens excessief geweld tegen verdachten veroordeeld wordt. Er zijn wel vaker burgerklachten ingediend tegen agenten. Tegen een van de drie waren klachten ingediend wegens mishandeling na aanhouding van twee broers bij ongeregeldheden te Marchena na het stopzetten van een concert.

De gisteren afgeronde zaak was aangehouden omdat er een reclasserings- en psychologisch rapport was aangevraagd. Deskundigen schetsten de drie als intelligente, goede politieagenten, zij het in twee gevallen met een enigszins gesloten karakter. Zij kunnen aansprakelijk gesteld worden voor hun gedragingen

■ *Een aantal politiemannen wachtte in de hal van het stadhuis op de beslissing van het gerecht over drie agenten die hun boekje te buiten gingen. Binnen en buiten het korps heeft het incident de nodige aandacht gekregen.*

■ *WILLEMSTAD — Hagemeyer Curaçao nv heeft een primeur op Curaçao: het Kodak Create-A-Print. Klanten kunnen zelf, alhoewel onder begeleiding van de Hagemeyer-werknemers, afdrukken maken van hun negatieven. Zowel zwart / wit als kleurenfoto's kunnen met deze machine worden afgedrukt.*

De marketing-manager van Hagemeyer, Ferdinand Biervliet (tweede van rechts op de foto), heeft vrijdag in de vestiging aan de Caracasbaaiweg een uitgebreide demonstratie gegeven van het functioneren van het Kodak Create-A-Print. Met deze machine worden geen kopiën gemaakt, maar originelen afgedrukt, eventueel ook op groter formaat.

Hirsch Ballin constateert:

Ontbreken van begroting probleem bij uitvoeren AMR

WILLEMSTAD/DEN HAAG — Het ontbreken van een vastgestelde begroting van het eilandgebied Sint Maarten vormt een probleem bij de uitoefening van het hoger toezicht. De toetsing van besluiten aan het financiële belang van het eilandgebied wordt hierdoor 'ernstig bemoeilijkt'. Dat schrijft minister Hirsch Ballin aan de Eerste Kamer. Hij voegt daar aan toe: "Het is aan de Staten van de Nederlandse Antillen om begrotingen vast te stellen wanneer dit niet tijdig door de eilandsraad is gedaan."

De Eerste-Kamerleden stelden onlangs vragen aan minister Hirsch Ballin (Antilliaanse/Arubaanse Zaken), in verband met de behandeling van de KabNA-begroting '93. Daaronder ook de nodige vragen over de maatregel van hoger toezicht (AMR) op Sint Maarten. Gisteren antwoordde de minister.

Hirsch Ballin zegt de zorg van de gouverneur te delen over het feit dat hij onvoldoende reacties krijgt op zijn aanwijzingen over conceptbesluiten. Het ambtelijk apparaat moet daartoe worden versterkt en daarmee is ook al begonnen, vooral in de meer specialistische functies. In de behoefte aan ondersteuning van de leidinggevende functies hoopt Hirsch Ballin binnenkort te voorzien.

Maar naast het personele aspect, blijkt ook het feit dat er geen eilandsbegroting is vastgesteld de controle te bemoeilijken. Hirsch Ballin deelt de Kamer mee, dat in zo'n geval de Staten de begroting moeten vaststellen, maar dat de Antilliaanse minister van Financiën hem eind februari heeft meegedeeld dat dit nog niet is gebeurd.

Uit het antwoord van Hirsch Ballin blijkt verder, dat sinds 25 februari slechts een besluit van het eilandgebied ter goedkeuring aan de gouverneur werd voorgelegd waar de Antilliaanse regering van in kennis moest worden gesteld. Tot 25 februari fungeerde de gouverneur als Koninksrijkorgaan, die besluiten vooraf toetste, na 25 februari toetst hij de besluiten achteraf en treedt hij in bepaalde gevallen ook op als hoofd van de landsregering. In zo'n geval is premier Liberia-Peters gemachtigd het besluit af te doen als zowel het Land als Sint Maarten het met elkaar eens zijn. Als dat niet het geval is, wordt het besluit voorgelegd aan de ministerraad.

Hirsch Ballin wilde gisteren nog geen antwoord geven op de vraag of de AMR na een jaar moet vervallen of niet. Dat is volgens hem nu niet opportuun. "Geruime tijd voor 25 februari '94 zal ik in overleg met de Antilliaanse autoriteiten treden over de mogelijke verlenging van de maatregel," aldus Hirsch Ballin.

Hij merkt op het eens te zijn met de gouverneur dat er er al enige positieve effecten kunnen worden waargenomen op de werkwijze van het bestuursapparaat en op de kwaliteit van de bestuursorganen van het eilandgebied Sint Maarten. Met name de invoering van regels met betrekking tot het financieel beheer en de kredietbewaking zijn van belang geweest voor de voorbereiding van stukken voor de vergaderingen van het BC. "De gouverneur geeft te kennen nu vaker de kwaliteiten 'akkoord/geen bezwaar' te kunnen geven," aldus Hirsch Ballin.

Naar aanleiding van de kritiek van de oppositiepartij SPA, dat de eilandsraad niet gehoord zou zijn over de AMR, vraagt de Eerste Kamer of er geen vooroverleg heeft plaatsgevonden met Sint Maarten over de AMR. Hirsch Ballin antwoordt, dat de commissie Pourier haar aanbevelingen heeft besproken met het BC. "Voorts neem ik aan dat de regering van de Antillen vooroverleg heeft gepleegd met het BC en uiteraard is hierover ook contact geweest tussen de gouverneur en de gezaghebber."

'Geen acties onder werktijden'

Isla-aannemers doen dringend beroep op bondsbestuur PWFC

WILLEMSTAD — Vier aannemersbedrijven hebben in een officieel schrijven aan de vakbond PWFC een dringend beroep gedaan om geen werknemersacties te houden onder werktijden. Ook hebben ze onder anderen de Landsbemiddelaar schriftelijk benaderd. Het betreft de Caribbean General Contractors, Turner Corporation, Rivaco Fonchi en Tiger Equipment, die alle werkzaamheden verrichten op het Isla-terrein.

Op het Isla-terrein verrichten in totaal elf aannemersbedrijven werkzaamheden. De vier aannemersbedrijven willen een eensluidende collectieve arbeidsovereenkomst (cao) sluiten met de PWFC in de metaalsector.

Dit omdat naar hun zeggen dit voordelig is voor alle partijen en de arbeidsrust op het Isla-terrein dan ook beter wordt gewaarborgd. De andere zeven schijnen niets te voelen voor een gezamenlijke cao en zouden individueel met de PWFC in onderhandelingen zijn of gaan.

Op een persconferentie in het Avila Beach Hotel verschenen de vier bedrijven met correspondenties, die duidelijk maakten dat het niet echt botert tussen de partijen. Onder meer blijkt dat PWFC de vier bedrijven een ultimatum heeft gesteld.

De PWFC meent namelijk, aldus bleek op de persconferentie en uit de verstrekte correspondentie, dat de aannemers en de Isladirectie niet hebben gereageerd op een voorstel van de vakbond voor een nieuwe cao. Zou niet worden voldaan aan het ultimatum (vrijdag 16 april 12.00 uur), dan zou de vakbond onder werktijd met de werknemers van de vier aannemersbedrijven vergaderen.

In dit verband en ook als reactie op dreigementen aan het adres van de directies van de aannemersbedrijven, hebben de vier de Landsbemiddelaar wederom benaderd. Ze willen dat deze de vakbond inlicht over de stand van zaken ofte wel over de resultaten van contacten tussen de vier en de Landsbemiddelaar.

In tegenstelling tot wat PWFC doet voorkomen, menen de vier bedrijven dat gewerkt wordt naar oplossingen. In deze hoedanigheid werd de Landsbemiddelaar al eerder op 1 april jongstleden ingeschakeld door de vier aannemersbedrijven. Dit nadat door PWFC herhaaldelijk gesteld werd, blijkt uit een brief die de vier bedrijven op 15 april de deur deden uitgaan naar de vakbond, dat de kans op een wilde staking groot was onder de werknemers. De vier bedrijven hebben intussen middels een informatie-bulletin hun personeel op de hoogte gesteld van de stand van zaken.

Directeur Volksgezondheid:

Verhogen premies niet de oplossing voor het bestrijden van aidskosten

WILLEMSTAD — Directeur van het departement van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, Titus Visser, hoopt dat particuliere verzekeringsmaatschappijen gaan meewerken aan preventiecampagnes voor de gezondheidszorg, met name antiaidscampagnes. Want het voorkomen dat mensen aids krijgen, is een betere manier om de kosten in de gezondheidszorg te beheersen dan het steeds verder moeten verhogen van de premies omdat er meer aidsgevallen zijn.

Verzekeringsmaatschappijen zullen ingaande 1 juni hun premies met 15 procent verhogen en motiveren dat onder meer door te zeggen, dat zij aan fondsvorming willen doen om de verpleging van aidspatiënten in de toekomst te kunnen blijven betalen. Visser: "Ik heb er begrip voor dat de verzekeringsmaatschappijen aan fondsvorming willen doen, maar vanuit volksgezondheidsoogpunt is het een verkeerde benadering. Het lost het probleem niet op en leidt tot het steeds weer verder verhogen van de premies."

Preventie is de enige manier om het probleem, en dus ook de kosten, beheersbaar te maken. "Het lijkt me verstandig als de maatschappijen, naast het nemen van anticiperende maatregelen, ook gaan meehelpen bij het opzetten van preventiecampagnes," merkt Visser op.

Een verhoging van de premie met niet minder dan 15 procent is bovendien wel erg veel. Visser vraagt zich af waarop dat percentage is berekend. In het kader van een onderzoek naar de kosten in de gezondheidszorg heeft het departement aan de maatschappijen gevraagd gedetailleerde cijfers te geven waaruit duidelijk wordt dat de kosten inderdaad zo zijn gestegen. "Ik ben nog in afwachting van de huidige cijfers," aldus Visser. "Uit vorige, door de maatschappijen gepresenteerde, cijfers kwam namelijk een heel ander beeld naar voren."

Van departementszijde wordt er ook op gewezen, dat de overheadkosten van particuliere verzekeringsmaatschappijen veel hoger liggen dan van andere ziektekostenverzekeraars. Iedere tussenpersoon moet immers iets verdienen. Los van de problematiek rond de in te voeren Algemene Ziektekosten Verzekering (AZV), denkt Visser dat het 'wenselijk is met de verzekeraars gezamenlijk naar oplossingen te zoeken'.

De verzekeringsmaatschappijen die zijn aangesloten bij de Nederlands Antilliaanse Vereniging van Verzekeraars hebben gezamenlijk tot de verhoging besloten. Die maatschappijen hebben ook andere verzekeringen dan alleen ziektekosten in hun pakket. Dit in tegenstelling tot specifieke ziektekostenverzekeraars als de SVB, die alleen kunnen putten uit de ziektekostenpremies om de ziektekosten te kunnen betalen.

Verkooplokaal beroofd

WILLEMSTAD — Twee mannen hebben vrijdagavond een nummerverkooplokaal te Rooi Santoe beroofd. Ze kwamen omstreeks half zeven het lokaal binnen en dwongen de verkoopster onder bedreiging van een vuurwapen al het geld te overhandigen.

Na het wegnemen van de geldlade namen de mannen de benen.

AMIGOE
FAXNUMMERS:
Redactie: 674744
Advertentie: 674524

Gevangenisstraf voor deelnemers Duitse rassenrellen

ROSTOCK - Drie jongeren zijn donderdag door het kantongerecht van Rostock veroordeeld tot jeugdstraffen van twee tot drie jaar voor hun deelneming aan rellen uit vreemdelingenhaat in Rostock in augustus 1992.

De uit de stad Schwerin afkomstige jongeren werden schuldig bevonden aan gezamenlijke zware verstoring van de openbare orde en brandstichting. De jongeren hebben in augustus 1992 een woning in het opvangcentrum voor asielzoekers in Rostock-Lichtenhagen in brand gestoken en meubilair vernield. Twee daders, de een negentien en de ander 21 jaar oud, waren al enkele malen eerder veroordeeld en zullen hun straf moeten uitzitten. De derde dader kwam met twee jaar voorwaardelijk direct weer op vrije voeten. Hij zou slechts medeplichtig zijn geweest aan de brandstichting, zei de rechter na een zitting van acht uur.

ORANJESTAD — *Miss Universe, Michelle Mc.Clean (links), is gistermiddag met de Air Aruba-vlucht uit Newark, voor een driedaags bezoek op Aruba aangekomen. Speciaal voor haar is een aantrekkelijk programma met vele activiteiten samengesteld. Bij aankomst werd Miss Universe op de luchthaven door een commissie, waaronder Miss Aruba Dyane Escalona, verwelkomd.*

Deelname VN-macht achter op planning

Pacificatie Moçambique dreigt in de knel te komen

NEW YORK - De Veiligheidsraad heeft woensdag de Moçambiquaanse regering en het gewapende verzet Renamo opgedragen zo snel mogelijk hun strijdkrachten te demobiliseren en uitvoering te geven aan het vredesakkoord.

Regering en verzet ondertekenden in oktober vorig jaar een vredesverdrag dat formeel een einde maakte aan een zestien jaar durende burgeroorlog. De VN-operatie in Moçambique loopt maanden op het schema achter. Voor een groot deel is dat te wijten aan de late aankomst van de VN-troepen. In totaal zal de vredesmacht die de naam Unomoz krijgt ongeveer achtduizend man (militairen en burgers) gaan tellen, maar de bereidheid van veel landen om troepen beschikbaar te stellen voor de VN-macht is niet erg groot. Unomoz moet onder meer toezien op het naleven van het staakt-het-vuren, plus de demobilisatie van 110.000 man van beide partijen en de vorming van een geïntegreerd leger.

Diplomaten menen dat als de VN-operatie nog meer vertraging oploopt Moçambique opnieuw in een situatie van grootschalig geweld terecht kan komen zoals in het buurland Angola het geval is.

Voedsel gedropt bij Srebrenica

FRANKFORT - Acht vliegtuigen hebben in de nacht van vrijdag op zaterdag voedsel geworpen boven Bosnië. Aan de operatie namen vliegtuigen deel van Frankrijk, Duitsland en de Verenigde Staten. Er werden voedsel en medicijnen gedropt bij Srebrenica. Alle vliegtuigen keerden zonder problemen ondervonden te hebben terug.

Marlboro verslaat Coastal bij opening baseball competitie

ORANJESTAD — In het Don Elias Mansur Ballpark ging zaterdagavond de AA-baseball competie van start, welke opgedragen werd aan oud-scheidsrechter Holbert Cornet. Na een defilé en een toespraak van ABBA-voorzitter Leo Laclé, wierp minister Rudy Croes van Sportzaken de eerste bal, die geslagen werd door gevolmachtigd minister drs. Booshi Wever.

In de hierop volgende eerste wedstrijd tussen kampioen Marlboro en subkampioen Coastal (voorheen Barlock Shell), behaalde de sigarettenploeg een 8-0 overwinning. In de zevende inning staakte de scheidsrechter wegens problemen de wedstrijd.

Reeds in de eerste inning maakte Marlboro drie runs om er in de vierde inning 7-0 van te maken. Toen in de zevende inning Marlboro de stand op 8-0 bracht onstond er een discussie over een communicatie-stoornis met de hoofdscheidsrechter, hetgeen een protest van Coastal-manager Chacon veroorzaakte.

Deze eiste dat de beslissing van de hoofdscheidsrechter gerespecteerd moest worden. Hiermee gingen de overige scheidsrechters niet accoord. Hetgeen oorzaak werd dat de strijd gestaakt werd. Gevolmachtigd minister Wever uitte zijn ongenoegen dat het spel gestaakt werd en stak dit niet onder stoelen of banken.

Marlboro maakte acht runs en tien hits en maakte geen fout. Winnende gooier Milton Croes werd vervangen door Rudolf Angela. Coastal maakte geen runs, twee hits en drie fouten. Verliezende gooier was Roland Koolman, die vervangen werd door Gregory Paulina en Lucas Wever.

Lord Owen over Bosnië-Hercegovina:

Onmiddellijk actie nodig in vorm strafmaatregelen

LONDEN - "Ik denk dat de wereld directe actie moet ondernemen door strafmaatregelen af te kondigen en dat dit veruit de meest effectieve maatregel is", aldus Lord Owen in een tv-interview vrijdagmiddag. "Het zal echter een probleem zijn om de Russen van de noodzaak hiervan te overtuigen, zo erkende Owen.

Lord Owen pleitte voor selectieve bombardementen van bruggen en wegen in Bosnië om zo de aanvoerroutes van de Bosnische Serviërs te vernietigen. Hij wees het idee af om soortgelijke operaties ook uit te voeren in Servië en Montenegro (Klein-Joegoslavië). "Zo wordt voorkomen dat het conflict zich uitbreidt tot buiten het huidige oorlogsgebied".

De EG-bemiddelaar zei dat het echter moeilijk zal worden Rusland te overtuigen van een harder beleid tegenover Servië. "Het grootste probleem is de Russen ervan te overtuigen in te stemmen met deze acties. Er is een algemene VN-resolutie nodig om deze noodzakelijke maatregelen te treffen".

Volgens Owen was hij er al langer van overtuigd dat slechts met bombardementen een einde aan de oorlog in Bosnië kan worden gemaakt. De EG-bemiddelaar zei dat dergelijke acties in de wintermaanden onmogelijk waren omdat deze de humanitaire hulpverlening [illegible]. "Als we toen militaire maatregelen hadden getroffen, waren we niet in staat geweest om honderdduizenden mensen van voedsel te voorzien en ze de winter door te helpen".

Eerder deze week reageerde de Britse bemiddelaar terughoudend op de Britse oud-premier Margaret Thatcher die in harde bewoordingen had aangedrongen op acties tegen de Serviërs. De Britse regering voelt niets voor militaire interventie en zei haar beleid niet te kunnen baseren op de 'emotionele onzin' van Thatcher.

ARUBA

AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE
open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333.
Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

****

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

****

BOTICA'S
(nachtdienst)
Beneden de brug:
Popular, Havenstraat 30 (Oranjestad). Tel.: 32147.
Boven de brug:
Savaneta, Savaneta.

****

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale (tel.: 115) op te bellen.

****

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dra Lili G. Beke-Martínez. tel.: 24696.

****

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur; maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

****

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. Bel 37687.

****

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

****

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

****

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

****

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
Dinsdagavond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie tel.: 24953.

****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Cartoons; 18.30 3-2-1

Contact; 19.00 You Can't Take It With You; 19.30 Elsa Klensch; 19.50 Big Story; 20.10 Special; 21.10 CNN News; 21.30 Movie: **The Deep Six**; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.15 After School Special; 18.03 Movie: **Maid in America**; 19.30 Show-Time; 20.30 CNN News; 20.50 Health Week; 21.05 Week in Review; 21.50 Movie: **Second Hand Hearts**; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

****

DIVERSEN
SPORT
ATLETIEK (CAMO): 18.00 uur loopwedstrijden - San Nicolas Sportpark.

****

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds. G.J. Dekker.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool; 17.30 uur ds. G.J. Dekker.

Gerecht houdt zich urenlang bezig met dodelijke aanrijding

ORANJESTAD — Vier uur lang hield het gerecht zich vrijdagmiddag bezig met de behandeling van de dodelijke aanrijding die op 2 maart jl ter hoogte van Savaneta het leven kostte aan de 19-jarige O. Jansen. Verdachte G.P., een Amerikaan en op Aruba werkzaam als Coastal-directielid, zou onder invloed en zonder verlichting hebben gereden.

Aangezien zijn verdediger mr. Rudy Oomen, zonder dat het Openbaar Ministerie hiervan op de hoogte was, met een Amerikaanse expert kwam, die een lijvig rapport maakte, schorste rechter mr. Giltay behandeling tot volgende week vrijdag om ook het OM gelegenheid te geven dit rapport te bestuderen.

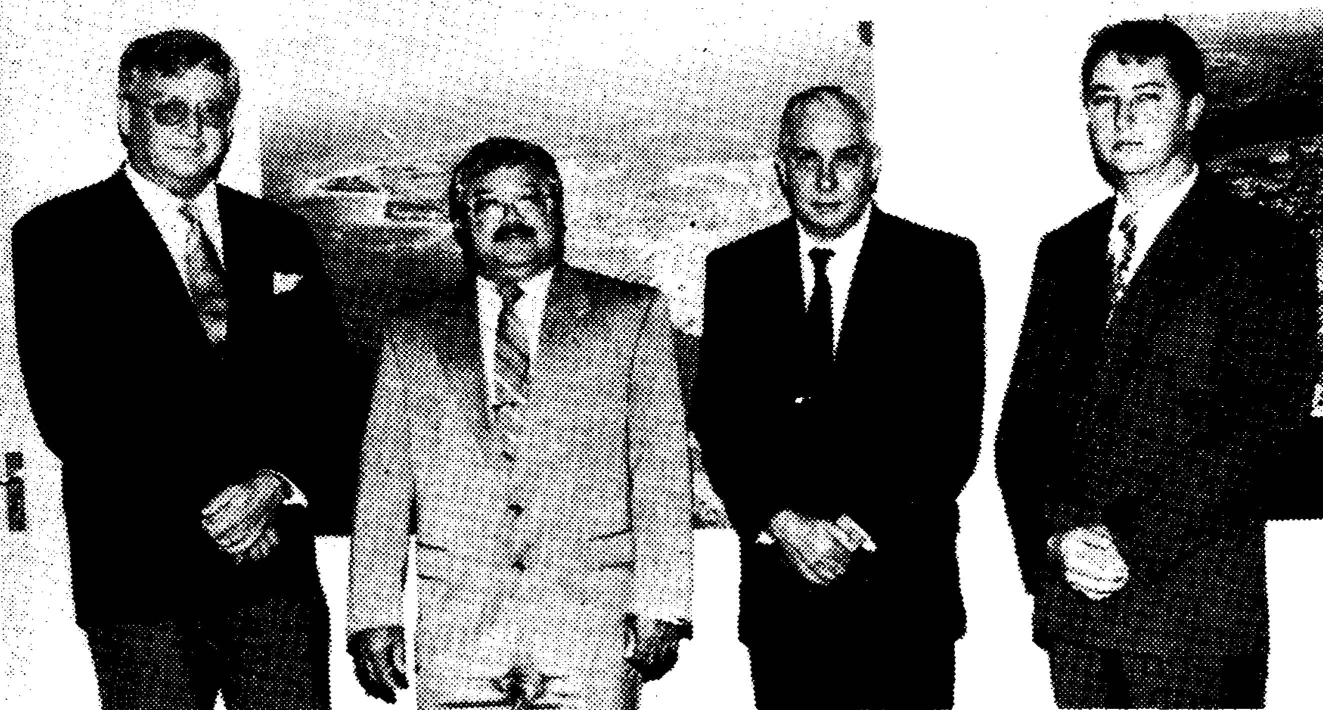
Voor behandeling van deze zaak, waarbij ingevolge de wetswijziging een verdachte die onder invloed een dodelijk ongeluk veroorzaakt direct wordt ingesloten, bestond opmerkelijk grote belangstelling.

Verdachte G.P. kwam onder bewaking op krukken de rechtszaal binnen. Hij wordt nog steeds in het hospitaal verpleegd, waar hij onder dagelijkse bewaking staat. Uit de tenlaste legging blijkt dat verdachte onder invloed en zonder verlichting met zijn auto op de grote weg reed, waar hij ter hoogte van *Rainbow* te Savaneta een dodelijke aanrijding veroorzaakte. Volgens de tenlaste legging was verdachte op dat moment niet in staat een auto te besturen.

Geruime tijd hield de rechter zich bezig met verdachte en enige getuigen te horen. Daarbij kwam vast te staan dat verdachte behoorlijk veel gedronken had, maar zelf vond wel bekwaam genoeg te zijn om als bestuurder op te treden. Hij beschreef uitvoerig hoe het ongeval zich had toegedragen. Onder de getuigen was een chauffeur die door verdachte ter hoogte van Pos Chiquito was voorbijgereden met een hoge snelheid zonder verlichting. Toen de chauffeur ter hoogte van Savaneta kwam, was het ongeluk gebeurd.

Verdediger mr. Rudy Oomen bracht als deskundige getuige de Amerikaan Billy Cox. Op basis van de schade en wat er over was van de auto's en de situatie ter plaatse, deed hij onderzoekingen en bracht daarover een lijvig rapport uit. Feit was dat verdachte de autoverlichting aan deed toen hij zijn auto startte. Toen hij licht zag meende hij dat de koplampverlichting aan was, hetgeen niet het geval was. Uit zijn onderzoekingen concludeerde Cox dat alleen de parkeerlichten aan waren.

Toen dit lijvige rapoport na vier uur behandeling van de zaak ter tafel kwam, maakte officier van Justitie mr. Merx zich nogal boos dat mr. Oomen hem over dit rapport niet had ingelicht en ook geen gelegenheid geboden had het te bestuderen. Zonder dat de officier met zijn requisitor noch mr. Oomen aan het woord waren gekomen, schorste mr. Giltray behandeling van de zaak tot vrijdag 23 april om 13 uur. Hierdoor kan het onverwachte rapport van de expert door het OM bestudeerd worden.

■ *ORANJESTAD — Minister van Publieke Werken en Volksgezondheid, Martinus Flanegien (tweede van links) ontving deze week een beleefdheidsbezoek van de Zweedse ambassadeur te Caracas, mr. Peter Landelius (links). Bij het bezoek waren ook aanwezig de honorair Zweedse consul op Aruba, Herman Somers (tweede van rechts) en de functionaris van directie Buitenlandse Betrekkingen, Dario Soemers (rechts).*

Stevige straffen in mishandelingzaken Toppenberg en eigenaar Fergu's Place

ORANJESTAD — Vier jaar gevangenisstraf luidde het vonnis van mr. H. van der Griendt tegen verdachte V.G.(35) die op 10januari de Chinese eigenaar van Fergu's Place te Dakota ernstig mishandelde. De officier eiste twee weken geleden vijf jaar gevangenisstraf. Verdachte W.B. die op verkiezingsdag politicus Ronny Toppenberg mishandelde, hoorde de rechter een vonnis uitspreken van twee en half jaar gevangenisstraf. Ook tegen deze verdachte had de officier van Justitie vijf jaar geëist.

Uit het vonnis in de zaak tegen V.G. bleek dat de rechter de aanklacht, dat verdachte op 7 januari 1993 de vrouw V.E. met de dood bedreigd had, niet in aanmerking kon nemen omdat verdachte over deze zaak niet door de Rechter-Commissaris was gehoord. Volgens de wet had dit wel behoren te geschieden.

Ten aanzien van de mishandeling van de Chinees kwam de rechter tot de conclusie dat verdachte deze ernstig mishandelde en dat dank zij direct operatief ingrijpen het leven van de Chinees gespaard bleef. Voorts wees hij erop dat verdachte in 1985 voor eveneens een zware mishandeling tot vier jaar werd veroordeeld.

Rekening houdende met het feit dat hij het ten laste gelegde ten aanzien van mishandeling en met de dood bedreiging van de vrouw V.E. niet in aanmerking kon nemen, veroordeelde hij verdachte voor ernstige mishandeling van de Chinees tot vier jaar gevangenisstraf. De wapens, die verdachte bij de mishandeling gebruikte, worden vernietigd.

TOPPENBERG

In zijn vonnis in de zaak van verdachte W.B. in de zaak Ronny Toppenberg was de rechter van mening dat moord noch ernstige mishandeling bewezen werden. Wél achtte hij bewezen mishandeling met een wapen met het gevolg dat slachtoffer overleed. Ten aanzien van mogelijke nalatigheid bij medische behandeling van het slachtoffer, waarop verdediger mr. John van der Kuyp twee weken geleden had gewezen, verwees mr. van der Griendt naar een andere instatie, zoals het medisch tuchtcollege, om zich daarover een oordeel te vormen.

Vast staat dat de verdachte Toppenberg mishandelde, die daarna overleed. De rechter verwierp de beweringen van verdachte dat ter plaatse bij het stemlokaal Graf von Zinzendorfschool in San Nicolas veel mensen aanwezig waren en hij zich bedreigd gevoelde. Hier kan niet van zelfverdediging worden gesproken.

De rechter hield er rekening mee dat de verdachte Toppenberg zonder motief met een een soort zweep, vervaardigd uit kabels, had geslagen. Ten gevolge hiervan overleed Toppenberg. Het gebeuren veroorzaakte grote beroering in de gemeenschap. Bij behandeling van de zaak was het de rechter gebleken dat verdachte zich niet bewust was welke schade de zweep kon veroorzaken.

Ook had verdachte zijn spijt over het gebeuren betuigd. Met dit alles rekening houdende veroordeelde hij B. tot een gevangenisstraf van twee en half jaar met aftrek van voorarrest sedert 14 januari 1993 met de opdracht de zweep te vernietigen.

Uitbreiding opslagplaats eind mei klaar

ORANJESTAD — De uitbreiding van de brandstofopslagplaats van Esso Petrolera op de Beatrix luchthaven, welke werkzaamheden op 27 oktober vorig jaar begonnen, zal eind mei klaar zijn.

De uitbreiding bestaat uit het verdriedubbelen van de bestaande jet-fuel opslagcapaciteit tot 336.000 gallons, door de installatie van een nieuwe stalen opslagtank van 252 duizend gallons. Voorts worden een nieuwe laadplatform, pompen en filters aangelegd voor de onlangs aangeschafte brandstof-trucks.

Het hele projekt kost 1.5 miljoen florin en de lokale aannemers die het werk uitvoeren, zijn Filtec (mechanische- en staalwerk), Thiel Corporation (beton- en graafwerk) en E. de Cuba (electra).

Dragrace-test

ORANJESTAD — De racebaan te Palo Marga staat morgen van 15 tot 18.30 uur open voor roadtests voor auto's en motorfietsen die aan de wedstrijden op Koninginnedag en Arbeidsdag deelnemen. Tevens bestaat er gelegenheid om in te schrijven als lid van Aruba Racing Association.

Initiatief van OHRA, Wereld Natuur Fonds en Flora y Fauna

In Nederland succesvol spaar- en beleggingsprodukt nu ook op Aruba

ORANJESTAD — Assurantiekantoor Reeberg & Zonen maakte gistermiddag bekend dat een recent in Nederland geïntroduceerd spaar- en beleggingsprodukt nu ook op de Arubaanse markt wordt gebracht. Dit is het resultaat van de samenwerking tussen OHRA Verzekeringen, het Nederlandse Wereld Natuur Fonds (WNF) en Flora y Fauna S.A. te Costa Rica. Het betreft het duurzaam verbouwen en exploiteren van teakhout op plantages in Costa Rica. Flora y Fauna is de uitvoerende partij van deze 'teakwoodprojecten'. OHRA verzorgt de verzekerings-technische en financiële kant. De samenwerking met het WNF garandeert een directe link met natuurbeschermingsbelangen.

Het produkt dat OHRA op de markt brengt, is een levensverzekeringspolis, waarbij de inleg wordt geïnvesteerd in duurzame bosbouw. De premiebetaling is verspreid over twintig jaar, waarbij (afhankelijk van de leeftijd van de deelnemer) een eerste premie van ongeveer 4.850 gulden wordt betaald, en negentien jaarlijkse vervolgpremies van ongeveer 650 gulden.

Na twintig jaar garandeert OHRA dat de deelnemer tenminste zijn totale inleg terugkrijgt, inclusief een kleine rente-vergoeding. Daarnaast maakt hij of zij aanspraak op de opbrengst van het teakwood-beleggingsdepot. Het overlijdensrisico is overigens ingebouwd.

Op basis van prognoses van de groei van de stam, en de prijsontwikkeling van teakhout, wordt per polis een totale uitkering verwacht tussen 100 en 350 Nederlandse gulden. Het rendement van de belegging bij dergelijke opbrengsten ligt tussen de 15 en 25 procent.

Drs. Dan Huesmann, voorzitter van de Raad van Bestuur van OHRA in Nederland, is ervan overtuigd dat met dit verzekeringsprodukt tegemoet wordt gekomen aan de wens van steeds meer mensen om rendabel en milieuvriendelijk te beleggen.

VOORBEELDFUNCTIE

Het Wereld Natuur Fonds is van mening dat de plantage in sociaal en ecologisch opzicht wereldwijd een voorbeeldfunctie heeft. "In overeenstemming met de afspraken laten wij de plantages jaarlijks door een onafhankelijke partij controleren," zegt drs. Siegfried Woldhek, directeur van het WNF. "Het WNF ontvangt een vast bedrag voor elke nieuwe investeerder en een vijf procent van de toekomstige opbrengst van de houtverkoop. Met dat geld kunnen vele natuurbeschermingsprojecten worden geholpen. Op die manier legt het project een unieke koppeling tussen verantwoorde houtproduktie en de bescherming van ongerept tropisch bos".

De behoefte aan hout is groot en wordt steeds groter. Zo mag in Europa vanaf het jaar 2000 geen ander dan alleen verantwoord en duurzaam geproduceerd hardhout worden geïmporteerd. Deze regelgeving is voor wat betreft de invoer in Nederland al in het jaar 1995 van kracht.

Ebe Huizinga, vertegenwoordiger van Flora y Fauna: "De samenwerking is tot stand gekomen na onderzoek door het WNF van de plantage. Mede op grond van dit onderzoek heeft OHRA besloten te beleggen in de uitbreiding van de plantages. De totale uitbreiding betreft 760 hectare, waarop in 1993 zo'n 1.2 miljoen bomen geplant worden."

In eerdere teakwood-projecten, waarbij 550 hectare grond werd beplant, groeien inmiddels 900.000 bomen. In de komende jaren worden de plantages minimaal uitgebreid tot een totaal oppervlak van 3100 hectare.

Directeur Lex Gottenbos van Reeberg & Zonen te Oranjestad is van mening dat dit produkt, in navolging van Nederland, ook een groot succes zal worden op Aruba. "Ook hier zal er interesse zijn om te beleggen in projecten waarvan de rendementsverwachting, juist vanwege de enorme groei in de behoefte aan hardhout op de wereld houtmarkt, hoog is."

Volgens drs. S. Woldhek, directeur van het WNF, verdwijnen bossen momenteel sneller dan ooit. In totaal moeten er de komende jaren echter vijftig miljoen hectare beschermd bos bijkomen. Voor de bescherming daarvan zijn jaarlijks enkele miljarden guldens nodig.

"Willen we serieus de natuurlijke bossen redden, dan moeten we ons daar op alle mogelijke manieren voor inzetten. De samenwerking met Flor y Fauna biedt ons de mogelijkheid de realisering van onze doelstellingen dichterbij te brengen. Dit initiatief helpt ons weer een stap verder in de strijd voor het behoud van het natuurlijke bos op de wereld," aldus Woldhek.

WAARSCHUWING

De marinierskazerne Savaneta maakt bekend dat op **DINSDAG 20 APRIL 1993** van 07.00 uur tot 17.00 uur en **WOENSDAG 21 APRIL 1993** van 07.00 uur tot 13.20 uur schietoefeningen worden gehouden op **ANABUI**. Er wordt geschoten met scherpe munitie. Het onveilig gebied aan landzijde wordt afgebakend met rode vlaggen en borden.

Statenvergadering pensioensverhoging

ORANJESTAD—Op verzoek van AVP-fractie komen de Staten op dinsdag 20 april om 9 uur in openbare vergadering bijeen om onder meer over de verhoging van het ouderdomspensioen te vergaderen.

Een ander onderwerp van gesprek tijdens de openbare vergadering is de voorbereiding op en deelname aan de aanstaande Koninkrijksconferentie als vervolg op de op 8 en 9 maart te Curaçao gehouden Toekomstconferentie.

Wederom dode Atlantis hotel

ORANJESTAD — Bij het Atlantis hotel te Saliña Cercá vond gistermorgen een steekpartij plaats, die het leven kostte aan de op Bonaire geboren Mario Felix Keller (36). Hij woonde in een van de Atlantis-appartementen. Het motief voor de steekpartij zou te maken hebben met een liefdesrelatie met een vrouw.

Bij de politie kwam om 00.31 uur een melding binnen dat bij hotel Atlantis een man in een plas bloed lag. Zijn lichaam telde vijf steekwonden in de linkerborst en oksel. Het slachtoffer werd per ambulance naar het hospitaal gebracht, waar dokter Engelbrecht operatief ingreep.

Keller overleed gedurende de operatie omstreeks 3.20 uur. Zijn hart en long bleken geperforeerd te zijn. Omstreeks 5 uur werd de op Aruba geboren man O.T. (35), te Alto Vista gearresteerd. Hij bekende de dader van de steekpartij te zijn geweest.

Het lijk van Keller is door officier van justitie, mr. Merx, voor autopsie in beslag genomen.

Onrust bij politie en ambtenaren

'Bewindslieden houden zich niet aan gemaakte afspraken'

ORANJESTAD — Onder de leden van het politiekorps en de ambtenaren bij het Landslaboratorium is onrust ontstaan omdat de regering nog steeds geen definitieve beslissingen over actuele zaken bekend heeft gemaakt. Politiebond SPA houdt dinsdagavond half acht in de Bolivariana een spoedvergadering met haar leden, terwijl de overheidsvakbond SEPA voor maandagmiddag vijf uur in de Bolivariana vergadert, voornamelijk met de ambtenaren van het Landslaboratorium.

In kringen van de SPA is men van mening dat minister van Justitie Rudy Croes zich niet aan de gemaakte afspraken, tijdens de besprekingen tussen een SPA-commissie en de bewindsman op 26 maart 1993, heeft gehouden. Zoals bekend werd toen voornamelijk over verbetering van de politie salarissen gesproken.

Tijdens de vergadering van dinsdagavond zal het bestuur de leden over de huidige situatie inlichten. Verwacht wordt dat de leden de nodige stappen zullen nemen ter verbetering van hun salaris dat reeds geruime tijd onderwerp van gesprek uitmaakt.

De plannen om mogelijk het landslaboratorium onder het hospitaal te brengen, hebben voor de nodige verwarringen gezorgd. Drie weken geleden vergaderde de SEPA hierover met minister Flanegien van Volksgezondheid, waarbij werd afgesproken het gesprek spoedig voort te zetten. De bewindsman heeft zich niet aan deze afspraak gehouden.

SEPA vindt het maar een vreemde zaak dat de directeur Volksgezondheid bepaalde beslissingen heeft genomen door een commissie te installeren om de basis te leggen om het laboratorium onder het hospitaal te laten vallen. Volgens de SEPA zou dit tegen het overheidsbeleid zijn en spreekt het regeerprogramma niet over een dergelijke overgang. SEPA wil dat de regering in deze duidelijke taal spreekt.

Inmiddels hield SEPA een enquête onder het personeel van het laboratorium, waaraan 85 procent deelnam, 15procent was met vakantie of arbeids ongeschikt. Hiervan wil 76 procent de ambtenarenstatus behouden, 8 procent had geen mening en niemand (0 procent) wil onder het hospitaal vallen. Practisch alle werknemers zijn tegen de beoogde overgang. Maandagmiddag vijf uur gaat SEPA met haar leden bespreken welke stappen nu genomen zullen worden.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 12 mei 1993 des voormiddags om 10 uur zal ten overstaan van notaris mr M. van der Plank of diens waarnemer, te zijnen kantore aan de Schottegatweg Oost 191, Curacao, in het openbaar krachtens rechterlijk bevel worden verkocht:

een perceel grond gelegen in het Stadsdistrict van Curacao op "Marchena", groot 488m², kadastraal bekend als Stadsdistrict Sectie B nummer 1086, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Amazoneweg 50.

De veilingvoorwaarden zijn gedeponeerd ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen, Zittingsplaats Curacao, en liggen voorts ter inzage ten kantore van genoemde notaris. Deze voorwaarden houden o.m. in dat van iedere bieder geëist kan worden een onherroepelijke bankgarantie over te leggen, welke tenminste gelijk dient te zijn aan het bedrag van zijn bieding vermeerderd met de veilingkosten.

Notariskantoor Van der Plank & Roos
Schottegatweg Oost 191,
Tel.: 616833

BEKENDMAKING

Ondergetekende, de Landsbemiddelaar, maakt hierbij op grond van artikel 1, tweede lid, van het "Arbeidsvredebesluit III" (P.B. 1978 no. 243) bekend, dat door het Bestuur van de Curacaosche Federatie van Werknemers (C.F.W.) aan hem het verzoek is gedaan tot het houden van een referendum onder het personeel van CONSALES CURACAO N.V. teneinde vast te stellen welke vakvereniging door de meerderheid van die werknemers wordt aangewezen om hen bij de behartiging van hun arbeidsaangelegenheden te vertegenwoordigen.

De aandacht wordt voorts gevestigd op de mogelijkheid voor andere vakverenigingen van werknemers om binnen veertien (14) dagen na deze bekendmaking aan de Landsbemiddelaar de wens kenbaar te maken tot deelname aan een onder bovenbedoelde werknemers te houden referendum.

Willemstad, 19 april 1993
De wnd. Landsbemiddelaar
R.A. Francisca.

OPENBARE VERKOOP VAN JAN SOFAT KAVEL 84

Op woensdag, 21 april 1993 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van een van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

een perceel eigendomsgrond groot 1.220 m², gelegen in het Tweede District van Curaçao op Jan Sofat, nader omschreven in meetbrief nummer 180 van 3 juni 1976, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Jan Sofat kavel 84.

De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage op vermeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel. 613199 - 613655

BOS SLEUTELS IN BRUINE ETUI VERLOREN OP 15 APRIL

op route Kaya Araña, Mahoema Kaya A en Mahoemaweg.
Vinder wordt beloond!
Uw naam en telefoonnummer graag op antwoordapparaat achterlaten.
Bellen: 6.8.9.7.5.8.

EILANDGEBIED CURACAO
BESCHIKKING VERKEERSMAATREGELEN no. 16 / 1992

De Gezaghebber van het Eilandgebied Curacao;

OVERWEGENDE

dat het in het belang van de veiligheid en vrijheid van het verkeer noodzakelijk geboden is, dat de tijdelijk voor de Nikibokoweg, bepaalde verkeersmaatregelen, bij een definitieve Beschikking Verkeersmaatregelen worden vastgesteld;

GELET OP

de bepalingen van artikel 2 aanhef punt 5 onder b van de Wegenverkeersverordening Curacao (A.B. 1957 no. 12);

BESCHIKT

1. dat per de datum dezes de in de Beschikking Tijdelijke Verkeersmaatregelen no. T6 / 1981 van de Chef Verkeerspolitie bepaalde verkeersmaatregelen definitief van kracht worden;
2. dat per dagtekening dezes de Beschikking Tijdelijke Verkeersmaatregelen no. T6 / 1981 d.d. 23 september 1981 komt te vervallen.

Curacao, 27 juli 1992

De Gezaghebber voornoemd,
drs. E.R. WILSOE.

EILANDGEBIED CURACAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curacao maakt bekend dat de heer

AGOSTINHO FELIX ALVES

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **SLIJTVERGUNNING** voor een lokaliteit van het perceel gelegen

te WETO NR. 65, alhier.

Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunning kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.
Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoeker, als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curacao,
Het Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. H.A. Lourens.

EILANDGEBIED CURACAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curacao maakt bekend dat

de naamloze vennootschap "GORRION N.V."

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **KOFFIEHUIS- EN RESTAURANT "A" VERGUNNING** voor de lokaliteiten van het perceel gelegen

te SCHOTTEGATWEG OOST NR. 173, alhier,

en tevens ter verkrijging van een toestemming:
- **ex artikel 47 lid 4 om een later sluitingsuur, dagelijks tot 03.00 uur;**
- **ex artikel 52 om muziek te maken enz.;**
- **ex artikel 53 om vrouwelijke bediening toe te staan in bovengenoemd perceel.**

Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.
Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoekster als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curacao,
Het Hoofd van de Afdeling Algemene en Juridische Zaken,
Mr. H.A. Lourens.

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
Zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

SENTRO DI BARRIO JANWE
Dammen:
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar.
Schaakvereniging Janwé:
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

DAMACOR BOWLING CLUB
(Chuchubiweg)
Openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

RUST & BURGH
(Schaakvereniging Curaçao)
Iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

* * * * * * * *

ZATERDAG
BASEBALL
(Febeko)
AA-klasse
19.30 uur Sta. Rosa Indians vs Groot Kwartier Stars - Sentro Deportivo Kòrsou.

KARATE
(Curaçaose Karatebond)
19.00 uur junior/senior int. toernooi - sportzaal Sentro Deportivo Kòrsou.

* * * * * * * *

ZONDAG
VOETBAL
(Federashon Futbòl Kòrsou)
tweede divisie:
14.00 uur Juventud Westpunt vs Canisius Boys;
eerste divisie:
16.00 uur SUBT vs Victory Boys - Stadion Dr. Antoine Maduro

BASEBALL
(Febeko)
AA-klasse
Sta. Maria Pirates Ballpark:
10.30 uur Lagun Stars vs Blue Hawks;
14.30 uur Sta. Maria Pirates vs Groot Kwartier Stars.
Tio Daou Ballpark:
10.30 uur Amstel Brewers vs Royal Scorpions;
14.30 uur Sta. Rosa Indians vs Wild Cats.

WIELERWEDSTRIJDEN
(Curaçaose Wielerbond)
08.00 uur start 50-km wedstrijd op de Pietermaaiweg t/o Financiën-gebouw via verschillende districten naar het eindpunt op de Roodeweg t/o Colon.

PISINA BENNIE LEITO
12.00-17.00 uur publiek-zwemmen - Gouverneur Van Slobbeweg z/n (Rif).

* * * * * * * *

■ *WILLEMSTAD — Het nieuwe bestuur van het Nederlands Antilliaans Olympisch Comité (NAOC) werd vrijdag in het Sonesta Hotel geïnstalleerd. Minister Sixto Wallé van Onderwijs (staande midden) verrichtte onder grote belangstelling van de aangesloten sportbonden, de officiële plechtigheden voor de eed-aflegging. Ricardo Elhage (zittend midden) is de nieuwe voorzitter, die Henry Prince opvolgde.*

NAOC-voorzitter Ricardo Elhage:

'Overheid en comité moeten samen de schoolsport gaan ontwikkelen'

WILLEMSTAD — Het grootste verlangen van het nieuwe bestuur van het Nederlands Antilliaans Olympisch Comité (NAOC) is om samen met de Antilliaanse overheid de schoolsport te gaan ontwikkelen. Dat heeft prioriteit.

Dit verklaarde Ricardo Elhage, die Henry Prince opvolgde als de nieuwe voorzitter van NAOC. Het nieuwe bestuur van de Antilliaanse Olympische organisatie werd vrijdag in het Sonesta Hotel geïnstalleerd door minister Sixto Wallé.

Het NAOC-bestuur bestaat verder uit Raymond Jessurun (vice-voorzitter), Hubert Jansen (algemeen secretaris), Donald Henrietta (penningmeester), Monte Horsford (tweede secretaris), Humphrey Genaro (tweede penningmeester) en de commissarissen Eddy Snijders, Aubrey Sealy en Clovis Lodewijks.

SAMENWERKING

Als het aan Elhage ligt, blijkt uit zijn toespraak, hangt de ontwikkeling van de schoolsport af van de samenwerking tussen zijn Olympische organisatie en de Antilliaanse overheid. Deze vorm van sport moet echter 'systematisch en gestructureerd worden opgenomen in het studieprogramma van de diverse scholen', sprak hij de aanwezigen toe. Hoe NAOC dit wil gaan bewerkstelligen, bleef echter in het midden.

Verder verklaarde Elhage slechts in algemene termen dat het NAOC-bestuur twee voorstellen zal lanceren om de sportbeoefening voor een eventuele teloorgang op de eilanden te behoeden. Het eerste voorstel bestaat uit het oprichten van een consultatie-orgaan. Dit orgaan moet als een brug gaan fungeren tussen de minister en het NAOC-bestuur. Doelstelling is werken naar een goede basis voor een sportbeleid.

Het tweede voorstel houdt in de instelling van een fonds. NAOC en de aangesloten leden kunnen dan zeker zijn dat er financiële middelen beschikbaar zijn in het geval de organisatie en de federaties bepaalde projecten willen starten.

Elhage bleef in zijn allereerste toespraak als NAOC-voorzitter echter toch zeer summier en vaag over de genoemde punten van aanpak. Desondanks kwam uit zijn toespraak duidelijk naar voren dat hij een taak weggelegd ziet voor zijn organisatie om in de komende vier zittingsjaren nieuwe impulsen te geven aan de sportbeoefening op de eilanden.

Deze impulsen concentreren zich in het onder andere agressief promoten van de beoefening van alle sporttakken. Elhage wil hiervoor een programma ontwikkelen, waarin zijn Olympische beweging prioriteit wil geven aan de populaire sportbeoefening, de al genoemde schoolsport, de nationale erkende sporttakken en de topsport.

Hij ziet de (positieve) ontwikkelingen op sportgebied op de Antillen en voor zijn organisatie met plezier tegemoet. "Maar liefst achttien sportfederaties zijn aangesloten bij NAOC. Inmiddels hebben vijf federaties het verlangen uitgesproken zich te willen aansluiten bij de Olympische beweging. Dit zijn federaties die de sporttakken badminton, taekwondo, boksen, wielrennen en basketbal vertegenwoordigen".

ONDUIDELIJKHEID

Minister Wallé, die een deel van de overheidsplannen kenbaar maakte, ging in tegenstelling tot Elhage wat meer in detail. Ten eerste gaf hij ruiterlijk toe dat er veel onduidelijkheid heerst: "Er is geen duidelijkheid over het beleidsplan van de minister van Sport. De informatie ontbreekt en in het geval er wel informatie beschikbaar is, dan zijn de sportbonden en federaties hiervan niet op de hoogte".

Wallé is er verder van overtuigd dat een plan voor ontwikkeling van de sport op de Antilliaanse eilanden een vereiste is. "Vandaar dat ik binnenkort met een conceptplan hierover zal komen. Dit plan zal ik dan eerst met het NAOC-bestuur bespreken eer ermee naar buiten toe te treden". Hij denkt aan een soort van coördinatie en bundeling van de krachten op sportgebied door de federaties en sportbonden. Hij wil ook tot een consultatie-orgaan komen.

Verder wil de minister gaan werken aan een subsidie-sportproject, waarin elk eilandbestuur met duidelijke criteria moeten komen voor subsidiëring van sportprojecten. De Antilliaanse bewindsman wil tevens meer aandacht gaan besteden aan de jongeren, door onder andere een jeugd- Olympiade voor hen te laten organiseren.

Jong Holland begaat geen fout tegen De Koning

Sithoc wordt in eerste wedstrijd door goedspelend CH Mahuma verrast: 1-0

WILLEMSTAD — Promovendus Centro Hubenil Mahuma heeft in zijn allereerste wedstrijd in de hoogste Curaçaose voetbaldivisie voor grote sensatie gezorgd door veelvoudig kampioen Sithoc met 1-0 te overtroeven in het Stadion Dr. Antoine Maduro. Het voor de wedstrijd als vermoedelijke verliezer gedoodverfde Mahuma-elftal had minder dan een kwartier nodig om zijn eerste doelpunt van het seizoen op het scorebord te brengen. De voorsprong werd daarna onder meedogenloze druk van de Collegialen op heldhaftige wijze verdedigd. Subkampioen Jong Holland wees aan de andere kant De Koning met 2-0 terug in het SDK-stadion.

CH Mahuma heeft in zijn eerste optreden in de hoogste afdeling karakter getoond en behalve deze mentale kracht ook zowel technisch als taktisch goed uit de voeten te kunnen. Met name hanteerde het gisteravond op briljante wijze het *counterwapen*. Het beste concept tegen het technisch superieure Sithoc. Het winnende doelpunt werd indirect uit één van de snelle Mahuma-uitvallen geboren, terwijl nog een viertal heel reële kansen geschapen werden die nog net niet worden verzilverd.

Het succes was voornamelijk te danken aan de uitblinkende doelman Ivan Hansen en verder aan laatste man Marcial Brigitha en medeverdediger Marlon Calmes. Op het middenveld speelde verder routinier Frensel Calmes (ex-SUBT en ex-Jong Holland) een sterke wedstrijd, terwijl de snelle uitvallen met verve werden uitgevoerd door vooral Jacobus en Bilioso.

Mahuma opende de score zoals gezegd betrekkelijk vroeg in de wedstrijd. Bij een snelle *counter* beging een Sithoc-verdediger een overtreding en uit deze vrije trap schoot Edmiro Isenia zijn team in de veertiende minuut naar de overwinning. Met de binnenkant van zijn voet loste Isenia een effectvol schot dat keeper Hensley Ignatius kansloos liet.

Een tegenstander van het formaat van Sithoc laat zich uiteraard niet gemakkelijk bespelen en zeker niet overtroeven. De Collegialen die vóór het doelpunt hun tijd dachten te kunnen nemen, zetten alle zeilen bij om nog voor de rust de achterstand weg te werken. Zij waren heer en meester op het middenveld en er was een constant aanbod van *passes* naar de vuurlinie toe. Succes bleef echter uit ondanks verwoede pogingen, waaronder enkele kanonschoten van Ruperto Dorothea, Derrel Dorothal, Oswin Luciano en de in de tweede helft naar voren geschoten Kèkè Poppen. De Mahuma-verdediging hield zich echter staande.

In de voorwedstrijd behaalde het vorige seizoen gedegradeerde Undeba zijn eerste zege in de tweede divisie. Men klopte het elftal van Vesta met fikse score: 3-0.

GEEN FOUT

Terwijl kampioen 1992 Sithoc het onderspit delfde tegen debutant CH Mahuma, beging subkampioen Jong Holland geen fout tegen de Koning in het Sentro Deportivo Kòrsou (SDK). De Tricoloren legden beslag op hun eerste twee winstpunten met een relatief gemakkelijke 2-0 overwinning. Dit ondanks het feit dat een vijftal prominente spelers van het basiselftal ontbraken, zoals Rosina, Christopher en Sambo.

In de eerste helft beperkten beide teams zich tot een vriendelijk partijtje voetbal waarbij Jong Holland weliswaar de boventoon voerde met keurige, foutloze combinaties maar niet echt veel gevaar vertegenwoordigde voor het heiligdom van keeper Rudsel Navarro van De Koning.

Het elftal van Jandoret heeft niettegenstaande de langdurige serieuze voorbereiding voor het nieuwe seizoen niet veel ambitie laten zien. De verwachting is namelijk dat deze ploeg die vorig seizoen als belangrijkste doel voor ogen had zijn positie in de hoogste klasse zeker te stellen, in 1993 hogere ogen zal gooien en als tweede stap zal proberen de eindronde te bereiken. Daar is echter de nodige wilskracht voor nodig en juist deze kwaliteit bleek de Jandoretploeg gisteravond te ontberen.

De Tricoloren konden daardoor in alle rust aan hun overwinning werken. Haast had men niet. Trouwens het eerste doelpunt werd pas op slag van rust gescoord door Sharlon Brazil die tot dusverre ook de meeste doelpogingen had ondernomen. Doelman Navarro kon niet bij de harde schuiver die van Brazils voet vertrok.

De tweede helft had hetzelfde bijna gezapige verloop. Eenmaal onderbroken door het tweede hoogtepunt van het duel: een meesterlijke kopbal van de goed spelende Sonny Leister, die daarmee in de 58e minuut de stand op 2-0 bepaalde.

Aan deze ontmoeting ging het tweede divisie-treffen Porta Blanco - Charo Stars vooraf. Porta Blanco zegevierde met 1-0.

TOESCHOUWERS

De wedstrijd trok iets meer dan de helft van het aantal toeschouwers dat de wedstrijd Sithoc - CH Mahuma bezocht. Er werden 250 betalende toeschouwers geregistreerd en 460 bij de andere wedstrijd van het gisteravond afgewerkte dubbelprogramma.

Het is zoals bekend voor het eerst dat de Federashon Futbòl Kòrsou (FFK) met twee wedsrijden op één avond experimenteert. De opkomst van gisteravond is niet onaardig te noemen.

De eerstvolgende wedstrijden vinden morgen (zondag) plaats in het Stadion Dr. Antoine Maduro. SUBT en Victory Boys maken dan hun debuut in de 1993-competitie. In de tweede divisie zullen Hubentut Westpunt en Canisius Boys tegen elkaar aantreden.

Voor WK-wedstrijd tegen Nederland

Engelse coach roept spits Sheringham op

LONDEN — Coach Graham Taylor heeft de veel scorende spits Teddy Sheringham als debutant uitgenodigd in de selectie van 22 spelers voor de WK-kwalificatiewedstrijd van 28 april op Wembley tegen Nederland. Sheringham maakte dit seizoen in 41 wedstrijden voor Tottenham Hotspur 25 doelpunten. Hij scoorde tevens in het openingsduel van zijn vorige club Nottingham Forest, die hem daarna voor bijna zes miljoen gulden overdeed aan de Spurs.

Taylor besloot de weer in vorm gekomen vleugelspeler Chris Waddle van Sheffield Wednesday niet op te roepen. "Ik heb hem een aantal keren aan het werk gezien en er serieus over gedacht hem in te lijven", zei Taylor. "Maar ik wil loyaal blijven ten opzichte van de spelers, die goed werk voor me hebben gedaan. Het pad in de vier gespeelde kwalificatiewedstrijden is uitgestippeld. Daar wil ik me aan houden."

Ten opzichte van de eerste selectie voor de wedstrijd tegen Turkije van de vorige maand (2-0 voor de Engelsen) voerde Taylor niettemin, deels gedwongen door blessures, enkele wijzigingen door. Zo kan hij niet beschikken over het geblesseerde duo Tony Dorigo en David Batty van Leeds United en Paul Warhurst van Sheffield Wednesday, die de reis naar Turkije al niet mee kon maken wegens een liesblessure.

De voorlopige selectie van Engeland is in het doel: Chris Woods (Sheffield Wednesday) en David Seaman (Arsenal). Verdediging: Lee Dixon (Arsenal), David Bardsley (Queen's Park Rangers), Nigel Winterburn (Arsenal), Earl Barrett (Aston Villa), Des Walker (Sampdoria), Tony Adams (Arsenal) en Gary Pallister (Manchester United). Middenveld: David Platt (Juventus), Trevor Steven (Glasgow Rangers), Carlton Palmer (Sheffield Wednesday), Paul Ince (Manchester United), Paul Gascoigne (Lazio Roma), John Barnes (Liverpool), Andy Sinton (Queen's Park Rangers). Voorhoede: Lee Sharpe (Manchester United), Paul Merson (Arsenal), Nigel Clough (Nottingham Forest), Ian Wright (Arsenal), Les Ferdinand (Queen's Park Rangers) en Teddy Sheringham (Tottenham Hotspur).

Uitslagen basketbal

NEW YORK — In de basketbal profcompetitie in de VS van de NBA zijn op vrijdag de volgende uitslagen geregistreerd: Phoenix Suns-Seattle Supersonics 102-108; Chicago Bulls-Milwaukee Bucks 119-105; Indiana Pacers-New York Knicks 100-94; Charlotte Hornets-Detroit Pistons 127-93; Cleveland Cavaliers-Orlando Magic 113-110; Minnesota Timberwolves-Portland Trail Blazers 109-117; San Antonio Spurs-Sacramento Kings 93-100; Los Angeles Lakers-Houston Rockets 84-100; Los Angeles Clippers-Golden State Warriors 122-115 de de Dallas Mavericks-Denver Nuggets 99-86.

Uitslagen honkbal

NEW YORK — In de Major league werden er op donderdag dertien wedstrijden afgewerkt in de twee afdelingen. De uitslagen in de National league: Chicago Cubs-Philadelphia Phillies 3-1; Cincinnati Reds-New York Mets 1-3; Montreal Expos-Colorado Rockies 3-2; Houston Astros-Florida Marlins 7-2; Los Angeles Dodgers-Pittsburgh Pirates 7-4; San Diego Padres-St. Louis Cardinals 5-1; San Francisco Giants-Atlanta Braves 1-0.

De uitslagen in de American league: Boston Red Sox-Chicago White Sox 4-9; Cleveland Indians-Toronto Blue Jays 13-1; Detroit Tigers-Seattle Mariners 5-0; New York Yankees-Texas Rangers 5-3; Baltimore Orioles-California Angels 4-1; Minnesota Twins-Kansas City Royals 4-3 (10).

Jacobs niet bezorgd over ontslag bij Sporting Gijon

GIJON — Bert Jacobs, voor het eerst in zijn 27-jarige carrière als voetbaltrainer met ontslag geconfronteerd, is niet ondersteboven van de gedwongen scheiding van Sporting Gijon. De Nederlander hoorde donderdag dat het geduld van het bestuur van de Spaanse club op is. "Maar ik ben nog dezelfde", zegt hij.

Jacobs werd verantwoordelijk gesteld voor de slechte resultaten van Gijon dat na een goede start van de competitie inmiddels in degradatiezorgen is beland. "Uiteindelijk is het toch weer de schuld van de trainer", verzucht hij. "Maar ik raak niet meer zo snel onder de indruk, ben prof genoeg om zoiets gelaten te accepteren, het moest me toch eens gebeuren".

De ware oorzaken van de duikeling van subtop naar de onderste regionen liggen volgens de oud-coach van Vitesse in het extreem hoge aantal blessures. "Vanaf januari ben ik een man of tien langdurig kwijt geraakt. Bovendien hadden we in sommige wedstrijden ook nog pech".

In Noordoost-Spanje maakte Jacobs aanvankelijk indruk met offensief voetbal, buiten Barcelona en Madrid niet gebruikelijk. Zijn naam werd toen al in verband gebracht met Real Madrid. "Maar sindsdien staat er een heel ander elftal, moest ik veel jeugdspelers opstellen. Geld om iets nieuws te kopen, is er niet". Ook het onlangs gesloten samenwerkingsverband met Barcelona leverde vooralsnog weinig op.

Haast met het vinden van een nieuwe club heeft Jacobs niet: "Ik ben niet iemand die hard hollend gaat zoeken. Ik ga hier eerst nog wat zaakjes afwikkelen en dan zien we rustig verder wel wat er gaat gebeuren".

Bokser trekt zich terug vanwege HIV-virus

LONDEN — De Colombiaanse profbokser Ruben Palacio heeft zijn wereldtitel vedergewicht (WBO-versie) moeten inleveren. Palacio is besmet met het HIV-virus, dat aids kan veroorzaken. De 30-jarige Colombiaan had zaterdag zijn titel moeten verdedigen tegen de Brit John Davidson. Tijdens de keuring donderdag in Londen werd het levensbedreigende virus ontdekt.

Palacio kreeg een boksverbod opgelegd. De WBO reageerde onmiddellijk door hem de titel te ontzeggen. "Omdat bij boksen geregeld bloedende wonden kunnen voorkomen, moesten we Palacio wel diskwalificeren", aldus Ed Levine, de vertegenwoordiger van de WBO in Londen. Het was volgens de Amerikaan voor het eerst dat een gevecht om de wereldtitel om deze reden moest worden afgezegd.

Volgens Barry Hearn, de manager van Palacio, werd de bokser twee keer getest en vrijdag voor nader onderzoek op het vliegtuig naar Colombia gezet. Davidson bokst zaterdag toch om de nu vacante wereldtitel, nu tegen Steve Robinson uit Wales.

De laatste tegenstanders van Palacio hoeven zich geen zorgen over hun gezondheid te maken. Colin McMillan ontmoette de Colombiaan in september. De artsen verzekerden de Brit dat de infectiekansen 'te verwaarlozen' zijn.

PSV tegen FC Utrecht

DEN HAAG — Van de drie overgebleven kandidaten voor de Nederlandse titel komt dit weekeinde alleen PSV in actie. De topper Ajax-Feyenoord wordt pas op 9 mei gespeeld.

PSV speelt zaterdagavond thuis tegen FC Utrecht. De ploeg uit de Domstad is de laatste weken behoorlijk van slag en heeft de grootst mogelijke moeite met scoren. PSV lijkt na de 6-2 tegen FC Twente en de 5-1 bij Fortuna Sittard een probaat middel voor dat euvel te hebben ontdekt. Bij winst nemen de Eindhovenaren een punt voorsprong op Feyenoord.

In de strijd om de UEFA-Cupplaatsen staat FC Twente er vooralsnog het beste voor. De Enschedeërs spelen zondag in Kerkrade tegen het dit seizoen teleur stellende Roda JC. Vitesse en MVV moeten eveneens op reis, naar Go Ahead Eagles en FC Den Bosch. De overige wedstrijden zijn op zaterdag: Cambuur Leeuwarden-Willem II; Sparta-Dordrecht '90 en op zondag: Volendam-Fortuna Sittard en RKC-FC Groningen.

* * * * *

SQUASH / ODENSE — Het Nederlands jeugdteam is bij het Europees kampioenschap in het Deense Odense als vierde geëindigd. De nationale selectie bestond uit Vanessa Atkinson, Saskia Kuijer, Ritchie Plompen, Seth van der Dussen en Eelco van Leeuwen.

Straffen van twee tot zes jaar in coca-zaak Atlanta-connection

WILLEMSTAD — Celstraffen van twee tot zes jaar zijn gisteren geëist tegen acht personen wegens het organiseren van of meewerken aan transport van 22 kilo cocaïne naar Atlanta.

Vijf Amerikanen en vier Antillianen werden eind januari gearresteerd op Curaçao bij het oprollen van de zogenoemde 'Atlanta-connection'. Vier Amerikanen werden dezelfde dag ook nog opgepakt op Aruba en zullen daar berecht worden. Een van de Antillianen is inmiddels vrijgesproken en de zaak van een van de Amerikanen moet nog voorkomen. Een vijftiende verdachte moet nog uitgeleverd worden.

Tegen drie koeriers is twee jaar geëist door de officier van justitie. De Amerikaan T.W. hoorde vier jaar tegen zich eisen. Hij had niet zoals de koeriers cocaïne op zijn lichaam getaped, maar reisde wel met hen mee. Hij wordt gezien als degene die toezicht hield op het verloop van de smokkelpoging. Samen met de in Atlanta aangehouden vrouw S.R. zou hij de leiding hebben gehad over de smokkellijn. S.R. is opgepakt met 24.000 dollar op zak. Haar uitlevering aan de Nederlandse Antillen is inmiddels aangevraagd.

De officier eiste drie jaar voor drie van de Antillianen, een van hen gaat echter vrijuit oordeelde de rechter gisteren. Tegen de Antilliaan F.M. is zes jaar geëist. Hij is niet alleen de leverancier van de lading cocaïne, maar in zijn appartement te Jongbloed werden ook cocaïne, verwerkingsattributen en een pistoolmitrailleur gevonden. De openbaar aanklager heeft aan de rechter gevraagd de auto van F.M. verbeurd te verklaren omdat daarin de cocaïne is vervoerd.

In het appartement van M. werden flessen shampoo gevonden waarin cocaïne onzichtbaar was opgelost. Chemische tests toonden de verboden waar aan.

Uitspraak 28 april.

Hernandez vraagt BC Avikola te helpen

WILLEMSTAD —PNP-raadslid Donny Hernandez dringt er bij het BC op aan, dat er besluiten worden genomen om de situatie voor het kippenfok- en -verwerkingsbedrijf Plant Avikola Korsou te verlichten.

Zonder in zijn schrijven in te gaan op de aard van de problemen, stelt Hernandez dat door het uitblijven van bepaalde overheidsbeslissingen, het bedrijf nu in een enigszins moeilijke positie verkeert.

Het raadslid houdt een pleidooi, dat die beslissingen op korte termijn worden genomen, want het bedrijf is van belang voor de economie en voor de volksgezondheid, daar het verse kip aanbiedt. Daardoor hoeven ook minder kippen te worden geïmporteerd, zo brengt Hernandez nog naar voren.

Vervolg van pag. 1

uit de oost-Bosnische stad te evacueren.

De leider van de Bosnische Serviërs, Radovan Karadzic, heeft vanmorgen (zaterdag) tegengesproken dat Servische troepen Srebrenica hebben veroverd. Dat heeft het Servische persbureau SRNA bekendgemaakt. "Onze eenheden zijn de stad niet binnengedrongen en dat zijn wij ook niet van plan". Hij herhaalde dat de Serviërs slechts streven naar 'pacificering' van Srebrenica opdat de bevolking 'rustig in de stad kan leven of vrijwillig geëvacueerd kan worden'.

SELECTIEF

EG-bemiddelaar Lord Owen riep vrijdag de westerse landen op tot selectieve bombardementen op de aanvoerlijnen van de Serviërs in Bosnië-Hercegovina. "Als de Servische regering in Belgrado de aanvoer niet afsnijdt, dan moeten we die vanuit de lucht verhinderen en moeten we hen zelf de pas afsnijden", zo zei Owen in een vraaggesprek voor de televisie. Gevraagd of hij opriep tot een bombardement, zei Owen: "Ja, selectieve bombardementen om de aankomst te verhinderen van leveranties die bijdragen aan het oorlogsgeweld". Owen zei dat de Serviërs met hun neus op de werkelijkheid moeten worden gedrukt als ze doorgaan met hun aanvallen op steden van Bosnische moslims. Ze moeten worden gedwongen het vredesplan van hemzelf en co-bemiddelaar Cyrus Vance te ondertekenen.

■WILLEMSTAD — Het organiserend comité van de Sami Sail '93 hield vrijdag in café-restaurant De Zoete Inval een geanimeerde bijeenkomst. Het sportieve programma en de kandidaten voor de Sami-Sailverkiezing werden aan genodigden en de pers respectievelijk bekend gemaakt en gepresenteerd.

Deze botenregatta vindt plaats op het strand en in de wateren van Boca'i Sami. Gedurende vier dagen, vanaf donderdag 29 april tot en met zondag 2 mei, is het dan ook feest in het vissersdorpje Boca'i Sami.

De verkiezing van Miss Sami Sail oftewel 'Reina Maskadera' staat geprogrammeerd voor zaterdag 24 april op het strand van de Vaersenbaai. Op de fotocombinatie het moment waarop Jerry Lasten een groep van de kandidaten toezingt, terwijl Dainara Leonora - gesponsord door The Crowd - de nodige attributen krijgt toegereikt als Miss Amistad.

Delegatie homo's in Witte Huis

WASHINGTON - President Bill Clinton heeft in het Witte Huis een delegatie ontvangen van homosexuelen die kwamen praten over de integratie van de homo's in het Amerikaanse leger.

Deze ontmoeting symboliseert de integratie van de homosexuelen in de Noord-amerikaanse gemeenschap en dat is mogelijk door de Amerikaanse president, die daaraan met zijn morele autoriteit steun verleent. Zo stelde een van de leden van de delegatie vast bij het verlaten van het Witte Huis.

Deelstaten Rusland ook voor referendum

MOSKOU - De leiders van de deelstaten van de Russische federatie hebben ermee ingestemd deel te nemen aan het referendum van 25 april.

Dat heeft de federatieraad, waarin de Russische president Boris Jeltsin en de leiders van de republieken zitting hebben, woensdag in Moskou besloten. Op een persconferentie liet Jeltsin weten dat hij het ontwerp voor een nieuwe grondwet klaar heeft. De raad nam een oproep aan de kiezers aan om deel te nemen aan het referendum om de stabiliteit in het land te bewaren. Zij moeten op 25 april vier vragen beantwoorden: Of ze vertrouwen hebben in Jeltsin, of ze zijn hervormingen steunen, en of ze vervroegde presidents- en parlementsverkiezingen willen. Jeltsin riep de kiezers op om alle vragen met 'ja' te antwoorden.

Aan het begin van de ontmoeting beloofde Jeltsin de leiders van de republieken een grote constitutionele hervorming waardoor zij meer macht zouden krijgen. De leiders van de republieken krijgen binnenkort van Jeltsin een grondwetsontwerp toegestuurd, en hebben hun parlementen gevraagd zijn voorstellen te onderzoeken en hun opmerkingen door te geven. De republieken moeten ook binnen twee weken een door Jeltsin voorgesteld decreet onderzoeken over de inwerkingtreding van het federatieverdrag dat vorig jaar werd aangenomen. Dit akkoord, waarvan de inhoud niet is bekendgemaakt, zou voorzien in grotere autonomie voor de republieken en moet worden opgenomen in een nieuwe grondwet. De Kaukasische deelstaat Tsjetsjenië, die zich onafhankelijk van Rusland heeft verklaard, nam niet deel aan het overleg.

Vice-president klaagt corruptie aan

Jeltsin: Toenadering tot staatsondernemingen

MOSKOU - Een week voor het referendum over zijn beleid poogt de Russische president Boris Jeltsin de conservatieve oppositie gunstig te stemmen. Op een bijeenkomst van de invloedrijke Unie van industriëlen en ondernemers kondigde hij vrijdag een wijziging in de economische koers van het land aan.

Jeltsin wil niet alleen de tactiek, maar ook de strategische richting van het economische hervormingsbeleid corrigeren. De hervormingen moeten 'verstandiger, effectiever en resultaatgerichter worden doorgevoerd', hield hij de 4.300 ondernemers in het Kremlin voor. Volgens de president is er een toenadering in de posities van de regering en de directeuren van de staatsbedrijven.

Voor de 'vereiste correcties' moet Oleg Lobov zorgen, die daags tevoren tot eerste vice-premier werd benoemd en zich met economische zaken zal bezighouden. Lobov, die in de Sovjetunie een hoge partijfunctionaris en econoom was, moet tegenwicht bieden aan de progressieve vice-premier Boris Fjodorov, die de basis voor de hervormingen heeft gelegd.

Unie-voorzitter Arkadi Volski sprak zich uit tegen een 'economische Blitzkrieg' en eiste meer invloed van de staat in het economische leven. Tevens loofde hij de regering van premier Viktor Tsjernomyrdin, met name de 'professionelen' in diens kabinet zoals Lobov, Joeri Jarov en Georgi Chizja. Dezen zijn allen afkomstig uit het kamp van de conservatieve ondernemers.

Vice-president Aleksandr Roetskoj, een fel tegenstander van Jeltsins economisch beleid, beschuldigde voor het parlement de regering van corruptie. Roetskoj is in de tegenaanval gegaan nadat Jeltsin hem de afgelopen dagen had opgeroepen af te treden. In het parlement beschuldigde Roetskoj de Russische leiding van een 'ongehoorde verspilling van nationale eigendommen'. Met name ex-premier Jegor Gajdar, Jeltsins adviseur Gennadi Boerboelis en ministers Vladimir Sjoemejko en Anatoli Tsjoebajs moeten het ontgelden.

Volgens Roetskoj is meer dan 45 procent van het bruto nationaal produkt in handen van een netwerk van 'criminele commerciële organisaties'. Die zouden aan de 'parallelle economie' zo'n 3.500 miljard roebel hebben verdiend. "De vlucht van kapitaal en grondstoffen bedraagt zeventien tot veertig miljard dollar, terwijl Rusland een buitenlandse schuld van twaalf miljard dollar heeft", zei hij.

Boutros-Ghali bij paus

■VATICAANSTAD - Paus Johannes Paulus II ontving in het Vaticaan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties Boutros Boutros-Ghali. Deze is op een tiendaags bezoek in Italie.

(AFP-satellietfoto)

VN: Dorpen bij Srebrenica veroverd

SARAJEVO - Bosnische Serviërs hebben twee dorpen veroverd in de omgeving van de omsingelde stad Srebrenica, in het oosten van Bosnië. De situatie in Srebrenica zelf is vooralsnog ongewijzigd. Dit heeft een VN-woordvoerder zaterdag in Sarajevo bekendgemaakt.

Barry Frewer, woordvoerder van de VN-vredesmacht in de Bosnische hoofdstad, zei dat Servische eenheden Pribicevac, drie kilometer ten zuidoosten van Srebrenica, en Zeleni Jadar, vier kilometer ten zuidoosten van de stad, hebben ingenomen. Frewer zei niets te weten over een nieuw Servisch offensief waarvan melding is gemaakt door de Bosnische radio. Srebrenica zou onder vuur liggen.

Vijanden Escobar

Bogota: 1.3 miljoen voor aanhouding Los Pepes-kader

BOGOTA - De Colombiaanse regering heeft een bedrag van 1,3 miljoen dollar uitgeloofd voor tips welke leiden tot de aanhouding van de topfiguren van de Los Pepes bende, die zich bezig houdt met het elimineren van medewerkers [illegible] drugsbaron Pablo Escobar.

Op het hoofd van de Pepes-leiders stond al een [illegible] maar deze is nu verhoogd [illegible] reactie op de moord op een advocaat die banden had [illegible] het drugskartel van Medellin, het cocaine-rijk onder leiding van Pablo Escobar. In een officiele verklaring van het presidentiele paleis werd de autobomaanslag op de advocaat in Bogota met kracht veroordeeld. Daarbij vielen [illegible] tien doden en zo'n tweehonderd gewonden. Volgens [illegible] overheid moet er één front worden gevormd tegen alle krachten die de stabiliteit van het land bedreigen.

Offensief voor Nagorno-Karabach gestaakt

Armenië dreigt Turkije met neerhalen van vliegtuigen

MOSKOU - Armenië heeft vrijdag gedreigd Turkse vliegtuigen die wapens naar Azerbajdzjan zouden vervoeren neer te schieten. De Armeense troepen hebben inmiddels hun offensief tegen Azerbajdzjan gestaakt in de strijd om de Armeense enclave Nagorny-Karabach.

Ankara stuurt soms wel vijftien vliegtuigen per dag met wapens en troepen naar Azerbajdzjan, aldus woordvoerder Armen Doelijan van het ministerie van Defensie. "Als deze acties worden voortgezet zullen we passende maatregelen moeten nemen. We hebben al de benodigde middelen, waaronder moderne anti-luchtdoelinstallaties". Volgens Dulijan gaan dagelijks tot dertig vrachtwagens met wapens en troepen vanuit Turkije naar de aangrenzende Azerbajdzjaanse enclave Nachitsjevan, vanwaar ze over Armeens grondgebied naar Bakoe worden overgevlogen. Het Turkse ministerie van Buitenlandse Zaken meldde vrijdag dat er tot dusver maar een vliegtuig naar Azerbajdzjan is gestuurd met humanitaire hulp.

WAARNEMERS

Volgens het Russische persbureau Itar-Tass hebben de Armeense troepen van de enclave Nagorny-Karabach vrijdag besloten hun offensief tegen het omringende Azerbajdzjan te staken. De autoriteiten van Karabach zouden zo onafhankelijke waarnemers de gelegenheid willen geven ter plekke te zien dat de Armeniërs naar een bestand streven", aldus Itar-Tass. Armenië ontkent elke betrokkenheid in de gevechten en stelt dat de Armeense troepen uit de enclave afkomstig zijn.

De Armeense president Levon Ter-Petrosian riep bij aankomst in de Witrussische hoofdstad Minsk, waar hij een top van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) bijwoont, op tot een staakt-het-vuren van twee dagen. "In de eerste fase moet er een bestand komen en moet de veiligheid van de bevolking van Karabach worden verzekerd", zei hij. "In de tweede fase moet er een oplossing worden gevonden voor de juridische problemen, dat wil zeggen een verduidelijking van de status van Nagorny-Karabach".

De enclave riep vorig jaar de onafhankelijkheid uit, die door geen enkele staat is erkend. Jerevan eist dat Nagorny-Karabach als zelfstandige partij deelneemt aan vredesbesprekingen met Azerbajdzjan, maar Bakoe wijst dit af. Sinds de strijd in 1988 uitbrak zijn er zeker 2500 doden gevallen en meer dan tien bestanden gesneuveld.

Nederlands transportbataljon in Bosnië:

Ondanks hevige gevechten gaat begeleidingswerk verder

DEN HAAG/BUSOVACA - Ondanks het uitbreken van hevige gevechten op een steenworp afstand hebben Nederlandse VN-militairen deze week zonder problemen voedselhulp afgeleverd.

Dat heeft adjudant Rob Lomans, woordvoerder van het Nederlandse transportbataljon in Busovaca, vrijdag bekendgemaakt. Lomans sprak tegen dat de Nederlandse vrachtwagens niet kunnen uitrijden als gevolg van zware gevechten tussen moslims en Kroaten. Twee konvooien vertrokken vrijdag uit Busovaca naar een stadje ten noorden van Tuzla en leverden daar zonder problemen 130 ton voedsel af. Als gevolg van de geringe hoeveelheid hulpvoorraden waarover de VN nog beschikken, is de omvang van de humanitaire operatie wel afgenomen, aldus Lomans.

Hevige gevechten hebben zich deze week voorgedaan vrijwel naast de deur van de Nederlanders, die hun standplaats hebben in Busovaca in het midden van Bosnië. Vrijdagochtend leverden moslims en Kroaten slag in Vitez, ruim tien kilometer westelijk van Busovaca. Naar verluidt kwamen bij die gevechten tien mensen om.

De gevechten 'beginnen te escaleren', zo zei vrijdag majoor Luuk Niessen, woordvoerder van de VN-vredesmacht in Bosnië. Moslims en Kroaten vormen een wankele coalitie tegen de Serviërs. De opleving van de onderlinge gevechten houdt volgens Niessen verband met de dreigende val van Srebrenica, nu nog in handen van moslims. "De moslims voelen zich onder druk gezet en proberen na hun verliezen in het oosten zo'n groot mogelijk gebied veilig te stellen in het midden van Bosnië", aldus Niessen.

Britse handel met Islam-landen in gevaar

Iran waarschuwt Major voor ontvangen Rushdie

LONDEN - De Britse handelsrelaties met Islamitische landen kunnen schade oplopen als premier John Major de schrijver Salman Rushdie ontmoet. Dit heeft het officiele Iraanse persbureau IRNA vrijdag gezegd.

Het bureau van Major bevestigde eerder deze week dat Major van plan is de schrijver van het boek 'Satanic verses' te ontmoeten. Rushdie is door de vroegere geestelijke leider van Iran ayatollah Ruhollah Khomeini ter dood veroordeeld. Het fundamentalische bewind in Teheran heeft meermalen herhaald dat de Fatwa tegen Rushdie niet kan worden ingetrokken. In een rapport vanuit Londen schreef IRNA al dat de vooruitzichten voor een gepland bezoek van een Britse handelsdelegatie aan Iran "niet optimistisch" zijn.

Het persbureau waarschuwde dat een ontmoeting van Major en Rushdie nog meer gevolgen zal hebben. "Velen vrezen dat de tegenstand nog zelfbeschadigender zal zijn en van invloed kan worden op handel met andere Islamitische landen".

Sancties V-raad tegen Libië gehandhaafd

NEW YORK - De Veiligheidsraad (V-raad) heeft besloten de sancties tegen Libië te handhaven.

De V-raad kondigde de strafmaatregelen een jaar geleden af omdat Libië twee mannen weigert uit te leveren die worden verdacht van het opblazen van een PanAm-toestel boven Schotland. In een afzonderlijke verklaring zei de VS dat het pogingen zal ondernemen om Libië te onderwerpen aan een olie-embargo als het land blijft weigeren de verdachten uit te leveren.

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900; fax: 7446
BEJAARDENTEHUIS: 8350

* * * * * * * * * *

LANDFILL TE LAGOEN
open van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

* * * * * * * * * *

OPENBARE BIBLIOTHEEK
openingstijden voor het publiek:
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
openingstijden voor lezers:
woensdag van 14.00-19.00 uur.

* * * * * * * * * *

POSTSLUITING
maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

* * * * * * * * * *

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel, tel.: 8896.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

* * * * * * * * * *

GALERIA DI ARTE BONAIRE
(Kaya Grandi 70)
openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

* * * * * * * * * *

POLITIECLUB
(Weg naar Willemstoren)
open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

* * * * * * * * * *

SLACHTHUIS LVV
(tel.: 4393)
open van maandag t/m vrijdag van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden.

* * * * * * * * * *

DIERENARTS
(Kaya Karibe, Nort di Saliña)
spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 13.30-14.30 uur. Voor spoedgevallen gelieve tel.: 4255 te bellen.

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
Bonaire Animal Shelter Foundation
(Lagunweg 26, Tel.: 4989)
openingstijden maandag t/m zaterdag van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur.

* * * * * * * * * *

KLACHTEN(BEZORGING)
Shon Ma Carolina, Bld. J. Abraham 15, tel.: 8204 (na 18.00 uur tel.: 8342).

* * * * * * * * * *

Ondanks negatief advies

Gebruik operatiezaal moet volgens BC geïntensiveerd

KRALENDIJK — Om meer gebruik te maken van de mogelijkheden die de operatiezaal van het Sint Franciscus Hospitaal biedt voor chirurgische ingrepen is een goede voorbereiding een dringende noodzaak. Dat zei de gedeputeerde van Gezondheidszorg Noris Gomes in een UPB-radioprogramma via Voz di Bonaire.

Toch zal het niet lang meer duren voordat er inderdaad een beslissing zal vallen. Het daaraan voorafgaande onderzoek is volgens de gedeputeerde al in een vergevorderd stadium. Het Bestuurscollege zal vervolgens samen met de stichting Ziekenverpleging en Bejaardenzorg een overeenkomst sluiten die kleine operatieve ingrepen op Bonaire mogelijk zal maken. Naar de mening van Gomes zal dat bijdragen tot een positieve ontwikkeling van het totaalpakket van het hospitaal.

Bovendien kan het verrichten van kleine operaties een grote verlichting zijn voor patiënten en hun familie. De gezondheidszorg zelf zal daar overigens ook baat bij hebben, want de kosten zullen op Bonaire per patiënt geringer zijn dan wanneer een patiënt voor een kleine ingreep naar Curaçao gestuurd moet worden.

"Het beleid van de overheid blijft er echter op gericht dat alle vernieuwingen en veranderingen in de gezondheidszorg steeds gebaseerd zijn op verantwoordelijkheid en deskundigheid", benadrukt gedeputeerde Noris Gomes.

Een belangrijke rol bij de adviezen over de gezondheidsvoorzieningen op Bonaire werd gespeeld door de Nederlandse adviseur prof. dr. F.A. Vorst, die in november vorig jaar de Gezondheidsdienst op het eiland doorlichtte. Ook aan Vorst werd de vraag voorgelegd of het wenselijk zou zijn dat op Bonaire een chirurg geplaatst werd. Naar de mening van de Nederlandse deskundige ontbreken echter voldoende achtergrondgegevens over de aard van de chirurgische patiënten die tot nog toe naar Curaçao zijn verwezen. Wel wijst Vorst op de omvangrijke infrastructuur die een chirurg vereist, zoals anaesthesist, een operatiekamerteam, röntgenologische voorzieningen en een bloedbank.

Bovendien gelooft Vorst dat de 'moeilijke gevallen' toch naar Curaçao gestuurd zullen worden. De kosten voor de kleine chirurgische ingrepen lijken Vorst dan op Bonaire te hoog te worden dat de mogelijkheid haast uitgesloten zal moeten worden. Vorst is het overigens wel eens met de (permanente) komst van een internist. Hij noemt dat een zinvolle uitbreiding van de zorgverlening voor de bevolking.

Gedeputeerde Noris Gomes zegt er zich van bewust te zijn dat beslissingen die rechtstreeks te maken hebben met de volksgezondheid pas genomen kunnen worden, nadat de voorstellen serieus en vooral adequaat geëvalueerd zijn.

Schoolhoofden toetsen de toets

■WILLEMSTAD — *Tijdens twee studiedagen hebben de hoofden van de basisscholen zich beziggehouden met het onderwerp 'toetsen'. Toetsen als onderwijsmiddel en toetsen als instrument om het geleerde te meten. De studiedagen stonden onder leiding van Jan Rem, medewerker aan het instituut voor de Cito-toetsen te Arnhem en werden georganiseerd door de stichting voor leermiddelen (Fundashon Material pa Skol).*

Commissie staatkundige structuur geïnstalleerd

KRALENDIJK — Afgelopen week heeft het Bestuurscollege officieel een commissie geïnstalleerd die in de komende weken zal adviseren welke alternatieven er zijn voor de toekomstige staatkundige structuur van Bonaire. Deze commissie staat onder voorzitterschap van Raymundo Saleh.

Inmiddels is de commissie al bijeen geweest om een werkprogramma op te stellen. Er zal in ieder geval eenmaal per week vergaderd worden. Die vergadering wordt uitgeroepen door de voorzitter of door twee leden. het werk van de commissie bestaat uit het consulteren van diverse personen en organisaties in de gemeenschap.

Tijdens een korte bijeenkomst voor de installatie van de commissieleden werd het woord gevoerd door gezaghebber mr. Frits Goedgedrag, gedeputeerde Ramoncito Booi van Staatkundige Structuur en commissievoorzitter Raymundo Saleh.

Met nadruk werd gesteld dat de commissie geen politieke, maar een louter technische taak heeft. Na de meningen uit de gemeenschap te hebben gehoord, zal de commissie een rapport samenstellen en overhandigen aan de eilandsraad, het Bestuurscollege en de grote commissie staatkundige structuur.

Leden van de commissie zijn, behalve voorzitter Raymundo Saleh, I. Jaspers, C. Ellazer-Van Velezen, F. Goedgedrag, M. Pourier, G. Soliana, P. Starreveld en T. Tijssen.

Pinochet naar China

BEIJING - Aan het hoofd van een militaire delegatie is generaal Augusto Pinochet van Chili naar China vertrokken. Dinsdag voert hij in de hoofdstad Beijing besprekingen met Chinese autoriteiten.

Het is niet de bedoeling dat er tijdens dit bezoek wapens worden aangekocht. Chili heeft overigens wel belangstelling voor Chinees wapentuig. Onder Pinochet als president van Chili onderhield China steeds betrekkingen met Santiago, in tegenstelling tot andere communistische landen. Aan het bezoek aan China van Pinochet is weinig ruchtbaarheid gegeven.

Prijzen in februari met 0,1 procent omhoog

KRALENDIJK — Uit de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) blijkt dat het consumenten- prijsindexcijfer voor Bonaire in de maand februari gestegen is met 0,1 procent ten opzichte van de cijfers van december 1992. Het indexcijfer was 105,0 in december en 105,01 in februari.

Tussen december en februari daalde het prijsindexcijfer voor de sector wonen met 1,4 procent. Dat was het gevolg van de verlaging van de brandstoftoeslag. Daardoor werd de elektra goedkoper. Kleding, schoeisel en recreatie bleven gelijk. De rest van de sector had een lichte stijging. Vervoer en communicatie steeg met 2,2 procent. Dat was een gevolg van de stijgingen in de posttarieven, in de bezineprijs en de onkosten ten behoeve van de vervoersmiddelen.

Het indexcijfer voor voeding groeide met 0,4 procent, woninginrichting en huisraad met 0.3 procent, dranken en rookwaren met 0.2 procent, gezondheidszorg met 0,1 procent en het 'overige' ten slotte met 0,5 procent.

In de sector voeding werden prijsdalingen waargenomen voor enkele groenten en fruitsoorten. Dat was ook het geval in de subgroep suiker en chocolade, terwijl met name de kant en klare gerechten in prijs toenamen. In de sector 'overig' werden vooral prijsstijgingen waargenomen in de sfeer van de persoonlijke verzorging.

Tussen februari 1992 en februari 1993 liep het consumenten- prijsindexcijfer op van 103,0 naar 105,1. Dat betekent een stijging van 2.0 procent.

Arthur Sealy: Nederland eist betrouwbaar bestuur

KRALENDIJK — Een politieke partij die sedert 2 juli 1991 bestuursverantwoordelijkheid draagt en tot op de dag van vandaag geen partijprogramma heeft aangeboden aan de eilandsraad, krijgt het predikaat van onbekwaam bestuur. Voor Bonaire mag dat misschien niet zo'n vaart lopen, maar in Nederland denken ze daar een essentieel onderdeel van een goed beleid. Dat is de conclusie van ex-PAN-leider Arthur Sealy.

Sealy refereert aan de Toekomstconferentie die in maart op Curaçao werd gehouden. Hij zegt dat Nederland daar telkens weer opnieuw de nadruk legde op democratische beginselen en de handhaving van een rechtsstaat. Sealy vertaalt de Nederlandse opvatting van 'democratie' in de mogelijkheid van vrije verkiezingen die het volk geboden wordt en het bijdragen van de gehele bevolking aan het beleid van de overheid. Hij denkt ook dat Nederland de vrije en geheime verkiezingen erg belangrijk vindt.

"Maar iedereen weet dat op Bonaire de verkiezingen wel vrij en geheim zijn, maar dat het uitbrengen van de stem naar eigen voorkeur vrij noch geheim is", zegt Arthur Sealy.

De ex-PAN-leider herinnert nog eens aan het ingrijpen van Hirsch Ballin nadat het Bestuurscollege Playa Frans aan een Canadese projectontwikkelaar had gegeven. Dat was een staaltje van onbekwaam bestuur, preciseert Sealy. Ook zegt hij zich de ontzetting van koningin Beatrix nog te herinneren op het moment dat zij het terrein van Sabadeco bezocht. "Opnieuw een voorbeeld van slecht bestuur", herhaalt Sealy.

Het is voor Arthur Sealy meer dan duidelijk dat de UPB daarvoor de rekening gepresenteerd zal krijgen. "Zij zijn verantwoordelijk voor het bestuur en zij zullen de consequenties moeten dragen. Dat betekent dat zij nu de zaak zullen moeten klaren", aldus Arthur Sealy.

De ex-partijleider van de PAN herinnert aan de opvattingen van de in 1983 opgerichte Partido Akshon Nobo (PAN). Een van de grondprincipes van die partij was dat de staatkundige structuur gebonden was aan behoorlijk bestuur.

"Daar kunnen we niet omheen. We zullen nu de realiteit moeten inzien en stoppen onszelf voor de gek te houden. De bevolking moet eindelijk begrijpen dat geen enkel Bestuurscollege op Bonaire zich ooit gehouden heeft aan deze uitspraak. Zijn we 'vergeten' hoe bejaarden en geestelijk gehandicapten uit hun dagelijkse leven gesleurd werden om hun stem uit te brengen. Waren dat vrije en geheime verkiezingen? Mensen verplichten om gekleurde petjes en gekleurde hemden te dragen, de vlag in hun koraal te hijsen en de wereld met stickers te bepakken. Druist dit dan niet volledig in tegen de fundamentele rechten van de vrijheid die elke burger moet hebben", vraagt Arthur Sealy die erop wijst dat juist dit voor Nederland een onbehoorlijk bestuur betekent.

Hij zegt dat Nederland op staatkundig terrein zoveel problemen heeft ontmoet dat er drastische veranderingen zullen moeten komen in het gevoerde beleid.

TWR heeft volgens Booi vertrouwen in WEB n.v.

KRALENDIJK — Volgens president-commissaris van het WEB n.v., Ramoncito Booi, heeft Trans World Radio (TWR) bewezen dat er vertrouwen gesteld kan worden in de stroomlevering van het Bonaireaanse utiliteitsbedrijf. Hij erkende dat dit in het verleden wel eens anders is geweest.

Daarmee refereerde Booi aan de jaren '86 en '87 toen dagelijks regelmatig de stroomlevering uitviel. In de laatste vijf jaar heeft het WEB bereikt, dat elektriciteitsonderbrekingen sporadisch zijn geworden. Dat was trouwens voor de TWR wel een voorwaarde, want het radiobedrijf moet kunnen rekenen op constante stroomvoorziening. Dat kan nu, dankzij het management en de werknemers, zei gedeputeerde Ramoncito Booi.

Hij zei ook te hopen dat de Radio Nederland Wereldomroep en de Bopec snel het voorbeeld van TWR zouden volgen. Aansluiting van beide andere bedrijven betekent dat het WEB elektriciteit voor een lagere prijs kan berekenen. De faciliteiten waarover het WEB momenteel beschikt, maakt stroomlevering aan deze drie grote bedrijven — die tot nog toe met hun eigen dieselgeneratoren werken — volledig mogelijk.

Coca onderschept door politie Chili

ARICA - Een partij van twintig kilo cocaïne is door de Chileense politie onderschept. Het spul had als bestemming Spanje.
Op het vliegveld van Arica, aan de grens met Peru, werd de cocaïne ontdekt. De straatwaarde ervan ligt boven de miljoen dollar. De coca was afkomstig uit Bolivia.

Jeltsin spoedig naar Tokyo

MOSKOU - President Boris Jeltsin van Rusland heeft bekendgemaakt dat hij een officieel bezoek zal brengen aan Japan, waarschijnlijk nog voor de top van de landen van de G-7 in juli.

Nieuwe auto gestolen

KRALENDIJK — Een pas uit Japan geariveerde auto is uit de afgesloten koraal van Akkermans Auto Supplies (AAS) gestolen. Deze brutale diefstal is nog niet opgelost. Het bedrijf van Akkermans wordt bewaakt door een particuliere bewakingsdienst.

Akkermans is erg boos over deze nieuwe aanslag op zijn bedrijf. Twee dagen daarvoor moest hij al een huurauto missen, omdat die gebruikt werd voor *joyriding*. Volgens de autohandelaar moet de auto in de afgelopen nacht zijn meegenomen. De hangsloten op de hekken waren met een betonschaar doorgeknipt en de dieven wisten kennelijk ook waar de autosteutels opgeborgen waen. De schade aan die het bedrijf lijdt, bedraagt bijna 22.000 gulden.

POB ziet voordeel in blokvorming verkiezingen

KRALENDIJK — De Partido Obrero Boneriano (POB) heeft geen enkel probleem om samen met andere partijen de verkiezingen in te gaan. Daarmee zal de wens van een groot deel van de bevolking vervuld worden. Dat zegt de voorzitter van de Bonaireaanse Arbeiderspartij, Carmo 'Boeboei' Cecilia.

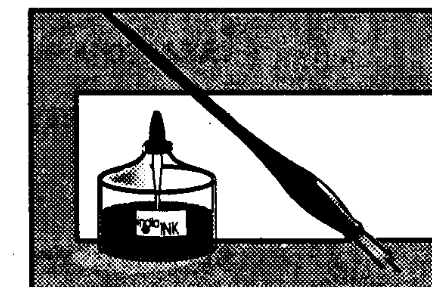
Naar de mening van de —momenteel niet in de eilandsraad vertegenwoordigde —POB heeft het bestuur van de partij er herhaalde malen op gewezen dat de huidige bestuurspartij Union Patriotico Boneriano (UPB) niet voldoet aan het mandaat dat hun is gegeven bij de laatste verkiezingen.

De partij kreeg met zes zetels de absolute meerderheid in de eilandsraad, terwijl de partij eveneens de drie voor Bonaire beschikbare Statenzetels wist binnen te halen. Toch meent POB-voorzitter Boeboei Cecilia, dat voorzitter Rudi Ellis en vice-voorzitter Ramoncito Booi niet de belangen van de bevolking behartigen.

Cecilia zegt dat het zo ver is gekomen, dat zelfs Nederland stelt, dat er geen behoorlijk bestuur is op het eiland. "Het toppunt is echter wel het feit dat de UPB nu zelfs coalitiepartij PNP openlijk beschuldigt van corruptie. Maar de UPB blijft deze PNP-regering wel steunen. Op hun beurt beschuldigen de PNP-politici de UPB van corruptie". Dat is de mening van POB-voorzitter Cecilia.

Naar diens mening is de bevolking de UPB beu en wil zo nel mogelijk een verandering op bestuursniveau. Hoewel dat op regeringsniveau te allen tijde mogelijk is, mag een BC de volle vier jaar uitzitten op eilandsniveau. De volgende verkiezingen zijn in 1995.

Volgens Cecilia heeft de POB op bestuursniveau altijd bewezen de belangen van Bonaire op een correcte manier te behartigen. Hij denkt dan ook dat dit de reden is waarom de bevolking wil dat de POB zal deelnemen in een gezamenlijke oppositie. Deze blokvorming van vermoedelijk de POB, PDB en Paboso zal dan de UPB van de winst moeten houden bij de komende raadsverkiezingen. De POB-voorzitter denkt dat het mogelijk is dat de UPB door de samenwerkende partijen verslagen zal worden. Daarna zal er een verantwoordelijk Bestuurscollege worden gekozen, dat inderdaad in het belang van Bonaire en de bevolking zal werken, zegt Cecilia.

INGEZONDEN

IN DE Ñapa van Witte Donderdag las ik dat de Hogeschool der Kunsten te Utrecht haar gastdocente drama mevrouw Fridi Martina naar Curaçao gestuurd heeft. Zij moet daar uitzoeken waarom het percentage *drop-outs* onder Antilliaanse studenten zo extreem hoog is. Van niet-Westerse studenten bereikt zeventig procent de eindstreep van hun studie niet, zo meldt zij.

Dat lijkt mij een uitstekend idee, alleen snap ik niet goed waarom men voor zo'n opdracht nu een dramadocente engageert.

Hoe dat ook moge zijn, U hebt natuurlijk gelezen dat wij veertig miljoen per jaar aan studiefinanciering uitgeven. Verder ligt het voor de hand dat die *drop-outs* niet in staat of zelfs maar bereid zijn hun lening terug te betalen.

Zie ik het goed, dan zou met een verscherping van de psychotechnische keuring wellicht zeventig procent van die pijnlijke veertig miljoen bespaard kunnen worden. Dat werkt uit op een besparing van 28 miljoen per jaar en dat is niet niks.

Weliswaar weten wij dan nog niet waarom het *drop-out*-percentage zo hoog ligt, maar die 28 miljoen per jaar worden tenminste (voorlopig) niet meer weggesmeten. Bezuinigen kan best, maar wij moeten het ook willen. Of durven wij niet vanwege de politieke (on)haalbaarheid?

Zou Lubbers ondanks de lokale politieke ketelmuziek dan toch nog gelijk krijgen? Er is zo'n aardig bolrond synoniem voor *guts* in de landstaal. Waarom tonen wij dat niet eens op een constructieve manier als hierboven?

PIET W. SYBRANDY
Curaçao

IN MIJN ochtenblad lees ik een advertentie die afkomstig lijkt van een *hardware store*: een stuk gespannen prikkeldraad over twee kolommen. Bij nader inzien blijkt dat het een rouwadvertentie van een vakbond is voor een geliefde. helaas veel te vroeg overleden vrouwelijke leerkracht.

Hier klopt iets niet. In zo'n advertentie verwacht je dat gevoelens van mededogen en eeuwige vrede worden uitgedrukt, terwijl prikkeldraad daarentegen geassocieerd wordt met oorlog, het anderen leed toebrengen, kortom met belligerentie in plaats van droeve berusting.

Omdat die advertentie uit een hoek komt waar veel gesproken wordt over het bijbrengen van waarden en normen aan de jeugd, vrees ik het ergste. Wie het zelf niet heeft, kan het aan anderen niet doorgeven.

PIET W. SYBRANDY
Curaçao

Israëlische granaten slaan in vlak voor betogers

Mars ballingen gestopt na gewond raken Palestijn

MARJ AZ-ZOHOUR - De bijna vierhonderd Palestijnse ballingen die vrijdag in zuid-Libanon in de richting van de Israëlische linies trokken, hebben hun mars stopgezet nadat een van hen gewond was geraakt door materiaal dat rondvloog als gevolg van het inslaan van een Israëlische tankgranaat op dertig meter afstand van de groep.

Zij waren op dat ogenblik de Israëlische linies, versterkt met pantservoertuigen en tanks, tot op 150 meter genaderd. De gewonde werd voor verzorging teruggebracht naar hun kampement in niemandsland ten noorden van de Israëlische "veiligheidszone" in Libanon, waar zij sinds hun deportatie door Israël in december verblijven.

De mars is bedoeld als protest tegen mogelijke hervatting van het vredesoverleg in het Midden-Oosten, waar de gedeporteerde Palestijnen tegen zijn. Zij ondernamen hun actie met het oog op het "verraad", zoals zij dit beschouwen, van Jordanie, Libanon, Syrië en de Palestijnen, die 's avonds in Damascus zouden bijeenkomen om een beslissing te nemen of zij al dan niet deelnemen aan de voorziene nieuwe ronde van het vredesoverleg op 20 april in Washington.

De Israëlische troepen schoten met tanks en artillerie meer dan twintig granaten af om de ballingen tegen te houden die oprukten naar de Israëlische controlepost Zemraya, drie kilometer verderop. Enkele granaten kwamen op slechts tientallen meters voor de groep terecht.

Leider van Bosnische Serviers Karadzic:

Risico's voor NAVO komen van kant Kroaten, moslims

BELGRADO - De NAVO-operatie tot het afdwingen van het vliegverbod boven Bosnië brengt "grote risico's" mee en is "volslagen nutteloos". Dit heeft de leider van de Bosnische Serviërs, Radovan Karadzic, maandag verklaard tegenover het Bosnisch-Servischepersbureau SRNA.

Het opperbevel van de Bosnische Serviërs gaf dezelfde dag bij het begin van de operatie overigens bevel aan alle eenheden om niets te ondernemen tegen de vliegtuigen van de NAVO. "Onze troepen zullen zich precies zo gedragen zoals zij bij de hulpvluchten doen en elke mogelijke provocatie of conflict vermijden", aldus het bevel dat in Belgrado werd uitgegeven.

Karadzic zei dat de operatie risico's van de operatie niet van de Bosnische Serviërs komen, maar dat "daarentegen wel actie mogelijk is van luchtafweer systemen van de Kroaten en moslims in Bosnië".

FINANCIEEL NIEUWS

President Clinton snoeit toch in economisch plan

WASHINGTON - President Clinton heeft zijn ambitieuze plannen voor de stimulering van de Amerikaanse economie enigszins teruggedraaid. George Stephanopoulos, de woordvoerder van het Witte Huis, liet vrijdag weten dat er voor economische maatregelen nu twaalf miljard dollar is uitgetrokken in plaats van de eerder voorgenomen 16,3 miljard.

Clinton hoopt dat de Republikeinen in de Senaat er nu wel mee akkoord gaan om de plannen in stemming te brengen. De Republikeinen achten het verkeerd om de economie aan te zwengelen via het aangaan van nieuwe leningen en hebben de stemming erover steeds tegengehouden. Volgens Stephanopoulos is Clinton slechts schoorvoetend akkoord gegaan met de vermindering van het te besteden bedrag. Wat de Republikeinen van het nieuwe plan vinden is nog niet duidelijk.

Zoals de plannen er nu uitzien gaan de meest essentiële onderdelen, zoals meer geld voor de aanleg van snelwegen en het creëren van zomerbanen voor jongeren, nog wel door. Doordat er nu ruim vier miljard dollar is geschrapt, zal er achttien procent minder banen worden geschapen dan volgens de oorspronkelijke plannen. Dit jaar zouden er 200.000 banen bijkomen en op de lange termijn 500.000.

Dollar veert 2,5 cent op

AMSTERDAM - De koers van de Amerikaanse dollar is vrijdag op de Europese wisselmarkten bijna 2,5 cent gestegen. In Amsterdam noteerde de dollar tegen het eind van de handel f 1,8155 tegen een slot van f 1,7910 op donderdag.

De dollar moest tegenover de yen verder terrein prijsgeven. De verhouding dollar-yen stond in het teken van het overleg dat president Clinton vrijdag voerde met de Japanse minister van buitenlandse zaken Miyazawa. De dollar kwam tijdens de handel in Europa uit op een diepterecord van 112,20 yen alvorens wat op te lopen nadat handelaren tot winstnemingen met de yen waren overgegaan.

In het overleg in Washington zal de handelsrelatie tussen Japan en de Verenigde Staten een prominente plaats innemen. Vrijdag werd bekend dat het tekort in de Amerikaanse handel met Japan in februari is toegenomen van 3,9 miljard dollar in januari tot 4,1 miljard dollar. Handelaren menen dat Japan zich nu wat soepeler zal opstellen ten opzichte van een wat hogere wisselkoers voor de yen, waardoor het grote handelstekort kan worden ingelopen.

Het Britse pond moest enig terrein prijsgeven nadat de detailhandelsprijzen in maart met 0,4 procent waren gestegen0. Dat was meer dan was verwacht, maar de inflatie op jaarbasis blijft op een zeer laag niveau staan.

Daardoor blijft de kans op een renteverlaging aanwezig. Het pond daalde daarop van f 2,7780 donderdag tot f 2,7645. De verlaging van de Ierse beleningsrente met 0,5 procent tot negen procent kon het Ierse pond er niet van weerhouden op te lopen van f 2,7360 op donderdag tot f 2,7495 op vrijdag.

De overige valuta's binnen het Europese Monetaire Stelsel (Ems) weken vrijdag niet ver van hun vorige noteringen af. De Deense kroon wist wat op te lopen van f 29,215 per honderd tot f 29,285.

Handelstekort VS blijft in januari onveranderd

WASHINGTON - Het tekort op de handelsbalans van de Verenigde Staten is licht gestegen van 7,16 miljard dollar in januari tot 7,2 miljard dollar in februari, zo heeft het Amerikaanse ministerie van Handel vrijdag bekendgemaakt.

Het bedrag voor januari betekent een herziening ten opzichte van de oorspronkelijk opgegeven 7,3 miljard dollar. De cijfers kwamen ongeveer overeen met de verwachtingen en hadden dan ook weinig invloed op de dollarkoers. Het tekort over de eerste twee maanden van dit jaar komt omgerekend op jaarbasis neer op 86,1 miljard dollar, iets meer dan de 84,3 miljard dollar over het afgelopen jaar.

De waarde van de Amerikaanse invoer steeg in februari ondanks een vermindering van de olie-import met 0,2 procent tot 44,38 miljard dollar. De export groeide met 0,1 procent tot 37,18 miljard dollar.

Het tekort in de handel met Japan liep op van 3,9 miljard dollar tot 4,13 miljard dollar. De bekendmaking hiervan viel samen met een bezoek van de Japanse premier Miyazawa aan de VS. Hij zal van president Clinton vermoedelijk nog wel te horen krijgen dat er dringend maatregelen nodig zijn om het Japanse overschot te verminderen.

In de handel met de Europese Gemeenschap hadden de VS in februari opnieuw een overschot. Dat verminderde wel van 1,75 miljard dollar tot 1,42 miljard dollar.

Van der Giessen smaakmaker

AMSTERDAM - Het aandeel Van der Giessen-de Noord is vrijdag op de Amsterdamse effectenbeurs fors duurder geworden. De koersstijging van f 37,80 tot f 160,20 volgde op de bekendmaking van de jaarcijfers een dag eerder. Daarin bracht Van der Giessen-de Noord een winstsprong van f 0,4 miljoen naar f 8,7 miljoen naar buiten, plus een voorstel tot een dividendhervatting met f 12,50.

Beursplein 5 was vrijdag opnieuw vriendelijk gestemd. De expiratie van de april-series op de optiebeurs leverde heel wat vraag op. Ook speelde de opnieuw hogere dollar een rol. Dat resulteerde in een aandelenomzet van ruim f 1,4 miljard op een totale omzet van bijna f 2,6 miljard. De CBS-koersindex noteerde 0,8 punten hoger op een record van 223,1. De EOE-index klom met 0,64 punten naar 323,94 punten.

Bij de hoofdfondsen boekte Internationale Nederlanden groep een pittige koerswinst. Het aandeel ING ging f 2,30 omhoog naar f 67,60. Donderdag maakte het financiële concern een 6,5 procent hogere winst over 1992 bekend. Daarentegen moest Amev f 2,40 inleveren op f 71,10, terwijl ABN Amro onveranderd f 54,80 noteerde. Op de lokale markt verloor Credit Lyonnais f 1,30 op f 26,70. Eerder deze week kwam de Nederlandse dochter van de Franse staatsbank met de verwachting dit jaar het resultaat over 1992 te evenaren.

Aan de gestage koersstijging die de uitgevers de afgelopen dagen beleefden, kwam vrijdag een einde. Wolters Kluwer wist nog twintig cent te winnen op f 94,40, maar Elsevier moest tien cent terug naar f 136,70, terwijl VNU f 1,40 moest inleveren. Ook de opmars op de lokale markt van het aandeel Begemann behoorde vrijdag al weer tot het verleden. De koers die de afgelopen dagen met een flink aantal guldens was opgelopen, kalfde nu een rijksdaalder af naar f 52,50.

Op de obligatiemarkt bestond niet al te veel belangstelling voor de niet officeel genoteerde 6,75 procentsobligatie van DAF. Een handelaar meldde een omzet van minder dan f 1 miljoen. Donderdag werd tijdens de aandeelhoudersvergadering van DAF bekend, dat ook de obligatiehouders via een stichting met de banken delen in de gestelde zekerheden van de oude vrachtwagenfabriek, waarvoor volgende week het faillissement zal worden aangevraagd. Begin deze week opende de Brit Klesch een actie om met een aantal verzamelde obligatiehouders de banken onder druk te zetten en alsnog iets van hun geld terug te vorderen. "Ik verbaas me dat tegen een prijs van zes of zeven gulden niet meer mensen in dit fonds zijn gestapt,"zo luidde het commentaar van een handelaar.

Vrouwen betogen bij Moskouse krijgsraad

■ *MOSKOU - Vooral onder vrouwen blijkt er in Moskou behoefte te bestaan om te protesteren. Zo troffen elkaar vrijdag voor- en tegenstanders van de beklaagden die voor de krijgsraad in Moskou terecht moeten staan wegens hun aandeel in de mislukte coup van augustus 1991. Voorlopig is het proces van de baan in afwachting van het herstel van beklaagde Aleksandr Tizyakov die eerder tijdens de behandeling van de rechtszaak ziek de rechtszaal verliet.* (AFP-satellietfoto)

Economische koers aangepast

■ *MOSKOU - President Boris Jeltsin heeft zijn hervormingskoers weer eens bijgesteld en nog meer afgestemd op de conservatieve tegenstanders. Het economische beleid heeft hij trouwens toevertrouwd aan de conservatieve manager en gematigd communistische partijman Oleg Lobov (links), die de rang heeft gekregen van vicepremier. Jeltsin verscheen op het congres van de Russische ondernemers en industriëlen om zijn plannen uiteen te zetten.* (AFP-satellietfoto)

Sterke verbetering Van Lanschot

DEN BOSCH - De nettowinst uit gewone bedrijfsuitoefening van het Bossche bankiershuis F. van Lanschot (voor 80 procent eigendom van de Britse Bank National Westminster) is vorig jaar met 18,7 procent gestegen tot f 29,3 miljoen. De uiteindelijke nettowinst daalde licht, van f 29,7 miljoen tot f 29,3 miljoen, zo bleek uit het op vrijdag gepresenteerde jaarverslag van Van Lanschot.

Dit nettoresultaat wordt echter vertekend door een buitengewone bate van f 5 miljoen uit de verkoop van een deelneming in 1991. Bestuursvoorzitter drs. H. Heemskerk sprak van "een zeer goed resultaat in het licht van de verslechterde economische situatie, die ons allen onaangenaam verraste".

De totale baten van de bank stegen vorig jaar met 9 procent tot f 232 miljoen, terwijl de lasten met 7,7 procent toenamen tot f 163 miljoen. De verhouding baten/lasten steeg van 1,4 naar 1,42. "Geen sterke verbetering, maar we gaan vooruit", aldus Heemskerk. In 1995 moet deze ratio op 1,5 liggen.

De interestbaten trokken met 5,2 procent aan tot f 139 miljoen door groei van de kredietportefeuille en de lichte rentestijging. De provisiebaten (vooral effectenprovisies) dikten 10,3 procent aan tot f 76 miljoen en de andere baten liefst 46 procent tot f 16,7 miljoen. De bank profiteerde vooral sterk van de valutaschommelingen binnen het Europese Monetaire Stelsel.

Aan de lastenkant deden vooral de personeelskosten zich gelden. Als gevolg van de expansiepolitiek stegen de personeelskosten liefst 12 procent tot f 93,2 miljoen. De toevoeging aan de Voorziening Algemene Bedrijfsrisico's (var) werd met f 2,5 miljoen ofwel 9 procent verhoogd tot f 30 miljoen. Daarmee liep de bank ongeveer in de pas met de var-dotaties van collega-banken.

F. van Lanschot richt zich vooral op dienstverlening aan vermogende particulieren, familiebedrijven en middelgrote institutionele beleggers. Op de markt voor vermogende particulieren trok de bank vorig jaar tweeduizend nieuwe cliënten aan, waaronder een groot aantal directeuren/eigenaren, die door de concentratie in het bankwezen op zoek zijn gegaan naar een andere bank.

Volgens Heemskerk bedient de bank momenteel ongeveer achttienduizend particulieren met een vermogen van minstens f 100.000. In 1995 moet dit aantal zijn gestegen met dertigduizend, zo'n 10 procent van de totale markt in Nederland.

Niettemin daalde de inleg van spaargelden in 1992 licht. Veel tegoeden werden omgezet in effecten of doorgesluisd naar de huisfondsen van Van Lanschot (rentalent en liquirent). Bij elkaar beheert de bank actief ongeveer f 3 miljard aan zakelijke en particuliere vermogens op een totaal vermogen van f 12 miljard. De klanten die de bank vorig jaar binnenhaalde, waren goed voor f 1 miljard nieuw vermogen.

Ook in België wil Van Lanschot uitgroeien tot een voorname marktpartij. Momenteel heeft de bank alleen in Antwerpen een filiaal. Rond 2000 mikt Heemskerk op vijftien tot twintig Belgische vestigingen.

Voor 1993 is de bestuursvoorzitter optimistisch: "Als de beurs goed draait en het economische klimaat niet al te zeer verslechtert, zal de winst opnieuw toenemen".

Internatio-Müller onthoudt zich van winstverwachting

ROTTERDAM - Het installatie- en handelsconcern Internatio-Müller heeft het afgelopen jaar een winst geboekt van f 30,1 miljoen na een verlies van f 121,3 miljoen in 1991, zo heeft de onderneming vrijdagmiddag bekendgemaakt. Internatio onthoudt zich van een winstverwachting over het lopende jaar.

De raad van bestuur schrijft alleen "vertrouwen te hebben in de toekomst" en daarom het dividend met f 1 te willen hervatten. Ook weigert secretaris P.C.J. van der Slikke in een telefonische toelichting op het persbericht een nadere omschrijving over de gang van zaken in 1993 te geven. Evenmin wil hij iets kwijt over de resultaten in de eerste maanden van dit jaar.

Na de grootscheepse herstructurering van de afgelopen twee jaar, waardoor de onderneming in 1991 aan buitengewone lasten een bedrag van f 92,4 miljoen boekte voor reorganisatievoorzieningen, boekverliezen en het afstoten van onderdelen, "zal in de komende periode aan verdere stroomlijning van de groep worden gewerkt," aldus het persbericht. Volgens Van der Slikke mag deze zin niet worden vertaald als zou de herstructurering van de afgelopen twee jaar, waarbij verliesgevende bedrijven zijn verkocht, niet voldoende zijn geweest. "We voeren altijd maatregelen door om nog verder te verbeteren," aldus Van der Slikke.

De twee belangrijkste onderdelen, de installatieactiviteiten onder de naam Imtech en de handelsactiviteiten van Interpharm in de gezondheidszorg, boekten beide vorig jaar een positief resultaat. De drogisterijgroothandel Dynadro draaide na het verliesjaar 1991 nu quitte. De overige handelsactiviteiten verbeterden licht, hoofdzakelijk door het hogere resultaat in Australië en Nieuw-Zeeland. De havenactiviteiten gaven per saldo een groei van het resultaat te zien.

De netto-omzet verminderde met f 288 miljoen tot f 2804 miljoen, hoofdzakelijk door het afstoten van onderdelen. Het groepsresultaat uit gewone bedrijfsuitoefening herstelde van f 25,2 negatief naar f 43 miljoen positief. Internatio verminderde de rentelasten met f 5 miljoen tot f 16 miljoen. De post buitengewone baten en lasten bedroeg per saldo f 7,2 miljoen negatief. In 1991 was dat f 92,4 miljoen negatief.

Netto: f 257 miljoen
Verlies DAF vorig jaar getemperd door trucksector

EINDHOVEN - De vrachtwagengroep DAF heeft vorig jaar een nettoverlies geleden van f 257 miljoen. Over 1991 bedroeg de nadelige uitkomst f 395 miljoen.

Na twee verliesjaren boekte de trucksector over 1992 een winst van f 79 miljoen, zodat er ten opzichte van het voorgaande jaar, toen er een verlies van f 155 miljoen was, bij dit onderdeel een verbetering van f 234 miljoen is opgetreden. Dat is donderdag bekendgemaakt tijdens de buitengewone vergadering van aandeelhouders in het Eindhovense Evoluon.

DAF special products, het onderdeel dat defensieopdrachten verwerkt, leed netto een verlies van f 15 miljoen na over 1991 een winst van f 10 miljoen te hebben behaald.

Voor DAF finance company, de onderneming waar kopers van vrachtwagens kunnen aankloppen voor financiering van hun aankopen, sloeg de winst van f 6 miljoen om in een verlies van f 130 miljoen. DAF Finance werd op 2 februari 1993 voorlopige surséance verleend en in deze situatie is nog geen verandering gekomen. Met financiers in de verschillende landen is afgesproken dat de portefeuille wordt geïncasseerd, hetgeen nog enige jaren zal vergen.

Afhankelijk van verdere maatregelen, de voorzieningen voor debiteurenrisico's en nadere analyse van de portefeuille na het faillissement van de industriële activiteiten van DAF zal duidelijk worden of en in hoeverre de financiers kunnen worden terugbetaald en wat de uiteindelijke vermogenspositie zal zijn.

Voor DAF werd de periode van 1985 tot en met 1989 gekenmerkt door een voortdurende sterke groei, waarbij een deel van de langlopend vastgelegde middelen met kortlopend geld werd gefinancierd. Omwille van de rentabiliteit werd het aantrekken van gelden met een zeer lange looptijd achterwege gelaten, vooral wegens de rente.

In 1990 en 1991 hadden de slechte resultaten van DAF invloed op de bereidheid van financiers om middelen op lange termijn beschikbaar te stellen. Vervallende langlopende leningen werden vooral daardoor vervangen door kortlopende schulden, hetgeen de "mismatch" eind 1991 op bijzondere hoogte bracht.

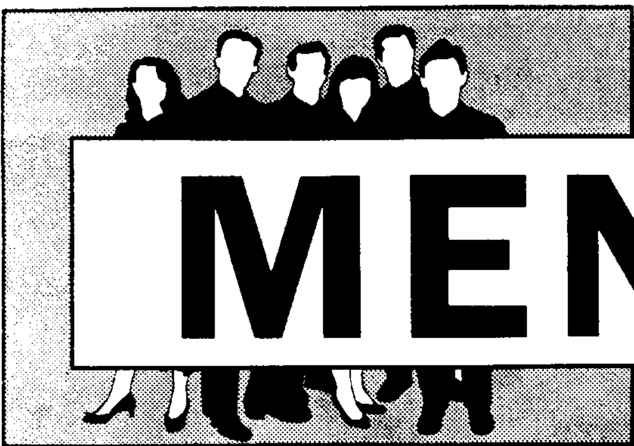
Om de eenzijdige gerichtheid op DAF-produkten te verminderen breidde DAF Finance de financieringsactiviteiten uit naar niet van DAF afkomstige produkten. Het ging in 1990 om 3700 financieringscontracten en in 1991 om 6000 stuks.

In die jaren ging DAF garanties verstrekken, voornamelijk voor specifieke debiteurenrisico's, vooral in Spanje. De met deze garanties samenhangende lasten bedroegen voor DAF f 23 miljoen in 1990 en f 49 miljoen in 1991.

Begin 1992 werd besloten weer uitsluitend DAF-produkten te financieren en het sluiten van nieuwe contracten te beperkten tot de ontvangsten uit aflossingen om te voorkomen dat er nieuw geld moest worden aangetrokken. In de loop van 1992 werden maatregelen getroffen om de financiële positie te verbeteren door het aantrekken van lang geld. Van het balanstotaal was eind vorig jaar 37 procent gefinancierd met lang geld tegen 22 procent een jaar eerder en 27 procent eind 1990.

Het resultaat is verleden jaar voorts sterk negatief beïnvloed door verslechtering van de economie, nu ook op het Europese vasteland, met het gevolg dat problemen ontstonden met de schuldenaren. Voorzieningen bleken ook nodig voor aanvankelijk goede contracten.

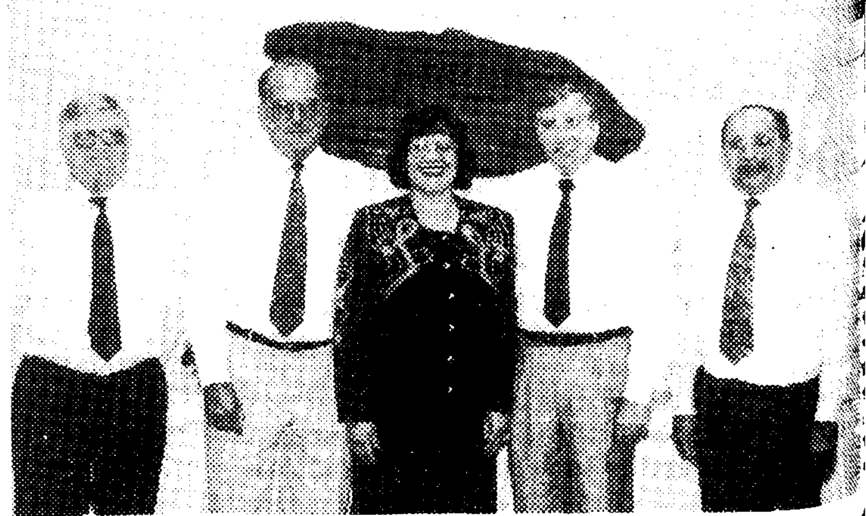
Het herstructureringsplan van het najaar van 1992 en het daarin opgenomen uitgangspunt om DAF Finance te verkopen, leidde tot de noodzaak een voorziening van f 95 miljoen te treffen. Wat er met dat geld moet gebeuren, is nog niet bepaald, zodat het de vraag is of de voorziening af dan niet moeten worden gehandhaafd.

Met grote vreugde en dankbaarheid geven wij kennis van de geboorte van onze dochter

Ghislaine Sophie

Helvig & Paul van de Laarschot Jonckheer
16 april 1993 Sehos Kamer 129

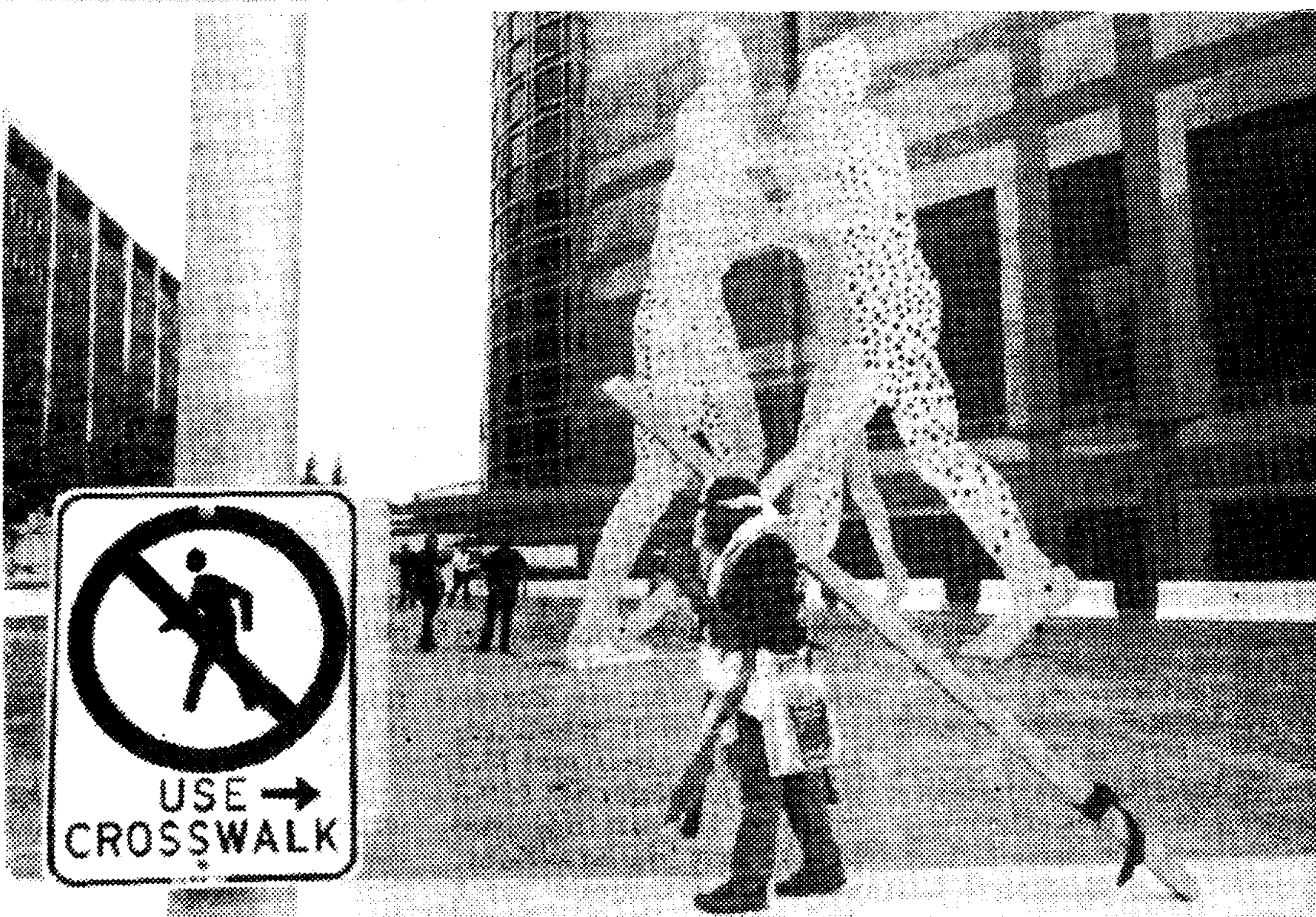

■ *ORANJESTAD — Bij Caribbean Mercantile Bank (CMB) werden de werkzaamheden onlangs even gestaakt om Hyacinta Wever te huldigen vanwege haar 25-jarig dienstverband. De foto toont mevrouw Wever samen met de CMB-directie die haar een geschenk onder couvert en een gouden broche overhandigde.*

Help vleermuizen de winter door

De grote kolonies watervleermuizen bij de plassen langs de Pleijroute bij Arnhem krijgen een speciale overwinteringskelder. Dat maakte een woordvoerster van de provincie Gelderland vrijdag bekend. De provincie Gelderland draagt 23.000 gulden bij aan de 30.000 gulden kostende vleermuizenkelder. De overwinteringskelder wordt aangelegd met rioleringsbuizen. Daarmee wordt een dertig meter lange ondergrondse gang gemaakt in het talud van de snelweg. De kelder is nodig omdat de vleermuizen in de omgeving van de Pleijroute met zijn vele nieuwbouw geen geschikte slaapplaats kunnen vinden. De kelder wordt afgesloten voor het publiek om de watervleermuizen niet op te schrikken.

Vrede & gerechtigheid in L.A.

■*Om vrede en gerechtigheid in Los Angeles te verkondigen draagt Charles Verdun een kruis voor het Edward Roybal Federal Building, het gerechtshof waar de zaak Rodney King wordt behandeld.*

Neushoorns gedood voor hoorns

In de afgelopen twee maanden zijn in het Chitwan park in Nepal ongeveer **tachtig neushoorns** gedood. Dat heeft het weekblad 'Nepalpatra' vrijdag bekendgemaakt. Het blad beroept zich op bronnen uit het Chitwan park. De dieren zouden gedood zijn om hun hoorns, waaraan potentieverhogende werking wordt toegeschreven. Elke nacht steekt een Indische stropersbende de nabijgelegen rivier over en dringt het park binnen. Het blad verdenkt de parkopzichters ervan onder één hoedje te spelen met de stropers. In woningen van lokale politici van de regerende partij zijn in totaal acht hoorns aangetroffen. Tegen de politici zijn geen maatregelen genomen. Het blad meent, dat als de treurige ontwikkeling in het park zich voortzet, er over vijf jaar geen enkele neushoorn meer in Chitwan zal zijn. Terwijl de neushoorns enige tientallen jaren geleden nog dreigden uit te sterven telt het park nu naar schatting vierhonderd van deze dieren.

Zweeds ambassadeur bezoekt Saleh

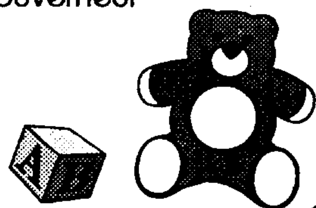

■*Degouverneur van de Nederlandse Antillen, mr. J.M. Saleh, ontving afgelopen dinsdag de ambassadeur van Zweden in Caracas, de heer Peter Leandelius (links). De ambassadeur werd begeleid door de heer Henry Maduro, honorair consul van Zweden op Curaçao (rechts).*

■ ORANJESTAD — In de Rib Room van het Radisson Aruba Caribbean Resort & Casino werden enige genodigden, waaronder de nieuwsmedia, in de gelegenheid gesteld om kennis te maken met het nieuwe menu dat chef kok Simon Prentice samenstelde. Hij zette uiteen dat hij getracht had de Creoolse smaak in het menu niet te vergeten. Onder de proevers bevonden zich general manager Koen Witteveen, de nieuwe food and beverage manager Brett Traussi, restaurant supervisor Rosemary Elskamp, maître d'hôtel Humphrey Mohamed, pastrychef Julio Gonzalez, hoofd bartender Albert Tromp en personeelsleden. Binnenkort zal de naam van 'The Rib Room' worden veranderd in 'Bistro 81'.

■ORANJESTAD — Garage Cordia Aruba heeft voor het vijfde achtereenvolgende jaar de Toyota-plaquette voor 'beste Toyota-service in het Caribisch gebied' gewonnen. De plaquette werd uitgereikt door president T. Toyoda van Toyota Motor Corporation. Verder op de foto de directeur van Garage Cordia Toyota, Cees Droogh, servicemanager J. Werleman en service-advisor M. Chow.

■ ORANJESTAD — Bij Assurantiekantoor Boerleider werden de nodige bloemstukken afgeleverd, vanwege het twaalfeneenhalf jarig dienstverband van Elsa Tromp. In het bijzijn van de overige personeelsleden overhandigde directeur Theo Boerleider een geschenk aan de jubilaresse.

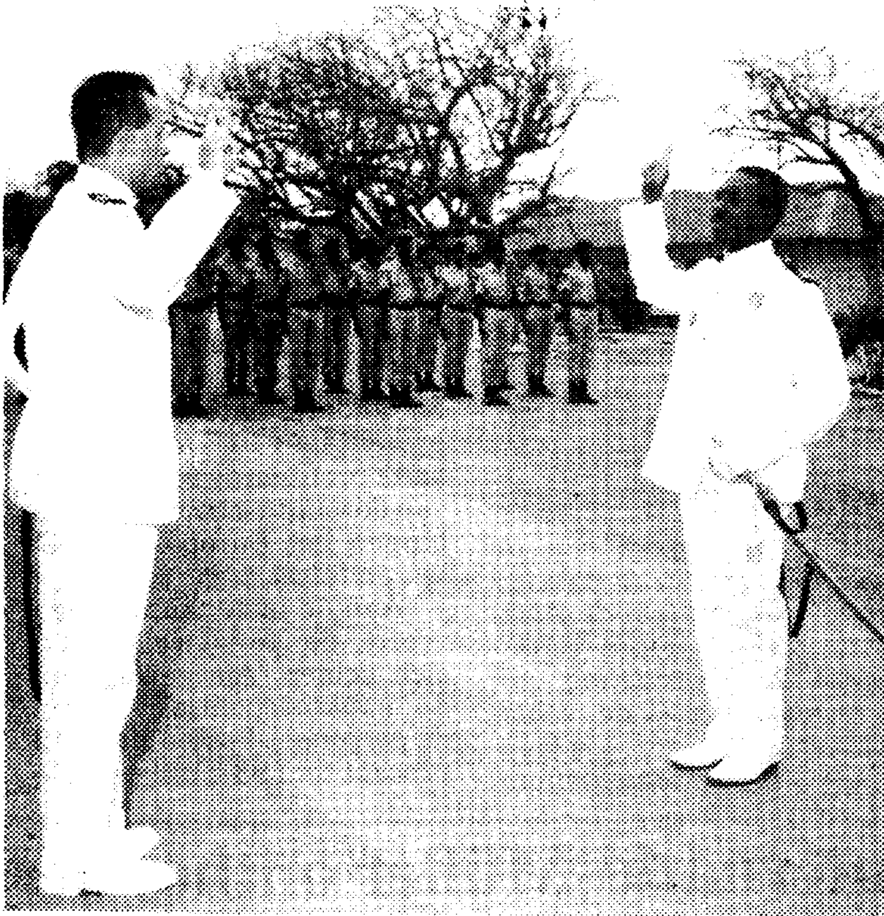
Helvig en Paul hebben ons op 16 april 1993 een kleindochtertje geschonken. Ze heet

Ghislaine Sophie

We are very happy.
Vigdis & Raoul Jonckheer Mensing.

Antilliaanse luitenant beëdigd

■*Inaanwezigheid van de gouverneur en de minister-president van de Nederlandse Antillen is vrijdagmorgen tweede luitenant der mariniers H.W. Panka beëdigd. Tegenover de commandant van het detachement Suffisant, majoor der mariniers B. van Rijswijk, legde hij de eed af. Nadat de commandant de diepere inhoud en betekenis van de eed had uitgelegd, complimenteerde hij Panka met de wijze waarop hij het afgelopen jaar invulling had gegeven aan het officierschap. "Ik ben er zeker van dat u zult uitgroeien tot een officier waar het Antilliaanse volk trots op kan zijn", aldus de commandant. Panka zal deze zomer een groep Antilliaanse militairen begeleiden tijdens de Nijmeegse vierdaagse.*

Een 32-jarige bewaarder van de Bijlmer-bajes is onlangs door de directie van de gevangenis op non-actief gezet nadat was gebleken dat de man er al enkele jaren in zijn vrije tijd een coffeeshop op nahield in Amsterdam. Daar werd hasj verkocht.

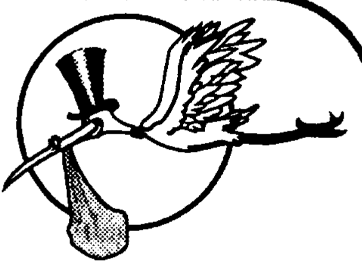
Volgens de woordvoerder van justitie is de bewaarder voorlopig de toegang tot de gevangenis ontzegd 'wegens met zijn beroep onverenigbare activiteiten'. De man wordt niet verdacht van het smokkelen van drugs in de gevangenis.

Geboren:

Philip John Reginald

Iseline en Jan Arie Oudshoorn - Gouverneur

16 April 1993
Kaya John Menge 3
Curaçao N.A.

2 April '93 ben ik komen aanvliegen.

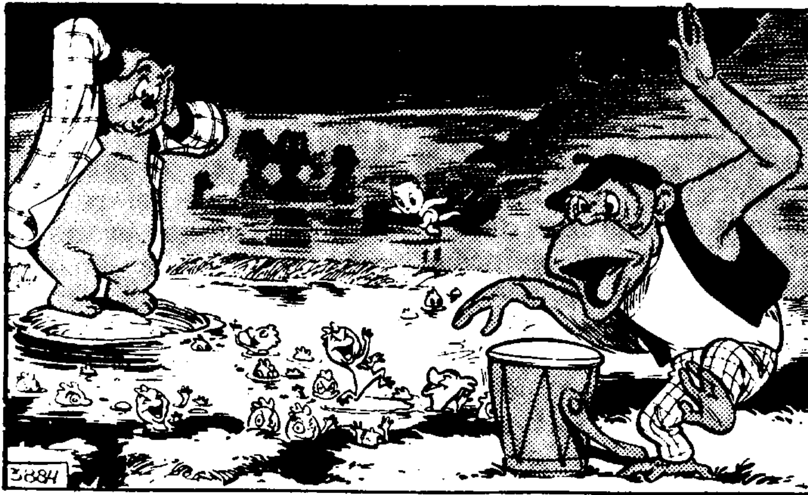
Mijn trotse ouders, Kitty en Lysandre,

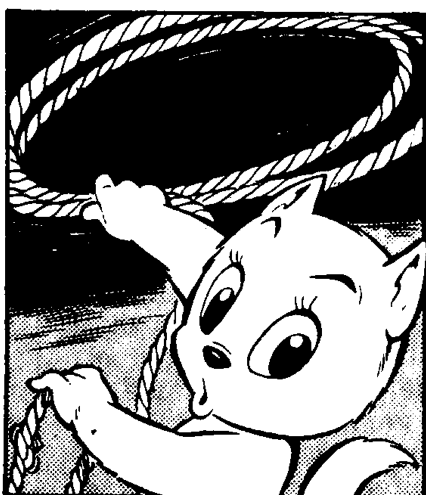
mogen mij voortaan in slaap wiegen!

Dominick Joël Berry.

BOMMEL EN DE NOZELLARVEN

door Marten Toonder

3884 — Sim Slingervinger naderde al trommelend. Hij keek rechts nog links, maar begaf zich rechtstreeks naar de plek waar eens het Olivier B. Bommel Centrum gestaan had.

Van het trotse bouwwerk stak alleen de nok van het dak nog boven de modder uit. Op die nok hield heer Ollie zich moeilijk in evenwicht. Om hem heen woelden en deinden de larven en het was duidelijk dat ze vol ongeduld wachtten op het moment, dat hij in het moeras zou geraken.

De gids begreep, wat er van hem verwacht werd. Hij zette zich aan de oever neer en begon met overslaande stem te zingen, terwijl hij zich op zijn drummetje begeleidde.

"O, nozel", galmde hij, "kort is de jeugd, kort duurt de vreugd, o nozel! Dein en woel in de poel, o nozel!"

Het lied sloeg in. De larven lieten heer Bommel in de steek en verzamelden zich om de trommelaar. De ouderen hielden zich op een afstand; ze groepten samen en schudden het hoofd.

"Hij met zijn nozel!" gromde Garg en een ander sprak afkeurend: "Wat hij daar toch mee bedoelt..."

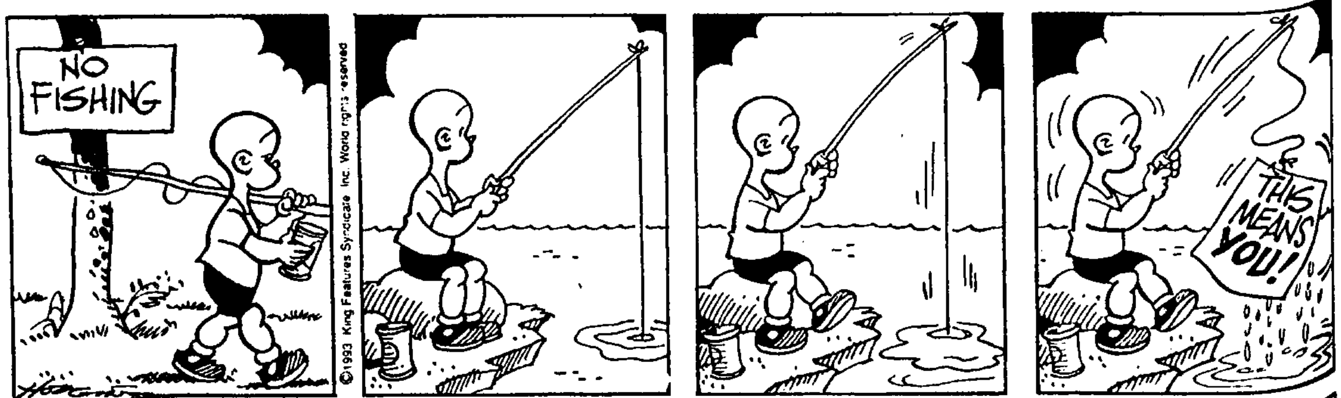
"Onnozel", zong Slingervinger. "Al wat oud is, al wat koud is, is onnozel! Wat leeft in sleur, grauw van kleur, muf van geur is onnozel, o nozel!"

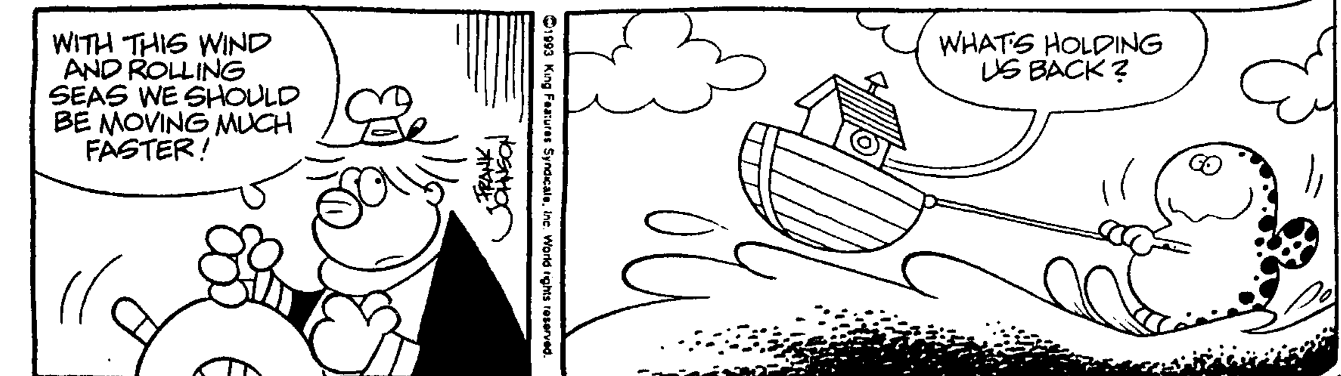
Er steeg een dof gemompel onder de Drasglomers op.

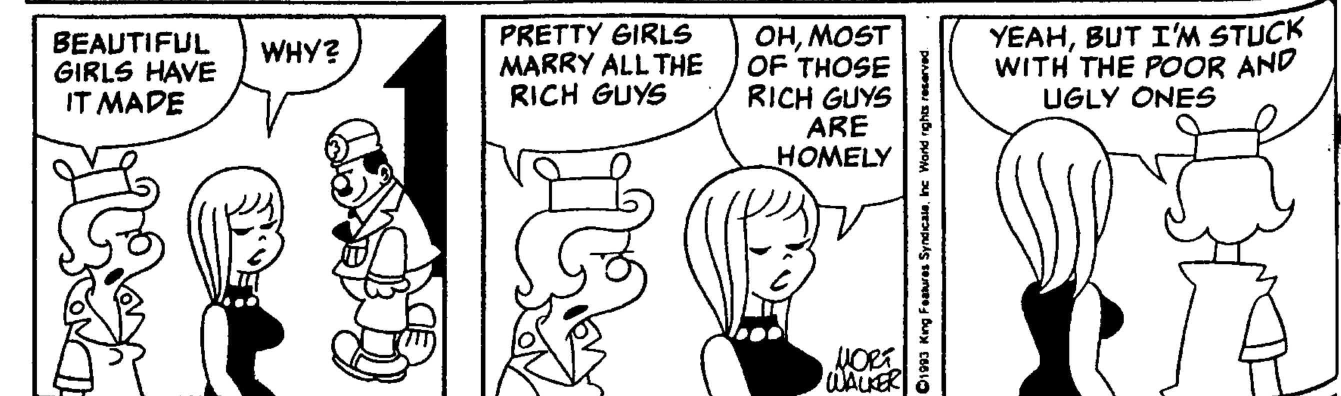
"Hij bedoelt ons", prevelden ze, samendrommend. "Onnozel!" zei Garg met verheffing van stem, "dat gaat te ver".

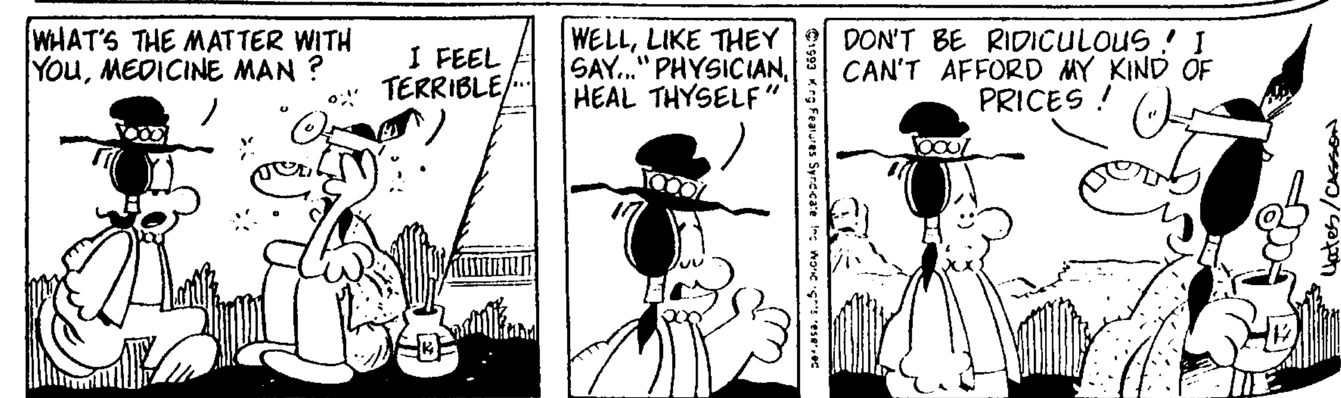
Tom Poes had geen tijd om aandacht aan het gemopper te schenken. Hij had ergens een stevig touw bemachtigd en het uiteinde daarvan zwaaide hij nu handig naar heer Bommel toe.

Die ving het met trillende handen. Geen wonder, onder hem zakte het dak in de slijk weg en hij stond nu reeds tot zijn knieën in het zuigende moeras...........

AGENDA

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

[illegible]DIENST ARTSEN
[illegible] van de artsen van Bandabou [illegible]strict) kunnen in spoedgevallen [illegible] 641658 bellen en dan het [illegible]dapparaat afluisteren. De [illegible] van de andere districten kunnen [illegible]gevallen de artsenpraktijk van [illegible] huisarts bellen en het [illegible]pparaat zal dan mededelen wie [illegible]nde arts is.

[illegible]ARTS
[illegible] patiënten)
[illegible] dienstdoende arts belt U tel.: [illegible]160.

[illegible]GING VAN TANDARTSEN
[illegible] dienstdoende arts gedurende het [illegible] en op feestdagen gelieve tel.: [illegible] te bellen.

[illegible]MEDICO STA ROSA
[illegible]g 327, tel.: 672300/676666; [illegible] zaterdag en zondag van [illegible] uur.

[illegible]VERPLEGING

[illegible]E KRUIS WIJKVERPLE-
[illegible] 17. Tel.: 682344, 682947, [illegible]2574. Fax: 681000; geopend [illegible] uur 's morgens tot vijf uur [illegible] spreekuur wijkgebouw Bonam: [illegible]g van 09.00-11.00 uur. Tel.: [illegible]sant: tel.: 687707; Montagne [illegible] 673711; Kaya Fensu: tel.: [illegible]hayaweg: tel.: 657508; voor [illegible] zuigelingen- en peuter-[illegible] terecht op consultatiebu-[illegible]. Tel.: 373584.
[illegible]zuster gelieve tel.: 603661

[illegible]G VAN HET WIT GELE [illegible]OOR GEZINSVERZOR-[illegible]IDO PA FAMIA'
[illegible] 17. Tel.: 680222; spreekuren [illegible] woensdag en vrijdag van 08.00-[illegible] dinsdag en donderdag van [illegible]00 uur.

[illegible]LE WIJKVERPLEGING
[illegible]osieweg 15. Tel.: 692231/ [illegible]geopend van 07.00-17.00 uur. [illegible]ster van de wacht gelieve tel.: [illegible]pagenummer 669-0368, te [illegible]

[illegible]dabao, Groot Sta Martha 141. [illegible]; geopend van 14.00-17.00 [illegible] de wachtzuster gelieve tel.: [illegible]nummer 669-0368 te bellen.

[illegible]NIEK RIO CANARIO
[illegible] Noord 43, tel.: 44510, [illegible]683 en 691838; voor infor-[illegible]natale zorg en zorg gedu-[illegible] de bevalling.
[illegible]reau zuigelingen: iedere donde-[illegible] van 13.30-16.00 uur.
[illegible]reau peuters: iedere dins-[illegible] van 12.30-14.45 uur.

[illegible] WIJKVERPLEGING BAN-
[illegible]: 648077/648387; open van [illegible] vrijdag van 07.00-17.00 uur; [illegible] zuster Pisas [illegible]g. 601760.
[illegible]ureau: iedere dinsdag van [illegible] 18.00-20.00 uur.

[illegible]N LECHI DI MAMA
[illegible]e tel.: 672289, 375023 of

GENEESK. DIENST

[illegible] EN 2DE DISTRICT OOST
[illegible]993 vanaf 08.00 uur tot 19 [illegible] om 07.00 uur:
[illegible], Sentro Mediko Sta. Rosa.
[illegible]; spreekuren: 11.00-12.00/ [illegible].00 uur; spoedgevallen tel.: [illegible]8266/689337.
[illegible] voor patiënten van de volgende [illegible], Da Costa Gomez, Nassy, [illegible], Tseng, Suiters, Braakman. [illegible]ro-Bakmeyer, Ayubi, De Vos,

[illegible] 2DE DISTRICT WEST
[illegible]993 vanaf 17.00 uur tot 19 [illegible] om 07.00 uur:
[illegible] Rouw, Spreekkamer: Kas [illegible]: 623550; spreekuren: 11.00-[illegible].00 uur; spoedgevallen tel.: [illegible] 689266/689337.
[illegible] patiënten van de volgende [illegible], Gdilo, Roose, Braakman-[illegible] Rouw-Picus, Davelaar. [illegible]blo, Heerenveen, Nivillac, [illegible]ncession en De Vos)

[illegible]DISTRICT BANDABAO
[illegible]993 vanaf 17.00 uur tot 19 [illegible] om 07.00 uur:
[illegible], Sentro Mediko Tera Corra. [illegible] spreekuren: 10.00-11.00/ [illegible] spoedgevallen tel.: [illegible] 689266/689337.
[illegible] patiënten van de volgende [illegible]ns, Sommer, Lucasius, [illegible]sed).

[illegible] van hier niet genoemde [illegible] aangeraden in spoedge-[illegible] arts te bellen en te [illegible] wie voor deze de dienst [illegible] verdient te allen tijde [illegible] huisarts te kiezen die [illegible] weekeinden bereikbaar [illegible]. Vraag er naar bij uw [illegible]

[illegible]POTHEKEN

[illegible]EKEINDEDIENST [illegible]TERDAG 17
[illegible] Muizenberg z/n. Tel.: 692390/
[illegible] Sta. Rosaweg 329 (gebouw [illegible] Sta. Rosa). Tel.: 674475/

[illegible]ZONDAG 18
[illegible] F.D. Rooseveltweg 46-B. Tel.:
[illegible] Herst 31. Tel.: 676822/

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

(van 10.00-14.00 uur)
17 april:
S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
18 april:
R.A. de Windt, Uteweg 53.

HEEFT U HULP NODIG, bel SOS-lijn 127.

NOODGEVALLEN/VERMISSING OP ZEE
Telefoon: 637911 (RCC)
24 uur per dag bereikbaar.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa **(op zaterdag)**: voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is **op zaterdag** van 07.00-15.00 uur **open**.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA. Tel.: 685544)
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor **spoedgevallen tel.: 685917.**

DIERENARTS
voor **spoedgevallen** gelieve te bellen: **614000** (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

STICHTING DIERENBESCHERMING CURAÇAO
Het Dierenasiel is open van maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
11.00-18.30 uur *Seawind Crown* (AUA).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: zon.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID-BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

ZATERDAG

17.30 Telefiesta met tante Irma
18.00 Studio Sport
18.57 Tempu pa Dios: **ds. O.G. Haasnoot**
19.00 Cocktail Turístiko met Captain Sterling
20.00 Telenotisia
20.30 Teatro Klasiko
22.00 Wega di Number Kòrsou
22.07 Estreno: **The Drugswars**
23.30 Sluiting.

ZONDAG

08.30 Directe uitzending Nederlandse voetbalwedstrijd: **PSV vs Utrecht**
10.30 Deporte Tele-8: **Verenigde Arabische Emiraten vs Colombia**
12.00 Matinee
14.00 National Geoprahic
16.00 Sena di Señor
17.00 Sala di Konsierto
17.50 Wega di Number Kòrsou
18.00 Di Bishita Ku.....
19.00 Cocktail Special
20.00 Telenotisia
20.30 Shete Dia
21.00 TeleCuraçao Special
22.00 Superstars of Wrestling
23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

WEGA DI NUMBER

0295
1926
3144

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Groot Kwartier
08.30 uur dienst.
16.30 uur dienst.
Muizenberg/Stenenkoraal
10.00 uur dienst.
Buena Vista
10.15 uur dienst.
Santa Rosa
10.00 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur mevr. Y. Isidora.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds. L. van Oudheusden.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur C. Breeveld.

NOACH-KAPEL

zaterdag om 19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA

zondag om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n. (tel.: 681922).

****

CBS (kanaal 75)

ZATERDAG

16.30 PGA Golf: MCI Heritage Classic, 3rd round (L)
18.00 News
18.30 CBS News
19.00 Hee Haw (R)
20.00 Dr. Quinn, Medicine Woman
21.00 League of Their Own
21.30 Brooklyn Bridge (R)
22.00 Raven
23.00 News
23.30 Roseanne
24.00 Movie: **Barbarosa** (1982)
02.00 Movie: **The Great Waldo Pepper** (1975)
04.00 CNN Headline News
05.30 Triangle Auto Vision.

ZONDAG

12.00 High School Basketball: North Carolina Championshop (L)
13.00 College Track: NCAA Indoor Championship (T)
14.00 Women's College Swimming and Diving: NCAA Championshop (T)
15.00 PGA Golf: MCI Heritage Classic, final rnd (L)
18.00 News
18.30 CBS News
19.00 60 Minutes
20.00 Murder, She Wrote (R)
21.00 The Fire Next Time (Pt 1 of 2)
23.00 News
23.15 CBS News
23.30 Amen
24.00 Entertainment Tonight
05.30 CBS Morning News.

USA (kanaal 83)

ZATERDAG

15.00 Movie: **The Death of the Incredible Hulk (1990)**
17.00 Joan Rivers' Gossip! Gossip! Gossip!
17.30 Bosom Buddies
18.00 Swamp Thing
18.30 Beyond Reality
19.00 Matrix
20.00 Movie: **Adventures in Babysitting** (1987)
22.00 Silk Stalkings
23.00 Movie: **Thinkin' Big** (1984)
01.00 Movie: **Think Big** (1990)
03.00 Movie: **Dangerous Curves** (1988)
05.00 Welcome Back, Kotter
05.30 Welcome Back, Kotter

ZONDAG

12.00 WWF All-American Wrestling
13.00 MacGyver
14.00 Movie: **Once Bitten** (1985)
16.00 Joan Rivers' Gossip! Gossip! Gossip!
16.30 Just the Ten of Us
17.00 Double Trouble
17.30 My Sister Sam
18.00 My Two Dads
19.00 MacGyver
20.00 Movie: **Death Train** (1992)
22.00 Counterstrike
23.00 Silk Stalkings
24.00 Hollywood Insider
24.30 Paid Program
03.30 Paid Program

NBC (kanaal 85)

ZATERDAG

15.00 NBA Showtime
15.30 NBA Basketball: Celtis at Heat (L)
18.00 News
18.30 NBC News
19.00 Saturday Sports Live
19.30 Roggin's Heroes
20.00 Almost Home
20.30 Nurses
21.00 Empty Nest (R)
21.30 Mad About You (R)
22.00 Sisters
23.00 News
23.30 Saturday Night Live
01.00 HBO Comedy Showcase
02.00 Paid Program
02.30 Movie: **Rush It**
04.30 Movie: **Song of the Trail** (1936)
05.30 Ebony/Jet Showcase

ZONDAG

12.00 Senior PGA Golf: Seniors Championship, final rnd (L)
15.00 NBA Basketball: Warriors at Lakers (L)
17.30 NBA Basketball: Bulls at Cavaliers (L)
18.00 News
18.30 NBC News
19.00 Unsolved Mysteries
20.00 I Witness Video
21.00 Movie: **Mobsters** (1991)
23.00 News
23.35 Mama's Family
24.05 New WKRP in Cincinnati.
24.35 ALF
01.05 Beauty and the Beast
02.05 NBC Nightside
05.00 NBC Nightside
05.30 NBC News at Sunrise.

AE (kanaal 73)

ZATERDAG

17.00 Comedy on the Road
18.00 Caroline's Comedy Hour
19.00 Bob Vila's Home Again
19.30 Bob Vila's Home Again
20.00 Movie: **THX 1138** (1971)
22.00 Comedy on the Road
23.00 Caroline's Comedy Hour (Richard Jeni)
24.00 Movie: **THX 1138** (1971)
02.00 Comedy on the Road
03.00 Caroline's Comedy Hour
04.00 Movie: **The FBI Story** (1959)

ZONDAG

12.30 Movie: **Jinx Money** (1948)
14.00 Movie: **Cape Fear** (1962)
16.00 Movie: **Touch of Evil** (1958)
18.00 In Search Of...
18.30 In Search Of...
19.00 Real West
20.00 Movie: **The Andromeda Strain** (1971)
22.00 Miss Marple
23.00 Brideshead Revisited (Pt 12 of 12)
24.00 Movie: **The Andromeda Strain** (1971)
02.00 Miss Marple.
03.00 Brideshead Revisited (Pt 12 of 12)
04.00 Movie: **Jinx Money** (1948)
05.30 New Wilderness

TBS (kanaal 89)

ZATERDAG

16.05 Movie: **Over the Top** (1987)
18.05 WCW Saturday Night Wrestling
21.05 Movie: **Midway** (1976)
23.50 Movie: **Critters 2: The Main Course** (1988)
01.50 Movie: **Gargoyles** (1972)
03.20 Movie: **Cat's Eye** (1985)
03.50 Leave It to Beaver
05.35 Gomer Pyle

ZONDAG

12.50 Movie: **Breaker! Breaker!** (1977)
14.35 Movie: **Kung Fu** (1971)
16.00 Major League Baseball: Atlanta Braves at San Francisco Giants (L)
19.00 Movie: **A Force of One** (1979)
21.00 National Geographic Explorer
22.00 World of Audubon
23.00 Network Earth
23.30 Paid Program.
02.30 Paid Program
05.05 Gomer Pyle
05.35 CNN Headline News

ABC (kanaal 77)

ZATERDAG

15.00 Pro Bowling: Bowling from Miracles (L)
16.30 Wide World of Sports: Wood Memorial Invitational (L)
18.00 News
18.30 ABC News
19.00 News Magazine
19.30 New York Views
20.00 Young Indiana Jones Chronicles
21.00 ABC's World of Discovery
22.00 The Commish (R)
23.00 News
23.30 Movie: **Born Losers** (1967)
01.35 News
02.05 Movie: **Dance With Me, Henry** (1956)
03.50 Branded
04.30 Topper
05.00 Travel Travel
05.30 Ebony/Jet Showcase

ZONDAG

12.30 News Conference
13.00 NHL Hockey: Stanley Cup Playoffs (L)
16.00 Auto Racing: Toyota Grand Prix of Long Beach (L)
13.30 To Be Announced
15.00 Gymnastics World Open Championships (T)
16.00 Auto Racing Phoenix 200 (L)
18.00 News
18.30 ABC News
19.00 America's Funniest Home Videos (R)
19.30 Dinosaurs
20.00 Day One
21.00 Movie: **The Woman Who Loved Elvis** (Roseanne Arnold)
23.00 News
23.30 Movie: **The Princess and the Cabbie** (1981)
01.30 News
02.00 Runaway With the Rich & Famous
02.30 World News Now
04:30 Opray Winfrey
05:30 ABC World News This Morning

LIFE (kanaal 91)

ZATERDAG

15.00 Unsolved Mysteries
16.00 Movie: **Choices** (1986)
18.00 Movie: **Bare Essenee (Pt 1 of 2)** (1982)
20.00 Movie: **Bare Essence (Pt 2 of 2)** (1982)
22.00 The Hidden Room
22.30 Confessions of Crime
23.00 Unsolved Mysteries
24.00 China Beach
01.00 Self-Improvement Guide
04.00 Self-Improvement Guide

Vijftien doden bij ongeluk met Afghaanse heli

KABUL - Alle vijftien inzittenden van een in Afghanistan verongelukte helikopter zijn om het leven gekomen.
Onder de inzittenden waren onder meer twee journalisten. Het was een helikopter van het Afghaanse leger dat een routine-vlucht uitvoerde. Om onbekende redenen vloog het toestel tegen een bergwand op en stortte toen neer. Men neemt aan dat het toestel problemen met een van zijn motoren had.

Zestien doden in Peru bij acties

LIMA - Bij uiteenlopende acties in Peru zijn donderdag zeker zestien doden gevallen.
Onder de slachtoffers zijn twee broers van veertien en zeven jaar die bij een schietpartij in Ayacucho omkwamen. Daarbij viel een guerrillapatrouille van Sendero Luminoso een militaire truck aan. Tot de zestien doden behoren elf Sendero-risten die bij acties omkwamen.

Bom ontploft in Panamees ministerie

PANAMASTAD - Vanofficiele zijde in Panama is bevestigd dat er een bomaanslag is gepleegd in het ministerie van Volksgezondheid. Daarbij deden zich geen persoonlijke ongevallen voor.
De woordvoerder van de president Antonio Dominguez maakte bekend dat bij de ontploffing vrijdagavond in het ministerie enige materiele schade is aangericht. Hij verwierp de gedachte dat het hier om een subversieve actie ging. Het was een actie van een personeelslid van dit ministerie, aldus Dominguez. Drie weken eerder ontplofte er ook een bom van gering kaliber in het Directoraat generaal voor de paspoorten, waarbij ook slechts geringe materiele schade werd aangericht.

AMIGOE
Colofon
[illegible]
Curaçao N.A.
Giro 440.600
Bankrek. nr.: 11-07-313
ABN-Amro
Bankrek. nr.: 674.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.
[illegible]
NEDERLAND
[illegible]
Buiten Antillen (Nederland):
NAf 61.15 per maand (luchtpost) of
[illegible]

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenavond 18:00 uur:
Licht tot half bewolkt en droog met alleen in de vroege ochtend kans op een plaatselijke bui.
Matige tot vrij krachtige, overdag af en toe krachtige oostelijke wind (tussen twaalf en 28 knopen).

WEEROVERZICHT:
De zwakke storing in de middelste en hogere luchtlagen trekt langzaam in oostelijke richting. In de komende 24 uur zal de uitloper van een hoge drukgebied boven de Atlantische Oceaan het lokale weer gaan beïnvloeden. Hierdoor zal, met uitzondering van de vroege ochtenduren, de kans op plaatselijke buien wederom afnemen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Station	Vanmorgen 08.00 L.T. Het weer	Afgelopen 24 uur Max	Min	Neerslag Mm
Aruba	licht bewolkt	32	26	0.0
Bonaire	zwaar bewolkt	--	--	0.0
Curaçao	licht bewolkt	32	26	0.0
St Eustatius	licht bewolkt	28	24	0.0
St Maarten	licht bewolkt	30	24	6.9
Amsterdam	motregen	15	09	0.3
Atlanta	licht bewolkt	16	04	0.0
Bogotá	licht bewolkt	--	11	15.0
Kingston	zwaar bewolkt	32	24	1.0
Miami	licht bewolkt	28	15	3.6
New York	nevel	16	11	5.1
Port-of-Spain	zwaar bewolkt	34	25	sp
San Juan	licht bewolkt	29	23	0.0
Sto Domingo	zwaar bewolkt	30	18	0.0

Joden en Polen herdenken opstand Warschau's getto:

Walesa: Hoofd buigen bij dit grote bloedvergieten

WARSCHAU - Duizenden mensen uit de hele wereld arriveren dezer dagen in Warschau om de herdenking bij te wonen van de heroïsche opstand in het ghetto door joodse verzetsstrijders tegen de nazi's tijdens de Tweede Wereldoorlog.
De Poolse president Lech Walesa en de Israelische president Yitzhak Rabin zijn samen gastheer van de plechtigheden op 19 april waarbij de opstand in het ghetto van Warschau vijftig jaar geleden, die een gruwelijk symbool van de Holocaust werd, wordt herdacht. De Amerikaanse vice-president Al Gore en de Duitse president Richard von Weizsacker zijn onder de talloze hoge gasten die hun land vertegenwoordigen bij de plechtigheden die zondag beginnen. Duizenden joodse bezoekers uit de hele wereld wonen de herdenking bij.

Enkele verspreide monumenten aan de rand van het voormalige ghetto zijn de enige tekens die nog verwijzen naar de gevechten die er in 1943 werden gevoerd. Een paar honderd halfverhongerde en nauwelijks bewapende joodse verzetsstrijders hielden de strijd ruim een maand vol en de nazi-troepen konden hen alleen verslaan door het hele gebied van het ghetto met de grond gelijk te maken.

NOOIT MEER
"Het is niet alleen een moment om te herdenken, dat is duidelijk, - eenderde deel van ons volk werd in de holocaust uitgeroeid", verklaarde de Israelische ambassadeur Miron Gordon in Warschau vrijdag. "De herdenkingen omvatten ook een educatief element, niet alleen voor ons, maar voor de hele wereld... Dat wat het joodse volk is aangedaan nooit meer mag gebeuren met enig volk op welke plaats en welk moment dan ook", zei ambassadeur Gordon.

Polen en Israel leiden samen de evenementen als teken van solidariteit tussen beide naties, die eeuwenlang naast elkaar leefden maar wier relaties lang gespannen waren. In Polen woonde voor de oorlog de grootste joodse gemeenschap van Europa en na de Duitse inval in 1939 werd het land het toneel van de jodenvernietiging.

TWEEMAAL DRIE MILJOEN
Bijna de gehele, drie miljoen mensen tellende joodse gemeenschap in Polen werd uitgeroeid en velen van de drie miljoen andere Europese joden die door de nazi's werden vermoord stierven in gaskamers en concentratiekampen op Pools grondgebied. Etnische Polen waren getuige van de Holocaust maar deden daar weinig aan. Bovendien waren ze zelf ook slachtoffer van de nazi's, drie miljoen Polen kwamen om tijdens de bezetting.

"Wanneer wij aan deze herdenking denken, moeten wij ons hoofd buigen voor dit grote bloedvergieten van de joodse natie en de Poolse natie eveneens", zei Walesa onlangs. "Wij moeten alles doen opdat in de toekomst, godsdienst, politieke geschillen, nationaliteit of ras, de mensheid niet zullen verdelen", zei de Poolse president.

ZIN VAN LEVEN
De Duitse president Von Weizsacker riep zijn landgenoten vrijdag op de opstand in het ghetto van Warschau te herdenken. Hij noemde de opstand een "schokkend en tot op de huidige dag levend gebleven monument om te herdenken". "Mensen hebben zich ingezet voor de waarde en vrijheid van het leven, ook toen er geen zicht op succes bestond", zei de president in een in Bonn uitgeven verklaring.

Jonge mensen die vragen naar de zin van het herinneren, antwoordde Von Weizsacker: "U bent niet verantwoordelijk voor dat wat is gebeurd, maar verantwoordelijk voor wat er tijdens Uw leven mee wordt gedaan". Ook nu doen zich dagelijks gruwelijkheden voor. "Wij moeten nu aan de verhongerende mensen in Bosnië denken". "We hebben tussen Polen, joden en Duitsers samen een nieuw begin gemaakt", aldus de Duitse president. "Wie voor het verleden de ogen sluit, staat blind in het heden".

VOLDOENING
Van joodse zijde is positief gereageerd op de brief waarin paus Johannes Paulus II de zusters in Auschwitz opdraagt het klooster te verlaten. Elan Steinberg, woordvoerder van het Joods wereldcongres, noemde de brief "een belangrijke stap op weg naar goede betrekkingen tussen de rooms-katholieke kerk en de joodse organisaties". Rabbijn Avraham Weiss uit New York heeft de aangekondigde demonstratie bij het klooster in Auschwitz vooralsnog met een maand uitgesteld. "Wij zijn tevreden met deze wending in de geschiedenis," zo zei hij in een reactie. "Maar als de Karmelietessen binnen een maand niet uit het klooster zijn vertrokken, dan blijft ons niets anders over dan te demonstreren. Net zoals wij vier jaar geleden hebben gedaan."

TE KOOP AANGEBODEN:

PRACHTIG TERREIN te Cas Grandi Kavel 132

1040 m²

Naf. 95,- / m²

Tel.: 369523

TE HUUR AANGEBODEN RIANTE WONING

gelegen in zeer rustige buurt (nabij Mahaai).

Indeling: woonkamer, grote keuken, studeerkamer, 3 slaapkamers, 2 badkamers, washok, ... verwarming, ... porch, garage ...

Huurprijs: Naf. 2.600,- per maand.

Tel.: 636211 (tijdens kantooruren).

Na 18.00 uur: Tel. 676856

Realco Real Estate / Makelaar

Pietermaai 6A, Curaçao N.A., Tel.: 656225 Fax.: 656721.

TE HUUR MAHUMA

per direct, mooie goede Curaçaosche woning met 3 slaapkamers volledig gemeubileerd.

ANG 1.500,-

Tel.nr. 601157

---

4 sl.k, 2 badk., eet-zit en recreatiekamer, ruime keuken met aansluitend berghok, dubbele carport met berghok, deepwell, geheel ommuurd, rustige buurt. Prijs f 290.000,=

Bellen Aruba 08-70187

Realco Real Estate / Makelaar

Pietermaai 6A, Curaçao N.A., Tel.: 656225 Fax.: 656721.

TE HUUR GYNOBANDA

pas opgeknapte woning in ...

3 slaapkamers, ook zeer geschikt als praktijkruimte

ANG 3.000,-

Realco Real Estate / Makelaar

Pietermaai 6A, Curaçao N.A., Tel.: 656225 Fax.: 656721.

WITTE BERG

Zeer ruime NIEUWE woning met 4 slaapkamers, 2 badkamers en grote tuin.

Realco Real Estate / Makelaar

Pietermaai 6A, Curaçao N.A., Tel.: 656225 Fax.: 656721.

TE KOOP AANGEBODEN FRAAI TERREIN TE SEMI KOK

ruim 1000 m²

prijs: ANG. 106.000,-

De lekkerste ROTIE'S

pom, pastei, bamie, nassie, Chin. kip, gar. kip, ger. varken, moksie meti, bruine bonen, bloedworst

kunt U elke zondag tussen 12 en 4 bij ons krijgen.

Vraag naar het gerecht v/d week

Koraal Partir kav 87

Tel.: 674103.

Salon ...

- Gezichtsbehandeling
- Manicure
- Pedicure
- Harsen

Polarisweg 9

tel: 615664

Zondag 18 april

Buffet Surinaams Eten

(All you can eat)

12 - 5 uur

met Live - music: Humberto Nivi

Gerechten: Rijst, kouseband. Chinese kip, gebakken lever, Nasi, Bami, diverse salades en fruit.

Prijs: f. 24.50 p.p.

Porties vanaf f.10,- ook mogelijk.

Salad-Bar-Restaurant

MEETPOINT (Koredor)

Tel.: 682411

TE KOOP TE BONAIRE

2 KAMER WONING

- Geschikt als kantoorruimte
- Vrij en onverhuurd (direkt leverbaar)
- gelegen aan een drukke weg.
- ruime parkeergelegenheden.
- 1065 m2 erfpachtsgrond.
- k.k.

Met spoed GEZOCHT OPPAS voor baby

halve of hele dagen

Tel.: 680861

APPARTEMENT

TE HUUR aan het strand

10 minuten van de stad, voor vakantiegangers of zakenlieden.

Compleet gemeubileerd met airco, T.V, radio, kitchenette.

Beschikbaar vanaf 13 april.

Tel: 685945

tussen 6 en 10 uur

---

schildersbedrijf

Perfect

De **huisschilder** van huis uit.

Tel.: 601766 - 369127

Fax.: 369127

Te koop

90% afgebouwde woning op ...

te Bijlegen (zijweg Gosieweg)

voor inlichtingen:

377276

TE HUUR AANGEBODEN RUIMTES

geschikt voor (para)medici, botica's, lichaamsverzorging, e.d.

Prijs per unit: NAf. 850,- - NAf. 1000,- p.mnd.

Centraal en gunstig gelegen.

Reacties onder letters L.G. aan het buro van dit blad, Curaçao.

TE KOOP

1 TERREIN te Koraal Partier

grootte 1535 m² f. 138.150,-

1 TERREIN te Curasol

580 m² f. 52.200,-

Bel: Tel. 685623 voor een afspraak.

TE HUUR per 1 juni

Gemeubileerd, schoon, air-conditioned

APPARTEMENT

bestaande uit 1 slaapkamer en ruime zitkamer - keuken in rustige buurt.

Prijs, exclusief utilities, f.750,- per maand.

Tel./Fax.: 378096

KPMG Datam Mirza N.V.

Administratieconsulenten

zoekt voor één van haar relaties een:

(HUIS) ARTS

voor deelname aan projekt: MET EVENWICHT BEWEGEN

... met interesse voor:

... en bewegingsapparaat en het funktioneren ervan in, ... als ADL, sport en ballet:

... voedingsdeskundige, diëtist, ...

... met fysiotherapeut, manueeltherapeut en andere ...

... en tot ... van ... vormen;

... studie;

...

Deelname Ontwikkelingsprojekt MEB

... samenwerkingsverband, onder bepaalde voorwaarden, ... voor ontwikkeling

... en ontwikkeling met fysiotherapeut, manueeltherapeut, ..., ...

... praktijk ruimte, annex 5 andere disciplines.

GEÏNTERESSEERDEN, gaarne schriftelijke reaktie met bijgaand C.V. te richten aan:

de heer Karl ...

P.O. Box 3082, Curaçao.

Realco Real Estate / Makelaar

Pietermaai 6A, Curacao N.A., Tel.: 656225 Fax.: 656721.

TE HUUR

Unieke kans

leuke gemeubileerde vrijstaande villa te **MAHAAI**

gezellige tuin, 4 slaapkamers.

ANG 2.550,- incl. blackbox

Tel.nr. 601157

TPR Papiamentu

Op 20 april a.s. start onze cursus Papiamentu volgens de *TPR*-methode (Total Physical Response). Binnen 6 weken leert u op een vlotte manier een basis luister- en spreekvaardigheid aan in Papiamentu.

- Voor aanmeldingen:

Tel. 627728 en / of 378922 van 09.00-12.00 uur.

Realco Real Estate / Makelaar

Pietermaai 6A, Curaçao N.A., Tel.: 656225 Fax.: 656731.

TE KOOP

GEZELLIG NIEUW HOEKHUIS

TE HARBOURVIEW

ANG 247.000,-

Te huur aangeboden: voor vakantiegangers een compl. gemeubileerde

APPARTEMENT

met airco incl. licht, water en gas, in rustige buurt.

Bel 676397

na 3 uur.

---

administratieve werkgelegenheid

Grote export firma heeft een vacature op de administratieve afdeling.

De dagtaak houdt onder andere in:

- het coderen en verwerken van transacties
- bijhouden van debiteuren administratie en
- afwerken van rapporten

Onze administratie is volledig gecomputeriseerd.

Minimale vereisten:

- diploma Mavo IV of Havo V
- diploma PD of soortgelijke opleiding
- vrouwelijk 24-32 jaar
- 3 - 5 jaar ervaring in administratie of boekhouding
- moet zelfstandig kunnen werken

Sollicitaties:

Gelieve curriculum vitae met pasfoto op te sturen naar:

Afdeling Personeelszaken

P.O. Box 3424

Curaçao N.A.

WAARSCHUWING

De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden:

Op de schietbaan HATO:

DINSDAG	20 APR. 07.00	UUR TOT 13.20 UUR.
WOENSDAG	21 APR. 07.00	UUR TOT 13.20 UUR.

Op de schietbaan WACAO:

WOENSDAG	21 APR. 07.00	UUR TOT 13.20 UUR.

Onveilig zeegebied ± 4000 mtr. uit de kust.

TE HUUR APPELSINAWEG

zeer ruim volledig gemeubileerd villa met 4 slaapkamers en aparte studio, heerlijke porch met schitterend uitzicht over Dominguito.

ANG 2.750,-

Realco Real Estate / Makelaar

Tel.: 601157

Pietermaai 6A, Curacao N.A., Tel.: 656225 Fax.: 656721.

Curaçao Orchid Club

Hierbij roept Curaçao Orchid Club haar leden op voor een Algemene ledenvergadering ter verkiezing van een nieuw bestuur.

Indien er geen quorum is wordt de vergadering een kwartier verdaagd en daarna heropend.

Plaats: ... Maandag 3 mei 1993 om 20.00 uur.

Bestuur C.O.C.

OPENBARE VERKOOP VAN SCHALIEWEG 4

Op woensdag 19 mei 1993 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

een perceel eigendomsgrond, groot 535m2, gelegen in het Tweede District van Curacao op "Esperanza", bekend als kavel nummer 230 van het verkavelingsplan "DE GOEDE HOOP", nader omschreven in meetbrief nummer 271 van 24 april 1965, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Schalieweg 4.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR

Polarisweg 31-33

Tel.: 613199 - 613055

De direktie van **Contoured Body Studio** maakt hierbij aan haar cliëntèle bekend dat zij haar **werkzaamheden per 20 mei zal beëindigen.**

Degene die nog borg en/of afspraken tegoed hebben, gelieve deze zo spoedig mogelijk met ons te regelen.

CB contoured BODY Studio

Margrietlaan Tel.: 375599

RENTOOL N.V.

Tel. 601762 - 369900

- Breekhamer
- Muurfrees
- Kettingzaag
- Generator
- Hoge druk reiniger
- Tapijtreiniger

Is kopen te duur? Huur

Landhuis Brievengat

Elke zondag **geopend**

vanaf 9.00 uur om het landhuis te bezichtigen.

Happy Hour van 18.00 - 19.30 uur

Live Muziek van **"Chips"** vanaf 18.00 - 22.00 uur

Folkloristische dansshow van 5.00 - 6.00 uur elke **laatste zondag** van de maand.

Tevens verkoop van souvenirs en lekkere hapjes.

Iedereen is van harte welkom!!!

We offer excellent quality

...

Reasonable prices. Both retail and wholesale

For information call 675937

SHELLFISH HOUSE

Villa Elizabeth

Wij zijn zaterdag 17 april ...

Koraal ...weg

Curaçao N.A.

tel./fax: 599-9-66760...

OPENBARE VERKOOP VAN HOENDERBERG 35

Op woensdag, 19 mei 1993 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

een perceel eigendomsgrond, groot 71.. gelegen in het Tweede District van Curaçao "HOENDERBERG", nader omschreven in meetbrief nummer .. van 30 maart 1970, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Hoenderberg 35.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR

Polarisweg 31-33

Tel.: 613199 - 613055

OPENBARE VERKOOP VAN KAYA RAFAEL HANSEN 13

Op woensdag, 19 mei 1993 des voormiddags om 9 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

het tot 30 mei 2040 lopend recht van erfpacht op perceel grond groot 900m2, gelegen in het Tweede District van Curacao bekend als Blok A ... nummer 36 van het verkavelingsplan "OOST ... BLOKS", nader omschreven in meetbrief nummer ... van 29 januari 1970, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Kaya Rafael Hansen 13.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR

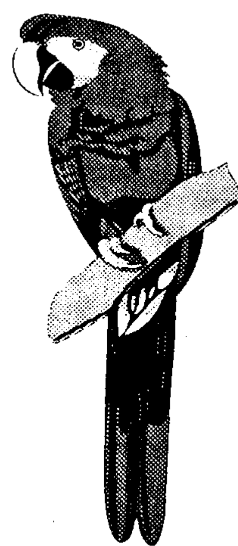
Polarisweg 31-33

Tel.: 613199 - 613055

ÑAPA
ZATERDAG 17 APRIL 1993
AMIGOE
Weekend Bijlage Amigoe

INTERVIEWS

Vogelman toonbeeld Israël levensmoed

REPORTAGES

Jeugd Zuid-Afrika steeds radicaler

De onzichtbare praatpaal van de marine

De softe sector in een hard bedrijf

-door Ines Jonker-

IN HUN SMETTELOOS witte pakken en keurig gepoetste schoenen in dezelfde kleur zien ze er uit als gewoon marinepersoneel, maar in plaats van een krul op de schouder, hebben ze een kruisje als onderscheidingsteken: Dick Huurman, Leo van Oudheusden en Peter Peelen. Ze zijn samen verantwoordelijk voor de geestelijke verzorging van iedereen die op de marinebasis werkt en de familieleden.

Leo van Oudheusden, Dick Huurman en Peter Peelen, geestelijk verzorgers van de marine: "Als het goed is zie je niet wat wij zijn."

Het is even zoeken naar de Noachkapel op marinebasis Parera. Hij staat dan ook niet apart, maar is gevestigd in één van de vele gebouwen op het terrein. Slechts het bord voor de ingang met de aankondiging van kerkdiensten geeft aan dat achter de deur een kerkje schuilgaat. Aan de rustige ruimte grenzen kamers met bordjes waar 'vlam' en 'vlop' opstaat: werkplekken van de vlootaalmoezenier en de twee vlootpredikanten.

Samen met de maatschappelijke dienst defensie, de personeelsofficier en de arts, vormt de geestelijke verzorging de sociale coördinatiecommissie, die zich bezighoudt met de problemen die op en om de basis spelen. Leo, gereformeerd vlootpredikant: "Er zijn veel marinegezinnen op Curaçao en mensen voelen zich hier soms niet lekker. Wij functioneren dan als een soort bedrijfspastors; mensen komen vragen of je tijd hebt om te praten. Soms kan dat meteen, anders maak ik een afspraak." "We zijn present vanuit het evangelie, anders zou je ons net zo goed maatschappelijk werkers kunnen noemen", vult Dick, hervormd vlootpredikant, aan.

PROBLEEM

Een voorkomend probleem is dat oudere kinderen uit marinegezinnen niet altijd aarden op Curaçao vanwege hun afhankelijkheid: ze moeten overal naartoe gebracht worden. Op een eiland zijn er minder mogelijkheden om even weg te vluchten en kleine irritaties kunnen dan leiden tot grote uitbarstingen. De g.v.-ers proberen samen met de familieleden naar een oplossing te zoeken. "Maar in feite kan ik geen problemen oplossen. Ik ben erop getraind een gesprek met iemand te hebben", vertelt Leo. "Mensen helpen zichzélf vaak. Je moet hun eigen antwoorden alleen naar boven halen en daarvoor moet je de tijd nemen", voegt Peter, de vlootaalmoezenier toe. Of, zoals Leo het zegt: "Mensen verpakken hun probleem vaak in cadeaupapier en ik moet het uitpakken. Dat is soms verdomd moeilijk."

Dick: "Mensen vragen vaak: je zit maar te zitten, wat doe je nou eigenlijk? Maar ons werk is niet vertaalbaar in produktiviteit." Peter: "Wij zijn in feite overbodig, in termen van nuttigheid. Maar soms worden die plagerige opmerkingen irritant, je hebt toch wel wat beroepstrots. We proberen ons er dus niks van aan te trekken. Gelukkig zijn de opmerkingen meestal goed bedoeld."

UITVAART

Leo: "Ons werk kun je ook omschrijven met: dáár zijn waar mensen zijn. We zijn bij een borrel aanwezig, maar ook bij een uitvaart. Dat is ook het kenmerk van g.v.: we zitten niet altijd achter ons bureau te werken." Peter vult aan: "Als men zegt dat ik er nooit ben is dat eigenlijk een compliment; het betekent immers dat ik op pad ben voor anderen."

Alle nieuwelingen komen in het begin van hun verblijf een keer langs bij de geestelijke verzorging. Ze horen dan dat ze altijd welkom zijn als er iets is. Leo: "De deur is altijd open en de kapel ook. Wat de lokatie betreft, die weten ze wel te vinden maar er bestaat nog steeds een zekere schroom. Het blijft een beetje verdacht om bij de dominee op bezoek te gaan. Zo was er eens een kaderlid dat altijd liep te mopperen op ons. Maar op een keer kwam hij 's morgens vroeg ons hok binnen. Zijn oom was overleden, hij wilde een telegram van deelneming sturen en vroeg aan ons wat hij er in moest zetten. Voor dat soort dingen komt men dus wel naar ons toe. Ons werk wordt ook heel erg aan een persoon opgehangen. Als mensen een negatieve ervaring met een g.v.-er hebben gehad, is hun hele beeld van de geestelijke verzorging meteen bepaald." Peter vindt dat hun 'bureau' een soort koffiehoek zou moeten zijn. "Het is nu meer een kantoor, waarvan de drempel soms te groot is."

AFSTAND

Iemand die op de basis niet langs durft te komen, kan de g.v.-ers altijd thuis bellen. Want terwijl de adressen van de rest van het marinepersoneel geheim zijn, hebben de geestelijk verzorgers die van hun bekend gemaakt, zodat ze altijd bereikbaar zijn. Leo: "Als ik net thuis ben en er belt iemand om te vragen of ik tijd heb om te praten dan ga ik."

Hoewel ze dus soms zelfs in hun vrije tijd nog aan het werk zijn kunnen ze er wel afstand van nemen. "De problemen die ik hoor zijn niet mijn problemen; ik lig er dus niet wakker van 's nachts. Dat klinkt misschien cru, maar je moet een soort evenwicht zien te vinden tussen afstand en betrokkenheid. En dat is soms best moeilijk", aldus Leo.

Leo, Peter en Dick lopen ook wachtdienst, samen met de maatschappelijke dienst. Ze hebben dan een piepertje bij zich en als de officier van de wacht bij voorbeeld een overlijdensbericht binnenkrijgt moeten de g.v.-ers dat doorgeven aan de betreffende persoon. "Dat valt niet altijd mee, je weet niet hoe mensen er op reageren", vertelt Leo. "Maar we trouwen ook mensen en dopen baby's hoor", haast Peter zich erbij te zeggen.

BEMOEIAL

Soms komt het initiatief tot praten ook van de geestelijke verzorging. "Er wordt hier veel geroddeld en ik hoor vaak van anderen dat iemand moeilijkheden heeft. Maar ik ga er niet altijd heen, dat verschilt per geval", vertelt Peter. "Wel ben ik een verschrikkelijke bemoeial", grapt hij. Leo weet ook vaak niet wat hij met voorkennis moet doen. "We gaan soms op huisbezoek. Soms heb je gehoord dat de familie een probleem heeft en dan probeer je er subtiel achter te komen of het ook echt een probleem is. Maar je moet er wel voorzichtig mee zijn." Peter: "Je moet mensen goed kennen, dan is het makkelijker."

De geestelijken houden zich niet alleen met gezinnen bezig. Vanzelfsprekend kunnen ook de mariniers bij hen terecht. Waren de geestelijk verzorgers zo'n twintig jaar geleden nog echte militairen (zo werd er een rapport opgesteld als je niet in de kerk kwam), nu willen ze meer een kameraad zijn. Dus gaan ze ook mee het veld in. "We willen lijfelijk ervaren wat het is om dorst te hebben, en om twee uur ergens te zitten zonder te weten waarom. Pas als je dezelfde oefeningen doet kun je een lotgenoot worden. In het veld ben je echt op elkaar aangewezen en dan komen de verhalen vaak los. Over eenvoudige dingen in het leven; bij voorbeeld dat ze hun vriendin in Nederland missen", zegt Leo. Peter: "Soms gaat het hier zo slecht met iemand dat het ons noodzakelijk lijkt dat die persoon teruggaat. Maar die conclusie trekken we nooit alleen." Dick vervolgt: "Het is dus niet zo dat we de hele dag bijbelteksten verkondigen. Ze zeggen wel eens: we horen u nooit over God praten! Maar onze hele houding wordt gewoon bepaald door het evangelie." "Het klinkt een beetje raar maar als het goed is zie je niet wat wij zijn", verduidelijkt Peter.

De meeste mariniers zijn slechts voor negen maanden op het eiland. Dat betekent dat het contact ook maar van korte duur is. De verzorgers vinden dit niet frustrerend. Leo: "Nee, dat is gewoon inherent aan de marine. Je weet dat ze maar even blijven en hoopt dat het contact goed blijft. Maar als het aan mij lag zou ik met sommigen wel wat langer op pad willen." Peter beaamt ook dat de tijd vaak te kort is om elkaar goed te leren kennen. Dat ze toch wel vaak een band met de mariniers krijgen bewijst het feit dat de g.v.-ers nog regelmatig brieven krijgen van jongens die gestationeerd zijn in Cambodja, Joegoslavië of Noorwegen. Peter: "Hun verhaal was immers nog niet af."

VORMINGSWERK

Een deel van hun werk speelt zich ook af op Landhuis Ascención, dat niet van de marine is maar waar de zeemacht gebruik van maakt voor het zogenaamde vormingswerk. Leo: "Elke groep komt in het begin twee dagen op Ascención, als een soort introductie, om kennis met elkaar te maken. We proberen wat inzicht in de Antilliaanse cultuur te geven en stellen vragen als: wat denk je aan elkaar te hebben en hoe ga je met mensen om?

Dat is echt nodig als je bedenkt dat sommige mariniers meteen over nono's praten als ze het over het Antilliaanse personeel van Ascención hebben. Om het maar even in marinetermen te zeggen: daar zakt m'n broek van af. Met zulke vooroordelen begin je je verblijf gewoon niet goed."

Voor de gezinnen die drie jaar blijven is er een speciale gezinsmorgen maar ook een bureau waar het niet goed gaat kan terecht in het landhuis. Als het personeel bij voorbeeld langs elkaar heen werkt wordt er over communicatie gepraat met het kader. "Want als een vent het niet naar zijn zin heeft kun je het bureau wel vergeten", legt Leo uit. "Je hebt hier de zogenaamde knoppenbonkers, mensen die alleen maar knoppen bedienen. Wij kijken naar de mens en willen uitdragen dat iedereen iets waard is."

Voordat de g.v.-ers op de marinebasis kwamen, werkten ze alledrie in Nederland. Leo was dominee in Woensdrecht en vroeg zich af hoe het zou zijn om op een basis te werken als dominee. Toen er vlootpredikanten gezocht werden besloot hij te solliciteren. Hij zit nu bijna drie jaar op Curaçao en zijn verblijf is met een jaar verlengd.

Dick had volgens eigen zeggen profvoetballer kunnen worden maar studeerde theologie en kreeg een eigen gemeente. Zijn voorganger was naar de luchtmacht gegaan en hij dacht op een gegeven moment: ik moet maar eens naar de marine. Hij deed drie jaar onderzeedienst en is drie maanden naar de Golfoorlog geweest.

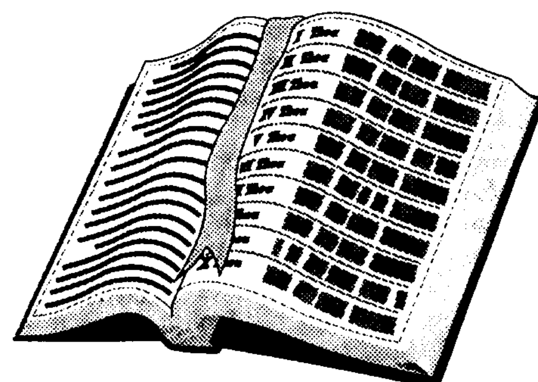
Peter begon zijn loopbaan als opzichter tussen de rails en had ook een eigen gemeente. Alledrie zijn door de kerk bij de krijgsmacht geplaatst, en die kan, in de hoedanigheid van zendende instantie, de g.v.-ers ook ter verantwoording roepen. Ze worden voor onbepaalde tijd aangesteld, maar gemiddeld om de drie jaar weer verplaatst.

AMBTSGEHEIM

De g.v.-ers vinden het werken hier niet te vergelijken met Nederland. Leo: "In Nederland ben je meer op de kazerne en ben je een deel van de organisatie. Hier niet, we hebben een ambtsgeheim en de commandant kan ons wat dat betreft nooit ter verantwoording roepen. Hier hebben we juist heel veel te maken met de gezinnen. Het gezin heeft zijn weerslag op het werk en vice-versa. Alles is erg nauw verweven. Je ziet ook constant echtgenotes op de basis. Eigenlijk is het één groot familiegebeuren." Hoewel de automatisering ook zijn intrede doet bij de marine heeft dat weinig invloed op het werk van de g.v. "Mensen ontmoeten elkaar nu door een piepje. Alle menselijkheid is daarmee weg, want het enige echte contact gaat van aangezicht tot aangezicht. Wij blijven dus mensen bezoeken want je kunt met een p.c. geen pastorale hulp geven", verklaart Leo.

De predikanten en de aalmoezenier vinden het werk soms zwaar, dat ligt er bij voorbeeld aan waar mensen over willen praten. Peter: "Je weet van te voren nooit wat er in een week gaat gebeuren maar aan het eind ervan ben je wel moe."

Ondanks dat of misschien juist daardoor vinden ze alledrie veel bevrediging in hun werk. Leo: "We worden serieus genomen en draaien volwaardig mee. En zo hoort het. We zijn dan wel de softe sector, maar met onze eígen specialisatie." En wat die specialisatie dan wel inhoudt, verwoordt Dick als volgt: "Wij leveren geloofskracht op zee."

Eindredaktie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

...Opvallend is de radikaliteit van veel jongeren in Zuid-Afrika. Zij trokken ook massaal de straat op na de moord op Hani, vooraanstaand leider van het ANC en de Communistische partij. Hij was het idool van de zwarte jeugd zonder toekomst in Zuid-Afrika...
(AFP-satellietfoto)

Uitbarstingen steeds na een poging tot verzoening

Geweld in Zuid-Afrika als wapen in strijd tegen vrede

JOHANNESBURG - Nelson Mandela's oproep tot vrede aan het begin van de Goede week, waarin hij erkende dat ook zijn eigen volgelingen zich schuldig maken aan het geweld dat door Zuid-Afrika raast, viel niet erg op. Hoewel het op zich een opvallende schreeuw om vrede en tolerantie was, verdween het in de zee van krantekoppen en radio- en televisieverslagen over de afgrijselijke kanten van het geweld.

Zijn rede volgde op het bloedbad in de van geweld vergeven provincie Natal, waar in die Goede week in de buurt van Port Shepstone tien zwarten in een woonoord bruut doodgeschoten werden. De slachting volgde verdacht snel op een grote gezamenlijke vredesmanifestatie van de rivaliserende groeperingen in de regio.

In totaal zijn er dit jaar ruim vijfhonderd mensen vermoord in Zuid-Afrika onder wie de ANC- en Communistenleider Hani. De aanslagen krijgen steeds vaker een racistische inslag. Na het jarenlang voortwoekerende geweld tussen verschillende zwarte bewegingen, in Natal vooral het Afrikaans Nationaal Congres (ANC) en de Zulu-beweging Inkatha, worden de laatste tijd ook geregeld blanken vermoord. De angst onder de blanken neemt daardoor enorm toe.

MINDER AANDACHT

"In veel gebieden lijkt het geweld een eigen leven te zijn gaan leiden", zegt Safoora Sadek, de voorzitter van de Zuidafrikaanse mensenrechtencommissie HRC.

De afgelopen weken zijn rond Johannesburg verschillende blanken in hun auto's overvallen en vermoord. De aanslagen op blanke boeren, die vaak afgelegen wonen, gaan 'gewoon' door en lijken toe te nemen. Inmiddels zijn er ook vergeldingsacties tegen onschuldige zwarten geweest, maar die krijgen beduidend minder aandacht van de media en de politie.

De HRC houdt al jaren statistieken bij over het geweld en heeft tot nu toe steeds geweigerd expliciet te vermelden welke huidskleur de slachtoffers hadden. Maar nu racistische overwegingen een grotere rol gaan spelen wil zij daar desgevraagd wel een onderscheid in aanbrengen.

In 1991 werden er 2.582 mensen om politieke redenen vermoord. Geen van hen was blank. In 1992 werden 3.499 mensen uit politieke motieven vermoord, onder wie elf blanken. Dit jaar is het geweld over de hele linie afgenomen, terwijl het aantal blanke slachtoffers in verhouding enorm is gestegen. Van januari tot en met maart waren er onder de 543 moordslachtoffers acht blanken.

BEKRITISEERD

De politie, die hevig bekritiseerd wordt omdat zij blijkbaar niet in staat is het geweld in te dammen, probeert de militaire vleugel van het Panafrikaans congres (PAC), het Azania Volksbevrijdingsleger (APLA), de moorden op de blanken in de schoenen te schuiven. Hoewel APLA tot nu toe niet ontkend heeft dat het verantwoordelijk is, lijkt dat in veel gevallen ook niet erg aannemelijk. De politie heeft voor de meest recente aanslagen op drie blanken bij voorbeeld drie mensen opgepakt die zeggen dat zij sympathiseren met het ANC.

Bij nadere bestudering wordt wel duidelijk dat het voor de politie blijkbaar nogal wat uitmaakt wat voor huidskleur de slachtoffers hebben. Als er een blanke vermoord wordt, is er na verloop van tijd altijd een dader aan te wijzen. De moordenaars van zwarte Zuidafrikanen slagen er op de een of andere manier telkens weer in aan vervolging te ontkomen.

Blanke schoolkinderen in de door geweld geteisterde gebieden worden na aanslagen op schoolbussen door leger en politie beschermd als zij naar school gaan. Bij zwarte kinderen gebeurt dat niet, zelfs niet in de buurt van Kaapstad waar onlangs in koelen bloede zes zwarte schoolkinderen vermoord werden.

Safoora Sadek zegt dat het geweld sinds augustus vorig is afgenomen in de dichtbevolkte regio's rond Johannesburg en Pretoria, maar weer toeneemt in Natal. De aanwezigheid van internationale waarnemers in de zwarte townships lijkt tot een daling van het geweld te leiden, aldus Sadek. Het oplaaien van het geweld in Natal is volgens de HRC waarschijnlijk een gevolg van het feit dat Inkatha, dat daar zijn machtsbasis heeft, zijn positie probeert te versterken.

De meeste commentatoren in Zuid-Afrika, zelfs die van de staatsomroep SABC, wijzen erop dat de grote bloedbaden meestal plaatsvinden vlak nadat door de rivaliserende groeperingen in de betreffende regio pogingen zijn gedaan om vrede te sluiten. Sadek voegt daar echter aan toe dat elke grote politieke gebeurtenis aanleiding lijkt te zijn tot nieuwe moorden en geweld. Geweld lijkt een wapen in de strijd om te voorkomen dat er vrede terugkeert in de Zuidafrikaanse maatschappij welke al decennia lang door geweld geteisterd werd dat nu een structureel probleem lijkt te zijn geworden.

IN POLITIECEL

In Zuid-Afrika zijn vorig jaar 210 mensen in een politiecel overleden. Het jaar ervoor waren het 153 slachtoffers die stierven terwijl ze in handen waren van de politie. Dit heeft de Zuidafrikaanse minister van Wet en Orde Hernus Kriel onlangs verklaard.

Kriel gaf geen verdere bijzonderheden van de doden toen hij de cijfers bekendmaakte in antwoord op een vraag in het parlement.

Een particuliere patholoog die ongeveer tweehonderd stoffelijke overschotten heeft onderzocht van verdachten die in handen van de politie zijn overleden, verklaarde vorig jaar dat velen van hun tekens vertoonden van slagen, mishandeling of martelingen. Het waren bijna allen zwarten. In een politieonderzoek naar de beschuldigingen werden de cijfers toen overdreven genoemd.

Maar ook deze doden zijn slachtoffers van een geweld dat een eigen leven gaat leiden in Zuid-Afrika.

Weg naar priesterschap omgebogen

Hani: Van Mandela geleerd te vergeven

JOHANNESBURG - De verleden week vermoorde secretaris-generaal van de Zuidafrikaanse Communistische partij (SACP), Chris Martin Thembisile Hani, wilde aanvankelijk katholiek priester worden. Maar die wens stuitte op plannen van zijn vader. Zo ging Hani na een studie Latijn en Engels bij een advocatenkantoor werken.

Hani, die op 28 juni 1942 werd geboren in Cofimvaba in het stamgebied Transkei in het zuidoosten van het land, werd op jonge leeftijd door een oom ingevoerd in de communistische beweging van Zuid-Afrika. Bij de guerrillagroep "Umkhonto wesizwe" (Speer van de natie) van de met de communisten samenwerkende bevrijdingsbeweging Afrikaans Nationaal congres (ANC) nam hij al in 1962 een leidende positie in.

Na arrestatie waarbij hij op borgtocht op vrije voeten bleef, vluchtte Hani in 1963 in ballingschap, eerst naar Tanzania, later naar Botswana en Lesotho. Hij overleefde twee aanslagen op zijn leven. In 1982 werd hij als "stafchef" leider van de ANC-guerrillastrijders.

"Zonder de gewapende strijd hadden wij de huidige situatie niet bereikt", zei Hani in een interview nadat de Zuidafrikaanse regering in 1990 het verbod op het ANC (na dertig jaar) en op de SACP (na veertig jaar) had opgeheven.

Hani, die sinds december 1991 secretaris-generaal van de SACP was, gold als woordvoerder van de radicale vleugel van het ANC en als naaste vertrouweling van de omstreden strijdster voor de burgerrechten Winnie Mandela.

Hij had van ANC-leider Nelson Mandela "geleerd te vergeven en te vergeten", verklaarde hij eens. De vooral bij jonge zwarten zeer populaire Hani werd in juni 1991 in het dagelijks bestuur van het ANC gekozen met meer stemmen dan enige andere leider.

Roemenië en Bulgarije konden aanvoer niet voorkomen

WEU als douane in actie tegen ontduiken Joegoslavië-embargo

BUKAREST - De politietroepen van de Westeuropese Unie (WEU) zullen hun handen vol hebben aan het controleren van het embargo tegen klein-Joegoslavië op de Donau. Het stuk van de rivier dat voor de Servische ontduikers de belangrijkste smokkelroute vormde, van de Donau-delta bij Oekraïne tot aan de IJzeren poort (de vitale sluis aan de Roemeens-Servische grens), is negenhonderd kilometer lang. Bovendien liggen er nog eens tien belangrijke overslaghavens aan, zoals Tulcea en Drobeta Turnu Severin in Roemenië.

De situatie op de rivier waar straks onder anderen Nederlanders verdachte schepen op weg naar Joegoslavië moeten gaan aanhouden, is nu rustig, zeggen de betrokken Roemeense autoriteiten. De afgelopen maanden zijn er geen confrontaties geweest met vaartuigen die, zoals twee maanden geleden nog, in weerwil van het embargo verboden goederen naar Servië transporteerden.

Het verkeer op de rivier met bestemming Joegoslavië is drastisch gedaald sinds de invoering van het embargo (zomer '92) tegen de republiek, die nu nog slechts uit Servië en Montenegro bestaat. De afgelopen maand maart werden slechts zestig vaartuigen geschut bij de IJzeren poort, die de enige doorgang is aan de Roemeens-Servische grens. Voor het embargo waren het er zestig per week.

De Roemeense douaniers noemen de situatie bij de doorgang nu "kalm". Minister van Transport Alexandru Cucu, verantwoordelijk voor het embargo, spreekt van een "normale toestand". "We laten alleen schepen passeren waarvan de papieren in orde zijn", onderstreept hij. Overigens heeft het embargo ook grote gevolgen voor Roemenië, waar de regering zegt dat zij zeven miljard dollar per jaar aan inkomsten misloopt.

Nu mag het dan rustig zijn bij de IJzeren poort, eind januari schonden vijf Servische scheepskonvooien nog op spectaculaire wijze het internationale embargo. Rustig voeren ze de rivier op zonder zich iets aan te trekken van de aanmaningen om hun lading te laten inspecteren. Zowel de Roemenen als de autoriteiten in Bulgarije moesten machteloos toezien hoe voor hun neuzen langs verboden olie naar de kleine Servische haven Prahovo werd gevaren. Oekraïne, waar de Servische tankers waren geladen, zei dat olie van buiten de republiek onder valse voorwendsels zijn havens was gepasseerd.

DREIGEMENTEN

De Verenigde Staten concludeerden daarop dat de handhaving van het embargo op de Donau "een grote grap" was. Hun inlichtingendiensten hadden al lang vastgesteld dat een kleine honderd tankschepen met bestemming Servië bezig waren olieprodukten te laden in Oekraïense havens aan de Zwarte Zee. Ze hadden ook de indruk dat de betrokken landen een oogje dichtknepen. Washington maande de Donau-staten scherper toezicht te houden op naleving van de VN-sancties tegen Belgrado.

Maar zodra de Roemenen hun tanden lieten zien, werden ze geconfronteerd met dreigementen van olielozingen door de bemanning van de Servische schepen. Bukarest en ook Sofia wilden niet overgaan tot het gebruik van geweld uit vrees voor ernstige vervuiling en uitbreiding van de oorlog naar hun staten. Ze wendden zich tot de internationale gemeenschap en zeiden niet te beschikken over de moderne middelen die nodig zijn om controle over de grensrivier uit te voeren.

De Serviërs schuwden het niet om de hardere houding van de Roemenen af te straffen. Met een tiental schepen blokkeerden zij in februari een week lang de rivier aan hun kant van de IJzeren poort en beletten zo onder meer kostbare Roemeense transporten naar Duitsland en Oostenrijk. De Joegoslavische minister van Verkeer meldde op hetzelfde moment dat Belgrado "sancties tegen Roemenië en Oekraïne ging toepassen". Daar is het (nog) niet van gekomen, maar het is duidelijk dat Roemenië en Bulgarije het om verscheidene redenen niet alleen af kunnen.

De Bulgaarse premier Ljuben Berov had daarom al gevraagd om de stationering van blauwhelmen langs de Donau, die op de Wolga na de langste rivier is van Europa. Het wordt nu de WEU die in samenwerking met de Donau-landen de controle van het embargo tegen klein-Joegoslavië op zich neemt. Volgens de politici van de WEU-landen zijn de veertien patrouillevaartuigen en de 240 manschappen die ze beschikbaar hebben gesteld, voldoende om verdachte schepen af te schrikken en te blokkeren.

Leiding Joegoslavië-conferentie moeilijkste taak

Cyrus Vance: onvermoeibaar met werkdagen van twintig uur

OSLO - De Noorse minister van Buitenlandse zaken, Thorvald Stoltenberg, is Cyrus Vance opgevolgd als covoorzitter van de Joegoslavië-conferentie van de Verenigde Naties. Evenals zijn voorganger kan Stoltenberg buigen op een jarenlange diplomatieke ervaring.

De 61-jarige Stoltenberg, die als diplomaat in de jaren '60 in Belgrado werkte, kan buigen op een lange ervaring binnen de Verenigde Naties. Hij was tien maanden Hoge commissaris voor de Vluchtelingen voordat hij in 1990 van deze post vertrok om in Oslo minister van Buitenlandse zaken te worden.

De 76-jarige Vance, die minister van Buitenlandse zaken was in de regering van Jimmy Carter (1977-1980), had eerder aangekondigd dat hij moe is en terugverlangt naar de kalmte van het familieleven. Het co-voorzitterschap van de Joegoslavië-conferentie, dat op en neer vliegen behelsde tussen New York, Geneve, Sarajevo, Belgrado en Zagreb, was een zware belasting, en vaak ondankbaar. "Het is waarschijnlijk de moeilijkste taak die ik ooit op mijn schouders heb gehad", aldus Vance.

LUISTEREN

Vance kon rekenen op bijzonder veel krediet, omdat hij zijn moeizame bemiddelingspogingen voortzette terwijl de oorlog in Bosnië-Hercegovina doorging. Ook kwam hij, samen met de Brit Lord Owen die namens de Europese Gemeenschap de conferentie voorzat, met een van de meest doorwrochte vredesplannen die ooit in VN-verband het licht hebben gezien. Dit vredesplan zou het vertrekpunt kunnen worden voor een hersteld Bosnië.

De kracht van Vance, zo zeggen de mensen die in zijn nabijheid gewerkt hebben, is zijn vermogen tot luisteren, zijn concentratie en energie. Werkdagen van twintig uur waren bepaald geen uitzondering. "Deze oude man hier is in hoge mate verantwoordelijk voor het uitputten van zijn jongere collega's. Niemand anders in de wereld had dit tot stand kunnen brengen. Hij heeft heel veel mensen met elkaar in gesprek weten te krijgen en dat op een verrassend beschaafde en geduldige manier", zei collega-voorzitter Lord Owen wijzend op zijn partner.

VERGEEFS

Vance begon eind 1991 aan zijn speciale opdracht voor de VN. Vijf maanden werkte hij hard aan een wapenstilstand tussen Serviërs en Kroaten in Kroatië die leidde tot het sturen van bijna vijftienduizend manschappen naar de nieuwe staat Kroatië.

Maar hij spande zich vergeefs in om een overhaaste erkenning van Kroatië te verhinderen voordat de politieke conflicten in dat gebied opgelost waren. In 1992 vertegenwoordigde Vance de VN bij onderzoeksmissies in Zuid-Afrika. Voordat hij in september tot co-voorzitter van de Joegoslavië-conferentie werd benoemd, bracht hij het geschil tussen Azerbajdzjan en Armenië om de omstreden enclave Nagorny-Karabach in kaart.

Tussen de missies voor de VN door verbleef Vance op zijn advocatenkantoor aan Wall Street in New York. Sinds de Tweede Wereldoorlog was hij op het advocatenkantoor meermalen langdurig periodes afwezig om een lange regeringscarrière op te bouwen. Zo was hij meer dan drie jaar minister van Buitenlandse zaken onder president Carter: In deze periode hielp hij mee aan het tot stand komen van het vredesverdrag tussen Israël en Egypte. Dat hij het nu rustiger aan wil gaan doen kan iedereen zich dan ook wel voorstellen na zo'n staat van dienst.

GOS-statuut geratificeerd door Rusland

MOSKOU - Het parlement van Rusland heeft donderdag het statuut van het Gemenebest van onafhankelijke staten (GOS) geratificeerd. In het verdrag zijn de grondbeginselen voor politieke en economische samenwerking tussen de GOS-republieken vastgelegd.

Van de voormalige Sovjetrepublieken hebben Moldavie, Oekraine en Toerkmenistan geweigerd het verdrag te ondertekenen.

V-raad bezorgd over nucleair beleid van Noord-Korea

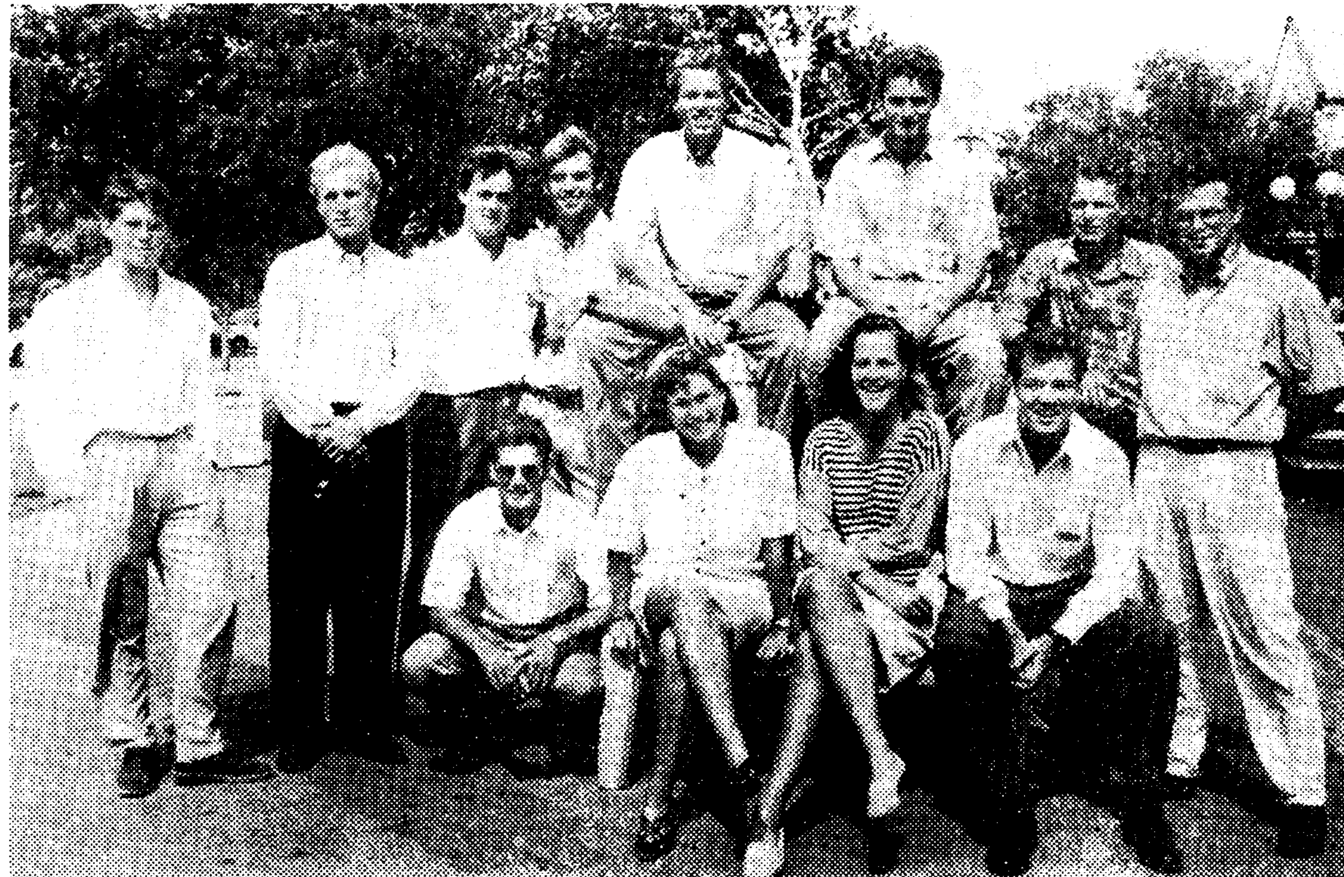
NEW YORK - De VN-Veiligheidsraad heeft donderdag in een verklaring zijn 'bezorgdheid' uitgesproken over de weigering van Noord-Korea om zijn nucleaire installaties door het Internationale Atoomagentschap IAEA te laten inspecteren.

...Demonstranten bedreigen de politie net een autoband. Menigmaal is een band gebruikt als moordwapen bij wraakneming op geweld van officiële zijde...
(AFP-satellietfoto)

STAGIAIRES ZIJN STUDENTEN, die in het kader van hun studie ervaring op gaan doen in een bedrijf. In Nederland wordt veel gebruik gemaakt van stagiaires en zijn derhalve ook veel stageplaatsen. Maar het aanbod van studenten is ook erg groot en daarom wordt tegenwoordig nog al eens gezocht naar een buitenlandse stage. Ook op Aruba zijn sinds enkele jaren stagiaires werkzaam, voor een kortere of langere periode, maar allemaal met het doel om een examen te halen. Ik dacht altijd dat stagiaires op Aruba een luizenleventje hadden en dat ze hier niet veel meer deden dan feesten en zonnen. Met mij dachten een heleboel mensen er zo over, zelfs stagiaires.

Door Annelien van Hemert

De groep stagiaires van de Hogeschool Alkmaar: "Stage lopen een vakantiebaantje? We hebben juist hartstikke veel te doen en steken heel wat van onze stage op."

Hogeschool Alkmaar positief:

"Aruba heeft kwalitatief hoogwaardige stageplaatsen"

Een meisje dat een aantal jaren geleden naar Aruba kwam om hier de nodige ervaring op te doen, vertelde dat ze een plaats had gevonden, maar na enkele dagen weer vertrok omdat ze er niets te doen had. Ze solliciteerde op eigen gelegenheid naar iets anders en werkte toen een aantal maanden bij een krant, niet echt een stage in overeenstemming met haar studie. "Maar", zo sprak ze, "ik heb wel de tijd van mijn leven gehad."

Allemaal leuk en aardig, maar je hebt er niet veel aan voor je toekomst. En daar zijn stages wel voor bedoeld. Het verhaal van het meisje en andere ervaringen van stagiaires versterkten het beeld wat ik had. Dus twee stagebegeleiders gevraagd om een gesprek. En daar viel 'de waarheid' aan duigen in een gesprek met Constant Lauret en Peter Visser, coördinatoren van het Bureau Bedrijfs Contacten (BBC) van de Hogeschool Alkmaar. Aangezien het Constants eerste keer is op Aruba en hij pas later bij het gesprek komt, doet Peter Visser voornamelijk het woord.

Peter Visser: "Ik [illegible] die verhalen heus ook wel gehoord en ik zeg U: het is een aperte onwaarheid. Er zijn kwalitatief hoogwaardige stageplaatsen op Aruba. Het bedrijf kan onze studenten niet gebruiken voor de vervelende klusjes, want vooraf moet er een opdracht op papier staan. Aan de hand van die opdracht keuren wij een stageplaats goed of af. De Hogeschool Alkmaar stuurt tweemaal per jaar een aantal docenten naar Aruba om poolshoogte te nemen van de studenten en de stageplaatsen. Ik ben hier nu al voor de zesde of zevende keer en zeker niet om gezellig vakantie te vieren. We hebben een volgeboekte agenda en dat kan ook niet anders. Voor volgend jaar moeten er weer stageplaatsen zijn, we onderhandelen met de verschillende instellingen. Door mijn vorige bezoeken heb ik contacten lopen bij diverse bedrijven zoals accountantskantoren, banken, het hospitaal en het kabinet van de Gouverneur. We hebben voor al onze richtingen, en dat zijn er nogal wat, in principe een mogelijkheid of we zoeken er een."

STUDIERICHTINGEN

De Hogeschool Alkmaar heeft inderdaad een grote keuze in verschillende studiemogelijkheden. Om er maar een paar te noemen: HEAO, HBO-V, HTS, PABO, Conservatorium en bij die verschillende opleidingen kan de leerling dan ook nog verschillende richtingen kiezen. Ze beperken zich tot de HEAO, omdat van dat schooltype de meeste studenten een stage lopen op Aruba.

De speciale stagebrochure, voor iedere richting een en voor iedere periode aangepast, meldt dat er ongeveer 1900 studenten de richting HEAO gekozen hebben dit jaar. Verder vertelt het dat het BBC "alle contacten met bedrijven en organisaties onderhoudt. Het bureau regelt naast de gang van zaken bij de stage- en afstudeeropdrachten ook de ontwikkeling van cursussen voor bedrijven en andere organisaties. Mogelijke stage- en afstudeeropdrachten kunnen rechtstreeks bij het BBC worden aangemeld".

Daarna wordt uitgelegd welke soort stages er zijn. In de eerste helft van het derde studiejaar vindt gedurende circa vijf maanden de oriënterende stage plaats. De stagiair vormt zich hiermee een beeld van de gang van zaken in de praktijk. Met de stageverlenende instelling wordt door BBC een stageplan opgesteld, zodat vooraf vaststaat op welke afdelingen een stagiair rond gaat kijken en welke werkzaamheden de zijne zullen zijn. Ook kan een stageopdracht geformuleerd worden, zodat de student bezig is aan een specifiek probleem tijdens zijn stage. Aan het einde van een stageperiode moet een stagiair schriftelijk verslag uitbrengen van zijn of haar werkzaamheden. Dit wordt later gebruikt bij de evaluatie.

Ook worden er stages gelopen voor de afstudeeropdracht. Sommige studierichtingen kennen slechts een stage, anderen hebben in het laatste jaar wederom een stageperiode binnen een bedrijf. Binnen het stageverlenende bedrijf wordt een mentor aangesteld. Deze bedrijfsmentor is 'noodzakelijk om de garantie te krijgen dat het maximale rendement uit de stage verkregen wordt'. Dit geldt dan voor zowel het bedrijf als voor de stagiair. Ook is er op school iemand die belast is met de stage van de student; de begeleidend docent. Normaal bezoekt hij de stagiair tweemaal per stageperiode, maar

We hebben op Aruba geen enkel echt probleem gehad

op Aruba is dat eenmaal. Studenten op Aruba moeten eens in de twee à drie weken hun bevindingen faxen naar Nederland, zodat er sprake is van een intensief contact, zij het dan per satelliet. De begeleidend docent is ook degene die vaststelt of de student inderdaad zijn of haar opdracht volbracht heeft, maar wel in overleg met de bedrijfsmentor. De studenten krijgen normaliter een stagevergoeding van minimaal zeshonderd florin (bruto).

Voor Aruba gelden iets andere normen; er wordt soms niet altijd even diep in de buidel getast. Daarover wordt door de beide heren in goede harmonie onderhandeld met de diverse betrokkenen. Feit is dat alle verdiensten van de stagiaires op een grote hoop gaan en dat die gelden gedeeld worden door het aantal studenten. Iedereen krijgt dus evenveel. Het kan wel voorkomen dat de ene 'periode' meer heeft dan de andere, maar groot zullen die verschillen nooit zijn.

Visser vertelt waarom er stagiaires zijn op Aruba: "We hebben een aantal docenten op school, die in het verleden een periode werkzaam geweest zijn op de Antillen of op Aruba. Zij hebben het plan gelanceerd en het bleek haalbaar. Toen zijn er contacten gelegd en van het een kwam het ander. De Hogeschool Alkmaar is nu ook een regionaal VOBAS Centrum, dat een deel van de opvang van Arubaanse studenten in Nederland verzorgt. Wij geven hier ook voorlichting aan de middelbare scholen over de Hogeschool Alkmaar en haar mogelijkheden.

Er is momenteel een aantal Arubaanse studenten bij ons op school. We hebben een videoband gemaakt van hen en die meegenomen voor hun ouders, die hier nog steeds wonen. Die vonden dat natuurlijk prachtig. Het is inmiddels uitgegroeid tot een wisselwerking. Wij hebben onze contacten hier. Arubaanse jongeren zullen dus sneller kiezen voor Alkmaar. De opvang op school is heel erg goed geregeld waardoor de integratie veel soepeler verloopt.

Arubaanse bedrijven zorgen voor stageplaatsen, wij hebben studenten die maar al te graag willen. Over en weer zijn we in staat om elkaar te helpen. Als er nu iets georganiseerd wordt voor Arubaanse studenten in Nederland worden wij ook uitgenodigd en dat is toch heel mooi?"

Stagiaires, die naar Aruba willen, moeten voldoen aan een aantal eisen. De coördinatoren hebben ook ingezien dat niet iedereen geschikt is om hier naar toe te komen. "Als een leerling te kennen geeft wel hierheen te willen, moet hij, net als in het 'echte' leven, solliciteren. Wij hebben een persoonlijk gesprek met de student. Dit moet je zien als een sollicitatiegesprek, wat wij erg belangrijk vinden als onderdeel van de opleiding. Diegenen die wij geschikt achten, met onze ervaring en inzichten wel te verstaan, krijgen verdere informatie op een aantal voorlichtingsavonden.

Tijdens deze bijeenkomsten wordt zoveel mogelijk verteld over Aruba, de mentaliteit, de cultuur, de te verwachten zaken. Wij hechten er grote waarde aan dat de toekomstige stagiaires goed voorbereid zijn, dat voorkomt tal van problemen. De geselecteerde studenten moeten zelf hun reis betalen, maar op Aruba is wel voor woonruimte gezorgd. We huren een groot huis op Savaneta en nog twee kleine appartementen elders op het eiland. Het huis huren we al een aantal jaren en tot grote tevredenheid. Met de huisbaas kunnen de studenten het prima vinden, gelukkig. Het huis ligt langs de doorgaande weg en dat is een pré, want in principe is er geen vervoer. Er wonen zo'n twaalf à vijftien studenten in het huis en die moeten het zelf rooien.

Dat gaat natuurlijk wel eens fout en dat is niet zo gek, want de meesten hebben nog nooit op kamers gewoond en hier moeten ze het echt alleen doen. Koken, het huishouden, dingen regelen, ze zijn van elkaar afhankelijk en moeten dus een volwassen houding hebben. Ook daar wordt naar gekeken tijdens de selectieprocedure. Natuurlijk, er kan dan nog van alles verkeerd gaan, maar we leren allemaal van onze fouten en met de jaren krijgen we een steeds beter inzicht in hoe het wel of niet moet."

SAVANETA

Het klinkt allemaal prima wat de heren me vertellen. Maar ik wil ook eens even horen hoe de studenten zelf hun 'ideale' school vinden. Van de twee coördinatoren krijg ik het telefoonnummer van Harold Beers, die ook zijn eerste stage op Aruba gelopen heeft, en van Martin Oldenbeuving. Nee, niet een telefoonnummer op Savaneta, want "eerst dachten we dat ze telefoon nodig zouden hebben, maar het is zo'n gedoe met delen van kosten enzo, dat we er maar niet aan begonnen zijn", zo sprak de heer Visser.

Ik bel Martin bij S.E.L. Maduro en vraag hem om een gesprek. Hij weet niet of hij er wel zin in heeft, want een aantal jaren geleden is er een nogal negatief artikel in 'een krant' verschenen en daar was niemand erg blij mee. Dus: dat gaat zomaar niet, eerst moet de rest van de groep gepolst worden over deze stap en dan pas kan hij beslissen of er wel of niet gepraat wordt. Enigszins beduusd hang ik op, maar de volgende dag wordt ik gebeld en kan ik, gelukkig, een afspraak maken.

Stage-coördinator Peter Visser: "Ik ben echt niet op Aruba om vakantie te vieren. We hebben een volgeboekte agenda en voor volgend jaar moeten er weer nieuwe stageplaatsen worden geregeld."

De eerste paar weken was het alleen maar overwerken

Op de bewuste avond maak ik mijn entree in Savaneta. Groter dan ik verwacht had, niet echt ongezellig en in ieder geval een hartelijk welkom. Op één na zijn alle studenten van de Hogeschool aanwezig, veertien jongeren tussen de 20 en 23 jaar. Er wordt thee gezet en de kwinkslagen vliegen over en weer. Martin blijkt een stuk minder stug dan aanvankelijk kon worden aangenomen.

Eigenlijk is het ijs snel gebroken en wordt het een zeer gezellig, zij het wat rommelig, gesprek. Ik vertel wat ik weet over hun stage via de twee docenten en zij vullen om de beurt of allemaal tegelijk, aan.

"Onze stageplaatsen een vakantiebaantje? Ben je gek, ik heb de eerste weken alleen maar overgewerkt. Ik heb juist hartstikke veel te doen. Niet dat ik het erg vind, maar het is best zwaar", volgens Jeroen. Hij werkt bij La Cabana en heeft het prima naar zijn zin. Een interessante stage. Ook de anderen laten duidelijk blijken dat er niks mis is met hun stageplaatsen; ze leren er veel. De stageplaatsen zijn deze periode bij Minihouse, La Cabana (via Optima), S.E.L. Maduro, de Sociale Verzekerings Bank (SVB), de Douane, het Hospitaal, de Ontvanger der Directe Belastingen, Costa Linda en de Dienst Openbare Werken (DOW). Kwalitatief hoogwaardige stageplaatsen?

"Ha, ha, leuke uitdrukking. Maar wel waar. We zitten allemaal zeker op ons niveau te werken en dus leren we ervan." De meesten hebben een op zichzelf staande stage, dat wil zeggen dat ze een afgeronde opdracht hebben. In het Hospitaal was de voorganger van Sander echter al aan deze opdracht begonnen en hij maakt die af. "Automatisering van het ziekenhuis, geen klein klusje. Dat kun je niet in een stage volbrengen, daar is meer tijd voor nodig."

De begeleiding in de bedrijven wordt door alle stagiaires 'uitstekend' gevonden. "Als er wat is of wij signaleren een probleem, is onze bedrijfsmentor altijd zeer geïnteresseerd. We kunnen op zijn steun rekenen en hij zal alles doen om ons te helpen", volgens Monique, werkzaam bij de Ontvanger. Ook de anderen beamen meteen dat er absoluut geen problemen zijn, niet met de taal ("Mijn bedrijfsmentor speelt soms voor tolk"), niet met de stage en zeker niet met collega's. "We worden juist heel hartelijk ontvangen in de bedrijven, we krijgen een goede rondleiding, worden aan iedereen voorgesteld en alle medewerking die we nodig hebben, krijgen we ook. Nee, je zult ons niet horen klagen, we hebben het prima naar onze zin en steken heel wat van onze stage op."

De bedrijfsmentoren is een zelfde mening toegedaan. Ze zijn zeer tevreden over hun pupillen. Eigenlijk vinden ze allemaal dat het niveau van een 'hoog gehalte' is, stagiaires hebben een 'ontwikkelende uitstraling op het zittende personeel, geven meer terug dan er ingestopt wordt, de voorbereiding en komst van stagiaires is uitstekend geregeld door de Hogeschool Alkmaar', kortom: de stages zijn tot ieders volle tevredenheid.

Geen negatieve geluiden? Helemaal niets? "Jawel", vinden ze eigenlijk zonder uitzondering, "maar niet over onze stages... Het stappen valt enorm tegen. In Nederland wordt toch een beeld geschetst van een tropisch eiland waar het uitgaan gewel-dig is. Nou, dat is het niet. Tenminste, de eerste weken valt het vies tegen.

Daarna ken je een aantal mensen en dan valt het wel weer mee, maar ik had me er heel wat meer van voorgesteld. Joh, er zijn hier maar drie plaatsen waar je heen kunt gaan: Visage, The Cellar en De Paddock, maar die laatste is nu ook al dicht. Okee, we komen ook niet voor het stappen en het is ons niet verteld, ook niet door stagiaires die hier al eerder waren, maar misschien juist omdat we er niet voor komen. Toch wordt er in Nederland vaak op een heel andere manier naar Aruba gekeken dan het in werkelijkheid is. Niet beter, niet slechter, maar gewoon anders."

In deze groep hangt in ieder geval een goede sfeer. "Ja, daar doen we ook alles aan. Harold is hier al eerder geweest en had dus ervaring. Vanaf het begin hebben we iedere avond een groepsgesprek gehad waarin iedereen kon vertellen wat hem of haar dwarszat. Nu doen we het niet meer dagelijks, want het is gewoon niet meer nodig. Maar juist het idee dat je alles kwijt kon, heeft er volgens ons voor gezorgd dat er eigenlijk nog nooit noemenswaardige problemen geweest zijn. We hebben ontzettend veel lol samen, gaan samen uit en een deel van de groep is zelfs op een cruise geweest."

Jeroen: "We hebben onwijs gelachen, we stonden bekend als 'The Dutch people'. Op een avond was er een bingo georganiseerd en ik ben toen de nummertjes in het Nederlands gaan omroepen. Dat ontaardde in een soort 'talencompetitie'. Die man zei het in een taal, ik in een andere. Op een gegeven moment deed ik net of ik Zweeds sprak. Iedereen zwaar onder de indruk, maar ik zei maar wat. Gelachen!! We hebben nog een speciale cocktail aan die trip overgehouden, wat nu ons huisdrankje is. Ja, het was een verschrikkelijk leuke reis."

Of ze het leuk vonden dat de docenten kwamen? "We noemen hen nu Peter en Constant, dat zegt genoeg, niet? We hebben samen gebarbecued, hartstikke gezellig. Nee hoor, prima mannen, goede begeleiders ook. Je leert ze natuurlijk van een andere kant kennen, maar dat was ook alleen maar positief."

Je komt het niet vaak tegen op dit eiland, een stel zulke gemotiveerde, enthousiaste jongeren. Geen oeverloos geklaag over de verschillende instanties. "Nee, door de prima begeleiding van onze school wisten we waar we aan begonnen, we zijn goed voorbereid hierheen gekomen. De rest is afwachten, natuurlijk, maar we hebben elkaar en samen bedenken we wel oplossingen voor eventuele problemen." Ik vraag of ze elkaar in Nederland ook weer op zullen zoeken. "Zeker weten!", klinkt het in koor.

De stille slachtoffers van een overval

'Niet te beschrijven wat met je gebeurt'

= door Gijs Joosten =

GER VEENSTRA kan nog steeds niet slapen als hij 's avonds niet zelf heeft gecontroleerd of de achterdeur van zijn woning op slot is. Wanneer jongeren 's nachts met piepende banden wegrijden op het pleintje naast zijn woning, zitten hij en zijn vrouw rechtop in bed. Lange tijd heeft hij alle kasten gecontroleerd en achter alle deuren gekeken, als hij 's avonds alleen thuis was, bang dat er een indringer binnen was. Van die dwanghandeling is hij nu verlost.

De bankoverval is nu vijf jaar geleden gebeurd. Voor Ger, kantoorbeheerder van een bank, was het de tweede. Een van de twee mannen, die zich door een geramde ruit een weg naar binnen hakte, had hem met een houweel in de hand gedwongen de kluis te openen.

"Het was een hele jonge knul", zegt hij, "misschien 21 of 22 jaar, en volkomen over zijn toeren. Ik was ontzettend bang dat ik die houweel in mijn rug zou krijgen als ik een verkeerde beweging maakte".

Die dag zelf was hij zo druk bezig met het afhandelen van de zaak dat hij geen tijd had om na te denken over wat hem was overkomen. Pas toen hij thuis kwam, stortte hij in. Na zijn eerste overval was hij thuis na de eerste lepel soep flauwgevallen.

"Wat er dan begint", zegt hij, "is niet te beschrijven als je het niet hebt meegemaakt".

GEVAARLIJK

Ger is een van de ongeveer tweeduizend bankemployés die per jaar het slachtoffer worden van een overval.

Vorig jaar was het een topjaar, toen er 514 bankovervallen in Nederland werden gepleegd, 32 procent meer dan het jaar ervoor. Een op de acht betrokken bankmensen had al eens een overval meegemaakt. In totaal worden in Nederland elk jaar maar liefst vijftienduizend mensen slachtoffer.

Dat zijn niet alleen mensen die werken bij een bank, maar ook werknemers van postkantoren, tankstations en winkels en de klanten die toevallig aanwezig zijn.

De Rabobank is als een van de weinige banken in de wereld zeven jaar geleden begonnen met een uitgebreid programma om haar mensen geestelijk op te vangen. Uit recent onderzoek blijkt dat een op de zes slachtoffers na een jaar nog ernstige psychische schade ondervindt. Ook lichamelijk voelen ze zich slechter; ze zijn zijn twee keer zo vaak ziek als hun collega's die nog nooit bij een overval betrokken zijn geweest.

"Als je een beetje fatsoenlijk personeelsbeleid wil voeren, mag je dit niet overslaan", zegt Frans van Slagmaat. Hij is psycholoog en teamleider van het gewest Zuid van de Bedrijfsgezondheidsdienst van de Rabobank. Ook is hij voorzitter van de werkgroep slachtofferhulp van de Nederlandse Vereniging van Banken.

Hij geeft toe dat het niet alleen nobele motieven zijn die zijn bedrijf tot actie hebben gedreven. Voor de bank is ook eigenbelang in het geding. Onlangs zei de Amerikaanse expert dr. Mark Braverman op een symposium over bankovervallen in Amsterdam: "Als ik kom, vragen ze me altijd: wat kost het ons? Dan stel ik altijd als tegenvraag: Wat kost het jullie als jullie er niets aan doen?"

Een werknemer die na een overval zo van de kaart is dat hij een jaar lang niet kan werken, kost gemiddeld 52.000 gulden. Als de bank hem in een vroeg stadium goed opvangt, kan zij dat geld besparen. Verwaarlozing leidt niet alleen tot nodeloos ziekteverzuim, maar kan ook van een goede werknemer een minder goede maken. Eenderde van alle slachtoffers zegt vaker dan vroeger problemen met klanten te hebben, acht procent heeft het aan de stok met collega's en een op de twintig vindt zijn werk gewoon niet meer leuk.

De Rabobank bereidt haar mensen voor op een overval en begeleidt hen, wanneer ze er een hebben meegemaakt. Eerste stap is de werknemers te leren aanvaarden dat een overval een beroepsrisico is. Het gaat om de neiging van de mensen onder bepaalde omstandigheden de harde werkelijkheid te ontkennen en te verdringen. Die ontkenning kan heel ver gaan: Er is een geval bekend van een bankemployée die bedreigd werd met een zwaar kaliber jachtgeweer maar doorging met haar werk alsof er niets aan de hand was.

De training gebeurt in het eigen bankfiliaal. Eerst wordt de leiding geïnstrueerd, want die vormt de spil in het programma. Vervolgens komt het personeel een avond bijeen om 'indringend', zoals Van Slagmaat het uitdrukt, te praten over het onderwerp. Collega's vertellen op video over hun ervaringen na een overval.

Iedereen volgt een training van twee keer twee dagen, waarin assertiviteit en zelfvertrouwen worden versterkt. De deelnemer leert bijvoorbeeld hoe hij de controle over lichaam en geest kan bewaren. Dat kan met simpele dingen, bijvoorbeeld door een ontspannende ademhalingstechniek (laag in de buik) en de manier waarop hij staat (benen ietsje uit elkaar, rug en hoofd recht).

Je leert je bewust te worden van je eigen en andermans verbaal en nonverbaal gedrag. De manier waarop je je gedraagt kan agressie voorkomen of juist uitlokken. Je leert de angst voor wapens verliezen, want die verlamt de geest. Bovendien leidt die angst de aandacht af van iets veel gevaarlijkers, namelijk de persoon die ermee dreigt. Wie bovendien een goede beschrijving kan geven van de dader, maakt het werk van de politie gemakkelijker.

Ook krijgen de medewerkers lessen in zelfverdediging. Die zijn uitdrukkelijk niet bedoeld om een overvaller tegen de vloer te kunnen werken, maar bijvoorbeeld om te leren hoe je aan een houdgreep kunt ontsnappen. Ook na de training blijven overvallen vast onderdeel van het werkoverleg.

"Onze mensen moeten elkaar durven aan te spreken als ze zich zorgen maken over hun veiligheid", zegt Van Slagmaat. Individuele aanpak staat voorop, want elke bank en personeel zijn weer anders. Persoonlijke aandacht is het allerbelangrijkst.

AARDIG

Ger Veenstra: "Na de overval zijn ze allemaal gekomen: mijn eigen directeur, iemand van het regiokantoor, iemand van het hoofdkantoor in Eindhoven. Ik heb heel erg gewaardeerd dat ze zo bezorgd waren. Iedereen was heel aardig, ze hebben ons in de watten gelegd. Een tijd later vroegen ze of ze nog iets konden doen aan de veiligheid van het gebouw. Nu weten we zelf ook wel dat je overvallen nooit helemaal kunt voorkomen, maar het is prettig te ervaren dat ze zo graag je gevoel van veiligheid willen teruggeven".

Met zijn collega's praat Ger vrijwel nooit meer over de overval. Hij heeft ook bewust geen gebruik gemaakt van psychische begeleiding. "Het is een fantastisch programma, maar ik was bang dat we alles weer zouden oprakelen. Nu had ik ook niet zo die behoefte om er uitgebreid over te praten omdat ik van mijn gezin al zo ontzettend veel steun heb gekregen. Thuis heb ik al mijn emoties kunnen tonen, dat doe ik niet graag in het openbaar. Als ik bij mijn vrouw en kinderen niet terecht had gekund, dan had ik het misschien wel gedaan".

Toch heeft hij een flinke geestelijke klap opgelopen. Hij kan het moeilijk beschrijven. Hij praat er niet zo graag over en heeft bovendien het gevoel dat niemand hem kan begrijpen, die zelf nog nooit een wapen op zich gericht heeft gezien. Na de overval heeft hij thuis eens flink uitgehuild, daarna voelde hij zich een stuk beter. Slapen ging in het begin slecht, later wat beter. Maar ook nu nog, na vijf jaar, heeft hij in bed wel eens momenten dat de overval 'als een draaierige film' opnieuw wordt afgedraaid in zijn geest. Veel vaker dan vroeger belt hij de politie wanneer hij 's nachts een verdachte auto ziet of mensen ziet rondhangen bij het bankgebouw.

VALS ALARM

Soms belt de bank hem na sluitingstijd als er vals alarm is afgegaan, met de vraag of hij even een kijkje wil nemen. Als zijn oudste zoon thuis is, neemt hij die mee zodat hij zich veiliger voelt. "Als ik daar loop in het donker, komt die overval weer helemaal naar boven". Toch heeft hij nooit het gevoel gehad dat hij zijn werk niet aankon. Zijn vrouwelijke collega is na de overval zo van streek geraakt dat ze een week ziek thuis is gebleven. Ook zij zag af van professionele hulp.

Wanneer er op een Rabofiliaal een overval is gepleegd, gaat onmiddellijk iemand van het hoofdkantoor poolshoogte nemen. Hij kijkt of iemand behoefte heeft aan een gesprek, zorgt ervoor dat de mensen zo nodig naar huis worden gebracht en dat ze op de juiste manier worden benaderd. Dat laatste is belangrijk, want een goed bedoelde maar verkeerde opmerking kan veel kwaad aanrichten. Dr.Braverman geeft aan welke opmerkingen bijvoorbeeld fout zijn omdat ze het probleem bagatelliseren: 'Probeer er maar niet aan te denken' of 'Jouw collega's zijn er veel erger aan toe dan jij'. Een beetje begrip is veel heilzamer: 'Ik vind het rot dat het je overkomen is' of 'Het was niet jouw schuld'.

Na een week wordt er geïnformeerd hoe het slachtoffer zich voelt, of hij weer wat beter slaapt en hoe hij tegen zijn werk aankijkt. Zo nodig kan hij op kosten van het bedrijf begeleid worden

door een psycholoog. Frans van Slagmaat schat dat een op de tien mensen van dat aanbod gebruik maken. Zij lijden aan zogeheten posttraumatische stressstoornis, die alleen door deskundigen behandeld kan worden.

VERADEMING

Na een maand of drie wordt een groepsbijeenkomst van een stuk of twaalf lotgenoten georganiseerd. "Mensen voelen zich vaak moedeloos in zo'n stadium", zegt Van Slagmaat. "Ze ervaren het als een verademing dat collega's die hetzelfde heb[ben] meegemaakt, zich ook [zo] voelen".

'Aanvulling' is een [sleutel]woord van het hulp[pro]gramma. De bank gaat [ervan] uit dat de naaste coll[ega's,] familieleden of vriend[en in] beginsel veel betere h[ulp] kunnen geven dan een d[es]kundige. Pas wanneer [het] slachtoffer in eigen kr[ing] onvoldoende opgevan[gen] wordt, komt een psycho[loog] in actie.

Uit recent onder[zoek] blijkt dat de meeste de[elne]mers heel tevreden zijn. [Op] het symposium in Am[ster]dam oogstte het progra[mma] veel lof van internati[onale] deskundigen. "Wij ku[nnen] van de Nederlanders [veel] leren", werd opgemerkt.

De Australische prof[essor] Alexander McFar[lane] schetste hoe de situat[ie in] zijn land is. Voorberei[ding] gebeurt op een militaire [wijze,] waarvan Nederlandse [des]kunden gruwen: Op onvoorbereide perso[neel] worden namaak overva[llers] losgelaten, die met losse [flod]ders schieten en de te[...] paniek brengen.

In Zweden heeft [de] grootste bank een heel [...] programmaatje, waarbij [werk]nemers voornamelijk [...] snel alarm te slaan [...] overal in het gebouw [...] te zeggen tegen hun al[arm]knop'.

Dat toont aan hoe pr[ofes]sioneel de zorg voor slac[htof]fers in Nederland is [gere]geld. Toch bestrijkt de [...] maar een kleine minderh[eid.] Tweederde van alle o[ver]vallen wordt niet op ban[ken] gepleegd, maar op benz[ine]stations of winkels. In [de] meeste gevallen gaat he[t om] kleine middenstanders [die] geen hulpprogra[mma] hebben klaarliggen. Voor [hun] personeel is dus geen op[vang] geregeld.

En dan zijn er nog [de] klanten die van een ove[rval] getuige zijn: zij vormen [in] Nederland liefst zeventig [pro]cent van alle slachtoffers. [Zij] kunnen weliswaar terecht [bij] de stichting Slachtoffer[hulp,] maar dan moet de politie [ze] wel doorverwijzen. En [dat] gebeurt, zo zegt een wo[ord]voerster van de Slacho[ffer]hulp, nog veel te weinig.

(In verband met de privac[y is] de naam van het slachto[ffer] veranderd).

Functionele blindheid: onderschatte aandoening

-door Carel Wiemers-

DE NEDERLANDSE overheid heeft een nieuw medicament, Botox genoemd, in Nederland toegelaten dat uitkomst biedt voor mensen die hun oogleden niet meer normaal kunnen openen. Deze aandoening heet "functionele blindheid" en wordt veroorzaakt door een storing in het zenuwstelsel. Bovendien kan het nieuwe middel van nut zijn bij de behandeling van andere soortgelijke stoornissen in de besturing van de spieren.

De neuroloog dr. R. Roos van het Academisch Ziekenhuis Leiden (AZL) legt uit wat "functionele blindheid" is en welke gevolgen de aandoening voor de betrokkene heeft. Met de ogen knipperen doet de mens niet alleen uit verbazing. Het regelmatig sluiten en openen van de oogleden is nodig om het hoornvlies voor uitdroging te behoeden. Een kleine stoornis in de hersenen kan er echter voor zorgen dat men de oogleden helemaal niet meer open krijgt.

Bij gebrek aan epidemiologische gegevens kan de neuroloog bij benadering niet zeggen hoeveel Nederlanders een dergelijke handicap hebben. Toch doet hij een poging een getal te noemen. Op basis van een Amerikaans onderzoek komt de specialist op ongeveer duizend tot vijftienhonderd Nederlanders die behept zijn met functionele blindheid.

"Dat is slechts het topje van de ijsberg. De aandoening wordt schromelijk onderschat". De specialist legt uit waarom hij tot deze uitspraak komt. "Functionele blindheid krijgt men niet van de ene dag op de andere. Het is een traag verlopend proces. Voor de betrokken patiënt wordt het langzaam maar zeker steeds moeilijker de oogleden open te houden totdat hij ze helemaal niet meer open kan doen, tenzij hij ze met zijn vingers oplicht".

In vele gevallen wordt de neurologische stoornis, die zich uit in een verhoogde spanning van de spieren van de oogleden zodat ze niet meer open kunnen, niet als zodanig erkend. "Vaak gaan er jaren voorbij totdat de arts de diagnose stelt", aldus de Leidse neuroloog.

Meestal openbaart de aandoening zich pas op latere leeftijd. Vooral bij mensen rond de zestig treedt het verschijnsel voor het eerst op, iets meer bij vrouwen dan bij mannen. Vanaf dat moment wordt het voor deze mensen steeds lastiger de oogleden open te houden.

INVALIDE

"Langzamerhand worden de patiënten meer invalide, niet alleen lichamelijk maar ook in sociaal opzicht", zegt dr. Roos. Vooral met lezen krijgen zij in toenemende mate moeite. Werkzaamheden in huis verrichten wordt steeds lastiger, de patiënt durft de straat niet meer op. Uiteindelijk kunnen ze niet goed meer functioneren. Dat probleem mag naar de mening van de Leidse neuroloog niet worden onderschat, ook omdat deze mensen dikwijls ook geplaagd worden door andere ouderdomskwalen.

De medici weten niet hoe de stoornis in de besturing van de betrokken spieren tot stand komt. "We weten ongeveer de locatie in de hersenen waar zich het centrum dat voor de spierspanning van de oogleden verantwoordelijk is, bevindt. Maar de onderliggende oorzaken van de stoornis zijn ons niet bekend".

De stof, waarvan de arts een klein beetje op twee à drie plaatsen van de ooglidspier inspuit, is het gif van de bacterie, die botulisme veroorzaakt. Inmiddels is vastgesteld dat het middel in meer dan 90 procent van de gevallen effect heeft.

Na twee tot drie maanden is het gif uitgewerkt. De patiënt moet dan terugkomen voor een nieuwe injectie. "Het grote voordeel van deze methode is dat de betrokkene niet drie keer daags een medicijn hoeft te slikken met alle mogelijke bijwerkingen van dien. Het gif heeft geen nadelige gevolgen, want de stof wordt ter plaatse afgebroken en in onschadelijke vorm het lichaam uitgewerkt".

'De sluwe vos' vooral leuk door tekeningen

REINALDO leidt een heerlijk leventje. Als hij honger heeft, steelt hij een kip uit het kippenhok en kan hij zijn buik vol eten. Maar op een nacht staat politieman Witte de Woerd op wacht en schiet op Reinaldo met zijn erwtjes pistool. Daardoor vindt Reinaldo het verstandiger om maar te verhuizen. Na zeven uren met de trein komt hij in een grote stad en laat hij zich inschrijven in Hotel Paradijs. Daar is het eten nog verrukkelijker. Hij bestelt drie voorgerechten, drie hoofdgerechten en vijf toetjes. Reinaldo is slim, dus hij zorgt ervoor dat hij niet hoeft te betalen. Net zo min als voor de mooie sportwagen, het nieuwe huis en nog veel meer. Tot Witte de Woerd hem weer op het spoor komt en Reinaldo in zijn eigen strik trapt.

De sluwe vos Reinaldo is bestemd volgens de uitgever voor kinderen van eind tweede, begin derde klas. Er staan heel leuke tekeningen in, die de tekst, die af en toe wel erg moeilijk is voor die leeftijdsgroep, verduidelijken. Het begin van het boek zal ook wel om opheldering vragen. Je valt met[een] midden in het verhaal. [Ik] denk dat het boekje het [beste] eerst voorgelezen [kan] worden. Dan kan er gep[raat] en gevraagd worden. Daa[rna] kan een kind het zelf [nog]

eens lezen. De schrijf[ster] heeft duidelijk plezier [in de] slimme streken van Rein[aldo] en vindt het moeilijk [het] verhaal met de moraal: [het] goede wint en het kw[ade] wordt gestraft af te slui[ten.] Hoewel hij geen enkele re[den] heeft zo te denken, is [...] Reinaldo er zeker van, [dat] hij later Witte de Woerd [...] weer te slim af zal zijn. [...] eindigt het boek met hoop [op] een nieuw deel. Ook deelt [de] schrijfster af en toe een [...] poog uit naar de volwasse[nen.]

Het leukst vind ik ec[ht] de tekeningen. Allerlei [...]ren spelen een rol. Ze [wor]den met eenvoudige lij[nen] goed gekarakteriseerd. [De] tekeningen volgen het ve[r]haal nauwkeurig en zijn [voor] de lezer een hele steun.

Ursel Scheffler, De slu[we] vos Reinaldo. Met illus[tra]ties van [...] Gider. [Ver]taald door Sjoerd Ku[...] De [...]streken, 1992.

Wie grip wil krijgen op hedendaagse literaire ontwikkelingen in de Caraïben, doet er goed aan zich de essaybundel *De papegaai, de stier en de klimmende bougainvillea* van Anil Ramdas eigen te maken. Het boek is overigens niet bedoeld als een dergelijke handleiding, ondanks het uitstekende essay over V.S. Naipaul en het brevet van onvermogen dat de Surinaamse literatuur wordt uitgereikt. De in Suriname geboren en getogen maar al weer jaren in Nederland woonachtige hindoestaan Ramdas werpt echter een prikkelend licht op de zogenaamde 'migrantenervaring' en daarmee, al dan niet bedoeld, eveneens op een belangwekkende ontwikkeling in de Caraïbische literatuur van de afgelopen jaren.

De migrantenervaring van Anil Ramdas

De bijl in de verheerlijking van oud zeer

-door Aart G. Broek-

Onder verwijzing naar de Jamaicaanse socioloog Stuart Hall en diens studie *Formations of Modernity* (Londen 1992) onderscheidt Ramdas twee benaderingen van de migrantenidentiteit. In de eerste benadering gaat het om de 'identiteit' die van te voren gegeven is en als het ware steeds opnieuw herontdekt wordt en bevestiging zoekt. De kern van deze handelwijze bestaat uit de consolidering van ressentimenten tegen het Westen en uit het versterken van een, met name Afro-Caraïbische, eenheid die gebaseerd is op de gemeenschappelijke historische ervaring van slavernij, kolonialisme, gedwongen verscheping en verplaatsing, dwangarbeid, contractarbeid en opnieuw migratie maar nu naar het koloniale moederland. Ramdas ontkent niet de noodzaak je bewust te zijn van je verleden en afkomst maar verguist de instelling om daar dan vervolgens ook je toekomst van te maken: 'Mensen gaan hun nieuwe geluk dan niet maken, maar hun oude ongeluk herdenken en bezingen' [blz. 21].

IDENTIFICATIES

De tweede, en door Ramdas ondersteunde, benadering gaat er vanuit dat de migrantenidentiteit steeds opnieuw gecreëerd moet worden. De historische ervaring van gedwongen migratie, kolonialisme e.d. worden daarbij niet ontkend maar dienen als bron voor steeds nieuwe zienswijzen, steeds rijker geschakeerd. In de woorden van Ramdas:

'Onze culturele levensloop bestaat uit breuken, uit een 'gespreide ervaring'. We dragen iets in ons van Afrika, Azië, Amerika en Europa. We zullen niet te weten komen wat authentiek is, wat 'echt van ons' is, maar wat geeft dat nou? [...] De taak, het levenswerk van de migrant bestaat eruit om met al die restjes en stukjes een nieuwe constructie te maken en dan op een willekeurig moment te roepen: hé, dat ben ik. [...] De identiteit van een persoon is niets anders dan een verzameling identificaties in heden en verleden, waardoor het beeld ontstaat van een kameleon, de mens die geen constante heeft en steeds verandert met zijn omgeving.' [blz. 215]

Deze taakstelling veronderstelt een goed ontwikkeld vermogen tot identificatie met het onbekende en vreemde, een hoge mate van kritiek, in het bijzonder zelfkritiek, en de voortdurende inspanning te twijfelen, opnieuw te onderzoeken, te leren en nieuwe verbanden te zien. Deze handelwijze is echter wel - zoals Ramdas veelvuldig benadrukt - op een uitgesproken Westerse instelling gebaseerd: het vermogen tot relativisme (waarmee vanzelfsprekend niet gezegd is, dat de Westerse bevolking zich dit vermogen ook en masse daadwerkelijk heeft eigen gemaakt). In de ogen van Ramdas zijn literaire (migranten)schrijvers bij uitstek uitgerust om deze handelwijze te realiseren. Behalve naar Naipaul, verwijst Ramdas in dezen nog met instemming naar Salman Rushdie, Toni Morrison (in het bijzonder haar roman *Jazz*) en naar Carl van Vechten (die in sterke mate de zogenaamde 'Harlem Renaissance' in de jaren twintig vorm gaf, onder meer met zijn roman *Nigger Heaven*).

Ramdas breekt feitelijk niet een lans voor een nieuwe, nog nauwelijks ontwikkelde richting in het literaire gebeuren van de Caraïbische samenlevingen, maar eigenlijk hijst hij de vlag nàdat de literaire invasietroepen een geslaagde landingspoging hebben uitgevoerd. De Caraïben hebben inmiddels beduidend meer literaire auteurs voortgebracht, die aan het ideaal van Ramdas voldoen. Het gekoesterde vermogen om zichzelf ter discussie te stellen, de eigen exclusiviteit te verlaten en naar zichzelf en de eigen groep te kijken met de nodige scepsis is zeker niet alleen aan Naipaul voorbehouden. Minstens een dozijn schrijvers springt voor de geest: Neil Bissoondath, Caryl Phillips, Jamaica Kincaid, Reinaldo Arenas, Maryse Condé, René Depestre, Derek Walcott, Luis Rafael Sánchez, Oscar Hijuelos, Boeli van Leeuwen, Tip Marugg en Elis Juliana.

MARYSE CONDÉ

MARYSE CONDÉ

Een kort uitstapje naar Maryse Condé (geb. Guadeloupe, 1937), ter illustratie.

Vanaf haar eerste roman, *Hérémakhonon* (1976), heeft Condé systematisch ingehakt op de, ook in haar ogen, ongenuanceerde consolidering van ressentimenten tegen de Westerse beschaving en tegen de versterking van een zwarte eenheid gebaseerd op een ellendig verleden en op verbittering. De Caraïbische banden met Afrika worden geproblematiseerd in haar eerste roman en in *Une Saison à Rihata* (1981), terwijl in *Moi, Tituba, sorcière* (1986) belangrijke dragers van de Westerse beschaving, de joden, in een alleszins gunstig licht worden geplaatst. Condés 'bestseller' *Ségou (Les murailles de terre,* 1984, en *La terre en miettes,* 1985) ondermijnt het inmiddels door (literaire) stereotyperingen dichtgegroeide beeld van de slavernij door in detail de invloed van het Arabische expansionisme en de Afrikaanse collaboratie op de bloei van de slavenhandel te beschrijven. Dit verklaart mogelijk ten dele het succes van deze vuistdikke roman in de Westerse wereld.

In haar laatste twee romans, *La vie scélérate* (1987) en *Traversée de la mangrove* (1989), wordt onder meer het Caraïbisch eilandelijke nationalistische denken onder de loep gelegd en dit wordt met zeer aantrekkelijke, menselijke aangelegenheden ingevuld. Intriges, haat, begrip, liefde, vooroordelen, veroordelingen, afgunst en al het ander aan menselijke eigenschappen komt in de plaats van een vaag politiek en dikwijls racistisch getint ideaal. Of, zoals dat in de inmiddels naar het Nederlands vertaalde roman *Tocht door de mangrove* (1991) heet:

'Net als jullie was ik er heel lang van overtuigd dat je nationalistisch moest eten, nationalistisch moest drinken en nationalistisch moest naaien! Ik verdeelde de wereld in twee kampen: wij en de klootzakken. Nu heb ik ontdekt dat dat een vergissing is. Een vergissing.' [blz 213]

Condé verliest de rampzalige processen in het verleden niet uit het oog: de 'middle passage', de slavernij, de contractarbeid, de martelingen onder de handen van koloniale overheersers. Integendeel, maar ze begaat niet de fout om alle blanken uit het verleden schuldig te verklaren en die van het heden en de toekomst op de koop toe.

Het kan dan ook geen verbazing wekken, dat in haar laatste roman de inmiddels met de Prix Goncourt gelauwerde Patrick Chamoiseau eveneens een veeg uit de pan krijgt. Zijn verwijt aan het adres van zijn literaire eilandgenoten (waaronder Condé), dat zij in het Frans schrijven en niet in het Creools, wordt door Condé geïroniseerd. De vermeende 'deconstructie' van het standaard-Frans door het consequent gebruik van het Creools voor (of in) literaire teksten levert misschien wel een typische Guadeloupse roman op maar geen lezerspubliek. Wie of wat er dan nog aan het wankelen gebracht wordt (c.q. wordt gedeconstrueerd), laat zich raden.

PROPAGANDA

Terug naar *De papegaai, de stier en de klimmende bougainvillea.* Vanuit Ramdas' standpunt is de kritiek op 'de' Surinaamse literatuur overigens wel begrijpelijk en, overeenkomstig essayistische regels, uitdagend geformuleerd. 'In plaats van kritiek en zelfkritiek, in plaats van twijfel en onderzoek, kregen we betuttelende propaganda en valse kreten over één boom, één land, één volk [waarmee Ramdas verwijst naar R. Dobru's gedicht 'Wan bon']. [...] Terwijl de Surinaamse schrijvers hun lezers een beeld van het land [Suriname] voorhouden waaraan men niet kan zien waarom ooit zoveel mensen zijn gevlucht en zoveel anderen nog proberen te ontsnappen.' [blz. 98/9]

In het werk van de Surinaamse migrante Astrid Roemer zijn echter moeiteloos de motieven aan te wijzen, die deze problematiek dragen en op creatieve wijze benaderen. Ramdas moet Roemer even doelbewust opzij hebben gezet in het essay over de Surinaamse literatuur. Op de laatste bladzijde van de essaybundel komt ze dan toch nog tevoorschijn, wordt getypeerd als 'een van onze meest schizofrene en daarom meest creatieve migranten' en vervolgens met volledige instemming geciteerd (!). Ramdas' eigen essays zijn verder een ontkenning van zijn stelling dat de Surinaamse literatuur mislukt is: voor wat betreft de literaire essayistiek geldt dat in ieder geval niet.

Ramdas' essays zijn een sprankelend voorbeeld van de tweede, creatieve benadering van de migrantenidentiteit met name door de uiterst kritische opstelling naar de eerstgenoemde, versteende benadering van de identiteitsproblematiek. In het bijzonder de politieke variant van allochtonen in de Westerse wereld moet het ontgelden: die instelling die alle handelen omzet in antiracisme. De noodzaak van antiracistische handelwijzen en maatregelen wordt niet ontkend, '[h]et probleem is echter dat die onderlinge solidariteit alleen maar lijkt te gedijen op gevoelens van haat' [blz. 103]. Het is juist die 'haat' die identificatie met (potentieel) goede aangelegenheden uit andere groepen volledig afsnijdt. Hiermee wordt de invulling van 'identiteit' in een veranderende wereld met een toenemende wederzijdse afhankelijkheid praktisch een incestueuze handeling.

ONTPLOOIING

Ramdas ontkent vanzelfsprekend evenmin het belang om de Westerse samenlevingen te wijzen op de misstappen die in de loop van de eeuwen zijn begaan, maar 'het mag niet leiden tot de gevoelloosheid die de politieke stijl aan de dag legt jegens alle blanken, ongeacht het deel dat zij willen dragen van de *white man's burden* [de westers civiliserende taak, AGB].

[...] Deze gevoelloosheid, die aan sadisme grenst, gaat in de politieke verwerking van de migrantenervaring merkwaardig genoeg gepaard met overgevoeligheid' [blz. 104]. Hij wijst in dit verband op de affaire rond het Benetton-affiche waarop een blank meisje met engelenhaar is afgebeeld samen met een zwart meisje met twee rechtopstaande vlechtjes: de horens van een duivel (?). Benetton werd heftig op de vingers getikt: racisme van de bovenste plank. Ramdas plaatst er de zienswijze tegenover van 'die hele dikke creoolse mevrouw in de metro die het affiche aandachtig bekijkt en nadenkend tegen haar vriendin zegt: 'Wat ik niet begrijp is hoe ze die vlechtjes zo recht hebben gekregen''. Het vermeende gebrek aan anti-racistisch denken van 'die hele dikke creoolse mevrouw' is een godsgeschenk naast het dwangmatige groepsdenken van anti-racistische landgenoten uit de Caraïben.

De consequenties van de opgelegde saamhorigheid en solidariteit zijn, in figuurlijke zin, dodelijk, stelt Ramdas vele bladzijden verder 'voor zelfkritiek en zelfonderzoek, voor interne emancipatie en zelfontplooiing. De individuele identiteit wordt ondergeschikt gemaakt aan de groepsidentiteit - die we notabene waren ontvlucht toen we ons land verlieten, omdat we schoon genoeg hadden van 'onze mensen', al zullen we dat natuurlijk niet toegeven' [blz. 212].

Gelukkig is er dan de literatuur om de voorgebakken migrantenidentiteit los te wrikken en om de veelzijdigheid van de migrantenervaring te verwerken en onder woorden te brengen. Deze claim in het voordeel van het literaire inlevingsvermogen is als zodanig in de Westerse wereld geen opmerkelijke daad: Ramdas volgt in feite de traditie van enkele eeuwen Westerse literatuurbeoefening: het vertrouwde ondermijnen en het onbekende, c.q. beangstigende nabij brengen. De Westerse literatuur doet niet anders dan vraagtekens plaatsen bij het doen en laten van haar bewoners (en bij haar eigen functioneren op de koop toe). Ramdas vraagt migranten(schrijvers) hetzelfde te doen voor hun eigen handelen, in hun eigen belang. Het is een noodzakelijke voorwaarde om de worsteling met 'de Nederlandse levensstijl en de eigen cultuur, met de nieuwe vrijheid en de traditionele beklemming, met de westerse mondigheid en de hiërarchische gehoorzaamheid' [blz. 171] te boven te komen.

Dit spanningsveld geldt niet alleen de Caraïbische migranten in Nederland, maar evengoed de 'achterblijvers' hier. Ook hier moeten keuzes gemaakt worden tussen, enerzijds, de eigen cultuur, de traditionele beklemming en de hiërarchische gehoorzaamheid en, anderzijds, de westerse levensstijl, mondigheid en vrijheid (inclusief een specifiek verantwoordelijkheidsgevoel!). Anil Ramdas' essaybundel kan wat mij betreft dan ook en gros op deze eilanden worden ingevoerd.

Anil Ramdas, *De papegaai, de stier en de klimmende bougainvillea*. Amsterdam: de Bezige Bij, 1992. 216 blz. ISBN 90.234.3282.7. Het werk van Maryse Condé verscheen bij verschillende Franse uitgevers: Robert Laffont, Mercure de France en Union Generale d'Etition, alle in Parijs. Nederlandse vertalingen zijn inmiddels verschenen van enkele van haar romans bij In de Knipscheer in Amsterdam, te weten *Segou* (1987), *Tituba. De zwarte heks van Salem* (1989), *Heremakhonon* (1980, herdrukt in 1992) en *Tocht door de mangrove* (1991).

Reisgidsen van Macmillan voor toerist zonder haast

EEN REISGIDS MET volwaardige aandacht voor 'onze' eilanden Saba en St. Eustatius. Dat is toch behoorlijk bijzonder. In de meeste reisgidsen worden ze voor de vorm wel genoemd, maar veel pagina's worden er zelden aan deze kleintjes besteed. Alle aandacht gaat naar het grotere en toeristischer St. Maarten.

Macmillan Caribbean wijdt haar boekje *Islands to the Windward* aan de vijf 'Caribische edelstenen' Sint Maarten/Saint-Martin, Anguilla, Saint-Barthelémy, Saba en St. Eustatius. Een reisgids die nu eens niet begint met het noemen van stranden, tax-free winkels en hotels, maar voornamelijk achtergrondinformatie geeft.

De eilanden zijn ongetwijfeld niet voor niets samen in een reisgids gestopt. Tussen St. Maarten/Saint-Martin, Anguilla en St. Barthelémy bestaan geregelde bootverbindingen. Zelfs naar Saba en Statia varen, weliswaar op onregelmatige tijden, vanuit St. Maarten jachten die passagiers meenemen. Per vliegtuig zijn de verbindingen zelfs nog frequenter. Het boekje is dus zeer bruikbaar voor de bezoeker van een van de eilanden; de kans is immers groot dat hij een dagtocht naar een van de buren maakt.

Schrijver Brian Dyde verklaart de vijf edelstenen samen in een boek met de eigenschappen die zij delen: ze zijn allemaal erg klein, er wordt Engels gesproken, ze zijn voor een groot deel afhankelijk van het toerisme en liggen alle vijf ver verwijderd van hun centrale regering.

Bij de uitleg van de historie van het bestuur over de drie Nederlands-Antilliaanse eilanden maakt de schrijver weliswaar een fout - Nederland zou na 1948 zes jaar in handen van de vijand zijn geweest -, maar er wordt in elk geval iets dieper ingegaan op het bestuur van de verschillende eilanden. De meeste reisgidsen komen niet verder dan 'Saba maakt deel uit van de Nederlandse Antillen'; alsof de gemiddelde Amerikaan daar wat aan heeft.

Wie wil weten in welk hotel hij moet overnachten en waar de beste pizza's worden gebakken, zal een andere gids moeten kopen. Voor de reiziger die meer van een eiland wil weten dan waar de goedkoopste auto gehuurd kan worden, is het boekje zeer geschikt. Voor de restaurants, hotels en autoverhuurbedrijven moet men dan maar op de vele folders en het eigen oordeel vertrouwen.

GRENADA

Nog veel uitgebreider is de nieuwste uitgave (1992) van *Grenada, Isle of Spice*, eveneens van Macmillan Caribbean. Ook hier weinig aandacht voor informatie die toch maar snel verandert. Het boek is typisch geschreven voor de ongehaaste toerist. die alle tijd neemt voor dit groene eiland met zijn pittoreske hoofdstad St. George.

De auteur, Norma Sinclair, beschrijft vijf tochten over het eiland alsmede een trip naar het eilandje Carriacou, dat voor een deel door Grenada wordt bestuurd. De vijf routes staan keurig op een kaartje van het eiland aangegeven. Ook een plattegrond van St. George ontbreekt niet.

In een boek over een eiland dat zo bekend is vanwege zijn kruiden kan uiteraard een hoofdstuk over de verschillende smaakmakers niet ontbreken. De schrijfster heeft zelfs recepten toegevoegd.

Beide reisgidsen zijn Engelstalig, prettig leesbaar en voorzien van mooie foto's.

●ELISABETH DE MONTSOURIS

Norma Sinclair: Grenada, Isle of Spice
Macmillan Caribbean: £ 4.95
ISBN: 0 333 56934 2

Brian Dyde: Islands to the Windward: Five Gems of the Caribbean
Macmillan Caribbean £ 4.95
ISBN: 0 333 43936 8

ISLANDS TO THE WINDWARD
Five Gems of the Caribbean
Sint Maarten/Saint-Martin, Anguilla, Saint-Barthélemy, Saba, Sint Eustatius
Brian Dyde
Macmillan Caribbean Guides

Hulp-bisschop van San Salvador mgr Rosa Chavez:

VS-beleid belangrijke oorzaak burgerooorlog

SAN SALVADOR - Het beleid van de Verenigde Staten was volgens hulpbisschop Gregorio Rosa Chavez van San Salvador een belangrijke oorzaak van de burgeroorlog in El Salvador. Hij steunt inspanningen om de vermeende rol van de VS bij het toedekken van de gruweldaden te onderzoeken.

"Het is belangrijk dat de fouten die begaan zijn en die vele doden tot gevolg hebben gehad, worden onderzocht", aldus de hulpbisschop van aartsbisschop mgr. Arturo Rivera y Damas na afloop van een mis, waarin hij was voorgegaan. Mgr. Rivera y Damas reageerde onlangs met afschuw op de amnestieregeling voor militairen en leiders van het linkse verzet, waartoe het parlement had besloten.

De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken, Warren Christopher, heeft de opdracht gegeven om naar aanleiding van het recente VN-rapport over de gruweldaden tijdens de Salvadoraanse burgeroorlog een onderzoek in te stellen naar het Amerikaanse beleid inzake El Salvador ten tijde van de burgeroorlog in de jaren '80.

HOEKSTEEN

"De naleving van de mensenrechten is de hoeksteen van het buitenlands beleid van de VS. Wanneer hierover vragen worden gesteld die deze verplichting in twijfel trekken, zijn wij genoodzaakt hierop antwoord te geven", aldus Christopher.

Volgens het rapport van de Commissie voor de waarheid, dat 15 maart werd gepubliceerd, was het leger van El Salvador verantwoordelijk voor de meeste gruweldaden tijdens de twaalf-jarige burgeroorlog. Washington steunde de oorlog van de Salvadoraanse regering met meer dan zes miljard dollar aan militaire en economische hulp.

Vooraanstaande leden van het Amerikaanse congres hebben de regering-Reagan ervan beschuldigd gelogen te hebben over de situatie van de mensenrechten in El Salvador om de militaire steun te kunnen voortzetten. Tot de gruweldaden die in het VN-rapport staan beschreven, behoren de moord op de vier IKON-journalisten, het bloedbad waarbij honderden ongewapende burgers omkwamen in het dorp El Mozote in 1981 en de moord op zes jezuïeten in 1989.

Jezus ging naar mensen in de marge

JEZUS GING VOORAL naar diegenen toe die zich als gevolg van hun lijden in de marge van de samenleving bevonden om hen de Blijde boodschap te verkondigen. Bij het begin van Zijn bediening verkondigde Hij dat Hij was gezonden om aan armen het Goede nieuws te verkondigen (Lucas 4.18).

Aan alle slachtoffers van de verwerping en de minachting die zich bewust waren van hun behoeften, zei Jezus: Zalig de armen (Lucas 6.10). De behoeftigen, de zondaars kunnen zich bemind weten bij God en mogen zich het object voelen van Zijn tederheid (Luc 15.1-32). Zo kan men lezen in het slotdocument van de in oktober 1992 in Santo Domingo gehouden algemene vergadering van de Latijnsamerikaanse bisschoppenconferentie (CELAM).

Met dit citaat wordt in feite de verbinding gelegd met Medellin en Puebla, de voorgaande beroemd geworden CELAM-vergaderingen waarin de Latijnsamerikaanse katholieke kerk zijn voorkeur uitsprak voor de armen. Deze optie was gebaseerd op genoemde Evangelieteksten en op andere uitspraken van Jezus en Zijn voorlopers: de profeten en Zijn nakomelingen: de apostelen en hun opvolgers.

VOOR EERST

Deze band met Medellin en Puebla wordt al gelegd in de eerste paragraaf van de conclusies van de bijeenkomst: Samengeroepen door paus Johannes Paulus II,onder ingeving van de Geest van God onze Vader, verkondigen wij, de bisschoppen van de kerk van Latijns Amerika en het Caribisch gebied in Santo Domingo, tijdens onze vierde Algemene vergadering "in continuïteit met de voorgaande vergaderingen van Rio de Janeiro (oprichtingsvergadering, vd), Medellin en Puebla, ons geloof in en onze liefde tot Jezus Christus. Hij is Dezelfde, gisteren, heden en altijd (Hebr.13.8).

Het was voor het eerst dat in een document van de CELAM zo consequent het Caribisch gebied wordt genoemd. Dit gebeurde mede op aandrang van de Antilliaanse deelnemer aan de besprekingen, pater dr. Rudy Josefa OP, die door paus Johannes Paulus II persoonlijk was aangewezen als afgevaardigde naar de Celambijeenkomst. De conclusies van de Santo Domingovergadering zijn een boekwerkje geworden van ruim tachtig pagina's. In deze rubriek Kerk en wereld zal, bij leven en welzijn, op dit document worden teruggekomen in de toekomst.

Mgr. Bär: Val niet in groepen uiteen

Rotterdam rouwt rond een lege bisschopszetel

ROTTERDAM - Ongeveer twaafhonderd gelovigen uit het bisdom Rotterdam hebben onlangs gerouwd omdat hun bisschop R.Ph. Bär werd ontnomen. Zij namen deel aan een dienst van woord en gebed "Rond de lege bisschopszetel" in de kathedrale kerk in Rotterdam, die door een werkgroep van enkele pastores uit het bisdom was georganiseerd.

"Ons verdriet is dat bisschop Bär de vlucht moest nemen", zei de vroegere vicaris-generaal van het bisdom Rotterdam, W.M.I. van den Ende. Hij ging in op de geruchtenstroom die mede tot het vertrek van de bisschop heeft bijgedragen. Van den Ende hoopt, dat degenen die voor deze geruchten verantwoordelijk zijn, "aan de schandpaal genageld" zullen worden en dat "hun namen aan de verachting worden prijsgegeven". "Bär is onze bisschop geworden. Hij werd dit niet door zijn benoeming alleen, maar door zijn omgang met de gelovigen", aldus Van den Ende, die het onder applaus "bevrijdend" noemde dat Bär bisschop was op een intelligente manier. Door Bär hebben de gelovigen ontdekt dat zij in een kerk leven die telkens opkrabbelen kan uit het grootste ongenoegen en grotere veerkracht en vitaliteit bezit dan in donkere dagen wordt vermoed. Bovendien is het bisdom door het beleid van Bär een voorbeeld voor andere bisdommen geworden, omdat er geen bittere en onoverkomelijke conflicten bleven wrokken.

De dienst werd afgesloten met een groet van de afgetreden bisschop, voorgelezen door zijn tijdelijke opvolger, J.G.M. Zuidgeest, die hem vorige week heeft bezocht. Bär riep de gelovigen in Rotterdam op bijeen te blijven "zoals wij dat samen hebben proberen te doen in de jaren dat ik bij U was". Blijf eensgezind in verbondenheid en val niet uiteen in groepen die elkaar niet meer ontmoeten, smeekte Bär. De dienst werd afgesloten met een minutenlang applaus.

Anglicaanse bisschoppen uit zuidelijk Afrika:

Druk uitoefenen voor democratisch proces

JOHANNESBURG - Anglicaanse bisschoppen uit zuidelijk Afrika hebben de dictatoriaal geregeerde landen in deze regio opgeroepen voor de democratie te kiezen, verkiezingen uit te schrijven en de wil van het volk te eerbiedigen.

De bisschoppen uit Angola, Mocambique, Zuid-Afrika, Namibia, Lesotho en Swaziland vragen de internationale gemeenschap druk uit te oefenen om het democratisch proces te stimuleren. Zij waren in de buurt van Johannesburg bijeen onder leiding van aartsbisschop Desmond Tutu. Religieuze organisaties zouden volgens de bisschoppen "niet als onderhandelaars, maar minstens als waarnemers namens de kerkleden het proces van democratisering moeten volgen."

CORRUPTIE

De bisschoppen maken zich zorgen over de toenemende corruptie in Zuid-Afrika, die "in strijd is met het christelijk geloof en met de waarden van het koninkrijk van God. Het bestaan ervan is in strijd met het geloof dat we belijden en waar we voor staan." Zij beschuldigen president F.W. de Klerk en andere leden van de regering ervan te weinig tegen de corruptie te ondernemen. "In landen waarmee we graag vergeleken zouden willen worden, worden ministers ter verantwoording geroepen, als er sprake is van ernstige corruptie. In Zuid-Afrika worden ze beschermd."

Zij roepen christenen op om "hun zonden te bekennen en degenen tegen wie gezondigd is aan te moedigen om te vergeven en geen wraak te nemen". Hiermee verwijzen ze naar onder anderen president De Klerk en de meeste ministers van de Zuidafrikaanse regering, die tot dusver weigeren toe te geven dat ze zich hebben schuldig gemaakt aan de zonde van apartheid.

■ CASTELGANDOLFO - Na de drukke dagen van de Goede Week en Pasen ging paus Johannes Paulus II voor een paar dagen rust naar zijn buitenverblijf. Hij werd er verwelkomd door een paar honderd gelovigen van dit stadje. Bij die gelegenheid herhaalde de paus tijdens het Regina Caeli-gebed zijn oproep tot vrede. In het vroegere Joegoslavië, maar ook in Afrika, de vroegere Sovjet-Unie en in de andere brandhaarden over de hele wereld.

(AFP-satellietfoto)

Patriarch van Russische orthodoxen:

Persoonlijke ambities opofferen voor Rusland

MOSKOU - Het Russische volk verwacht van zijn leiders 'onmiddellijke en beslissende daden' die het land kunnen redden van de totale ondergang, zo heeft patriarch Aleksej II van de Russisch-orthodoxe kerk in een verklaring laten weten. De tekst ervan werd gepubliceerd door het persbureau Itar-Tass.

Het hoofd van de Russisch-orthodoxe kerk vraagt de leiders van het land "af te zien van persoonlijke ambities en hun politieke carrière op te offeren voor het welzijn van het volk". De strijd om de macht kan Rusland "vernietigen", meent hij. "De economische verarming, de etnische conflicten, de criminaliteit, de vluchtelingen en de sociale spanningen maken het leven van het volk ondraaglijk."

"We hebben behoefte aan een staat die geen terugkeer naar de dictatuur en onderdrukking van individuele en collectieve vrijheden toestaat. We hebben behoefte aan een macht die oplossingen biedt voor de kernvraagstukken van onze toekomst", aldus de patriarch, die blij is met de neutraliteit van het leger.

Bij de staatsgreep van augustus 1991 wachtte Aleksej de mislukking van de coup af, voordat hij partij koos voor president Boris Jeltsin. Bij de recente crisis kwam de patriarch eerder voor de dag met zijn mening.

Paus bij bezoek Sloveense president:

Verbitterd nationalisme kan tot oorlog leiden

VATICAANSTAD - Paus Johannes Paulus II heeft de volkeren op de Balkan gewaarschuwd voor verbitterd nationalisme dat leidt tot broederoorlogen. Te vaak zijn vaderlandslievende gevoelens omgeslagen in verblind en agressief nationalisme dat tranen en bloedvergieten met zich bracht, hield de paus president Milan Kucan van Slovenie voor.

De paus sprak van een beslissende uitdaging voor de mensheid. Om niet de fouten te herhalen, die zwaar drukken op de geschiedenis van Europa en de rest van de wereld, moet iedereen blijven onderstrepen dat de onvervreemdbare waardigheid van de mens vóór nationale belangen komt. Elke groep mensen moet volgens de paus rekening houden met de legitieme behoeften en verlangens van andere groepen. Als ze dit vergeet of deze visie op de geschiedenis terzijde schuift, loopt ze het risico opnieuw de voorwaarden te scheppen voor broederoorlogen, zoals die welke op dit moment dood en verderf zaaien op de Balkan en andere delen van de wereld.

Tijdens zijn ontmoeting met de paus heeft Kucan, de eerste president van het in 1991 onafhankelijk geworden Slovenië, toegezegd zich te blijven inspannen voor vrede in Bosnië-Hercegovina. Hij nodigde de paus uit voor een bezoek aan Slovenië en overhandigde hem een bergstok voor een wandeling "midden in de bergen van mijn land."

'Meer begrip tussen joden en christenen'

Conflict Auschwitz-klooster heeft toch nog goede uitkomst

GNIEZNO - Het conflict over het Karmelietessenklooster in het voormalige concentratiekamp Auschwitz heeft ertoe geleid dat joden en christenen elkaar beter hebben leren kennen en meer begrip voor elkaar hebben gekregen. Juist ook in verband met de ontwikkelingen in Europa is de joods-christelijke dialoog van grote betekenis.

Aldus aartsbisschop Henryk Muszynski, voorzitter van de commissie voor de dialoog met de joden van de Poolse bisschoppenconferentie. Muszynski erkende dat de verhuizing van de zusters naar een gebouw buiten Auschwitz vertraagd is. "Voor bepaalde binnenkerkelijke factoren moet nog een oplossing worden gezocht", zei Muszynski. Er zijn "radicale elementen" aan beide kanten, maar de "gematigde stemmen" werken er hard aan dat de zusters spoedig verhuizen. Zo verklaarde hij, toen er nog geen bevel uit Rome was binnengekomen om de verhuizing nu en snel door te zetten.

Muszynski is ervan overtuigd dat het nieuwe religieuze centrum, waarvan het klooster een onderdeel wordt, "een stimulerend teken van de nieuwe situatie" wordt. Het is een bewijs van de nieuwe betrekkingen die tussen joden en christenen zijn ontstaan.

PAUS GRIJPT IN

Het Joodse Wereldcongres en vier kardinalen kwamen in 1987 overeen dat het klooster binnen twee jaar zou zijn overgeplaatst, maar de aartsbisschop van Krakow, kardinaal Frantisek Macharski, - een van de vier kardinalen - liet later weten dat de verhuizing van de zusters niet door zou gaan. Nadat paus Johannes Paulus II persoonlijk had ingegrepen werd op 19 februari 1990 begonnen met de bouw van het religieus centrum buiten Auschwitz, waarin ook plaats zou zijn voor het klooster van de Karmelietessen.

Kort geleden werd in Polen verklaard dat de verhuizing toch nog later zou gebeuren dan bedoeld was. Toen kwam de mededeling vanuit het Vaticaan dat de verhuizing ernstig gemaakt moet worden. De dialoog met de joden werd door het uitblijven van de verhuizing ernstig belemmerd.

Paus noemt celibaat geschenk voor priester

VATICAANSTAD - Paus Johannes Paulus II heeft de Rooms-katholieke priesters nog eens duidelijk herinnerd aan hun plicht celibatair te leven. "Het celibaat is een geschenk voor de priester en, in hem en door hem, een geschenk voor de kerk."

Bij zijn jaarlijkse brief aan de priesters ter gelegenheid van Witte Donderdag voegt de paus dit jaar een vijf pagina's tellende 'reflectie' op het celibaat. De brief verschijnt op het moment dat priesters in de Verenigde Staten en Canada in seksschandalen zijn verwikkeld en in Nederland ex-bisschop Bär achtervolgd wordt door geruchten over schending van het celibaat.

Hoewel een overwegend materialistische wereld de priester aan meer verleidingen blootstelt, eist de kerkelijke traditie dat de priester "het celibaat terwille van het koninkrijk van God te beschouwen als een keuze voor het leven en tegen alle menselijke zwakheden en menselijke strategieën." De paus schrijft dat "ieder van ons" zich moet houden aan de gelofte van kuisheid.

Het Vaticaan maakte onlangs bekend dat het aantal katholieke priesters dat het ambt (om wat voor reden dan ook) verlaat, het afgelopen jaar is afgenomen. In 1991 kwamen daarvoor 482 aanvragen binnen, in 1992 440. Het totaal aantal priesters bedraagt ongeveer 410.000.

Curie-kardinaal Etchegaray bij VN:

Asielrecht steeds meer beperkt in het westen

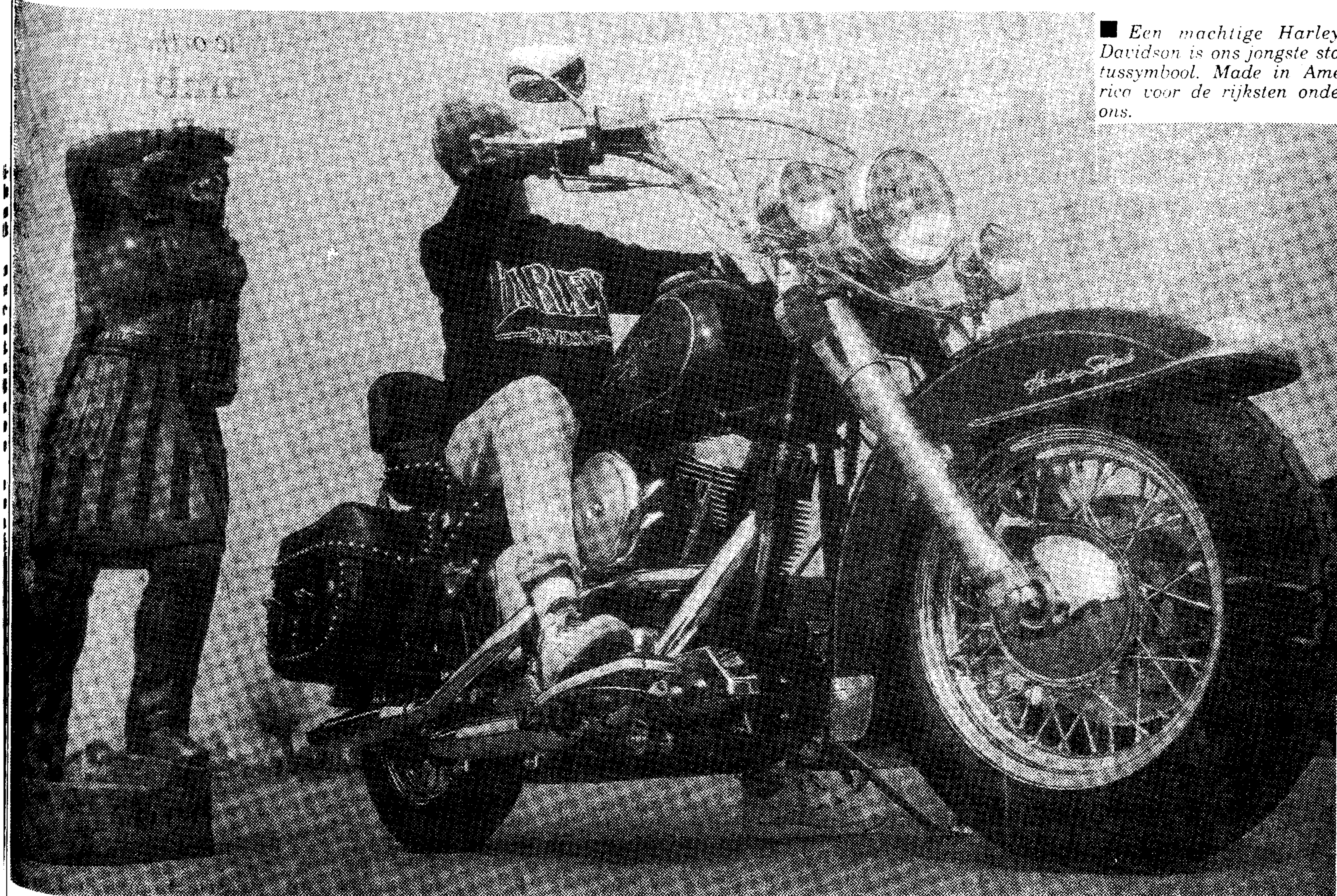
NEW YORK - Het Vaticaan heeft bij de Verenigde Naties in New York de voortdurende beperking van het asielrecht in de westerse landen aan de kaak gesteld. Terwijl het aantal asielaanvragen blijft groeien, neigen deze landen tot een steeds restrictiever opnamebeleid.

Dat zei curie-kardinaal Roger Etchegaray dinsdag tijdens een vergadering die was georganiseerd door de Heilige Stoel. Hij beklaagde zich erover dat veel landen in het westen hun grenzen sluiten, om meer zichzelf dan de vluchtelingen te beschermen. Er zijn 'rondreizende vluchtelingen' ontstaan, die van land naar land worden gestuurd.

Op dit probleem kan volgens de door het Vaticaan vrijgegeven tekst van de toespraak niet slechts met technische antwoorden worden gereageerd, ook niet als deze onontbeerlijk zijn. Het gaat bij het vluchtelingenvraagstuk veel meer om een uitdaging tot humanitaire en politieke actie en tot solidariteit.

Ondanks het feit dat het soms gaat om legitieme beperkingen van het asielrecht mag de behoefte aan zekerheid de humanitaire plichten niet beperken of verlammen. Het gaat bij de bescherming van vluchtelingen niet slechts om een 'eenvoudige erkenning' of niet om 'objecten' die men hulp verschaft.

De bescherming van vluchtelingen is veel meer een recht en een plicht, die iedere staat moet garanderen, aldus de kardinaal, voorzitter van de pauselijke raad voor gerechtigheid en vrede en van de pauselijke raad 'Cor Unum'. Deze raad coördineert het werk van de nationale caritas-afdelingen, zoals Mensen in nood.

■ *Een machtige Harley-Davidson is ons jongste statussymbool. Made in America voor de rijksten onder ons.*

Een droom van chroom

HARLEY-DAVIDSON (HD) IS er nog en de wereld zal dat weten ook. Van alle continenten trekken in juni honderdduizend HD-rijders naar Milwaukee, de stad aan het Michiganmeer, waar in 1903 de eerste Harley-Davidson in elkaar werd gestoken. Pelgrimage uit passie.

=door John de Graaff=

De voorliefde voor de hengelsport had William S. Harley en Arthur Davidson, zoons van Britse emigranten, in het noorden van de Verenigde Staten bij elkaar gebracht. De vriendschap mondde rond de eeuwwisseling uit in vele vistochten, al hing het roeien naar de geliefde stek hen snel de keel uit. De oplossing bleek een kleine ééncilinder viertakt van Franse makelij, die hun boot vlot naar de visgronden voerde.

Getroffen door dit welslagen brachten de vrienden een beperkte serie scheepsmotoren op de markt. Groot succes lag in het verschiet, zeker toen ene Ole Evinrude zich met de zaak bemoeide. De laatste koos echter, na een hooglopend conflict met Davidson, voor een loopbaan als zelfstandig bouwer van buitenboordmotoren.

William Harley en Arthur Davidson, bij wie zich inmiddels twee van Art's broers hadden gevoegd, gingen op zoek naar andere gebruiksmogelijkheden voor hun scheepsmotortje. Een oud fietsframe zorgde voor de gewenste omwenteling. Het blokje, met een inhoud van 350 cc, werd in dit iele kader geperst en Harley-Davidson was een feit. Zonder versnelling, koppeling en rem stond dit prototype weliswaar nog ver af van de latere modellen, de ontwikkeling bleek revolutionair.

Het is 1903, het jaar dat mede door de inspanningen van drie Davidsons en één Harley zal uitgroeien tot het belangrijkste in de geschiedenis van het transport. In Dearborn, Michigan, legt Henry Ford juist de laatste hand aan zijn T-Ford, terwijl bij Kitty Hawk, North Carolina, de gebroeders Wright hun eerste bemande vliegtocht maken. De Amerikaanse droom is werkelijkheid geworden; de dag van morgen zal mooier en beter zijn dan de dag van vandaag.

Aan dit fantastische beeld voldeed het jonge Harley-Davidson als geen ander. Binnen zes jaar werd al de eerste twee-cilinder in V-vorm geproduceerd, het uiteindelijke handelsmerk. De ontwikkelingen in de volgende decennia hielden bij HD eigenlijk gelijke tred met de gebeurtenissen in de wereld. Onder de recessie in de jaren twintig en dertig leed ook Harley, zo klapte de produktie binnen enkele jaren in van 32.000 stuks tot een schamele zesduizend in 1933.

Positiever viel de Amerikaanse motorbouwer op tijdens beide wereldoorlogen, vooral met de 45-WLA, die hier na WO II de koosnaam Liberator verwierf. Maar de zwaarste strijd moest toen nog worden gestreden. Eind jaren vijftig verschenen de eerste Japanse motoren op de Amerikaanse markt. Harley-Davidson — in 1953 verlost van de laatste concurrent in eigen land, Indian — moest opnieuw de strijd aanbinden.

KWALITEIT

De eerste motorfietsen van overzee brachten de positie van HD als supermotor echter niet in gevaar, wat wellicht tot enige lichtzinnigheid bij de Amerikanen heeft geleid. De eigen kwaliteit liep stukje bij beetje nomie sterk aantrok. Nieuwe hoogtijdagen kondigden zich aan.

Eerst was het de Young Urban Professionals (YUP's) die zich vooral tot HD voelden aangetrokken, vandaag de dag zijn het de RUB's. Deze Rich Urban Bikers, vermogende motorrijders in met name de verstedelijkte gebieden, maakt het eigenlijk niet eens zoveel uit wat een Harley-Davidson eigenlijk kost. Het is HD en anders maar geen motor.

Het negentigjarig bestaan had minder gelegen kunnen komen, dat is duidelijk. Niet alleen voor de fabriek, ook voor Milwaukee dat deelt in de Noordamerikaanse malaise. De industriestad ontvangt de honderdduizend HD-rijders zelfs graag tussen 6 en 10 juni, al was het alleen maar omdat veel media interesse voor het evenement hebben getoond.

De meeste inschrijvngen komen uiteraard uit de Verenigde Staten; Europa telt drie- tot vierduizend deelnemers, van wie zo'n 250 uit de Benelux. Ad Keukelaar, ooit

Toekomst Harley rooskleurig dank zij Rich Urban Bikers

terug, terwijl de Japanse motorindustrie steeds indrukwekkender machines op de markt bracht. Dit laatste werd vooral duidelijk toen Honda in 1975 de Goldwing presenteerde, een watergekoelde viercilinder toermachine, klaar voor de verovering van *interstates* en *highways*.

"De handelaren hebben Harley-Davidson uiteindelijk gered", stalt Ad Keukelaar van Greenib BV, HD-importeur voor de Benelux. "Zodra de nieuwe motoren uit het krat kwamen, begonnen ze die al te verbeteren".

REAGAN

Het bleek de instelling om de motorfabrikant van de ondergang te redden. Reagan kwam al vrij snel daarna met protectionistische maatregelen ten opzichte van Japanse produkten, HD zelf voerde ingrijpende technische vernieuwingen door, terwijl ook nog eens de wereldeco-

zelfstandige ondernemer in motorreizen, regelt voor Greenib de trips vanuit Nederland, België en Luxemburg. Hij heeft inmiddels voor elkaar gekregen dat kopers van een nieuwe HD de sleutels van hun motorfiets bij de fabriek in ontvangst kunnen nemen. Een tocht van drie weken door de VS behoort eveneens tot de mogelijkheden.

Greenib is de enige importeur die geld in de jubileumviering steekt. "De reizen zijn dus relatief goedkoop", stelt Keukelaar, "omdat wij alle *overhead* voor onze rekening nemen. Maar niet alleen de VS, ook Nederland staat het een en ander te wachten. Hoeven in Noord-Brabant is op 3, 4 en 5 september het toneel van de Tenth Anniversary Rally van de Harley Owners Group, de fabrieksgeleide organisatie die wereldwijd meer dan tweehonderdduizend leden telt.

Die dagen worden in Brabant drie- tot vierduizend HD-rijders uit Europa verwacht".

De opbrengsten van de evenementen in Milwaukee en Hoeven gaan trouwens naar een goed doel: de Muscular Dystrophy Association, de vereniging van mensen met spierdystrofie, dat leidt tot toenemende spierzwakte.

HARTSLAG

Die medische term herinnert ons aan het onderzoek dat ooit is verricht naar de aantrekkingskracht van Harley-Davidson. De uitkomst was op z'n minst opmerkelijk te noemen: niet het glimmende chroom of glanzende zwart bleek de berijders de grootste kick te geven, maar de ingehouden inspanningen van het massieve motorblok.

"Bij zo'n negentig tot honderdtien kilometer per uur appelleert het toerental van een HD aan je hartslag", verduidelijkt Ad Keukelaar. "Zo'n balans tussen mens en machine vind je op geen enkele andere motor, leerde de studie. Heus, daar is langdurig onderzoek naar gedaan!"

Zou het dan inderdaad zo zijn, zoals een graffitykunstenaar onlangs op een muur in Florida in rafelig rode letters spoot?

'Op de achtste dag schiep God HD'.

Snelheidsduivels zorgen voor miljoenenbranche

ALS ALLE snelheidsovertreders in Nederland zich vanaf morgen een jaar lang aan de toegestane snelheden houden, zou de staatskas 60 miljoen gulden mislopen. Het is de grote droom van het actiecentrum naleving snelheidslimieten van de algemene verkeersdienst in Driebergen. Maar die zal waarschijnlijk nooit in vervulling gaan. Jaarlijks worden 300.000 processen verbaal uitgeschreven, waarvoor de hardrijders gemiddeld 200 gulden boete betalen. De surveillance-diensten van de Algemene Verkeersdienst zijn er druk mee. Iedere week worden door heel Nederland veertig snelheidscontroles uitgevoerd. Daarmee is in 1988 begonnen.

Toen koos de politiek ervoor om de maximumsnelheid in Nederland op 83 procent van de wegen naar 120 kilometer per uur te verhogen en op 17 procent op 100 kilometer te houden. Daaraan werd de voorwaarde verbonden dat de AVD op snelheidsovertredingen zou controleren, zodat dee gemiddelde snelheid op de Nederlandse snelwegen niet zou toenemen.

Na vier jaar snelheidscontroles werd vorig jaar bij de AVD in driebergen door het ministerie van justitie het Actiecentrum Naleving Snelheidslimieten opgericht. Door meer publiciteit te geven aan de snelheidscontroles hoopt justitie dat het gedrag van de automobilist zal veranderen.

Op radio en tv worden per week ongeveer vier snelheidscontroles aangekondigd. Bedoeling is dat de autorijders in ieder geval op die trajecten hun snelheid aanpassen, maar zich op de lange duur bewust worden van hun (hardrijdende) gedrag en daarvan afzien.

John Bennink van het Actiecentrum Handhaving Snelheidslimieten bespeurt na een half jaar een kleine kentering in de normvervaging ten aanzien van snelheidsovertredingen. "Als iemand nu op een feestje bralt dat zijn auto de vorige avond wel 180 kilometer per uur haalde, dan wordt hij nu bekritiseerd of op zijn minst fronsend aangekeken", aldus Bennink. "Terwijl dergelijk gedrag toch lange tijd gewoon stoer werd gevonden." Bennink trekt daarbij de parallel met het rijden onder invloed van alcohol. "Tien jaar geleden gebeurde het veelvuldig dat mensen gewoon in hun auto stapten terwijl zij teveel gedronken hadden."

Nieuwe Porsche toekomstdroom

PORSCHE IS ALTIJD een van de meest vooruitstrevende sportwagenfabrikanten geweest die zich bezig hielden met de ontwikkeling van het *spider*- en *speedster*-concept. Het is duidelijk de bedoeling van Porsche om zich ook in de toekomst te blijven toeleggen op deze ontwikkelingstrend.

Porsche presenteert nu het allerlaatste op dit gebied, de *Boxster Sportscar*. Dit is een open tweezitter met een middelmotor. Dit zijn slechts twee van de diverse eigenschappen van deze wagen. Eigenschappen die niet alleen leuk zijn maar ook interessante en vernuftige oplossingen bieden voor probleempjes in de toekomstige sportwagenbouw. Het uiterlijk is gekenmerkt door frappante afmetingen, overeenkomstig de 550 *Spider* en de RS 60 uit de jaren vijftig.

Uitgaande van het *middle engine*-concept was er een lijst van eisen waaruit de uiteindelijke vorm van de *Boxster* voortkwam. Hieronder vielen onder andere een verhoudingsgewijs lange wielbasis en een cockpit die vrij ver naar voren is geplaatst. De overhang voor en achteren is erg kort gehouden. De neus, met geïntegreerde radiator, steekt ver over de vooras uit. Dit geeft de wagen een zeer bijzondere aanblik.

De verlichting-techniek van de *Boxster* is ook bijzonder vernuftig. Voor de achterverlichting wordt voor het eerst gebruik gemaakt van zogenaamde *light-diodes* in plaats van normale *bulbs*. Het uitlaatsysteem is een belangrijk component in de gehele aerodynamische constructie, terwijl ook zeer veel aandacht is besteed aan de plaatsing van de lucht in- en uitlaten.

VERSCHILLEND

Hoofdontwerper Harm Lagaay heeft zijn interieurontwerp gebaseerd op zijn theorie dat de chauffeur andere eisen heeft als de passagier. Zo zien de stoelen er weliswaar gelijk uit doch qua vorm zijn ze anders.

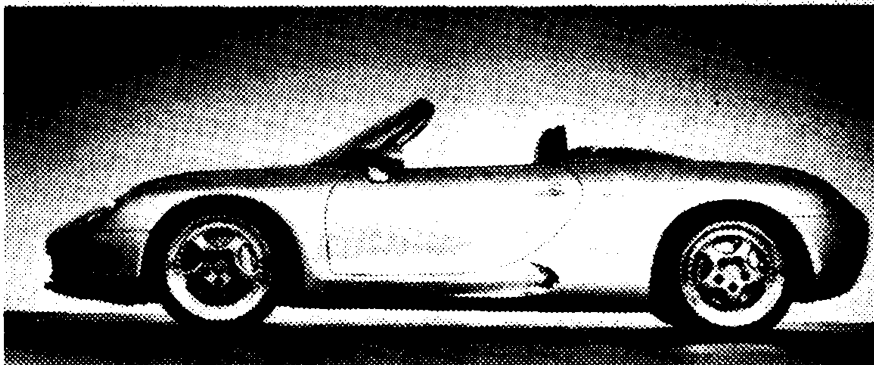
De bestuurdersstoel geeft maximale steun door onder andere verhoogde zijvlakken. Hierdoor zit de bestuurder zelf in de scherpste bochten min of meer klemvast waardoor een betere controle op de besturing kan worden uitgeoefend. In tegenstelling tot de 'strakke' bestuurdersstoel biedt de passagiersstoel veel ruimte en comfort en zelfs een opbergruimte voor een sportjacket, uiteraard ook van het Porsche-ontwerp.

Een LCD-scherm in het midden van het instrumenten-paneel is even praktisch en bruikbaar voor de bestuurder als de passagier. Dit systeem bevat onder andere de volgende functies: radio, tv/video, cd-*control functions*, navigatiesysteem, *on board computer*, *telephone controls*, *equalizer* en extra instrumenten. Uiteraard heeft de *Boxster* twee *air-bags* voor optimale bescherming.

Het instrumentenpanel is typisch Porsche, met vijf analoog-meters en uiteraard de toerenteller in het midden. De instrumenten lopen in elkaar over zonder dat ze daarbij het typische karakter verliezen. Een nieuw en vernuftig verlichtingssysteem zorgt voor verbeterde afleesbaarheid. Symbolen en cijfers zijn gegraveerd op het glas. Sommige symbolen worden vanuit het instrumentenpaneel geprojecteerd op het glas. Zo zijn er nog vele technische hoogstandjes in deze Porschestudie welke men zeker in toekomstige wagens terug zal vinden.

Over het motorische gedeelte van deze *Boxster* zwijgt Porsche in alle talen. Het vermoeden dat onder de motorkap weer een juweel te vinden is, wordt dan ook alleen maar versterkt. Of de *Boxster* ooit in produktie genomen zal worden, is nog niet zeker. Zeker is in ieder geval dat van importeurs rond de wereld nu reeds vele bestellingen binnen zijn, die echter allemaal vriendelijk doch beleefd worden afgewezen.

■ *Het nieuwste Porsche-wonder op wielen.*

Mogelijk oorzaak oogziekte ontdekt

BIJ VERMINDERING van het aantal kleine bloedvaatjes in de gele vlek van het oog ontstaat een stof die zeer waarschijnlijk een vooral bij ouderen vaak voorkomende oogziekte veroorzaakt. Het gaat om de ziekte seniele macula degeneratie. Dat heeft Th. van der Schaft met microscopisch onderzoek aangetoond. Hij promoveert 21 april op zijn onderzoek aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

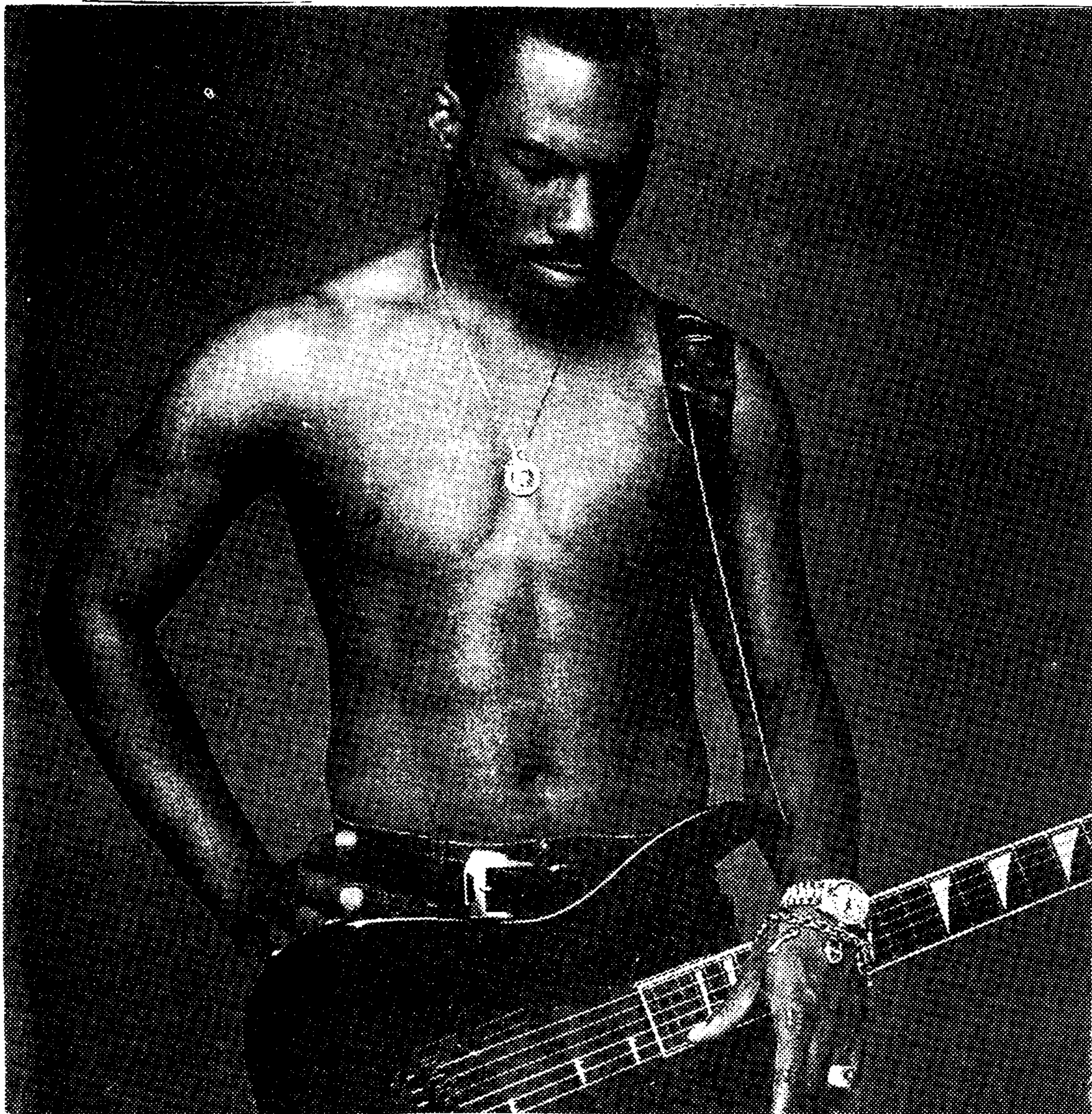
De gele vlek in het oog is het deel van het netvlies waarmee we scherp zien. Seniele (of ouderdoms) macula degeneratie komt vooral bij oudere mensen voor. Het centrale gedeelte van het gezichtsveld valt uit. Zo ziet een patiënt een zwarte vlek op dat gedeelte van de krant waar hij naar kijkt en kan hij alleen de grote koppen lezen. Omdat de oorzaak niet bekend was, bestond er ook geen behandeling. Slechts in enkele gevallen bood behandeling met laserstralen uitkomst.

Het onderzoek is verricht op mensen die na hun dood hun lichaam aan de medische wetenschap hadden gelaten. Van der Schaft vond dat een bepaalde stof, bld, steeds vaker en meer voorkwam naarmate de patiënt ouder was geworden. Deze stof bestaat vooral uit bindweefsel. Het blijkt vooral op te treden als het aantal kleine bloedvaatjes in de gele vlek vermindert.

Volgens van der Schaft is dit onderdeel van het algemene verouderingsproces.

Acteur Eddie Murphy in de rol van muzikant

YEAH YEAH YEAH

Filmacteur Eddie Murphy leek in een gespreid bedje te liggen. Nu liggen er wat kreukels in de lakens. Het bedje blijft, want Murphy is financieel binnen na een serie ongekende kassuccessen. Maar zijn laatste films flopten allemaal. Murphy voelt zich echter meer dan komiek alleen. Hij bezocht het graf van Bob Marley, zag het licht en heeft nu zijn derde cd uit: *Love's Alright*. Een mengeling van *rhythm 'n blues*, *hip hop* en luchtige *rock 'n roll*. Eddie Murphy als zanger: een uit nood geboren rol? Hij zegt: "Ik voel bij zo'n project geen enkele druk. Niemand verwacht van mij dat ik over een paar weken Whitney Houston van de eerste plaats heb verdrongen. Ik moet er hard aan werken om in de muziekwereld serieus genomen te worden. Een acteur die gaat zingen is in de ogen van veel mensen een egotripper. Maar ik doe wat ik leuk vind om te doen. En als ik daar maar lang genoeg mee doorga, komt er vanzelf een moment waarop er naar mijn muziek geluisterd wordt."

Mister Murphy heeft het tot eind jaren tachtig altijd makkelijk gehad. Zoals een vriend sinds de middelbare school het zegt: "Het succes is Eddie komen aanwaaien. Toen hij nog op school zat, hoefde hij maar op zijn stoel te gaan staan en iedereen begon al te lachen." Op zijn negentiende vond hij onderdak bij het satirische tv-programma *Saturday Night Live*, waar hij werd onthaald als 'het grootste talent sinds John Belushi'.

Zijn eerste filmrol, in *48 hrs*, was ook meteen raak. Daarna maakte hij vijf grote films in vijf jaar: *Trading Places*, *Beverly Hills Cop*, *The golden Child*, *Beverly Hills Cop 2* en *Coming to America*. Bij elkaar brachten die films meer dan een miljard dollar op. Maar na een produktie-deal met de Paramount-studio, stokte de carrière van Murphy. *Harlem Night* en *Another 48 hrs* kregen afkeurende recencies en lauwe publieksreacties. In dezelfde periode, eind jaren tachtig, was Murpy het ondankbare middelpunt van een paar vervelende rechtszaken. Een voormalige manager zou financieel zijn benadeeld, hij zou zich aan cieel zijn benadeeld, hij zou ongewenste intimiteiten hebben bezondigd en hij zou een van zijn fans hebben bezwangerd.

WC

Ineens bleek Murphy ook niet-grappig te kunnen zijn. "Ik was lui geworden. Op alle fronten. Maar zelf zag ik dat niet. En ik had mezelf in de comfortabele positie gemanoeuvreerd dat niemand in mijn omgeving kritiek durfde te leveren. Het was allemaal Eddie voor en Eddie na. En als niemand je de waarheid zegt, kan het lang duren voordat die waarheid tot jezelf doordringt. Ik herinner me dat ik op zeker moment op de wc zat en mezelf in de spiegel zag. En van wat ik zag, daar werd ik niet vrolijk van."

■ *Het bestaat niet dat je naar de Yeah-song luistert en achteraf zegt, wat een shit-nummer. Je kunt niet vijf minuten luisteren naar 25 stemmen die 'ja' zingen en daarop met 'nee' antwoorden.*

BOB MARLEY

Murphy's transformatie werd ingeluid tijdens het bezoek dat hij twee jaar geleden bracht aan het graf van Bob Marley. "Dat was heel bijzonder. Het ligt in de heuvels van Jamaica, op de plaats waar hij ook is geboren. Die plaats is nu in een pelgrimsoord veranderd. En terecht. Bob Marley is een profeet. Hij was niet zomaar een zanger. Hij is een heilige die toevallig ook nog een briljant artiest was. Sindsdien ben ik me minder gaan interesseren voor mijn bewustzijn en meer voor 'het' bewustzijn, als je begrijpt wat ik bedoel."

BOOMERANG

Eddie Murphy kijkt niet met plezier terug op de films waarin hij de laatste twee jaar heeft gespeeld. Zo lukte het volgens hem niet om bij *The distinguished Gentleman* het tempo goed te krijgen en de verfilming van *Boomerang* zou verkeerd in de publiciteit zijn gebracht. Beide films zullen uiteindelijk hun geld wel opbrengen, maar ze halen het niet bij de vroegere succesnummers van Murphy. "Elke film van mij die hier in Amerika niet minstens honderd miljoen dollar opbrengt, wordt als een flop beschouwd."

Met name *Boomerang* is slecht gevallen in de VS. De film stond al in een kwaad daglicht voordat er een meter celluloid was geschoten. In de pers verschenen berichten over hoogoplopende ruzies tussen Murphy en co-producent Warrington Hudling. Hudling zegt: "Eddie wilde met alle geweld een film maken die bevolkt zou worden door uitsluitend zwarten. Hij wilde aantonen dat hij ook daarmee in staat zou zijn om het blanke deel van Amerika te bereiken." Murphy zelf: "*Boomerang* speelt zich af in een milieu van succesvolle, zwarte Amerikanen. Ik vond het belangrijk om dat deel van de werkelijkheid eens te laten zien. Ik bedoel: het is goed dat er films worden gemaakt over zwarten die in de binnensteden verpauperen, maar het is ook zinvol om te laten zien dat je als zwarte Amerikaan niet per definitie bent veroordeeld tot een bestaan aan de onderkant van de maatschappij. *Boomerang* is een film over maatschappelijk geslaagde Amerikanen die toevallig zwart zijn. Net zoals Woody Allen al meer dan twintig films heeft gemaakt over mensen die toevallig allemaal blank zijn. Maar daar heb ik nog nooit iemand over horen klagen."

DE YEAH-SONG

Eddie blikt met meer plezier terug op zijn plaatopnamen dan op de films waarin hij in de jaren negentig speelde. Hij wijst op de *Yeah-song* op zijn cd. Bij de totstandkoming daarvan wist hij een slordige 25 pop-artiesten van Jon Bon Jovi tot Julio Iglesias en van Michael Jackson tot Garth Brooks zo gek te krijgen om afzonderlijk van elkaar te improviseren op de tekst 'yeah yeah yeah'.

Murphy: "Het begon als een klein onzin nummer dat ik thuis opnam met mijn dochtertje op schoot. Het leek me gewoon een leuk idee: 'yeah yeah yeah', mijn hoogst persoonlijke mantra. Twee dagen later kreeg ik een telefoontje van Michael Jackson. Hij vroeg of ik een rol wilde spelen in zijn *Remeber the time*-video. Ik zei: okay, op voorwaarde dat jij op een nummer van mijn nieuwe album meezingt. Dat was binnen twee minuten geregeld. Toen dacht ik: met Michael erbij lukt het me vast ook wel om anderen te strikken. Dus belde ik Julio Iglesias: hallo Julio, Michael Jackson werkt mee aan een liedje dat ik heb geschreven. Zou je willen meedoen? Na de toezeggingen van die twee kostte het me geen moeite om alle anderen over de streep te krijgen. Ik kreeg de mooist denkbare stemmen uit het hele spectrum van de popmuziek bij elkaar. Een mozaïek van klankkleuren. Het bestaat niet dat iemand die naar de *Yeah-song* luistert achteraf zal zeggen: bah, wat een shit-nummer. Wie ongevoelig is voor zo'n sterke dosis positiviteit is er slecht aan toe. Je kunt niet vijf minuten luisteren naar 25 prachtige stemmen die 'ja' zingen en daarop vervolgens met 'nee' antwoorden."

Bron: Nieuwe Revu.

BASISMODE ZOMER 1993 TE KUST EN TE KLEUR

■Een deel van de mode van zomer 1993 zit onder meer aan de kust volgens kledingmaker Thomas Basics.

Een van de thema's dit jaar voor vrijetijdskleding is het sportieve leven op en rond de oceanen geweest. Voor koude streken liggen kledingdetails als ritsen en grove contraststiksel voor de hand. In warme streken blijf de kleur wèl interessant: veel groen en blauw. Staat goed fris met ecru zeggen de modemakers. Andere kenmerken: los, soepel, gemakkelijk en luchtig.

Andere inspiratiebron is het natuurlijke. Brainstormend kwamen designers bij stoere stof: canvas met verwassen kleuren in mooie basistinten. Niet schrikken als kledingadviseurs wijzen op 'etnische prints' in de winkelrekken: die schijnen in te zijn.

Een derde selectie basiskleding van Thomas richt zich op de stad. Lievere kleuren, veel pastel. De zomerse citylijn schrijft voor zachte en vrouwelijke belijning in eenvoudige ontwerpen.

Wat Thomas bedoelt, is te zien bij Bogart, Salina 174 (Douglas gebouw).

■ "Mick Jagger en ik hadden nooit een verhouding." Dat heeft mijnheer David Bowie onlangs in een interview gezegd. Zijn vrouw zegt dus wat anders.

Na een zwijgplicht van tien jaar lang klapte Angela Bowie (43) flink uit de school in haar boek over haar leven met de controversiële popvernieuwer van de jaren zeventig. In een interview zei zij dat zij en haar David jarenlang als bisexuele straatkatten leefden. Met *Backstage passes, life on the wild side with David Bowie* doet ze letterlijk een boekje open over haar trieste jaren met de 'emotieloze' Bowie. Verhalen over sex-orgies, drugsfeesten en hun zoon Zowie die haar niet meer wil zien. Een boek uit wraak? 'Nee', zegt ze, 'gewoon voor het geld'.

Overigens: wist je dat de oude hit 'Angie' van de Rolling Stones gebasseerd is op Angie - Angela - Bowie?

Angela zelf schrijft dat de relatie met Bowie koud was. Komt omdat ze allergisch bleek voor hem (echte huiduitslag) en zijn erop-eraf techniek vond Angie niet verfijnd genoeg. Ze kwamen er snel achter dat een open huwelijk en elkaar vrij laten het beste was. Achteraf zegt Bowie over zijn ex dat leven met Angie was als leven met een vlammenwerper. Zijn ex vat dat op als een compliment.

Ten Summoner's Tales is vooral simpel bedoeld

STINGS MANIER OM GEEN MARMOTJE TE WORDEN

Hij rekt zich zover uit dat zijn botten lijken te kraken. De bijbehorende geeuw komt van onderuit zijn tenen. En om het beeld van de luie leeuw te completeren schudt hij zijn manen. Nee, Sting is niet moe, Sting is verveeld. "Iedereen verwacht een diepzinnig verhaal maar er is niks aan de hand. Geen sterfgevallen, geen politiek, geen milieu-campagne. Ik heb gewoon een plaatje gemaakt en ga nu op tournee. Gewoon omdat ik er zin in heb."

- door Max Steenberghe -

Hij ziet er niet uit. Een vreemde rood-leren broek, een kleurig maar versleten gehaakt truitje om de machtige tors, het dunnende haar halflang en vettig. Hij pulkt verveeld aan een mandarijn in het Londense kantoor van zijn platenmaatschappij. Sting heeft maar één probleem: zich zo snel mogelijk door de interviews heenwerken, zodat hij de oefenruimte in kan om zich voor te bereiden op de tournee. Stings repetities zijn geen lolletje voor zijn groep. Complexe arrangementen worden er ingestampt, een enkel gitaarloopje wordt desnoods de hele middag herhaald tot het er als automatisch uit komt. voor de toernee krijgt elke song een ander jasje aangemeten. "Ik moet wel", zegt Sting. "Er is geen lol aan om een plaat avond aan avond te reproduceren. Dan kan het publiek beter thuis bij de cd-speler blijven."

Elders in het pand hurkt een handjevol journalisten bij een cassettedeck, waarop Stings nieuwste cd wordt gedraaid. Het tape-je van *Ten Summoners Tales* was topgeheim. Maar dit is geen ideale manier om een interview voor te bereiden. "Nou, een goeie song dringt de eerste keer al door tot je hart", meesmuilt hij. "... deze songs zijn simpel. Ze zijn althans simpel bedoeld."

Simpel? Het zou ook voor het eerst zijn dat de nu veertigjarige ex-leraar zijn imago van meest belezen rockster op het spel zou zetten. Elpeetitels en songteksten haalt hij uit Shakespeare (*Nothing like the sun*) of Molière (*Roxanne*). Maar ook filosofen en psychologiebegrippen inspireren: Jung en Koestlers synchroniciteitsleer haalden dankzij hem de top veertig en de discotheken.

ZWARE BAGAGE

En dat was allemaal nog toen hij een geblondeerde bassist van *The Police* was. Bijna tien jaar geleden, in 1984 ging Sting solo. Drie platen, en opnieuw met een zware bagage. De eerste *The dream of the blue turtles* was een ontsnapping uit de fuik van het Police-succes, een gedurfd uitstapje naar de wereld van de jazz. De tweede, *Nothing like the sun*, maakte Sting om de dood van zijn moeder te verwerken. De derde *Soul cages*, kwam na de plotse dood van zijn vader.

Het lijkt haast ongepast te vragen naar de inspiratie voor het nieuw werk, *Ten Summoner tales*. Maar Sting ziet de vraag aankomen. Een haast gemene grijns krult zijn lippen. "En deze heeft helemaal niets van dat in zich. Er is geen rode draad, tekstueel noch muzikaal. Het zijn gewoon songs. Nou ja, gewoon is weer wat teveel gezegd: ik speel graag met de tempi: middenin nummers schakelen we over van een driekwartsmaat naar zeven/achtste. En in een country-song hoor je een strijkkwartet."

■*"Als ik me enkel in limousines en hotelsuites opsluit zijn er maar weinig onderwerpen naast mijn eigen navel. Om songs te kunnen schrijven moet ik leren, moet ik leven"*

MARMOTJE

"Het centrale thema van deze plaat is eenvoudigweg: lol. Veel lol en een ontspannen sfeer. De hele plaat is ook in acht weken in de huiskamer van mijn landhuisje opgenomen. Dat was wat ik nodig had. De vorige platen waren autobiografisch en erg donker. Dat moest ik nu ontvluchten. Ik wilde geen marmotje worden dat alleen maar rondrent in een draaimolen. Deze keer hoefde ik niet diep in mijn ziel te graven of mijn polsen door te snijden om met onderwerpen te komen. De dood van mijn ouders was iets speciaals. Ik raakte in paniek. Er was een leegte, angst en paranoïa. Zolang je ouders leven ben jij jong. Maar als ze er niet meer zijn, ben jij opeens de volgende op de lopende band van de sterfelijkheid."

THEESCHOTELTJE

Sting is verveeld van interviews, maar nog niet van Goede Doelen. Sinds zijn optreden op *Live-aid* heeft hij geen benefiet-concert overgeslagen. Hij trok met Bruce Springsteen en Peter Gabriel de wereld rond voor Amnesty International en zette een actie op voor het behoud van het tropisch regenwoud. Heel wat journaals en voorpagina's brachten beelden van Sting met een exotisch opperhoofd met een soort theeschoteltje in zijn onderlip, chief Raoni.

Sting: "Ik krijg zo'n tien verzoeken per dag. En alles wat mij bereikt is in principe de moeite waard. Maar je kunt niet aan alles meedoen omdat dat de waarde van je naam devalueert. Je wordt een cliché, 'daar heb je Sting weer'."

NAVEL

Sting speelde eerder enkele rollen in films. Zijn acteer-ambities leven nog wel, maar hij heeft geen tijd, zegt hij teleurgesteld. "En ambities, ach, dat is ook een te groot woord. Ik hang niet dagelijks bij Hollywood aan de lijn te smeken om een mooie rol. Ik doe het om weer eens wat te leren. Leren over emotie-overdracht, over poseren, en ook over mezelf. Als ik er niks van kan leren, hoeft het niet voor mij. Ik wil geen filmster worden. Het doel is leren. Geen enkele ervaring is verloren tijd. Je leert altijd wel iets van iets. Dat geldt voor je hele leven. Of ik nu acteer of in een kolenmijn werk, alles komt ten goede aan mijn songs. Maar als ik me enkel in limousines en hotelsuites opsluit zijn er maar weinig onderwerpen naast mijn eigen navel. Dus om songs te kunnen schrijven, moet ik leren, moet ik leven."

***

■Rock 'n roll heeft het in de Verenigde Staten in 1992 moeten afleggen tegen andere muziekstijlen als country, rap en soul. Dat tonen statistieken aan. Rock bepaalde een derde van de totale cd-verkoop. terwijl in de vier jaren daarvoor rock ongeveer de helft opslokte. Van de 9 miljard dollar die opging aan muziekdragers was 57 procent voor aanschaf van compact discs en 40 procent voor audiocassettes.

= door Marius Bremmer =

Vogelman toont droef verleden Israël

TIJDENS DE VIERING van 45 jaar Israël zullen vele bewoners van de joodse staat terugdenken aan vroeger. Geen land is zo samengesteld uit immigranten als dit. Joden kwamen vanuit de hele wereld, maar vooral onderscheiden de groepen zich door de afkomst: komend uit de Arabische landen, komend uit een Spaans-Portugese traditie (zoals de Sefardische gemeenschap op Curaçao) of worstelend in een Westerse traditie, de Asjkenazische joden, zoals ook vertegenwoordigd op Curaçao en Aruba. Deze laatste groep, de Asjkenazische joden, hebben hun gedachten tijdens festiviteiten nog steeds bij de holocaust, de verschrikkelijke Duitse vernietigingsmachinerie van de joden in Europa. Onze medewerker Marius Bremmer geeft een impressie uit Israël.

'Het begon toen de nazi's mijn duiven afpakten'

Israël wordt gestempeld door het tragische verleden van de joden in Europa. Wie er in Israël op oudere leeftijd over na kan vertellen, heeft veel meegemaakt. Als onderduiker, als overlevende van de concentratiekampen, als nabestaande van omgekomen familie. Daarnaast hebben ze het verhaal van hun emigratie naar Israël: onder vaak moeilijke omstandigheden, als vluchteling, berooid. Samen met joodse immigranten uit de Arabische wereld en verder uit alle delen van de wereld bouwden ze aan de staat Israël, aan een eigen staat die niemand hen meer zal kunnen afpakken. Aan een veilige haven, waar altijd bescherming zal zijn tegen onderdrukking door Arabieren, anti-semitisme en gaskamers. Verschillende malen bezocht ik in Israël twee bejaardentehuizen, waar vooral joodse mensen van

Nederlandse en Duitse afkomst wonen: achter elk deur zit een verhaal.

En elk jaar loeit in Israël op Jom Hashoa weer de sirene: dan wordt er op verschillende tijdstippen van de dag een minuut stilte gehouden ter nagedachtenis aan de omgekomen joden in de Tweede Wereldoorlog. Uit alle gesprekken die ik voerde, haal ik graag Ejtan Porat naar voren.

BESCHEIDEN

Ejtan Porat heeft de holocaust overleefd en woont nu in Israël. Ter nagedachtenis aan zijn familie en alle slachtoffers van de nazi's heeft hij een wel heel bijzonder monument: een vogeltuin, waarin de duif als symbool voor de vrede een belangrijke rol speelt. Ook richt hij volières in bij alle Israëlische gevangenissen en hij houdt lezingen voor scholen, militairen en studenten. Kinderen zijn de hoofddoelgroep voor Ejtan Porat. Zijn stelregel is: "Wie geen dierenliefde heeft, kan ook geen mensenliefde opbrengen". Zo draagt hij zijn bescheiden steentje bij aan het moeizame vredesproces. "Alle dagen heb ik de tuin gewoon open. De kinderen uit de buurt lopen hier in en uit en helpen mee de vogels te verzorgen. Alleen kan ik dat natuurlijk nooit aan". Zijn tuin is helemaal volgebouwd met volières. In de buurt heet hij 'de vogelman'.

Ejtan Porat: "Ik ben onder de naam Sasja Fried opgegroeid in de Karpaten, op de grens van het vroegere Tjsechoslowakije en Hongarije.

Mijn vader verzamelde vogels, zelf had ik een paar hele mooie duiven, waar ik trots op was. Op zekere dag kwamen de nazi's. Ze wekten de indruk dat wij gewoon thuis konden blijven wonen als wij onze vogels af zouden staan. Als vijftienjarige jongen was ik zo aan die dieren gehecht, dat ik ze niet af wilde staan. Toen hebben de nazi's de vogels gewoon afgepakt. Voor mij was dat het begin van de holocaust.

Mijn vader heeft me gekalmeerd met de belofte dat ik later veel meer en veel mooiere vogels terug zou krijgen. Niet lang daarna is onze familie opgepakt. Van het totaal van elf ben ik als enige levend uit de concentratiekampen gekomen".

Al vertellend loopt hij langs de volières: allerlei soorten kippen, witte pauwen, gekleurde pauwen, een kraanvogel, toekans, papegaaien in alle kleuren, maar bovenal duiven. In z'n broekzak heeft de vogelman een aantal harde noten. Dat zijn beloningen voor de papegaaien, voor als ze een kunstje hebben gedaan of wat woordjes hebben gezegd. Kusjes geven aan het baasje is favoriet bij de een, de andere roept heél hard *Abba* (vader) of *boker tov* (goede morgen) en *sjaloom*: het is werkelijk fantastisch.

"Voor je ze zover hebt dat ze het Israëlische volkslied Hava Naguila Hava zingen gaan er heel wat jaartjes overheen. Ik heb eens van iemand uit Amsterdam een papegaai gekregen die de hele dag *Hup Ajax, Hup*! riep. In het begin van de jaren zestig heb ik een paar bebroede eieren gekregen van een man die terug kwam uit Nederlands Nieuw-Guinea. Daarna heb ik verder met de vogels gefokt. Hier lopen in ieder geval geen vogels die in Israël ook in het wild voorkomen: die laat ik daar rustig lopen".

AUSCHWITZ

In de beginperiode in Israël, van het eerste geld dat ze samen ontvingen van de internationale hulpverlening, kocht hij twee duiven, tot grote ontsteltenis van zijn vrouw. Pas veel later zou hij begrijpen waarom hij die drang had. Porat heeft in Israël als landbouwer weer een bestaan opgebouwd. Hij handelde ook wat in duiven, met name met de Arabieren.

"Jonge duiven deed ik mooie plastic, gekleurde ringetjes om de poten. Arabieren betaalden dan soms wel twintig tot vijftig dollar voor zo'n simpele duif met voor een paar cent plastic om de poten". Het wordt gezegd met pretlichtjes in de ogen. Porat vervolgt zijn verhaal: "Elke maand krijgen mijn vrouw en ik *wiedergutmachungsgeld* uit Duitsland, smartegeld voor de overlevenden van de kampen. Alle geld uit Duitsland gaat naar de vogels".

Ejtan heeft op zijn arm getatoueerd nummer A-7924, in de buurt van Auschwitz werkte hij in een fabriek met andere duizenden gevangenen. Zijn vrouw heeft daar een jaarlang bij de crematoria moeten werken. Toen de Russische legers in aantocht waren, is hij door de Duitsers van het ene naar het andere kamp gesleept.

"Uiteindelijk ben ik bevrijd in Bergen Belsen, door de Britten. Toen ik er weer een beetje bovenop kwam, heb ik de tocht naar Israël ondernomen. In Europa had ik niets meer te zoeken; mijn geboortestreek was bezet door de communisten. Via Italië en Cyprus ben ik als illegale immigrant in Cyprus aangekomen. Daar kwam ik terecht in een opvangkamp, wéér een kamp. En daarna, in 1948, wéér oorlog!"

Tot 1961 zweeg de vogelman over zijn oorlogsherinneringen. Daarna heeft hij als getuige opgetreden in het proces tegen de belangrijke door Israël uit Argentinië ontvoerde oorlogsmisdadiger Adolf Eichmann. "Pas toen drong het goed tot me door hoe verschrikkelijk de holocaust is geweest. Toen kon ik er opeens weer over praten. Daardoor werd het me ook duidelijk, waarom ik me zo met die vogels bezig hield. Het was een monument voor mijn vader geworden en voor alle omgekomen joden. Ik kon het gebruiken om nieuwe generaties te vertellen over de oorlog, om ze te waarschuwen, om ze duidelijk te maken wat mensen elkaar aan kunnen doen".

Vooral ook door het proces tegen Iwan ('de Verschrikkelijke') Demjanjuk is de belangstelling voor de holocaust in Israël weer gestegen. Door de universiteit van Jeruzalem is zelfs een videoproduktie rond de vogeltuin gemaakt, die de vogelman met trots laat zien. Uit de video blijkt dat wekelijks hele schoolklassen de vogeltuin bezoeken, beslist niet alleen van scholen uit de omgeving van Tel Aviv. Ook houdt Porta lezingen voor studenten, militairen en andere gezelschappen. Op de video zie ik dat hij een lijkkistje omhoog houdt voor een zaal met mensen. Hij haalt het voor mij uit de kast. Onder een glazen deksel liggen twee stukjes zeep, duidelijk aangetast door de tand des tijds.

"Die stukjes heb ik uit de kampen mee weten te nemen als bewijs, anders dacht ik dat niemand me wilde geloven. Het is zeep gemaakt uit menselijk vet. Het linker stukje is afkomstig van joden uit het Griekse Saloniki, het rechter is gemaakt van Hongaarse joden".

Wat gebeurt er als de vogelman er straks niet meer zal zijn? "Mijn zoon is ook geïnteresseerd in de vogels. Naast de vogeltuin hier bij mijn huis heb ik ook volières aangelegd in bijna alle gevangenissen van het land. Die zullen ook nog lang van mijn werk getuigen als ik er ooit niet meer ben. Maar zover is het nog niet. Eerst ga ik profiteren van het andere politieke klimaat in Europa. Binnenkort ga ik naar Tsjechoslowakije eens kijken of ik daar nog iets weer kan vinden van mijn jeugd. Dat was tot voor kort ondenkbaar!" Het was een onvergetelijk gesprek, met deze 'vogelman'.

CURAÇAO

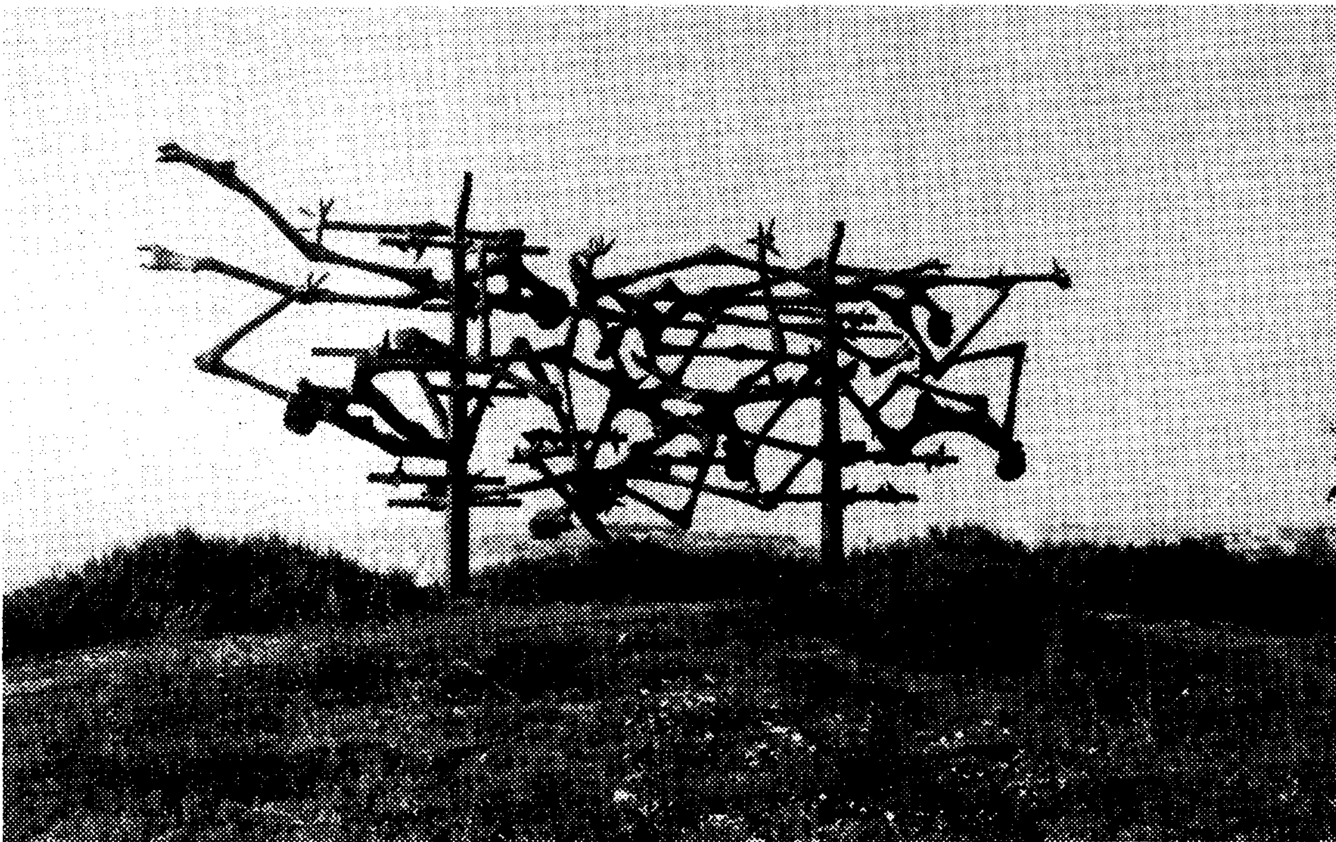
In Jeruzalem kunnen de Israëli's en de buitenlandse toeristen een indruk van de holocaust krijgen in het wereldberoemde museum *Yad Vashem*. In een sombere gedenkhal staan de namen vermeld van de verschillende Duitse concentratiekampen. Naast deze hal bevindt zich een museum, waarin foto's worden getoond van het onmenselijke Duitse vernietingssysteem. Foto's waar iedere normaal mens misselijk van wordt, maar die toch getoond moeten worden opdat niemand zal vergeten wat er ooit gebeurde.

Bij alle indrukwekkende gebouwen staat een even indrukwekkend monument dat de verschrikkingen uit de oorlog tracht weer te geven. Hier op deze plaats worden jaarlijks nog Europese burgers geëerd, die zich hebben onderscheiden in het verzet tegen de Duitsers. Overal in de tuinen rond het complex staan bomen, voorzien van bordjes met namen van mensen die hun leven gewaagd of gegeven hebben bij de hulp aan joden. Er zijn opvallend veel Nederlandse namen bij.

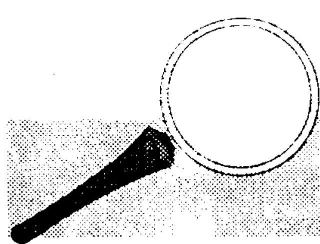
In Tel Aviv staat het Nahum Goldmann Diaspora-museum. Dit museum toont op fantastische wijze de geschiedenis van de joden in de verstrooiing. Omdat het *sabbat* is, wordt er geen toegangsprijs geheven, maar wel vriendelijk verzocht om een 'vrijwillige' bijdrage. Hier in het Diaspora-museum tonen de joden met trots hun geschiedenis. Vele tientallen lichtbeelden tonen de uiteenlopende joodse gezichten. Er wordt op prachtige wijze duidelijk gemaakt hoe de joodse godsdienst en de joodse gebruiken en feesten in elkaar zitten. Natuurlijk worden de jodenvervolgingen in Europa niet verzwegen, maar de trots overheerst zo.

Beroemde joden uit de wereldgeschiedenis worden op een rijtje gezet, met het idee van 'allemaal joden, allemaal onze mensen': Marx, Kafka, Trotski, Levi Strauss, Freud, Mendes France, Benjamin Britten. Een aparte serie portretten wordt gewijd aan joodse Nobelprijswinnaars: Boris Pasternak, Einstein, Elie Wiesel, Zamenhof, Henry Kissinger enzovoort. Overal heerst de trots: in een vrij land een museum voor en door joden! Er is een aparte afdeling met maquettes van synagoges overal ter wereld. De familie Levy Maduro van Curaçao schonk een speciaal dia-klankbeeld over de Mikvé Israël synagoge in Willemstad, die daar nu ook een plaatsje heeft tussen de wereldsynagogen van Amsterdam, Philadelphia, Warschau en vele andere. Ook uit de familie Levy Maduro verloor iemand het leven in de holocaust: George Levy Maduro, naar hem is het Haagse miniatuurstadje Madurodam genoemd.

Eigenlijk is heel Israël een groot monument. De joodse staat verrees uit de as van zes miljoen joden. Na negentien eeuwen verstrooiing was er een verschrikkelijke holocaust voor nodig om de stichting van de joodse staat mogelijk te maken. Nu is het een modern land: op de snelweg rijden de mensen te hard, toeristen bevolken de vele vijf-sterren hotels en de huisvrouwen dweilen er het stoepje. Op *Jom Hashoa*, op de joodse kalender bepaald op de 27e van de maand *Nisan*, is evenwel alles anders in Israël. De bussen van het openbaar vervoer begeven zich tegen het ondergaan van de zon naar de remise, de winkeliers laten hun rolluiken neer en de terrasstoeltjes worden opgestapeld. Amerikaanse toeristen zullen zich zelf een dagje moeten vermaken. In de vertrekhal van het vliegveld gaat iedereen plotseling staan. Het aanzwellen van een zeurend luchtalarm luidt weer één minuut stilte in. Israël is een land bij uitstek voor dodenherdenking. Alle activiteiten in het hele land liggen dan stil. In openbare gelegenheden en in de vliegtuigen van El Al worden alleen bittere frisdranken geschonken, zoals suikervrije Ginger Ale.

Onder de Loupe

Zomerzegels propageren ouderenwerk

=door Victor Hafkamp=

DE ZOMERZEGELS DIE de Nederlandse post sinds 1924 elk jaar uitgeeft, zullen de komenden jaren het ouderenwerk als thema hebben. De opbrengst van de toeslagen op de zegels komt ten goede aan het Fonds Zomerzegels en is bestemd voor projecten ten behoeve van ouderen in Nederland. Dit jaar krijgen de zegels als titel *'Zelfstandig wonen voor ouderen'* mee. De drie zegels (70+35 (2x) en 80+40 cent) komen op 20 april uit. Drs.

Hedy d'Ancona, minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, zal de eerste exemplaren die dag aangeboden krijgen door ir. Wim Dik, voorzitter van de raad van bestuur Koninklijke PTT Nederland, op kasteel Wijenburg in Echteld bij Tiel.

Op alle drie de zegels staan oudere mensen afgebeeld: een man op de eerste zegel van 70+35 cent, een echtpaar op de tweede en een vrouw met hond op het exemplaar van 80+40 cent. Zoals gebruikelijk verschijnt er 20 april naast de losse zegels ook een boekje met twee zegels van 70+35 cent (man) en drie van 80+40 cent.

Een beetje vergelijkbaar met de Nederlandse zomerzegels zijn de jaarlijkse uitgiften van de Nederlandse Antillen ten bate van de sociale en culturele zorg. De zegels wijzen op de vijftigste verjaardag van de internationale luchthaven van Sint Maarten, de Prinses Julianaluchthaven (65 en 90 cent), het 75-jarige Landslaboratorium en het vijftigjarige Wit Gele Kruis (75 en 175 cent). Er zitten geen toeslagen op de zegels, maar ik neem aan dat van de opbrengst van de frankeerwaarde een deel aan bij voorbeeld het Wit Gele Kruis ten goede komt. Het zijn ten slotte sociaal-culturele zegels. En past zo'n met veel negatieve publiciteit omgeven luchthaven in dat kader?

FILM

Jour de fête (Feestdag) was de film, waarmee de Franse acteur en filmmaker Jacques Tati in 1949 zijn reputatie vestigde als komiek. Hij speelde in die film een rol als postbode die met zijn fiets aan de hand door zijn dorp flaneert en daarbij op allerlei komische situaties stuit. Tati stelde met die film op geestige wijze de kleinburgerlijkheid van de Franser dorpelingen aan de kaak. Het affiche van de film — van de hand van René Péron — heeft als ontwerp gediend voor een Franse zegel die op 8 maart uitkwam voor de nationale dag van de postzegel. Het exemplaar van 2.50+0.60 francs heeft de postbestelling als thema. Op het beeldontwerp zien we de *facteur* (brievenbesteller) met zijn fiets zijn dagelijkse werk verrichten.

Nieuw-Zeeland bracht in februari al een stukje filmhistorie in beeld. Het gaf zes zegels uit die ontwikkelingen in de jaren dertig belichten, zoals de grote economische depressie, de schoolmelkvoorziening en de eerste film, waarin gesproken werd. Een zegel van 1.80 dollar toont een filmaffiche en een aantal nieuwsgierige bioscoopbezoekers.

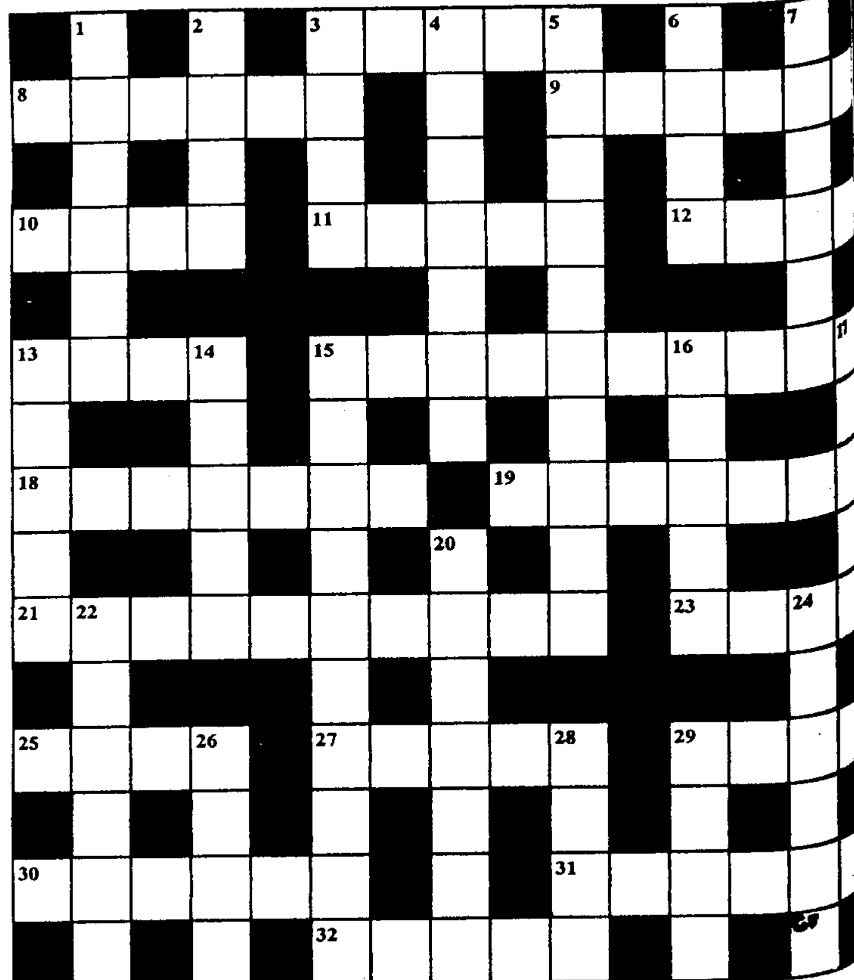
Al eerder schreef ik over de Elvis Presley-hausse die nu ook de posterijen van een aantal staatjes in het Caribisch gebied in zijn greep lijkt te hebben. Na onder andere Antigua-Barbuda hebben nu ook Nevis, Dominica, St. Vincent en de Grenadines van Saint Vincent zegels uitgegeven ter nagedachtenis aan Elvis. De zegels hebben een gemeenschappelijk ontwerp. Ze hebben alle een frankeerwaarde van één Oostcaribische dollar en laten Elvis zien als gitarist, als zanger en als filmspeler.

Dezelfde zegels verschenen trouwens ook in de Afrikaanse staat Gambia en op de eilandengroep de Malediven. Dat zijn staatjes die zich laten vertegenwoordigen door een agent in New York, Inter-Governmental Philatelic Corporation.

In Sierra Leone kwamen een velletje zegels en een blokje uit met afbeeldingen van scènes uit films die de bokssport tot onderwerp hebben. Op de acht zegels van tweehonderd leones in het velletje zien we bekende acteurs als William Holden, Kirk Douglas, Robert Ryan, Anthony Quinn en alweer Elvis Presley.

En dan de mooie Amerikaanse Grace Patricia Kelly, de actrice die prinses van Monaco zou worden. Op 24 maart gaven zowel de Amerikaanse posterijen als de post in Monaco een zegel uit met een portret van Grace Kelly - prinses Gracia. De Amerikaanse zegel heeft een frankeerwaarde van 29 cents, die van Monaco van vijf franc. De foto, waarop het ontwerp is gebaseerd, stamt uit 1954 toen Grace Kelly, de hoofdrol speelde in *Country Girl*, waarmee ze een Oscar won. De gravure van de zegel werd verzorgd door de wereldberoemde Czeslaw Slania, die uit Polen afkomstig, maar sinds lange tijd Zweede staatsburger is. Hij maakte onder andere voor Zweden talrijke prachtige zegels.

Cryptogram

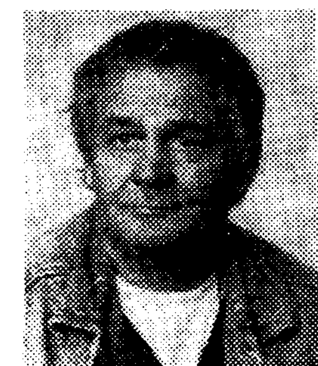

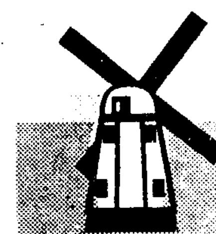
HORIZONTAAL:

3. steken in ijs (5)
8. zeilen kan levensbedreigend zijn (6)
9. gaat op de middenstip een ladder naar beneden? (6)
10. onbeschaafd terras (4)
11. onmuzikaal vaatwerk (5)
12. dat is zuivere chocolade (4)
13. hier gaat het geld in rond (4)
15. vliegend schaap? (10)
18. schietgraag huisdier (7)
19. bewaargeld? (7)
21. uurwerk van de vierde letter (10)
23. ingekort nadeel (4)
25. boot om van te huilen (4)
27. appel met de juiste toonhoogte (5)
29. dit hou je over als de peul is afgevuurd (4)
30. populair bekeken (6)
31. vroegere bidproef (6)
32. kei van een korps (6)

VERTICAAL:

1. zij hebben geen zin in varen (6)
2. huid die blaft (4))
3. hapklaar in de keel (4)
4. piano-examen doen (7)
5. zo'n boek vind je achter de trommels (10)
6. hou de zekering tegen (4)
7. geen geld om hierin te betalen (6)
13. het bereiden van taartjes (6)
14. schenk gift (5)
15. herdenk de duik op deze kruising (10)
16. leer van een vette stier (5)
17. kan Moe het lava krijgen? (5)
20. gewassen poten (7)
22. de veerkracht van de drank? (6)
24. frisse havenstad waar een boom voor staat (6)
26. verraad het geluid (4)
28. sport het hert? (4)
29. bangerd wiens naam het is (4)

Liever heimwee dan Holland

Sjemmie

=door René van Nie=

HIJ WAS EEN knoekoehond van het zuiverste ras. Niet te groot, van een onbestendig soort beige, spitse snuit, kraaloogjes en een lange volle staart.

Ik kreeg hem als puppy cadeau van mijn palmenman uit Pos Chiquito genaamd Sjemmie en als geste voor het vele goede werk dat hij voor mij had gedaan, vernoemde ik de hond naar hem. Al bleek dat later niet zo'n slimme zet want hier vernoem je geen hond naar een mens. Daar kwam ik pas achter toen het al te laat was en Sjemmie de hond alleen maar in de war zou raken van een naamsverwisseling.

Sjemmie de palmenman was nooit meer komen opdagen om reden die ik uiteindelijk begreep. Hij was beledigd. Al heb ik ooit nog een poging gedaan me te verontschuldigingen, maar mijn Papiaments bestond toen nog uit niet meer dan *si* en *no*, dus is dat nooit uit de verf gekomen.

Sjemmie de hond was klein maar dapper en waakte als geen ander. Zijn grote mond hield iedereen op afstand en hij kon uren blaffen als hij onraad meende te bespeuren. En Sjemmie zag in alles onraad, want huis en haard waren heilig voor hem en op zijn baasje mocht niet eens gewezen worden, laat staan aangeraakt, want dan sprong hij je metershoog naar de strot.

Sjemmie werd ook nooit ziek, zelfs geen griepje of schorre keel. Dat past niet bij hem, want hij was één met de natuur en als er wat te genezen was, dan voorzag hij zelf in gras of planten en inenten zou zijn natuurlijke evenwicht alleen maar hebben verstoord. Hij at mondjesmaat en de voedzame korrels vond hij een gruwel. Zolang ik er bij stond, plezierde hij me met een zuinig hapje maar was ik weg dan keurde hij de *Alpo* geen blik waardig. Van vlees kon hij niet genoeg krijgen. Gekookt, gebakken, het maakte niet uit. Maar zijn voorkeur ging uit naar rauw en zijn grootste genot was het verorberen van een kip of vogel, inclusief veren.

Hij kwam bij me wonen nadat ik die vreselijke ervaring had gehad met mijn andere knoekoehonden die allemaal waren doodgeschoten. En ik besloot heel zuinig op hem te zijn. Eigenhandig bouwde ik een hok op een koele plek en legde hem in het begin voor zijn eigen bestwil aan een ruime ketting. Wat ik vreselijk vond Maar ik was als de dood dat hij op een dag óók in verkeerde handen zou vallen.

Maar een hond aan een ketting is zó zielig, dat ik na enige tijd besloot hem drie keer per week los te laten zodat hij op stap kon gaan. Hij rende dan eerst een kwartier als een wilde om me heen en schoot vervolgens de struiken in. Zo nu en dan zag ik hem even op een heuvelrug staan of zwemmen in de grote waterkuil voor het huis. Want hij bleef in de buurt en hield mij net zo goed in de gaten als ik hem.

Geiten liet hij met rust al was het een deel van zijn spel en een beetje met ze te 'dollen'. Een uur of vijf na zijn *trippen* kwam hij terug, onder de modder en heel erg vermoeid. Maar met nog genoeg reserve om minutenlang tegen me op te springen. Tot ik net zo smerig was als hij. Vervolgens ging hij naar zijn hok, liet zich gewillig vast maken en sliep met één oog open. Want waken kon hij niet laten.

Ik begon vreselijk veel van Sjemmie te houden en toen korte tijd later mijn echtgenote haar intrede deed, was ik al zo aan hem gehecht dat ze Sjemmie erbij moest nemen. Wat geen probleem was en zo gingen we samen met hem mee naar zee of wandelen aan de noordkust.

En Sjemmie waakte nu over ons beiden.

Omdat ik in die tijd nogal vaak naar Holland moest en mijn vrouw dan alleen was, besloot ik er nog wat honden bij te nemen. Dat werden drie dobermannen. Twee vrouwen en één man, allemaal zo rond de zes weken oud en uit verschillende nesten. We lieten twee stukken terrein afrasteren, aan de voor- en achterkant van het huis. Beide zo'n driehonderd vierkante meter wat me voldoende leefruimte leek. Aan de ene kant ging het dobermann echtpaar en aan de andere kant Sjemmie met zijn nieuwe dobermannvriendin.

Sjemmie was er niet blij mee en zat vreselijk met die jonge vrouw in zijn maag. Want hij was geen man om te spelen met een andere hond en ze irriteerde hem mateloos met haar gekwispel en aanhankelijk gestoei. Daarbij was Sjemmie ook veel te slim voor haar en zou hij de kunst van het spreken hebben beheerst, dan had ik zoiets gehoord als 'mens, hou je waffel, je praat als een kip zonder kop en je weet van voren niet dat je van achteren leeft'.

Vergeleken met mensen zou je kunnen zeggen dat Sjemmie van 'de straat' kwam zonder schoolopleiding en de dobermannvrouw zich op het vlak van de middenstand bewoog met een HBO-opleiding achter de rug en wijsheid uit boeken, terwijl ze van het leven zelf nooit veel zou begrijpen. Om zijn lijden te verzachten mocht Sjemmie daarom nog altijd drie keer in de week los en de knoek in of met ons mee naar zee en strand.

Jaren ging het goed met Sjemmie en de dobermannen groeiden uit tot angstaanjagend grote monsters. Zo nu en dan waren er wel wat schermutselingen als de dobermann aan de voorkant van het huis uit zijn grote hok wist te ontsnappen gelijk met het dagje uit van Sjemmie. Dan vonden er gevechten op leven en dood plaats en moest ik met gevaar voor eigen leven de honden scheiden. Ondanks de geringe afmeting van Sjemmie was hij toch niet de mindere van de dobermann. Hij beet zich vast in de nek van zijn tegenstander en bleef daar aan hangen. Wat hem betrof tot de dood er op volgde als ik ze niet uit elkaar had weten te trekken.

Het dobermannvrouwtje, dat met Sjemmie de ruimte achter het huis deelde, was trots op haar kleine gemaal en ze werd met de dag verliefder op hem. De keren dat Sjemmie het hok mocht verlaten, bleef ze luid jankend achter, maar ik durfde haar niet mee te laten gaan omdat ik er zeker van was dat ze in zeven sloten tegelijk zou lopen.

Op een goede dag, of liever gezegd kwade dag had het dobermannvrouwtje een deel van de heg weten los te trekken en was verdwenen. Achter Sjemmie aan, want die had zijn dagje uit. Ik ging op zoek en zag haar staan bij de waterkuil, terwijl Sjemmie in het rond zwom. Ik was te ver weg om ze te roepen en toen ik met de auto naar de kuil reed, bleken ze verdwenen te zijn.

Een uur of vijf later waren ze nog steeds niet terug. Tien uur later ook nog niet en tijdens de nacht die volgde, deden we geen oog dicht. Zo nu en dan liep ik naarbuiten, schreeuwde zijn of haar naam en hoopte op een geblaf. Maar het bleef stil. Tegen de ochtend viel ik even in slaap en werd gewekt door gejank. Ik rende naar buiten en vond het dobermannvrouwtje voor haar hok. Ze wilde naar binnen want ze had honger en dorst. Van Sjemmie was geen spoor te bekennen.

Tegen beter weten in vroeg ik haar waar Sjemmie was, maar ze keek me aan met nietszeggende ogen al was ze nerveuzer dan ik van haar gewend was. Nadat ze had gegeten en gedronken, haalde ik haar weer uit het hok in de hoop dat ze me voor zou gaan naar Sjemmie. Maar dat gebeurt blijkbaar alleen in films, want de dobermannvrouw begreep er niets van. Ze blafte, jankte en wilde haar hok weer in. Het werd me duidelijk dat ik van haar geen hulp kon verwachten en besloot samen met mijn vrouw op zoek te gaan.

Eerst liepen we in steeds ruimere cirkels om het huis maar na twee uur zwoegen, zaten we onder de schrammen en leken mijn benen op een cactus met al die stekels. Zonder een spoor van Sjemmie. Moedeloos gingen we weer op huis aan in de hoop dat hij misschien terug zou zijn. Het bleek een ijdele hoop.

Nadat we onze wonden hadden gelikt en de stekels een voor een uit mijn benen waren getrokken, namen we de auto en reden de knoek in. Bonkend over keien en door kuilen. Mijn auto begon steeds meer op een wasbord te lijken. Maar het kon ons niet schelen en we kwamen steeds dieper in de knoek terecht.

En toen zag ik hem opeens. Hij zat op een hoge kei in een houding zoals ik die van hem gewend was. Rechtop en trots, de ogen waakzaam open. Mijn hart sloeg over van geluk en ik riep zoiets als 'Goddank', terwijl ook mijn vrouw geëmotioneerd uit de auto sprong. We renden op hem toe, terwijl we zijn naam riepen. Maar hij bewoog zich niet en zat daar als een standbeeld met zijn voorpootjes keurig naast elkaar. Zijn ogen staarden in de verte en gaven geen blijk van herkenning. Sjemmie was dood.

Een gestold straalje bloed gaf aan waar hij met een kogel geraakt was toen hij zich mogelijk als beschermengel voor het dobermannvrouwtje had opgeworpen. Iets anders kon het niet zijn, want hij zou in zijn eentje nooit of te nimmer in de buurt van mensen met een geweer komen.

Drie jaar lang was hij in leven gebleven. In die tijd moest hij zeker wel vijfhonderd keer alleen de knoek in zijn geweest. En al die keren was hij veilig thuis gekomen. Nu, in gezelschap van een ongenode gast, had hij zich laten verrassen en zijn dapperheid met de dood moeten bekopen.

Mijn vrouw en ik durfden elkaar niet aan te kijken toen we een graf voor hem maakten. Daar legden we zijn versteende lijfje in. En lieten hem achter in zijn natuurlijke omgeving, de knoek. Het terrein dat hij even lief had als ons.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

J. Geerman
Boton 11
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.

Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.

Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:
AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1. lies; 4. markant; 9. lias; 13. een; 14. neb; 15. arm; 17. nat; 18. er; 19. briel; 21. adieu; 23. ra; 24. be; 25. dee; 26. rep; 27. de; 29. teug; 31. leder; 33. peel; 35. kerker; 36. kennel; 38. ere; 39. tobbe; 40. 41. gedrag; 44. troost; 47. Kees; 48. otter; 52. mout; 54. ne.; 55. ane; 56. lel; 58. id.; 60. Aa; 62. kavel; 64. snuit; 66. O.O.; 67. Alp; 69. sar; 71. tin; 72. Leo; 73. raad; 74. lakmoes; 75. tors.

VERTICAAL: 1. leed; 2. ler; 3. en; 4. meid; 5. abeel; 6. Ka.; 7. nader; 8. trip; 10. in; 11. aar; 12. stap; 14. Nr.; 16. me; 19. beuk; 20. lee; 21. are; 22. Uden; 24. bereden; 28. eenvoud; 29. terek; 30. ge; 32. debet; 33. p.e.; 34. leest; 35. keg; 37. let; 42. reek; 43. as; 45. R.M.; 46. ooit; 48. onera; 49. tel; 50. Els; 51. rente; 53. paar; 55. aval; 57. luis; 59. roos; 61. à la; 63. as; 65. in; 66. oer; 68. pa; 70. N.M.; 72. L.O.

HET BLAD DAT STAAT ALS EEN HUIS! APRIL'93 • NR. 09 • GRATIS!

Maandelijkse uitgave van Caribbean Publishing i.s.m. bij de A.V.M.T. aangesloten Makelaars & Taxateurs

GROOT WILLEMSTAD!

De belangrijkste functie van het voorontwerp Eilandelijk Ontwikkelingsplan is het in beeld brengen van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het eiland Curaçao. Het EOP richt zich op de grote lijnen van deze ontwikkeling tot het jaar 2000. In het vorige nummer van Domisilio werd gesproken met ir. B.H. Rietveld over de bestemmingsvoorschriften, die het plan een juridische onderbouwing geven. In deze aflevering gaat drs. L.J. Janga, hoofd afdeling planvorming & volkshuisvesting van de Dienst Ruimtelijke Ontwikkeling en Volkshuisvesting nader in op de ontwikkeling van Groot Willemstad.

Stedelijk gebied WILLEMSTAD even groot als AMSTERDAM

"Het gebied Groot Willemstad kan gedefinieerd worden als het gebied dat ligt tussen de Caribische Zee ter hoogte van de St. Annabaai aan de zuidkust tot en met Hato aan de noordkant. Aan de westzijde loopt de begrenzing tot bij Gato en Boca St. Michiel en aan de oostkant loopt het gebied tot bij Montagne, het Spaanse Water en St. Catharina. Dit is", vertelt drs. Janga, "een vrij groot areaal, dat zo'n 8500 hectare beslaat en waar bijna 90 procent van de huidige Curaçaose bevolking woont. Het is in dit verband vermeldenswaard dat het gebied ongeveer even groot is als de gemeente Amsterdam, dat uiteraard veel meer inwoners telt".

Otrobanda: Veel aandacht voor woonfuncties

'Spits-spreiding en flexibele werktijden: minder verkeersfiles!'

"Groot Willemstad heeft voornamelijk een woon- en werkfunctie, met alles wat daarmee samenhangt zoals kantoren, winkels en recreatieve voorzieningen. Tevens wordt een bepaald gebied voor landbouw gebruikt, bijvoorbeeld de terreinen bij Scherpenheuvel en is een deel gereserveerd voor toeristische ontwikkeling. De binnenstad, met Punda en Otrobanda, is het hart van het stedelijk gebied. Daarnaast beslaat de centraal gelegen Isla-raffinaderij natuurlijk een vrij grote ruimte".

"Het is in dit laatste geval van belang te vermelden, dat de Isla vanwege zijn vervuiling een deel van Groot Willemstad minder geschikt maakt voor verdere ontwik-

Vervolg op pag. 2

Vervolg van pag. 1

keling. Je kan vanuit de Isla in wezen een soort luchtvervuilingskolom trekken richting Piscadera. Het gaat in concreto om zo'n 2300 hectare, die in mindere of meerdere mate onder de rook liggen van het bedrijf. Daarom is er voor gekozen de ontwikkeling aan de westkant van de raffinaderij als het ware te temporiseren en ons met name voor wat betreft de woningbouw meer te richten op de oostkant".

EOP

"Tevens is er naar gestreefd aan de westkant het aangrenzende gebied van Banda Bou zo veel mogelijk in de oorspronkelijke staat te behouden, waarbij eveneens meespeelt dat je op de aanvliegroute naar Hato zit, hetgeen het wonen aldaar iets moeilijker maakt gezien de frequent optredende geluidshinder. Je zit nu eenmaal met die strook, die ongeveer begint bij St. Willibrordus en eindigt bij Hato en het ligt in de lijn der verwachting dat in de toekomst het aantal vliegbewegingen, ook tijdens de nachtelijke uren, zal toenemen. Daar moet je dus op inspelen", aldus drs. Janga.

drs. L.J. Janga

"Voor wat betreft de luchthaven Hato", vervolgt het hoofd van de afdeling planvorming & volkshuisvesting van de DROV, "bestaan voorstellen om het te ontwikkelen tot een economische groeipool. Dit houdt in praktijk in, dat kantoorvestiging ter plaatse tot de mogelijkheden kan gaan behoren, terwijl tevens plaats gereserveerd dient te worden voor bedrijven die aan het hele vliegebeuren gerelateerd zijn."

"Er is nu een masterplan luchthaven Hato in de maak, dat sterk op dit idee gebaseerd is. Ook kennen wij het rapport 'Curacao, een stap omhoog', waarin ook duidelijk wordt voorgesteld om de ontwikkeling van de luchthaven te combineren met het hele havengebeuren, waarbij zeehaven en luchthaven samen zouden moeten uitgroeien tot een logistiek centrum voor de regio".

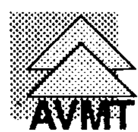
"In Groot Willemstad zijn een aantal onbebouwde arealen geïdentificeerd die geschikt zijn voor woningbouw. Deze gebieden liggen voornamelijk aan de oostkant. Vorig jaar hebben wij in dit kader een studie uitgevoerd genaamd 'Nieuwe woningbouwlocaties in het stedelijk gebied'. Doel hiervan was om te komen tot een concrete vaststelling van de capaciteit aan woningbouwkavels. Er is immers vastgesteld dat er vrij veel behoefte is aan erfpachtkavels. Daarnaast is er nog steeds een flinke lijst van mensen die in aanmerking willen komen voor een volkswoning".

"Een van de voornaamste knelpunten waar wij momenteel mee te maken hebben voor wat betreft het verkeer, is de Schottegatweg Noord. Er zijn nog steeds erg veel mensen die van de westkant komen en van deze weg gebruik moeten maken om bijvoorbeeld werk of school te bereiken. Verder zijn de hoofdwegen een bron van aandacht vanwege het feit dat de bebouwing vaak plaats heeft gevonden aan de rand van die wegen, waardoor er nauwelijks enige marge is om de weg uit te breiden. Je kunt sommige ontwikkelingen uit het verleden nu eenmaal niet meer terugdraaien. Tijdens de spitsuren leidt een en ander wel tot problemen in de vorm van files. In het voorontwerp EOP wordt dientengevolge onder meer voorgesteld om te onderzoeken of spitsspreiding niet mogelijk is, bijvoorbeeld in combinatie met meer flexibele werktijden".

"Een ander probleem waarvoor de overheid zich gesteld ziet, is de ongestructureerde en ongeplande ontwikkeling van het stedelijk gebied in het verleden. In de loop van de tijd zijn steeds weer nieuwe kleine tot middelgrote woongebieden aan de stadsrand geplakt. Hierdoor is een onsamenhangende structuur ontstaan van losse buurtjes met hun eigen voorzieningen. Gezien het feit dat een en ander nu niet bepaald structureel werd opgezet, krijg je te maken met het probleem dat een aantal van deze voorzieningen niet optimaal benut wordt. Neem de binnenstad, waar eens zo'n tienduizend mensen woonden. Je had daar scholen, winkels en kantoren. Daarna begon een proces van ontvolking. De mensen trokken meer naar buiten en daar werden ook weer scholen en andere infrastructuur gebouwd. Door dat constante doorschuiven krijg je per slot te maken met het feit dat sommige voorzieningen in de binnenstad onderbenut worden. Er ontstaat dan leegstand, waarbij één van de facetten bijvoorbeeld is dat scholen hun poorten moeten sluiten. Zoiets moet je uiteraard, waar mogelijk, zien te voorkomen".

Ofschoon de bevolking van Curaçao nog steeds afneemt is in het voorontwerp EOP uitgegaan van een groeiende bevolking. Janga: "Als je plant probeer je altijd positief te plannen. Je bent als overheid bezig met beleidsvorming, die op langere termijn vruchten moet afwerpen. Je probeert als het ware een kentering te bewerkstelligen, waarin een toename van de bevolking is verwerkt. De migratie naar met name Nederland neemt al enkele jaren af en wellicht zou een eventuele remigratie van

Vervolg op pag. 3

DOMISILIO WONEN & WERKEN

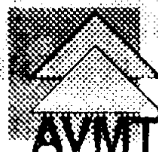
Maandelijkse uitgave van Caribbean Publishing i.s.m. bij de A.V.M.T. aangesloten Makelaars & Taxateurs

DomisiliO • Wonen & Werken verschijnt maandelijks in samenwerking met de AVMT, de Antilliaanse Vereniging van Makelaars in en Taxateurs van onroerende goederen.

Oplage: 15.000 — Curaçao, Bonaire, Nederland.
Verspreiding: Districo N.V., THE CMC GROUP.
Prijs: Gratis.
Uitgever: Caribbean Publishing N.V. (THE CMC GROUP)
Penstraat 23, Curaçao, N.A. Tel: 65 63 62. Fax: 65 65 83.
Hoofdredactie / Directie: Ard W. Horvers.
Opmaak: Caribbean Advertising N.V. (THE CMC GROUP)
Penstraat 23, Curaçao, N.A. Tel: 65 63 62. Fax: 65 65 83.
Contactpersoon: Ralf A.M. Horvers.
Druk: Rotaprint N.V.

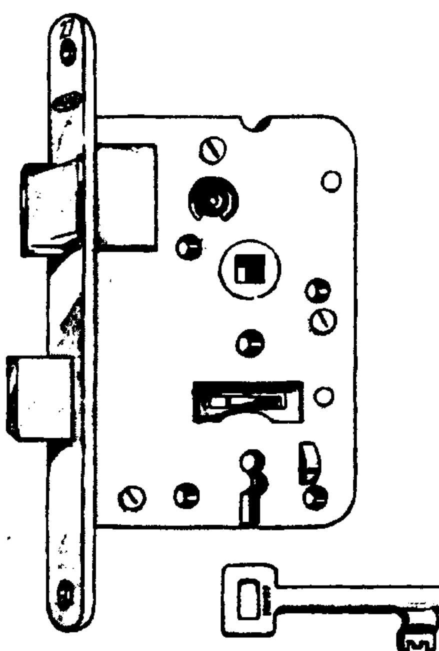
Penstraat 23, Curaçao, N.A. Tel: 65 63 62. Fax: 65 65 83.
Directeur: Ard W. Horvers.

Inbraakpreventie: let op deugdelijk hang- en sluitwerk

Een goed beveiligde deur betekent een drempel op het pad van het inbrekersgilde. In deze nieuwe aflevering van Domisilio zetten wij voor u de belangrijkste beveiligingsmiddelen ten aanzien van verschillende soorten deuren op een rijtje.

Bontebaardslot

De achterdeur van uw huis is zonder twijfel de meest kwestbare deur van de hele woning. Vreemd genoeg is deze deur vaak voorzien van het slechtst denkbare slot. Veelal is dit het zogenaamde bontebaardslot, dat bij inbraakbeveiliging geen enkele rol van betekenis speelt. Er bestaan wel mogelijkheden om dit type slot zo aan te passen dat de beveiliging op een redelijk niveau komt, maar de kosten daarvan staan niet in verhouding tot de prijs van een nieuw, kwalitatief goed slot.

Het is daarom beter om voor de achterdeur een renovatieslot te gebruiken. Vergeet voor u op stap gaat om dit slot aan te schaffen niet de dikte van de deur te meten. De cilinder moet daar namelijk op afgestemd zijn. Een nieuw slot hoeft niet persé het duurste exemplaar in de winkel te zijn, maar het is wel van belang dat de cilinder, de slotschoot en de sluitplaat met de schootkasten goed op elkaar zijn afgestemd. Wordt de deur afgehangen met scharnieren aan de buitenkant, dan zijn twee dievenklauwen en twee insteekgrendels toch wel noodzakelijk.

Van oudsher is de voordeur degelijker toegerust, waar het gaat om inbraakpreventie, dan de overige deuren in de woning. Bovendien heeft de voordeur als voordeel dat hij naar binnen open gaat waardoor de scharnieren en de slotschoot moeilijker te bereiken zijn. Toch vinden er nogal wat inbraken via de voordeur plaats. Dat gaat dan meestal om gevallen waarin de deur is voorzien van ondeugdelijk hang- en sluitwerk. Hoewel volstaan kan worden met een oplegslot met binnen- en buitencilinder, met dag- en nachtschoot is het beter de deur te voorzien van een cilinder-insteekslot met dag- en nachtschoot en aangepaste sluitplaat.

De schilden moeten worden bevestigd met een door- en doorverbinding, het buitenschild moet voorzien zijn van draadnokken, zodat het niet van buitenaf gedemonteerd kan worden. Verder mag de cilinder niet uitsteken en het buitenschild moet voorzien zijn van een vaste trekknop. In de deur moet bovendien aan de boven- en onderkant een insteekgrendel met een sleutel worden aangebracht, plus een goede veiligheidsketting of kierstandhouder. Wanneer de constructie van de scharnieren niet voldoende stevig is, geven dievenklauwen extra veiligheid.

Porchdeuren

Aluminium porchdeuren worden op Curaçao overal toegepast en vormen in het kader van de inbraakpreventie een cruciaal punt. Controleer in ieder geval of het mogelijk is de porchdeuren op eenvoudige wijze uit te rails te lichten. Is dat het geval, dan moeten de stelschroeven, bovenin de deuren, verder uitgedraaid worden. Bij sommige typen deuren kan men dergelijke schroeven zelf aanbrengen. Inspecteer ook de vergrendeling van de deuren. Niet zelden is het mogelijk een vervangende afsluitbare vergrendeling aan te brengen. Ook kan een zwenkschootslot met haak worden aangebracht. Aanvullende beveiliging van de porchdeuren is mogelijk door toepassing van een bijzetslot. Dit wordt bevestigd op de binnenzijde van het schuivende of het vaste gedeelte van de deur. Het slot is voorzien van een sleutel.

Garagedeur

Beschikt u over een garage, dan bevinden zich daarin vaak voorwerpen die voor een inbreker attractief kunnen zijn, zoals bijvoorbeeld duur gereedschap. Goed hang- en sluitwerk is dan ook belangrijk voor een garagedeur. Als extra voorziening kan gekozen worden voor twee stevige schuifgrendels die aan de binnenzijde van de garagedeur, op ooghoogte, worden aangebracht. Voor kanteldeuren bestaat de mogelijkheid een extra beveiliging aan te brengen door de wielen van de kantelpoort te blokkeren. Boor hiertoe gaatjes in de geleiders vlak achter de wielen, waarin een pen of hangslot wordt aangebracht.

(Wordt vervolgd)

Vervolg van pag. 27

bij het opmaken van het koopcontract nagaan of de verkoper wel bevoegd is om het onroerend goed te verkopen en of de echtgenoten van koper en verkoper verplicht zijn de stukken mede te ondertekenen.

In veel gevallen wordt in het koopcontract opgenomen dat de koper een bepaalde aanbetaling moet doen. Dit bedrag is bijna altijd gelijk aan het boetebedrag, dat de partij die de overeenkomst niet behoorlijk nakomt moet betalen, wanneer de overeenkomst wordt ontbonden. In de gevallen waarin het koopcontract door de notaris is opgemaakt en de koper handgeld moet betalen, kan de koper bedingen dat deze aanbetaling onder de notaris blijft berusten totdat de *transportakte* (dat is de notariële akte waarmee het onroerend goed officieel wordt overgedragen aan de koper) getekend is. Het zal je als koper maar gebeuren dat de verkoper achteraf niet in staat blijkt te zijn het onroerend goed over te dragen, terwijl hij ook niet in staat is om tenminste het verkregen handgeld terug te geven.

De notaris zal, voorzover dat in zijn vermogen ligt, ervoor kunnen waken dat geen van beide partijen verplichtingen op zich neemt, die men redelijkerwijs niet kan nakomen. Daarvoor worden in de koopakte *opschortende* en/of *ontbindende voorwaarden* opgenomen. Zo'n ontbindende voorwaarde kan zijn dat de koper de financiering van het onroerend goed niet vóór een bepaalde datum rond krijgt of dat de verkoper de huurder van zijn pand op een bepaalde datum nog niet 'uit het huis heeft gekregen', waardoor hij het pand niet vrij kan opleveren.

Uit het voorgaande is wel duidelijk gebleken dat degene die voornemens is zich als koper op de onroerend goed markt te begeven, er goed aan doet zich uitgebreid te laten voorlichten door een deskundige op dit terrein én dat men een realistische kijk op de eigen financiële mogelijkheden dient te hebben.

Jacques Visser.

2nd Efficiency Exposition for Business & Home

Weer veel primeurs!

Op 13, 14, 15 en 16 mei wordt in het International Trade Center (ITC) voor de tweede keer de *Efficiency Exposition for Business & Home* gehouden. Op de Ef-Ex '93, die ook dit jaar wordt georganiseerd door Radio Paradise, zullen zo'n 35 bedrijven present zijn. Gezamenlijk demonstreren en verkopen zij in de expositiehal van het ITC, een breed scala aan produkten en diensten die het werk, zowel in kantoren als thuis, efficiënter en effectiever kunnen maken. De hoofdsponsors van de Ef-Ex '93 zijn Amstel en KLM.

Jacques Visser, die de EF-Ex '93 samen met Tony Halabi organiseert, vertelt wat het doel is van de Efficiency Expo: "Met de Ef-Ex '93 willen wij lokale en Caribische bedrijven, maar ook individueel geïnteresseerden, een breed overzicht geven van de laatste ontwikkelingen en resultaten op het gebied van onder andere automatisering, computer hardware en software, telecommunicatie, reproductie-apparatuur, financiële dienstverlening door banken en veiligheid. De ontwikkelingen op dit terrein gaan ongelooflijk snel. Omdat er in een jaar tijd enorm veel verandert, zullen er weer veel nieuwigheden op deze tweede Ef-Ex gedemonstreerd worden".

Zijn er nog meer primeurs op de Ef-Ex '93? Jacques Visser: "Jazeker. Dit jaar zal op de Ef-Ex een nieuw en uniek evenement geïntroduceerd worden: de *Computer Playcorner*. Dat is een 'speelhoek' waarin bezoekers de kans krijgen om kennis te maken met moderne computertoepassingen. We laten dan zien dat je met de computer veel meer kunt doen dan alleen maar spelletjes spelen. Onder deskundige begeleiding van computerexperts kunnen geïnteresseerden spelenderwijs allerlei computertoepassingen uitproberen".

"In de 'play corner' laten we ook zien hoe groot de rol is die computers en computerchips tegenwoordig spelen", vervolgt Visser, "én wat voor nuttige en handige toepassingen er zijn, zoals bijvoorbeeld de vol-automatische camera, de afstandsbediening in de huiskamer, satellietschotels en portable telefoons. Daarnaast wordt in de computerspeelhoek getoond hoe een modern efficiënt kantoor is ingericht".

Workshop

Evenals vorig jaar wordt ook dit jaar in het kader van de Ef-Ex weer een bijzondere workshop georganiseerd. Tijdens de Ef-Ex '93 zal de workshop verzorgd worden door de uit België afkomstige trainer/consultant Jan van Vurst. De workshop heeft de veelbelovende naam 'You won't believe your eyes'. Deelnemers aan de workshop komen meer te weten over effectieve vormen van communicatie en samenwerking binnen en tussen verschillende groepen mensen. Het Management Training & Consultancy Bureau van Jan van der Vurst heeft gewerkt voor internationaal bekende bedrijven als Exxon, IBM, General Electrics, Bayer en KPMG.

Op de Ef-Ex '93 is ook plaats gemaakt voor expositie en verkoop van moderne kunst. De Nederlandse, internationaal bekende kunstenaar Piet Jan Blauw presenteert met zijn opvallende sculpturen een creatieve combinatie van kunst en technologie. De Amerikaanse kunstenares Joan Purcell zal kunstwerken laten zien die een ongewone combinatie vormen van oude archeologie en hedendaagse kunst. Op stukken versteend (fossiel) koraal geeft zij met olieverf een heel eigen beeld van een kleurrijke onderwaterwereld.

Verder is er tijdens de Ef-Ex '93 nog een kleine, maar unieke expositie te bewonderen: een exclusieve collectie zijden dassen, bewerkt door lokale kunstenaars.

De organisatoren en de deelnemende bedrijven zijn momenteel druk doende met de voorbereidingen voor de Ef-Ex '93. "Ik ben ervan overtuigd dat de Efficiency Expo ook dit jaar weer een groot succes gaat worden", zegt organisator Jacques Visser. "Net als vorig jaar is de toegang gratis. Iedereen is van harte welkom!"

Vervolg van pag. 2

EOP

Antillianen vanuit Nederland in de komende jaren een rol kunnen spelen, zodat uiteindelijk het bevolkingsaantal van het eiland weer een stijgende lijn te zien zal geven. Een van de voornemens is om het toerisme als economische pijler verder uit te bouwen. Wanneer dit lukt, dan betekent dit werk voor een groot aantal mensen, dat voor een deel van buiten het eiland zal moeten komen".

"Consolidatie van het stedelijk gebied is echter op dit moment een eerste vereiste. Hierbij is het heel belangrijk de stedelijke structuur in grote lijnen vast te leggen en tegelijkertijd in te dammen. Primair hierbij is het efficienter gebruiken van de schaarse stedelijke ruimte en infrastructuur. Het financiële aspect speelt hierbij een grote rol. Een ander doel is het scheppen van een goed leefmilieu. De functies binnen het stedelijk gebied moeten daarvoor goed op elkaar zijn afgestemd. Zo dienen wonen, werken, winkelen en recreatie enigszins bij elkaar in de buurt te liggen. We zien op Curaçao name-lijk nog steeds het opvallende feit dat de automobilist jaarlijks gemiddeld meer kilometers rijdt dan zijn Nederlandse collega, omdat hij vrijwel altijd zijn auto moet gebruiken om ergens te komen. Tevens proberen wij door middel van consolidatie van het stedelijk gebied een duidelijke scheiding aan te brengen tussen het landelijke en het stedelijke gebied, want laat je, zoals in het verleden de ontwikkeling op een ongeplande en ongestructureerde wijze voortgaan, dan zal dat onderscheid mettertijd vervagen".

Een kleurrijk bloembed in uw tuin? Leg een mini-border aan!

Borders vol uitbundig bloeiende bloemen; een lust voor het oog. Allerlei kleuren wisselen elkaar af op een paar vierkante meter. Van links naar rechts, van boven naar beneden, overal bloemen, die net doen alsof het de gewoonste zaak van de wereld is, dat ze daar ogenschijnlijk moeiteloos fleurig staan te wezen. Voor een aantal Europese landen als Engeland en Nederland is dit beeld inderdaad doodnormaal. Op ons eiland is het fenomeen 'border' echter zelden waar te nemen.

De Curaçaose tuin wordt meer gekenmerkt door hoog opgroeiende struiken en bomen. Indien een grasveld aanwezig is, wordt dit toch meestal weer omzoomd door al dan niet bloeiend struikgewas. Uiteraard is dat heel prachtig en zeer zeker kleurrijk genoeg, maar een border is toch voller, weelderiger. Zelden zie je op Curaçao deze voor Engeland of Nederland zo karakteristieke borders. Wel begrijpelijk, want vaste en eenjarige borderplanten wortelen nu eenmaal niet zo diep en hebben dus dagelijks water nodig. En dat water geven kost toch elke dag een heleboel tijd, jaar in jaar uit.

Nou kun je dat verhelpen door een goed dripsysteem aan te leggen, maar dan blijft er nog een tweede probleem over: de kosten. Elke dag de kraan een uurtje lang haar gang laten gaan is op Curaçao nu eenmaal een prijzige aangelegenheid. Het is dus geenszins verbazingwekkend dat de meerderheid van de tuiniers zich beperkt tot de struiken die wat dieper wortelen en zo van het in de diepere lagen aanwezige water kunnen profiteren.

De lage planten die op Curaçao gekweekt worden, staan vaak in potten en kuipen. Je kunt ze dan wat meer uit de zon houden en als het goed is gaat het verstrekte water niet verder dan de bodem van de pot. De plant hoeft dus niet te hengelen naar de waterdruppels die zich met een rotvaart een weg naar beneden banen; buiten het bereik van de te korte worteltjes. Onderweg bevinden zich immers maar weinig humeuze obstakels, die de neerwaartse waterstroom kunnen ophouden.

Een mini-border is echter niet geheel onmogelijk. Er zijn voldoende lage planten die het best volhouden in de volle grond, zonder dat ze elke dag water behoeven. In de eerste plaats zijn daar natuurlijk de Magdaleentjes. Bossen vol van deze makkelijke en dankbare plant geven al een leuk bordereffect. Ze zijn er in roze, wit en wit met een rood hartje. Over water doen ze niet moeilijk, en ook aan de grond stellen ze geen al te hoge eisen.

Zephyranthes candida: witte crocusjes die leuk staan als randje naast een tuinpad, óf voorin een border.

Eveneens absoluut niet lastig zijn de witte crocusjes, niet te verwarren met het crocusje uit Europa, dat pas na een koude winter tot bloei komt. De wetenschappelijke naam van deze crocus is *Zephyranthes candida*. Een klein bolgewasje dat zich vermenigvuldigt alsof het ervoor wordt betaald. Leuk als randje naast een tuinpad, óf voorin een border, want we blijven het proberen. Naast de witte versie bestaat een roze. De bloem is iets groter, maar daar staat tegenover dat deze bol zich lang zo snel niet voortplant als de witte variëteit.

Hoewel geen enkel boek erover rept (maar de meeste boeken zijn dan ook op meer noordelijk gelegen, koudere klimaten gericht) lijkt het wel alsof de crocusjes na een paar maanden verblijf op een plaats, overgeplant willen worden. Op de nieuwe bestemming beginnen ze subiet te bloeien, en dat geeft toch te denken.

Maar het kan ook zijn dat de grotere struiken in de nabije omgeving doorhebben dat die kleine bolletjes vaker water krijgen dan zij. Slim als ze zijn laten de jaloerseriken hun worteltentakels fluks richting *Zephyrantes* groeien en slurpen zo illegaal al het water op dat voor de crocusjes bestemd was. En water hebben de crocusjes nodig, al is het niet elke dag. Hun Engelse bijnaam luidt niet voor niets *rain lily*: een paar dagen na een regenbui bloeien ze rijkelijk. Helaas zijn het eendagsbloemen, dus het blijft opletten; voor je het weet is het feest voorbij.

Een plant die ook niet in zo'n border misstaat is de *Turnera ulmifolia*. Op Curaçao eigenlijk een wilde plant, maar daarom niet minder mooi en zeker niet moeilijk. Eenmaal aangeslagen hoeft deze geel- of wit met geelbloeiende plant nog maar zelden water te hebben. Sommige kwekers hebben de *Turnera* nog wel eens per ongeluk in een pot zitten. Niet weghalen dus, maar opkweken. Door in het begin de top eruit te knippen gaat ze zich mooi vertakken, waardoor een rijk bloeiende plant ontstaat.

De witte garnalenplant, *Justicia betonica*, is een plant die eveneens flink en breed kan uitgroeien. Ze behoort net als de echte garnalenplant, *Beloperone guttata*, tot de *Acanthus*-familie. Met hun slappe takken bedekken ze een flink oppervlak van de mini-border en geven er aardig kleur aan. Wat extra zaaiwerk vereist de *Gaillardia*. Maar als die eenmaal wortel heeft geschoten, bloeit ze ook voortdurend en uitbundig. Het is een lage plant (circa 40 centimeter) met bloemen in de tinten oranje, geel, brons en rood.

Zo'n mini-bordertje kan natuurlijk beter niet in de volle zon worden geplaatst. Ook niet in de buurt van grote bomen, want die hebben snel door waar water te halen valt. Maar elk huis heeft wel een hoekje, waar alleen 's ochtends of alleen 's middags de zon komt. Hoe dichter de planten op elkaar staan, hoe beter ze de grond met hun bladeren bedekken. Daardoor zullen de brandende zon en de alles-verdampende wind niet zo gauw de kans krijgen om de bodem uit te drogen. Met een beetje fantasie, als je je ogen half dichtknijpt en de omgeving van het bordertje wegdenkt, lijkt het dan net alsof je in een Europees land woont: een bed vol bloemen en kleuren.

Uw A.V.M.T. Makelaar:
Deskundig en betrouwbaar

Een huis kopen of verkopen is geen alledaagse bezigheid. Zo'n actie onderneemt u dan ook niet van de ene op de andere dag. U moet informatie inwinnen, afwegingen maken en belangrijke beslissingen nemen. Er komt meestal veel meer bij kijken dan u van tevoren denkt. Kortom: het kopen of verkopen van een huis brengt nogal wat onzekerheid met zich mee en is al met al niet eenvoudig.

U kunt er natuurlijk voor kiezen alles alleen, of met hulp van familie en vrienden te regelen. Maar de vraag is of dat wel zo verstandig is. Wanneer u er zeker van wilt zijn dat uw actie in goede banen wordt geleid, is het in de meeste gevallen raadzaam om een deskundige tussenpersoon, een makelaar, in de arm te nemen.

De meest bekende activiteit van de makelaar is de dienstverlening bij aan- en verkoop en huur en verhuur van onroerend goed, zoals woonhuizen, bedrijfspanden en winkelunits. Daarnaast biedt een aantal makelaars nog een uitgebreid pakket andere aanverwante diensten waaronder bijvoorbeeld taxaties, financiële adviezen, technisch en administratief beheer, bouwkundige adviezen en schade-expertise.

Op Curaçao is noch de titel 'makelaar', nog het werk van de makelaar, beschermd. Daarom zijn er in de huizenbranche nogal wat bemiddelaars actief die niet voldoende deskundig zijn. In het ergste geval spreken we in dit verband van beunhazen. Als u besluit om voor het kopen of verkopen van een woning een makelaar in de arm te nemen, kunt u zich uiteraard het beste wenden tot een deskundige en betrouwbare makelaar.

Makelaars en taxateurs die zijn aangesloten bij de AVMT, de Antilliaanse Vereniging van Makelaars in en Taxateurs van onroerende goederen, zijn betrouwbare vaklieden die u met deskundige raad en daad terzijde kunnen staan. Zij beschikken over de noodzakelijke vaktechnische kennis en ervaring, én zij hebben een goed inzicht in de Curaçaose woningmarkt.

Voordelen

Waarom kiezen mensen voor een AVMT-makelaar? Omdat werken met zo'n AVMT-makelaar veel voordelen heeft:

* Het AVMT-lidmaatschap betekent voor de cliënt een garantie voor deskundigheid én een garantie voor betrouwbaarheid. Om lid te kunnen worden van de AVMT moeten makelaars en taxateurs namelijk aan een aantal belangrijke voorwaarden en strenge toelatingseisen voldoen.

* De AVMT-makelaars zijn, doordat er sprake is van een nauwe samenwerking, zeer goed op de hoogte van de situatie en de ontwikkelingen op de Curaçaose woningmarkt.

* De AVMT-leden moeten zich houden aan de zogenaamde 'erecode'. Een belangrijke regel is bijvoorbeeld, dat een makelaar niet tegelijkertijd als adviseur voor een koper en een verkoper van een en hetzelfde pand mag optreden, omdat er dan tegengestelde belangen in het geding zijn. Op die manier weet de cliënt zeker dat de makelaar uitsluitend in zijn belang handelt.

* De AVMT-makelaars berekenen voor bepaalde diensten dezelfde tarieven. Een voorbeeld van zo'n dienst is het uitvoeren van een koopopdracht. Wanneer de cliënt de makelaar een koopopdracht geeft, gaat de makelaar actief op zoek naar een woning die aansluit bij de wensen, eisen en financiële mogelijkheden van de cliënt. Net zo lang totdat hij een geschikte woning heeft gevonden. Wanneer een AVMT-makelaar de cliënt bij de aankoop van een woning begeleidt, hanteert hij daarvoor een tarief dat een vastgesteld percentage bedraagt van de koopsom van de woning die door de cliënt wordt gekocht.

* Een AVMT-makelaar kan zijn cliënt een deskundig en weloverwogen hypotheek-advies geven, waarbij hij terdege rekening houdt met de huidige en toekomstige financiële mogelijkheden en persoonlijke omstandigheden van de cliënt.

* Wanneer er bij koop of verkoop van een woning serieus onderhandeld moet worden over de juiste prijs, kan de cliënt volledig op de AVMT-makelaar vertrouwen. Hij weet alles over de waarde van de oude en nieuwe woning, over verborgen gebreken en taxaties en over ingewikkelde zaken als erfpacht en marktontwikkelingen. De AVMT-makelaar staat er als deskundige voor garant dat er geen belangrijke zaken over het hoofd worden gezien. Zo kan de cliënt met een gerust hart zijn handtekening onder het (ver)koopcontract zetten.

Meer informatie?

Wilt u meer informatie over aan- of verkoop, huur of verhuur van onroerend goed? Neemt u dan gerust contact op met uw AVMT-makelaar voor een informatief en vrijblijvend gesprek!

De Antilliaanse Vereniging van Makelaars en Taxateurs, de AVMT, hecht veel waarde aan opleiding & training. Daarom organiseerde de AVMT in de afgelopen weken een Oriëntatiecursus Makelaardij voor AVMT-leden en hun medewerkers. Op 20 april j.l. werd deze Oriëntatiecursus afgesloten met de uitreiking van certificaten aan de deelnemers. Op de foto overhandigt cursusleidster Petra van Dinteren (derdejaars studente Makelaardij & Onroerend Goed aan de Hogeschool in Eindhoven) het welverdiende certificaat aan één van de deelneemsters. In het midden de heer E. Joubert van Joubert Realty-Rapid N.V.

In de notariële rubriek van DomisiliO wordt elke maand door één van de juristen van het Curaçaose notariskantoor Alexander & Partners een bijdrage verzorgd over de rol die de notaris speelt bij onroerend goed-transacties. In deze editie zal mevrouw mr. A.R. Chatlein, die als kandidaat-notaris verbonden is aan voormeld kantoor, aandacht besteden aan het koopcontract.

Het voorlopig koopcontract bestaat niet!
Overeenstemming over koopvoorwaarden schept altijd verplichtingen

Het kopen van onroerend goed is voor de meeste mensen een belangrijke zaak, waar eerst lang over gedacht moet worden. Men moet beslissen of men een onbebouwd perceel wil hebben om zelf op te bouwen, danwel een reeds bestaand huis wil kopen. Ook dient men zich af te vragen of de voorkeur naar eigendomsgrond, erfpachtsgrond of huurgrond uitgaat, en aan welke buurt(en) men de voorkeur geeft.

Voorts moet de financiële kant van de zaak bekeken worden. Mensen hebben vaak de neiging om de eigen financiële mogelijkheden te overschatten. Het is daarom zeker aan te raden om eerst na te gaan wat uw financiële plafond is en om vervolgens iets in de voor u bereikbare prijsklasse te zoeken. Iedere notaris is bereid u in dit eerste stadium te adviseren. Dergelijke adviezen worden door de notaris in de regel gratis verstrekt.

Afspraken

De afspraak tussen de verkoper en de koper van onroerend goed noemen wij de *koopovereenkomst*. De betrokken partijen komen daarbij overeen onder welke voorwaarden, tegen welke prijs en op welk moment het onroerend goed eigendom wordt van de koper. Op het moment dat zij overeenstemming hebben bereikt over alle voorwaarden waaronder de koop zal geschieden, is de koopovereenkomst tussen beide partijen tot stand gekomen.

Men is aan de koopovereenkomst gebonden, ook al is er geen schriftelijk stuk van opgemaakt. Meestal gebeurt dat wel in de vorm van een koopcontract, in de praktijk beter bekend onder de misleidende naam 'voorlopige koopakte'. In het koopcontract worden, naast de koopsom en het tijdstip van de overdracht, ook regels opgenomen met betrekking tot zichtbare en/of verborgen gebreken aan het betreffende pand, de staat waarin het onroerend goed dient te worden opgeleverd en de verrekening van lusten en lasten.

Daarnaast worden in het koopcontract regels opgenomen over het al dan niet bezwaard zijn van het onroerend goed met erfdienstbaarheden en/of persoonlijke verplichtingen, het al dan niet verhuurd zijn van het onroerend goed en de datum waarop een eventuele huurovereenkomst afloopt. Tot slot wordt in het koopcontract de notaris genoemd ten overstaan van wie de overdracht dient plaats te vinden, en worden er afspraken gemaakt over de gevolgen van het niet nakomen van de overeenkomst door één der partijen, al dan niet door overmacht.

Het koopcontract hoeft niet door een notaris te worden opgemaakt. Vaak wordt dit contract door de makelaar opgemaakt en in een enkel geval door (één van) de partijen zelf.

Met de voorlopige koopakte kan één van de partijen, bijvoorbeeld in een procedure voor het gerecht, bewijzen dat de tegenpartij bepaalde verplichtingen op zich heeft genomen. Hieruit blijkt dat de overeenkomst helemaal niet zo voorlopig is als de naam 'voorlopige koopakte' doet denken. Koper en verkoper zitten vast aan deze overeenkomst en dit kan allerlei vervelende financiële gevolgen hebben.

Als de koper bijvoorbeeld na het ondertekenen van de voorlopige koopakte, tot de zeer vervelende ontdekking komt dat hij bij geen enkele financiële instelling de financiering rond kan krijgen omdat zijn inkomen te laag is of omdat hij niet voldoende 'eigen geld' heeft, dan kan de verkoper toch nakoming van de overeenkomst vorderen.

Na aanmaning en verloop van de vereiste termijn kan de koper een boete verschuldigd zijn aan de verkoper tot de dag dat hij de overeenkomst nakomt. De verkoper kan ook besluiten de koopovereenkomst te ontbinden, in welk geval hij de bedongen boete (vaak 10% van de koopsom) van de koper kan opeisen. Daarnaast kan, indien daarvoor redenen aanwezig zijn, ook schadevergoeding worden gevorderd door de verkoper.

Overigens heeft de koper hetzelfde recht om nakoming van de koopovereenkomst te vorderen, danwel de overeenkomst voor ontbonden te verklaren (in beide gevallen met de hierboven genoemde boetes en eventuele schadevergoeding) wanneer de verkoper nalatig is, of niet in staat is, conform de afspraken, het verkochte onroerend goed aan de koper over te dragen.

Zoals eerder gezegd, hoeft het koopcontract niet door een notaris te worden opgemaakt. Het is echter wel verstandig om zo vroeg mogelijk de hulp van een notaris in te roepen bij het kopen of verkopen van onroerend goed, want geen andere jurist heeft een grotere ervaring op dit gebied. De notaris is graag bereid zowel aan de koper als aan de verkoper advies te geven over alle aspecten van de koopovereenkomst en de financiële kanten van de zaak. Bovendien zal de notaris al

Vervolg op pag. 30

OHRA VERZEKERINGEN

OHRA Verzekeringen

Schottegatweg Oost 100 hoek Castorweg

Telefoon 614 611 • Telefax 658 960

procool inc.

THE ADVANCED AIRCONDITIONING COMPANY

Curaçao, Netherlands Antilles

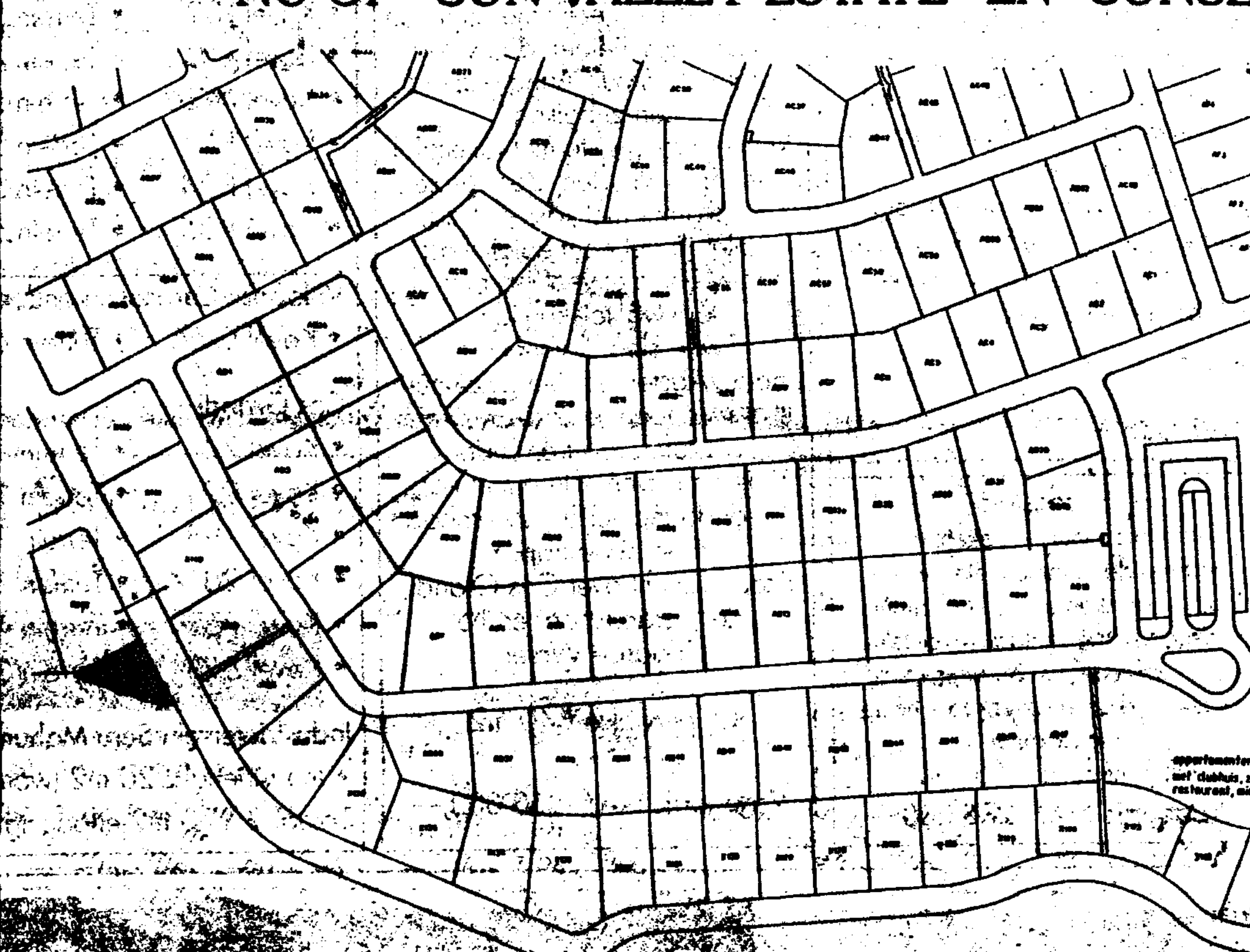
ERIC WORMGOOR

REAL ESTATE INC

EIGENDOMSTERREIN, DE BESTE INVESTERING VOOR UW TOEKOMST.
NU OP "SUN VALLEY ESTATE" EN "SUNSET HEIGHTS"

SUN SET HEIGHTS

KAVEL NR.	OPP. M2	TOTAAL NAf.
AB - 1	990	83,142,-
AB - 2	890	70,305,-
AB - 4	870	68,747,-
AB - 6	1065	83,934,-
AB - 14	920	77,333,-
AB - 20	952	75,133,-
AB - 24	900	71,084,-
AB - 25	860	67,969,-
AB - 29	[illegible]	63,685,-
AB - 30	785	62,128,-
[illegible]	690	54,730,-
[illegible]	[illegible]	[illegible]
AB - 34	890	70,305,-
AB - 41	1,040	135,027,-
[illegible]	[illegible]	[illegible]
AC - 3	920	67,949,-
AC - 4	[illegible]	65,038,-
AC - 5	900	66,494,-
AC - 6	920	67,949,-
AC - 7	900	66,494,-
[illegible]	[illegible]	[illegible]
AC - 11	880	65,038,-
AC - 12	990	73,044,-
AC - 13	1,060	72,732,-
AC - 14	990	67,995,-
Y - 118	695	47,257,-
Y - 119	755	51,326,-
[illegible]	800	58,390,-
Y - [illegible]	790	61,706,-
Y - 129	935	72,935,-
X - 119	960	54,703,-
X - 120	865	49,888,-
X - 135	1,110	52,341,-
X - 137	1,480	92,106,-

Sunset Heights is onovertroffen in hoogte, rust, veiligheid, uitzicht en toekomstig leefcomfort. De bouwkavels op het bovenplateau zijn groot, luxieus en exclusief. Bovendien zijn op Sunset Heights welstandsbepalingen van toepassing, die er toe bij zullen dragen dat deze buurt zijn waardigheid zal blijven behouden.

... heeft Sunset Heights ... te bieden:

- ... ;
- ... kavels;
- Door groen omzoomd;
- ... uitzicht;
- Centrale ligging;
- Extra privacy en veiligheid;
- Hoge mate van rust en leefcomfort;
- 24 uur per dag bewaking.

Sunset Heights

Sunset Heights:

Exclusief wonen op een onovertroffen locatie!

ERIC WORMGOOR REAL ESTATE INC

AVMT

Alle prijzen kosten koper, tenzij anders vermeld.

Chobolobo Shopping Center, Schottegatweg 215, Curaçao, N.A.
Tel (599-9) 616277 - 616377 - 616311 Fax (599-9) 6154?0

Netjes afgewerkt én individueel regelbaar

Curaçaos bedrijf introduceert nieuw aircosysteem voor woningmarkt

Tony van Sprang.

Misschien bent u één van de mensen die, met het vooruitzicht op subsidie van de Stichting Monumentenfonds, een aardig landhuisje of ander monumentaal pand heeft aangekocht, dat binnenkort gerenoveerd gaat worden. Of wellicht bent u net begonnen met de bouw van een ruime familiebungalow, een verdiepingshuis of een bedrijfspand. Dan heeft u misschien al nagedacht over de manier waarop u een aangenaam leef- en werkklimaat gaat creëren in uw nieuwe pand.

Koopt u een stuk of wat plafondfans, of schaft u een stel airco's aan? In het laatste geval zult u meteen denken aan de bekende windowunits of splitunits. Maar ziet u het al voor u? Uw mooie gerenoveerde of gloednieuwe pand omzoomd door uit de muren stekende kastjes? Sinds kort bestaat daarvoor op Curaçao een goed alternatief: het 'mini chilled-water systeem', een netjes afgewerkt airconditioningsysteem dat gebruikt kan worden wanneer u twee of meer leefruimtes op de gewenste temperatuur wilt houden.

De importeur van de op Curaçao verkrijgbare 'mini chilled-water systemen' is het lokale bedrijf Procool N.V. Het bedrijf, dat gespecialiseerd is in het ontwerpen en installeren van grotere aircosystemen, werd in 1986 opgericht door Tony van Sprang. Tot voor kort richtte het bedrijf van Van Sprang zich primair op de industriële en commerciële markt. Met de nieuwe 'mini chilled-water systemen' richt Procool zich niet alleen op de kleinere bedrijven, maar ook op de particuliere markt: op de huiseigenaren.

Drie aircosystemen

Van Sprang: "Globaal genomen kan men aircosystemen indelen in drie groepen. De windowunits en de splitunits behoren tot de zogenaamde individuele directe expansiesystemen. Deze systemen zijn ontworpen voor huishoudelijk gebruik en zijn daarnaast geschikt als aanvulling op een bestaand centraal aircosysteem in bijvoorbeeld kantoren. De units zijn compact, makkelijk te installeren en individueel regelbaar".

"Alhoewel windowunits en splitunits economisch aantrekkelijk lijken vanwege de lage aanschafkosten, verbruiken ze in vergelijking met centrale aircosystemen verhoudingsgewijs meer energie. Dat komt doordat de koeloppervlakken relatief klein zijn. Een ander nadeel van met name windowunits is dat ze de buitenkant van huizen en kantoorpanden nogal ontsieren. Splitunits verdienen de voorkeur boven windowunits omdat ze zuiniger, geruislozer en netter afgewerkt zijn".

"Naast de individuele systemen kennen we de centrale aircosystemen", vervolgt Van Sprang. "Deze grotere directe expansiesystemen lenen zich met name voor gebruik in grotere open of half afgescheiden ruimtes zoals congreszalen, hotellobbies, fabriekshallen en kantoren. De aanschaf- en installatiekosten van centrale systemen liggen wat hoger, maar daar staat weer tegenover dat ze relatief zuinig zijn in energieverbruik. Bovendien zijn centrale systemen geruisloos, vrijwel onzichtbaar geïnstalleerd dus netjes afgewerkt én gemakkelijk te onderhouden omdat slechts één of twee centrales nagekeken hoeven te worden".

"Een nadeel van een centraal direct expansie-systeem is, dat de luchtverdeling door een luchtkanalensysteem met een vaste setting plaats vindt. De hierbij optredende temperatuurvariaties zijn een ieder wel bekend. Individuele regeling van een centraal systeem is wel mogelijk, maar kostbaar en complex", aldus Van Sprang.

Het eerder genoemde 'chilled-water systeem' wordt door Van Sprang tot de derde groep aircosystemen gerekend. "Bij dit systeem vindt koeling plaats door een centraal opgestelde machine en wordt deze koeling door middel van een leidingsysteem getransporteerd en gedistribueerd. Het systeem bestaat uit de volgende onderdelen: een 'water chiller' (dat is een koelmachine waarin water wordt gekoeld), een pomp, een leidingsysteem dat zich in het gebouw vertakt en de 'blowers' waar de leidingen naar toe lopen", legt Van Sprang uit.

"De pomp zorgt voor circulatie van het ijskoude water door het leidingsysteem. Dat water vormt in feite het transport van de koeling. De blowers blazen vervolgens koele lucht in de ruimtes waarin zij aangebracht zijn. Deze blowers kunnen vrijwel onzichtbaar worden weggewerkt in de wand, de vloer of het plafond, maar zij kunnen ook verwerkt zijn in een decoratieve ombouw. In tegenstelling tot wat veel mensen denken, *verbruikt* dit systeem geen water, het is immers steeds hetzelfde water dat circuleert", benadrukt Van Sprang.

Voordelen

Het 'mini chilled-water systeem' is door Procool afgeleid van de grote centrale 'chilled-water systemen' die worden gebruikt in bijvoorbeeld hotels en casino's. Volgens Van Sprang combineert een 'mini chilled-water systeem' de voordelen van het centrale aircosysteem en de splitunit. "Net als het centrale systeem is dit systeem netjes afgewerkt: de 'centrale', dus de waterkoeler, kan namelijk op elke gewenste plaats geïnstalleerd worden en zowel de leidingen als de blowers kunnen onzichtbaar weggewerkt worden. Bovendien leent dit systeem zich heel goed voor individuele afstelling van de gewenste temperatuur in elke aparte ruimte, net als bij de splitunit. Verder is het 'mini chilled-water systeem' zuinig met energie, geruisloos en onderhoudsvriendelijk", vertelt Van Sprang.

Procool heeft drie jaar met de eigen 'mini chilled-water systemen' gewerkt. Volgens Van Sprang zijn inmiddels alle kinderziektes overwonnen en is daarom de tijd aangebroken om er de woningmarkt mee op te gaan. De aanschaf- en installatiekosten van een 'mini chilled-water systeem' variëren, maar liggen globaal genomen 20 tot 25 procent hoger dan die van diverse splitunits. Overigens vallen de installatiekosten beduidend lager uit wanneer men het systeem al tijdens de bouw van het pand laat installeren.

Centrale verwarming

Van Sprang vergelijkt de 'mini chilled-water systemen' voor gebruik in de tropen met de centrale verwarming zoals we die bijvoorbeeld in Nederland kennen. "Vroeger werden in Nederland de kamers in een huis of kantoor apart verwarmd door middel van straalkacheltjes, de zogenaamde gevelkacheltjes. Die gevelkacheltjes hebben na verloop van tijd plaats moeten maken voor de centrale verwarming met de boiler op zolder of in de kelder en de radiateuren in de kamers. Ik voorzie een soortgelijke ontwikkeling in de tropen. Met het oog op efficiëncy en effectiviteit zullen de meeste individuele aircosystemen in huizen en kantoren steeds vaker worden vervangen door een centraal koelsysteem", stelt Tony van Sprang.

hubo

alle meubelen worden gedemonteerd geleverd

HEEFT HET!

ONTARIOWEG SALIÑA
STO. DOMINGOWEG # 10
BUENA VISTA

OPENINGSTIJDEN :
MAANDAG / ZATERDAG
8 uur - 12 uur
14 uur - 18 uur

Venyl
2 meter breed
12,95
per strekkende meter

NIET TE GELOVEN!

Plafoniere
Fls.27,95

Hibachi Grill
Fls.22,95

Behangrol
v.a. **16,95**

Plakplastic
in diverse kleuren

Standardscherm
Fls.69,95

druk geïmpregneerd
kleur : natuurbruin
afmeting : 180 x 180 cm

KEUKENBLOK
wit
100x85x47
Nu **399,-**

Stoelkussen
nieuwe kleuren
v.a. **39,95**

Kussen
Fls.5,-

Tubeline
v.a. **115,-**

6-Outlet
v.a. **29,95**

Grenen eetset
"Ruck Zuck"
Nu : **199,-**

2-3 ZITS BANKSTEL IN DIVERSE DESIGN.
KUNSTLEDER
STOF DESIGN
Fl.1.799,-
Fl.1.995,-

Ligstoel "Samoa"
Nu : **299,-**

Hydro-Jack
Fls.199,-

Gastank regulator
Fls.39,95

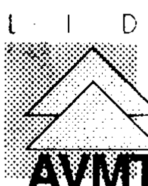
Kumpra na **hubo**
paga den
10 LUNA
ku bo karchi di
Kompa Leon

ERIC WORMGOOR REAL ESTATE INC

Chobololobo Shopping Center / Schottegatweg 215-CD / Curaçao / Neth. Antilles
Tel: (599-9) 616 277 - 616 377 - 616 311 / Fax: (599-9) 615 420 / P.O.Box 3549

ALLE PRIJZEN KOSTEN KOPER, TENZIJ ANDERS VERMELD.

Restaurant

met aangrenzend woonhuis

Op een zeer geschikte lokatie met grote buitenterrassen en voldoende parkeergelegenheden.

Geschikt voor catering-services, feesten, partijen, bruiloften en recepties.

Vraagprijs NA*f*. 2.000.000,—

Cas Grandi

Woonhuis ontworpen door het vooraanstaande architectenbureau AOB. Ind.: Volledig uitegruste Poggen-Pohl keuken met kookeiland, belendende zithoek met grill/barbeque op gas met luchtafzuiger. Grote zit/eetkamer, aangrenzend een balkonterras eveneens met barbequemogelijkheden. Gastenverblijf met balkon en inbouwkasten. Naast gelegen badkamer met douche, toilet en wastafel. 1 kleine slaapkamer met inbouwkasten en toegang tot de badkamer naast het gastenverblijf. Master-suite met riante badkamer met Jaccuzzi-hoekbad, toilet, douchecel en wastafel. Aangrenzend een walk-in closet (garderobekast). Op de benedenverdieping een grote ruimte met vaste wastafel en walk-in closet, ideaal te gebruiken als kantoor aan huis of eventueel als appartement.Rondom het huis: groot zwembad met gazebo, dubbele carport en een berghok annex pompkamer. Omgeving: het huis is gelegen op het hoogste punt van Cas Grandi, zodat men een riant uitzicht geniet over Cas Grandi, Caracasbaai en het Spaanse Water.

Vraagprijs op aanvraag.

Julianadorp

Goed onderhouden woonhuis met kantoorruimte.

Ind.:Eetkamer, keuken, slaapkamer, grote slaapkamer met inbouwkasten — voor beide slaapkamers 1 belendende badkamer. Grote slaapkamer met eigen badkamer. Gastentoilet. Gastenverblijf met eigen douche en toilet. Kantoorruimte ongeveer 3x5 m, uitbreidingsmogelijkheden in de richting van het gastenverblijf en aangrenzende badkamer. Grote L-vormige porch grenzend aan de woonkamer. Zwembad met terras. Schuurtje en washok. Dripsysteem en deepwell. Inbraakbeveiligd.

Eigendomsgrond 1.890 m2.

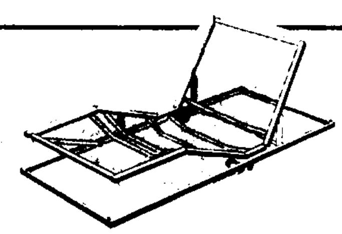
Koopprijs NA*f*. 450.000,—

Muskens & Quast Slaapcentrum

Alles Voor Lekker Slapen

DWARSGESPANNEN SPIRAAL BODEMS
G - 2X ELEKTRISCH DUBBEL VERSTELBAAR

Kleur: beige Netwerk: dubbel gewoven Hoofd- en voeteneind: afzonderlijk elektrisch verstelbaar d.m.v. één bedieningspaneel
Voorzien van 3 scharnierpunten waardoor in zitstand perfekte ondersteuning en ideaal zitcomfort

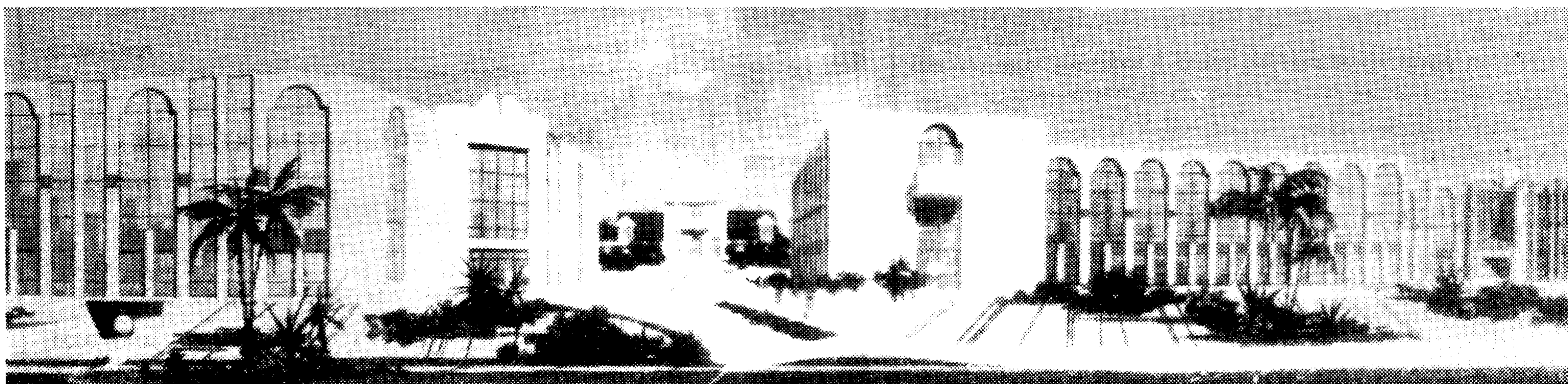
In alle maten leverbaar.

MUSKENS SLAAPCENTRUM

* Alle soorten verstelbare bodems (ook electr.) * Bijpassende aangepaste matrassen * Boxspring comb. * Slaapkamers * Senior ledikanten * Bed textiel * Dekbedden * Kussens en nog veel meer.

Kaya W.F.G. Mensing - Tel.: (599-9) 658277 - Willemstad, Curaçao N.A.

Moderne Kantoorruimte Te Huur

OFFICE PARK ZEELANDIA

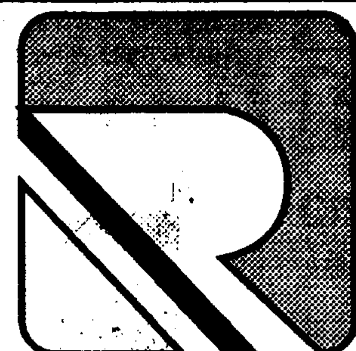
Een nieuw, efficiënt en uiterst modern kantorenpark, centraal gelegen en van alle gemakken voorzien:
U bepaalt zélf de inrichting van uw nieuwe kantoor!
• Kolomvrije ruimten • Verplaatsbare scheidingswanden • Systeemplafonds
• Tapijt • Kabelgoten • Air-Conditioning
En niet te vergeten • Parkeerplaatsen in de kelders!

Momenteel is nog slechts enkele m2 beschikbaar in de nu in aanbouw zijnde gebouwen! (Oplevering 1 mei 1993.)
Van de nieuwe gebouwen is de oplevering 8 maanden na ondertekening van het kontrakt.

Neem voor meer informatie kontakt op met de **enige** makelaar van dit unieke projekt:

CARESTO N.V. REAL ESTATE AND DEVELOPMENT
Trompetbloemweg 28, Curaçao, N.A. • Telefoon (599 9) 375 655 • Fax 371 300

Realco

Real Estate / Makelaar

Realco N.V.
Pietermaai 6A
Curaçao N.A.
P.O. Box 6061
Tel: (599-9) 656 225
Fax: (599-9) 656 721

ALLE PRIJZEN KOSTEN KOPER, TENZIJ ANDERS VERMELD.

HUIZEN TE HUUR

Daphneweg 2 naast elkaar gelegen appartementjes: 1 slaapkamer, gemeubileerd	ANG 600,-
Cas Grandi Leuk netjes nieuw appartement: 1 slaapkamer, 1 badkamer, ged. gemeubileerd	ANG 675,-
Gladiolenweg Leuk appartement in prima buurt	ANG 800,-
Noord Zapateer Heerlijk groot huis met lekkere porches, 5 slaapk., 2 badk., voll. gemeubileerd	ANG 1.000,-
Klein St. Michiel (t.o. Curasol) Gemeubileerd appartement: 1 slaapkamer (incl. water/licht/gas)	ANG 1200,-
Kaya Pita (Sta Rosa) 84 Leuk appartementje, volledig gemeubileerd (incl. water en licht)	ANG 1200,-
Caracasbaaiweg Mooi appartement met 1 slaapkamer met airco, volledig gemeubileerd	ANG 1250,-
Lagun Gemeubileerd huis aan zee, 3 slaapkamers	ANG 1300,-
Sta. Catharina (Popo) Gezellige appartementen: 2 slaapkamers, 2 badkamers, gemeubileerd	ANG 1500,-
Canoaweg (Kl. St. Michiel) Volledig gemeubileerd 1 slaapkamer appartement uniek uitzicht op zee en lagune (incl. water en licht)	ANG 1500,-
Barber Kaya A (Westpunt) 3 slaapkamers, 2 badkamers, voor- en acherporch	ANG 1500,-
Oudewater St. Joris Verdiepingshuis, 3 slaapkamers, ongemeubileerd	ANG 1500,-
Zapateer Lekkere woning met leuke tuin: 3 slaapkamers (vanaf 15 juli 1993)	ANG 1500,-
Seru Grandi Leuk heel ruim opgezet huis met zadeldak: 3 slaap-, 2 badkamers, ongemeubileerd	ANG 1600,-
Jan Thiel Rustig gelegen in appartemententuin, met satellietschotel, zwembad, tuinonderhoud, volledig beveiliging, 2 slaapkamers, ongemeubileerd	ANG 1680,-
Santa Catharina Nieuwe woning, 3 slaapkamers, 2 badkamers	ANG 1750,-
Dr. M.L. King Boulevard Gemeubileerd Woning met uitzicht op zee: 3 slaapkamers (per 1 augustus 1993)	ANG 1700,- / ANG 1800,-
Tiriyoweg Semi-gemeubileerde woning: 2 slaapkamers	ANG 1800,-
Cas Grandi Zeer fraai gelegen leuke lichte gezellige aparte nieuwe woning: 3 slaapkamers	ANG 1800,-
Tamanacostraat (Matancia) Rustig gelegen comfortabele volledig gemeubileerde bungalow: 2 slaapkamers, 1 badkamer, tuinonderhoud, TDS en telefoon (per 1 augustus 1993 beschikbaar)	ANG 1850,-
Bramendiweg Nieuw volledig ingericht appartement: 2 slaapkamers (opleverdatum 1 juli 1993)	ANG 1850,-
Montagne Leuk, ruim, zonnig en licht huis	ANG 1850,-
Jongbloed Comfortabel volledig ingericht nieuw appartement (direct beschikbaar)	ANG 2000,-
Bastetstraat (Sta. Maria) Ruim woonhuis met grote living en grote tuin, 3 slaapkamers, 2 badkamers	ANG 2000,-
Siouxweg Leuke luxe woning met 2 slaapkamers + appartement	ANG 2200,-
Grote Berg Leuke woning met 3 slaapk., lekkere voorporch, semi-gem. in overleg (per 1 juni '93)	ANG 2200,-
Appelsienweg Zeer ruime volledig gemeubileerde villa: 4 slaapkamers en aparte studio, heerlijke porch met schitterend uitzicht over Dominguito	ANG 2200,-
Kaya Pan Seiku (Jan Thiel Oost) Geheel gerenoveerde woning, zeer ruime voor- en achterporch, 3 slaapkamers, 2 badkamers	ANG 2500,-
Woning direct aan zee Karakteristieke woning omgeven door grote tuin, uniek centraal gelegen	ANG 2950,-
Cathoentuin (Sta. Rosa) Nieuwe comfortabele woning: 3 slaapkamers, voor- en achterporch	ANG 3000,-
Otrobanda Pas opgeknapte woning in landhuisstijl, 3 slaapkamers, zeer geschikt als praktijk	ANG 3000,-
Pineapple Dominguito Nieuwe riante villa, incl. airco's, washer, dryer, oven, microwave en koelkast 3 slaapkamers, 2 badkamers	ANG 3250,-
Cas Grandi Ruime woning op heerlijke lokatie, 6 slaapkamers	ANG 3250,-
Schottegatweg West Centraal gelegen woonhuis met kantoorruimte	ANG 3400,-
Kaya Tentalaria (Jan Thiel) Volledig gemeubileerde woning met uniek uitzicht over Spaanse Water 2 slaapkamers en een studio (per 15 oktober 1993)	ANG 3500,-
Bottelier Goed luxueus nieuw huis met prachtig uitzicht: 4 slaap-, 3 badkamers, zwembad	ANG 3900,-
Van Staverenweg Heel groot opgezet huis, vele leuke porches, 2 slaapkamers, semi-gemeubileerd	ANG 3900,-
Jan Sofat Uiterst luxe appartementen, pier aan het water, TV met Blackbox, 2 slaapkamers, dagelijks een dienstmeisje	ANG 4300,-
Caracasbaaiweg Uiterst representatieve hooggelegen directiewoning, zwembad, uitzicht op Caracasbaai	ANG 4500,-

WONINGEN VOOR TIJDELIJKE HUUR

Troepiaalweg (Julianadorp) Heerlijke woning met mooie grote tuin, 3 slaapkamers (beschikbaar: 1 juni - 31 dec. 1993)	ANG 2500,-
Francia Echte directiewoning, 3 slaapkamers, leuke porches (beschikbaar: met t/m aug. '93)	ANG 3000,-
Jan Sofat Leuke woning met steiger aan het water, 3 slaapkamers, 3 badkamers, incl. tuinman, water en TDS (beschikbaar: 1 juni - 15 september)	ANG 3500,-

KANTOOR- EN WINKELRUIMTE TE HUUR

Kaya Muizenberg Kantoorruimte/winkel, 95 m2 in 1 grote ruimte, toilet, kitchenette, nieuwbouw, incl. airco's	ANG 1500,-
Punda • Nieuwbouw, bestaande uit 5 ruimten, totaal 145 m2	ANG 3000,-
Emmastad 144 m2 in 6 ruimten, badkamer, vloerbedekking, gordijnen, airco's	ANG 3600,-
Schottegatweg Oost 5 kantoorruimtes, ± 100m2 oppervlakte	ANG 4000,-
Salinja Geheel gerenoveerd representatief kantoor, 6 ruimtes, volop parkeergelegenheid (per 1 september)	ANG 6000,-
Schottegatweg Oost Nieuwbouw, 230 m2	ANG 6900,-
Punda • Geheel gerenoveerd, 280 m2	ANG 7000,-
Schottegatweg Oost Nieuwbouw, 200m2	ANG 7000,-

Vervolg [illegible]

Het Gerecht in Eerste Aanleg wordt dan verzocht om de uitspraak van de Huurcommissie te vernietigen en een andere uitspraak te doen. Voor wat betreft dat laatste is het Gerecht in Eerste Aanleg niet gebonden aan hetgeen is verzocht door degene die het beroep heeft ingesteld. Het Gerecht in Eerste Aanleg heeft bijvoorbeeld de vrijheid om meer of minder toe te wijzen.

In de artikelen 2 t/m 12 van de Huurcommissieregeling wordt aangegeven in welke gevallen om een hogere of een lagere huurprijs kan worden gevraagd en onder welke omstandigheden de toestemming tot beëindiging van de huurovereenkomst wordt gegeven.

De artikelen over maximaal toelaatbare huurprijzen zijn moeilijk leesbaar en lijken daarom ingewikkeld. De wetgever strooit met jaartallen en percentages. Zo is het op Curaçao verboden om als verhuurder een hogere vergoeding te bedingen voor het gebruik van een woning dan de huurprijs die gold op (of laatstelijk vóór) 1 augustus 1939, wanneer die hogere huurprijs niet door de Huurcommissie op Curaçao is goedgekeurd of vastgesteld.

De Huurcommissieregeling is niet van toepassing wanneer de bouwkosten (incl. de waarde van de grond) door de commissie op NAfl. 100.000,- of meer is vastgesteld.

Met deze en andere bepalingen is getracht [illegible] uitgangspunten [illegible] maximale huurprijzen [illegible] leren. De regeling heeft betrekking op 'kale' huurprijzen (en eventueel op de huurprijs met meubilering). De Huurcommissie keurt uiteindelijk op basis van deze uitgangspunten de huurprijs goed, of stelt de huurprijs zelf vast.

Belangrijk is om te weten dat de Huurcommissie bij het vaststellen van de huurprijs voor nieuw gebouwde woningen (gebouwd na 1 augustus 1939), rekening houdt met de totale bouwkosten inclusief de waarde van de grond. Voor woningen die zijn gebouwd na 1 augustus 1939 en die vóór 1 maart 1977 voor het eerst in gebruik zijn genomen, mag de huurprijs niet meer dan 8% van de bouwkosten bedragen. Voor nieuw gebouwde woningen die na 1 maart 1977 voor het eerst in gebruik zijn genomen, is bovengenoemd percentage 12% in plaats van 8%.

Vaste jurisprudentie van het Gerecht in Eerste Aanleg leert, dat onder 'bouwkosten' het bedrag wordt verstaan dat de bouw van de woning destijds daadwerkelijk gekost heeft. Met 'de waarde van de grond' wordt de waarde bedoeld ten tijde van het bouwen. Onder 'bouwkosten' vallen overigens niet: de installering van een afzuigkap, een telefoonaansluiting, een [illegible] legkast, een wastafel met spiegel, een bar, of keukenkastjes. Het gaat om het bedrag dat voor de bouw van de woning redelijkerwijs nodig was. Het honorarium van de architect en de kosten van de technische adviseur mogen wel tot de bouwkosten gerekend worden.

Vermeldenswaardig is dat de Huurcommissieregeling niet van toepassing is, wanneer het bedrag van de bouwkosten (inclusief de waarde van de grond) door de Huurcommissie op NAfl. 100.000,- of meer is vastgesteld. [illegible] heeft [illegible] de [illegible] bevindt zich dan in de zogenaamde 'vrije markt'.

[illegible] verhuurder die zich [illegible] bovenstaande [illegible] met een [illegible] hoogste [illegible] 0,-. Dezelfde straf wordt opgelegd aan de verhuurder die een uitspraak van de Huurcommissie, waarin een lagere huurprijs [illegible]. In de [illegible] is de verhuurder een naamloze vennootschap, dan wordt deze straf aan de bestuurders daarvan opgelegd.

Over de genoemde grens van NAfl. 100.000,- nog het volgende. Het [illegible] hierbij dus om de historische bouwkosten, inclusief de waarde van de grond ten tijde van de bouw. U kunt zich voorstellen dat [illegible] monumentaal [illegible] gelegen [illegible] niet [illegible] bouwkosten [illegible] lagen [illegible] bedui[illegible] lager. Het gevolg hiervan was dat de eigenaren van deze panden, geconfronteerd met hogere onderhoudskosten, gebonden bleven aan de relatief lage maximale huurprijs [illegible] vastgesteld door de commissieregeling.

Het is goed voorstelbaar dat dit een belangrijke reden [illegible] geweest voor de [illegible] en het verval van onze oude binnenstad. Door kostbare [illegible] renovatie, zoals deze thans her en der plaatsvindt, wordt de grens van NAfl. 100.000,- wel gehaald. [illegible] voort- [illegible] panden. [illegible] van de gemeenschap. De vraag is of de Huurcommissieregeling niet [illegible] kunnen worden aangepast.

In de volgende editie van DominiQ zal ik aandacht besteden aan de [illegible] die de Huurcommissie al dan niet [illegible] de huurovereenkomst op te zeggen en [illegible] ingaan op de veel [illegible] dat de Huurcommissie [illegible] zolang met een beslissing [illegible]. Wat [illegible] daartegen te doen zijn?

Mr. L.J. Verhoeff.

[illegible] de vorige [illegible] van [illegible] heb ik [illegible] aandacht besteed aan de [illegible]. Ik heb toen besproken in [illegible] regeling van toepassing is. Twee [illegible] een belangrijke rol: de specifieke [illegible] van het betreffende pand en of er daadwerkelijk sprake is van een *huurovereenkomst*. In [illegible] ontleent.

In de Memorie van Toelichting bij het ontwerp voor de Huurcommissieregeling van de Nederlandse [illegible] van 1940, vindt men de reden voor invoering van deze regeling. De in die tijd heersende woningschaarste bracht huurverhogingen met zich mee die de grenzen van het toelaatbare overschreden. De Huurcommissieregeling diende er voor te zorgen dat het onredelijk opdrijven van de huurprijzen beteugeld werd.

[illegible] de Huurcommissieregeling wordt op ieder van de eilanden een [illegible] in het leven geroepen. Deze commissie bestaat minstens uit drie leden: een voorzitter, een vertegenwoordiger van de [illegible] van de huurders en [illegible] vertegenwoordiger [illegible] van de [illegible].

De [illegible] primair to[illegible] van belang[illegible] ders en ve[illegible] prijzen goed te keuren of vast te stellen. Daarnaast is de Huurcommissie de instantie die toestemming dient te verlenen om een huurovereenkomst op te zeggen. Voor welke huurovereenkomsten dat geldt, verwijs ik naar de vorige editie van [illegible].

Verzoekschrift

Wanneer men wil dat de Huurcommissie een uitspraak doet over een [illegible] (bijvoorbeeld [illegible] de huurder vindt dat de huurprijs te hoog is of [illegible] de verhuurder [illegible] woning zal [illegible] en [illegible] de huurder af wil) [illegible] deze zaak schriftelijk bij de Huurcommissie aanhangig te worden gemaakt. [illegible] belanghebbende dient daartoe een verzoekschrift in bij de Huurcommissie. Op Curaçao houdt de huurcommissie kantoor aan de De Rouvilleweg no. 7.

In het verzoekschrift worden voorafgaand aan het verzoek, alle feiten en omstandigheden vermeld die voor de beoordeling van het verzoek van belang zijn. Zo moeten bijvoorbeeld vermeld worden: de huurprijs en de gewenste huurprijs, de plaats waar de woning zich bevindt en wat ter plaatse in vergelijkbare omstandigheden een goede huurprijs is, wie de huurder en de verhuurder zijn, de staat van onderhoud van het pand, de gemaakte afspraken tussen de betrokken partijen, de totale bouwkosten van het pand, de waarde van de grond (zie hieronder), enzovoort.

De voorzitter van de Huurcommissie bepaalt op een gegeven moment de dag, de plaats en het uur van de behandeling van de zaak. Huurder en verhuurder worden door de secretaris van de Huurcommissie bij aangetekende brief opgeroepen om bij de behandeling van een verzoek aanwezig te zijn.

Het is overigens mogelijk dat de Huurcommissie over een verzoek tot goedkeuring van een hogere huurprijs, een beslissing neemt zonder huurder en verhuurder voor de behandeling van dat verzoek op te roepen. Dat doet zich voor wanneer de Huurcommissie na lezing van het verzoekschrift van oordeel is, dat de verhuurder aannemelijk heeft gemaakt dat de hogere huurprijs redelijk is, in verband met de normale huurwaarde van de woning op 1 augustus 1939 (voor wat betreft de eilanden Aruba en Curaçao) vermeerderd met de hogere uitgaven daarna gedaan.

Na de behandeling van het verzoek volgt de (gemotiveerde) uitspraak van de Huurcommissie. Bij het Gerecht in Eerste Aanleg kan beroep worden ingesteld tegen deze uitspraak.

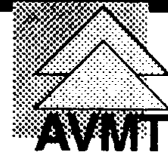
Vervolg op pag. 23

ALLE PRIJZEN KOSTEN KOPER, TENZIJ ANDERS VERMELD.

CARESTO N.V. REAL ESTATE AND DEVELOPMENT

Trompetbloemweg 28, Curaçao, Neth. Antilles, P.O.Box 4672, Tel.: (599-9) 375655, Fax 371300

LID AVMT

La Plataweg nr. 20 (Marchena)
Ind.: 2 slaapkamers, woonkamer, eetkamer, keuken en badkamer. Eigendomsgrond 330 m2.
VERKOCHT
NAƒ. 15.000,—

Wishi nr. 145
Woonhuis,gedeeltelijk hout, gedeeltelijk steen. Ind.: 2 slaapkamers, zit/eet-kamer, keuken, voorporch en badkamer. Huurgrond (NAƒ. 120,— per jaar). Oplevering in overleg.
NAƒ. 32.000,—

Schottegatweg West 46/48/50
Ind.: 5 slaapkamers, 1 badkamer, zitkamer, eetkamer. Thans in gebruik als winkel annex woning. Huurgrond. Direct opleverbaar
NAƒ. 35.000,—

Souax nr. 103
Ind.: 2 slaapkamers, 1 badkamer, keuken, woon/eetkamer, overdekte voorporch. Huurgrond. Oplevering in overleg.
NAƒ. 45.000,—

Cornet nr. 108 (Berg Altena)
Houten woning. Verhuurd. Ind.: zitkamer, eetkamer, woonkamer, 3 slaapkamers, badkamer, 2 bergingen, overdekte voorporch en keuken. Eigendomsgrond 185 m2.
VERKOCHT
NAƒ. 45.000,—

Rancho (tegenover nr. 175)
Een houten en gedeeltelijk stenen woonhuis. Ind.: 2 slaapkamers, 1 badkamer, woonkamer, eetkamer, open keuken, grote overdekte achterporch. Open carport. Huurgrond. Het huis is momenteel verhuurd.
NAƒ. 65.000,—

Habaaiweg 6
Ind.: 3 slaapkamers, 1 badkamer, zitkamer, eetkamer, keuken, berging en regenbak.
Eigendomsgrond 364 m2.
NAƒ. 100.000,—

Komkommerweg 13
Ind.: 3 slaapkamers, 2 badkamers, woon/eetkamer, keuken, overdekte voorporch.
NAƒ. 150.000,—

Petroleumweg 8 (Goede Hoop)
Goed onderhouden woning. Ind.: 4 slaapkamers, 2 badkamers, woonkamer, moderne keuken, open werkhok/wasruimte, heerlijke luchtige overdekte en onoverdekte zijporch, mooie tuin. 500 m2 eigendomsgrond. Oplevering in overleg.
NAƒ. 160.000,—

Apollostraat 20
Af te bouwen woning. Ind.: 2 slaapkamers, 1 badkamer, eet/ woonkamer met open keuken, kantoortje, overdekte achterporch, zwembad en hondehokken. Af te bouwen: nieuwe keuken, badkamer, slaapkamer, atelier/berging/garage. 750 m2 erfpachtgrond. Oplevering in overleg.
NAƒ.160.000,—

Jan Boos
Ind.: 3 slaapkamers, 2 badkamers, zitkamer, eetkamer, open keuken, grote living-room. Slaapkemer in aanbouw. Het huis is niet volledig afgebouwd, wel reeds bewoonbaar. Opleverbaar in overleg.
NAƒ. 165.000,—

Barbadosweg 1
Een huis met winkel. Ind.: 2 slaapkamers, 2 badkamers, zitkamer, eetkamer, keuken, overdekte voorporch. •Appartement (woonkamer, slaapkamer, badkamer) •Verkoopruimte met airco. 384 m2 erfpachtgrond. Oplevering in overleg.
NAƒ. 170.000,—

Kaya Epidendrum K. 99 (Sta. Catharina)
Woonhuis in zeer rustige buurt. Ind.: woonkamer, eetkamer, 3 slaapkamers, 2 badkamers (1 met ligbad), keuken, bijkeuken, washok, overdekte voor- en achterporch en garage. Niet geheel gereed. Eigendomsgrond 710 m2. Oplevering in overleg.
NAƒ. 220.000,—

Verkavelingsplan Kwartje
Riant nieuw gebouwd woonhuis. Ind.: 3 slaapkamers, 2 badkamers, keuken, woonkamer, garage.
NAƒ. 228.000,—

Nieuwestraat nr. 14 en 14a
Deposito en woonhuis
Eigendomsgrond 271 m2
NAƒ. 250.000,—

Grote Berg A-19
Ind.: 3 slaapkamers, 2 badkamers, woon/eetkamer, keuken, overdekte voor- en achterporch. Ramen en deuren van hardhout. Eigendomsgrond 760 m2.
NAƒ. 250.000,—

Schalieweg 4 (Goede Hoop/ Esperanzaweg)
Groot huis (220 m2 bebouwd). Ind.: 4 slaapkamers met ingebouwde kasten en bedden, 2 badkamers, studio, zit- en eetkamer, open keuken en bar, overdekte voor- en achterporch, berghok en overdekte carport voor 2 auto's. Eigendomsgrond 535 m2.
NAƒ. 345.000,—

Heuvelweg 6
Goed onderhouden woning. Ind.: 2 slaapkamers, 2 badkamers, grote woon/ eetkamer, grote overdekte voorporch, washok/berging, en afgesloten garage. Heetwater-installatie. Eigendomsgrond, ca. 1.600 m2. Beschikbaar per direct..
NAƒ. 345.000,—

Kaya Tapakonchi 1
Ind. 4 slaapkamers, 2 badkamers, keuken, overdekte voor- en (grote) achterporch, berging,/washok, en kantoor met toiletruimte. Eigendomsgrond 780 m2. Opleverbaar in overleg.
NAƒ. 385.000,—

Wilhelminalaan 15 (Emmastad)
Een tot videotheek omgebouwde "Shell"-woning.
Ind.: 2 grote verkoopruimten, opslag, 3 opnamekamers, keuken, toilet, meidenkamer, open carport en parkeerplaats voor 25 auto's.
1.930 m2 erfpachtgrond. Opleverbaar i.o. Verhuurd.
NAƒ. 395.000,—

Tamanacostraat 2
Ind.: 4 slaapkamers, 2 douches met toilet, woonkamer (zitkuil), zit/eetkamer, gang, studio, keuken (open), overdekte achterporch.
Separaat in de tuin een systeemberging en een open prieeltje van hout.
985m2 eigendomsgrond. Direct opleverbaar
NAƒ. 398.000,—

Brievengat (Industrieterrein)
Commercieel gebouw, verkoopruimte, kantoor, toiletgroep en opslagruimte. Ca. 600 m2 bebouwd opp. Erfpachtgrond 2.000 m2. Beschikbaar per direct.
NAƒ. 400.000,—

Chonchorogaiweg 9
Ind. 3 slaapkamers, 2 badkamers, achterporch. Prachtig gelegen op Cas Cora. Oplevering per direct.
NAƒ. 450.000,—

Jan Sofat Kavel 67
Nieuw geconstrueerde woning. Ind.: zit/eetkamer, 3 slaapkamers, 2 badkamers, keuken, bijkeuken, dienstbodekamer met badkamer, onoverdekte voor- en achterporch, dubbele garage.
Eigendomsgrond ± 1.000 m2. Direct opleverbaar.
NAƒ. 485.000,— (Inclusief meubilair.)

Kaya John Menge Kavel 29
Nieuwbouw te Toni Kunchi.
Ind.: 3 slaapkamers, 2 1/2 badkamers, woon- en eetkamer, open moderne keuken, grote achterporch, binnenpatio. Separaat een meidenkamer met badkamer, berging/washok, overdekte garage. Eigendomsgrond ± 1.100 m2. Direct opleverbaar.
NAƒ. 550.000,—

Blauwduifweg 7 (Damacor)
Ind.: 3 slaapkamers, 2 badkamers, woon/eetkamer, studio, keuken, overdekte achterporch, washok, meidenkamer ...

Gaitoweg 17
Goed onderhouden woning. Ind.: 3 slaapkamers, 2 badkamers, dienstbodekamer, washok, berging. ...
... 750.000.

Corrieweg
Kantoortje ca. 45 m2. Begane grond: ca. 100 m2 kantoor en toilet; ca. 180 m2 opslag. Verdieping: ca. 280 m2 opslag.

Een eigen huis op Curaçao

Een mooie wensdroom die werkelijkheid kan worden!

In de vorige aflevering van "Een eigen huis op Curaçao" werd begonnen met het metselen en optrekken van de buitenmuren. Omdat er nogal wat trucs zijn die lokaal worden toegepast om sneller tot resultaten te komen bij de bouw van een woning, is het aan te bevelen om zelf in hoogsteigen persoon iedere dag opnieuw te gaan controleren. Zo kunt u voorkomen dat er later voor duizenden guldens aan reparaties moeten worden verricht, die onnodig zouden zijn geweest, als precies volgens het bestek was gebouwd.

Het metselen en optrekken van de buitenmuren is een vrij spectaculair gebeuren, omdat het huis dan gestalte begint te krijgen en de kamertjes, die aanvankelijk in de funderingsfase nogal klein leken, er in werkelijkheid toch wel groot genoeg uit tevoorschijn komen. Met het stellen van de frames voor ramen en deuren, kozijnen is een meer gangbare term, gaat het geheel toch al aardig op een huis lijken.

Als men dan ook nog aanstalte gaat maken om de ringbalk te storten, dan benadert men het einddoel toch al aardig. Is die ringbalk eenmaal aangebracht, dan is het moment aangebroken om de hypotheek via de notaris te laten verlenen.

Taxateur

Assistentie van een AVMT-makelaar is dan wel gewenst, omdat deze immers naast makelaar, ook taxateur is. De hypotheekgever zal immers de waarde van de te bouwen woning zo laag mogelijk schatten, om de uit te geven hypotheek niet al te hoog op te laten lopen. Spreiden van risico is daarbij zijn intentie. De hypotheeknemer wil echter een zo hoog mogelijk bedrag, want tijdens de bouw komt hij gaandeweg tot de conclusie dat hij meer geld nodig heeft dan hij in zijn optimisme heeft gedacht.

Hij kan dus alle hulp gebruiken die hij krijgen kan. Omdat er al vooraf een bepaald hypotheekbedrag is overeengekomen, zal de hypotheekgever er best nog wel wat bij willen doen, want het is ook zijn belang dat het huis wel degelijk afgebouwd wordt. Half afgebouwde woningen, die jaren in die toestand blijven staan, daar heeft niemand iets aan. Maak een kleine rondrit over het eiland en constateer dat dit een levensgrote realiteit is.

Er zijn natuurlijk kosten verbonden aan die taxatie en ook het hogere hypotheekbedrag zal betekenen, dat het maandelijkse bedrag aan rente plus aflossing hoger zal komen te liggen, maar dat is op zo'n moment een zorg voor later. De bouwer van het huis wil namelijk nog maar één ding: zo snel mogelijk in het eigen huis gaan wonen. Helaas, zo snel als de muren werden opgetrokken, zo langzaam gaan de afwerkingswerkzaamheden. Plafonds aanbrengen, de kapconstructie, de dakplaten, het betegelen van vloeren en muren, het aanbrengen van apparatuur in de badkamers, de inrichting van de keuken en wat al niet meer, het betekent in praktijk dat het geduld van de eigenaar van de woning danig op de proef wordt gesteld.

Elke griepepidemie op Curaçao schijnt juist altijd de werknemers van de in de arm genomen aannemer het hardst te treffen. Iedere persoon die in de bouwmaanden op ons eiland overlijdt, juist de werknemers van die aannemer zijn er familie van!

Waarbij dan nog de normale ongelukjes komen van een hand of voet die bezeerd wordt en waar de dokter aan te pas moet komen, plus bijvoorbeeld de beten en steken van duizendpoten en schorpioenen die wraak komen nemen, omdat de grond waar zij al jaren rustig in op jacht gingen naar insekten, nu ruw is omgewoeld en waar dagelijks vele voeten de aarde doen dreunen.

(wordt vervolgd)

Volgende maand in Domisilio:
De laatste aflevering van **"Een eigen huis op Curaçao"**.

ALLE PRIJZEN KOSTEN KOPER, TENZIJ ANDERS VERMELD.

Trompetbloemweg 28, Curaçao, Neth. Antilles, P.O.Box 4872, Tel.: (599-9) 375655, Fax 371300

AVMH

Schottegatweg Oost 28

Oerdegelijk, ouderwets huis. Te gebruiken als kantoorpand o.d. Ind. momenteel: 4 slaapkamers, 1 badkamer, woon/eetkamer, keuken, garage, regenbak, put. Eigendomsgrond 1.480 m2.

NAƒ. 800.000,—

Blauwduifweg 4

Ind.: 4 slaapkamers, 2 badkamers, walk-in, algemeen toilet, entree hall, woonkamer, eetkamer, grote keuken, 2 meidenkamers, overdekt en onoverdekt terras, bijkeuken, washok, buitentoilet, garage en berging. Eigendomsgrond 1.920 m2. Beschikbaar per direct.

NAƒ. 850.000,—

Kaya Trinitaria

Goed onderhouden woning. Ind.: 4 slaapkamers, 3 badkamers, grote keuken, eetkamer, woonkamer. Balkon met mooi uitzicht, meidenkamer met badkamer, garage inwendig en een kantoor met toilet. Eigendomsgrond 821 m2. Beschikbaar per direct.

NAƒ. 950.000,—

Brandhofstraat / Bitterstraat

Eigendomsgrond 1.000 m2 en opstal.

NAƒ. 1.000.000,—

Soledad / Damacor

Goed onderhouden woning met uitzicht.

Ind.: 4 slaapkamers, 2 badkamers, studio, keuken, bijkeuken, garage, overdekt en onoverdekt voorterras. Zwembad met kleedhokjes en douche, geheel afsluitbaar dmv. hekken. Een tennismuur, deepwell en geasfalteerde paden. Een appartement met kantoor en badkamer. Een luxe meidenkamer.

Eigendomsgrond 1.200 m2 en 715 m2 erfpachtgrond. Mogelijkheid van nog eens 850 m2 erfpachtgrond.

Beschikbaar per 1 juli 1993.

NAƒ. 1.100.000,-

Phoenixweg 3 (Damacor)

Prachtig gerenoveerd woonhuis met het mooiste uitzicht op Curaçao. Vervaardigd met eersteklas bouwmaterialen. Ind.: 3 slaapkamers, 2 badkamers, algemeen toilet, master bedroom en toiletruimte met bad en douche. Overal ingebouwde hang- en legkasten en warm-watervoorziening. Moderne keuken met ingebouwde stoof, oven en microwave. Eetkamer, entree hall, woonkamer, patio welke geheel afgesloten kan worden, werkpatio, kantoor, logeerkamer, washok. Dubbele carport, meidenkamer, badkamer en regenbak.

Direct opleverbaar. NAƒ. 1.400.000,-

St. Michielsweg 14E (Julianadorp)

- Woning. Ind.: 3 slaapkamers, 2 badkamers, keuken, garage en grote overdekte zijporch.
- 4 appartementen. Ind. elk: 1 slaapkamer, 1 badkamer, woon/eetkamer.
- Nog te realiseren deposito's.

Eigendomsgrond ± 11.000 m2. Oplevering in overleg.

NAƒ. 1.400.000,—

Winkelcentrum Colon (Otrobanda)

Winkels w.o. supermarkt, restaurant, etc. kantoren met 425 parkeerplaatsen. Totaal bebouwde oppervlakte 14.800 m2, waarvan 6.100 m2 winkels. 33 appartementen. Alle ruimten zijn verhuurd.

Eigendomsgrond 1.480 m2. (Chefacu en pompstation huren de grond.)

NAƒ. 12.000.000,—

TE HUUR

ALLE PRIJZEN PER MAAND, TENZIJ ANDERS VERMELD.

Yatobacoweg • Studio. Gemeubileerd, incl. black box. Geen airco. NAƒ. 50,— p/dag
Voor langere periode NAƒ. 650,— p/mnd

Gladiolenweg • Ind.: 1 slaapkamer, 1 badkamer, woonkamer/keuken. Incl. gas & water. NAƒ. 800,—

Parallelweg (Julianadorp) • 3 studio's. Zeer luxe gemeubileerd, badkamer, kitchenette. Per studio NAƒ. 850,—

Bermudaweg • Woning naast 32. Ind.: 2 slaapk., 1 badk., woonk./keuken L-vorm, gemeubileerd. NAƒ. 900,—

KayaMerida (Muizenberg) • Ind.: 3 slaapk., 1 badk.r, woonk./keuken L-vorm. Gemeubileerd. NAƒ. 1.000,—

Breedestraat (O) • Appartementen. Ook als kantoorruimte geschikt.
1) Ind.: 1 slaapkamer, 1 badkamer, woon/eetkamer, keuken en airco. Excl. electra en water. NAƒ. 1.000,—
3) Ind.: 2 slaapk., 1 badkamer, woon/eetkamer, keuken en 2 airco's. Excl. electra en water. NAƒ. 1.500,—
4) Ind.: 2 sl.k., 1 b.k., woon/eetk., keuken en 2 airco's. Excl. el. en water. Schitterend uitzicht. NAƒ. 2.000,—

Steenkoraalweg • Ind.: 4 slaapkamers, 2 badkamers, ongemeubileerd. Per direkt. NAƒ. 1.500,—

St. Michielsweg • Appartement. Ind.: 2 slaapkamers, 2 badkamers, woon/eetkamer, keuken. Geheel afgesloten terrein. NAƒ. 1.500,—

Kaya Tai Tai • Ind.: 4 slaapkamers, 2 badkamers, gang keuken, bijkeuken, overdekte voor- en achterporch (achterporch is dichtgebouwd). NAƒ. 2.000,—

Cas Grandi • Ind.: 3 slaapkamers, 1 badkamer, woonkeuken, lange huiskamer, washok. De tuin wordt aangelegd. 1/2 tot 1 jaar vooruit betalen. NAƒ. 2.200,—

Siouxweg • Ind.: 2 slaapkamers, woonkamer, eetkamer, keuken. Gemeubileerd. Incl. tuinhuisje. Excl. electra & water. NAƒ. 2.500,—

Brakkeput Abao • Aan het water. Ind.: 3 slaapkamers, 1 badkamer, woonkamer, keuken. Semi-gemeubileerd. Excl. electra & water. NAƒ. 2.500,—

Kaya Noord Jongbloed • 4 neiuwe zeer luxe appartementen. Ind.: 2 slaapkamers, badkamer, 2 airco's, grote woon/eetkamer, keuken met bar. Geheel gemeubileerd. Washok met wasmachine. Alles nieuw. Prijs per appartement: - voor een periode korter dan een jaar NAƒ. 2.750,—
- voor een periode van minimaal een jaar NAƒ. 2.300,—

Herst • Kantoorruimte, 50 m2. NAƒ. 1.100,—

Mahuma • Nieuwbouw ± 500 m2 loodsruimte + 2.170 m2 grond (incl. ± 60 m2 kantoorruimte). Beschikbaar per ± 1 juni 1993. NAƒ. 6.000,—

TERREINEN

Juan Hato • Kavel C-18 — 725 m2.
NAƒ. 85,— p/m2. Totaal NAƒ. 61.625,—
• Kavel C-19 — 670 m2.
NAƒ. 85,— p/m2. Totaal NAƒ. 56.950,—

Kayudaweg 8 • Bouwterrein 1.230 m2. Te bouwen met uitzicht. NAƒ. 90.000,—

Julianadorp-Hofweg • 2 Kavels voorbij nr. 6 — 895 m2. Incl. deepwell en bouwplan. NAƒ. 90.000,—

Sun Valley (Waterloo) • Kavel W-20 — 494 m2. NAƒ. 95.000,—

Julianadorp-Plantageweg •

Kavel 3 • Terrein 1.000 m2.	NAƒ. 108.000,—
Kavel 4 • Terrein 930 m2.	NAƒ. 101.000,—
Kavel 5 • Terrein 900 m2.	NAƒ. 90.000,—
Kavel 6 • Terrein 840 m2.	NAƒ. 84.000,—
Kavel 7 • Terrein 910 m2.	NAƒ. 91.000,—
Kavel 8 • Terrein 900 m2.	NAƒ. 90.000,—

Groot Piscadera • Kavel 22 — Terrein 1.730 m2.
NAƒ. 100,— p/m2. NAƒ. 173.000,—

Jan Sofat (Aan het water) • Terrein 1.853 m2. NAƒ. 1.000.000,—

Carawaraweg 86 (Bottelier) • Terrein 2.820 m2. NAƒ. 75,— p/m2.

Cas Abao Kavel 46 • Terrein 1.000 m2.	NAƒ. 100,— p/m2.
Cas Abao Kavel 52 • Terrein 930 m2.	NAƒ. 108,— p/m2.
Cas Abao Kavel 57 • Terrein 1.030 m2.	NAƒ. 114,— p/m2.
Cas Abao Kavel 59 • Terrein 1.020 m2.	NAƒ. 114,— p/m2.
Cas Abao Kavel 85 • Terrein 985 m2.	NAƒ. 120,— p/m2.

Groot Davelaar • Commerciële grond — 1750 m2 - 2500 m2.
NAƒ. 200,— p/m2.

Prof. Kernkampweg • Commerciële grond. NAƒ. 300,— p/m2

Curasol (Blaauwbaai) • Diverse kavels
Prijzen NAƒ. 100,— tot NAƒ. 300,— p/m2.

Villa Park Rooi Catootje -Kaya Flamboyan • Commerciële grond
Terrein: ± 4.000 m2. NAƒ. 350,— p/m2.

In 'vijf-sterren' gebied Residence Piscadera: Luxe appartementen

Vrijdag 26 maart 1993 is het officiële startsein gegeven voor de bouw van Residence Piscadera. Tegenover het Las Palmas, waar voorheen de molen stond, komt nu een prestigieus project met dertig luxe appartementen, vier penthouses, een eigen zwembad en een afsluitbare kelder met garages. Residence Piscadera is een project van de projectontwikkeling- en exploitatiemaatschappij The Red Mill N.V.

Inmiddels investeerde The Red Mill N.V. al enkele miljoenen op Curaçao: op Pietermaai vestigde de maatschappij zich in een monumentaal pand (het vroegere Grand Café), men kocht de grond voor het complex en er werden contracten afgesloten met aannemers en uitvoerders. De Bouwmaatschappij Curaçao (BMC) voert de bouw van het project uit.
Residence Piscadera kan rekenen op de steun van deskundigen op het gebied van projectontwikkeling.

Mr. J. Prins, President-Commissaris van The Red Mill N.V., is tevens President-Commissaris bij de Amersfoortse Verzekeringen in Nederland en op Curaçao. De heer P. Meganck, directeur van The Red Mill N.V., werkte mee aan enkele projecten in Spanje.
Paul Meganck is zeer overtuigd van het succes van het project. Hij zegt: "Het is werkelijk een prachtige lokatie: vlakbij het International Trade Center (ITC), het Sonesta Beach Hotel, het Las Palmas Hotel en het Curaçao Caribbean Hotel én op nog geen vijf minuten van Willemstad. Maar dat niet alleen! Het unieke van ons project is dat er geen erfpacht bestaat. De appartementen van Residence Piscadera zijn dus eigendom van de koper. Dat zie je niet veel, zeker niet hier op Curaçao".

Paul Meganck, directeur van The Red Mill N.V. voor het kantoor van Residence Piscadera aan Pietermaai 18 in Punda.

Ontwerp huis & tuin met de computer

Een eigen huis is eigenlijk iets heel persoonlijks. Voordat je je diepste gevoelens over de hoogte van het aanrecht of de maten van je slaapkamer zomaar aan een architect toevertrouwt, zou je het liefst eerst even zelf met hoogtes, lengtes en breedtes willen experimenteren.

Dat kan. Je tekent de ruimtes op schaal, maakt van de aanwezige meubels eveneens schaalmodelletjes en daarmee ga je vervolgens aan de slag. Het bed links, de kast rechts en dan, oh help, dan is er bijna geen loopruimte meer over. De kamer toch maar ietsje ruimer bemeten, zodat je straks in het donker niet tegen de kast aanloopt. Een ideale methode, waarmee echte fröbelaars middagen zoet kunnen zijn. En maar schuiven met die meubels.

Op deze manier loop en schuif je het hele huis door, zodat je tenminste weet waar je het over hebt, als de architect een kamer van vier bij vijf voorstelt. Het blijft natuurlijk knip-, plak-, en tekenwerk. Sommige in het computertijdperk opgegroeide mensen kijken daar ver op neer en roepen dat je zoiets tegenwoordig natuurlijk met een computer doet. Met de computer is immers het leven zoveel gemakkelijker geworden. De mogelijkheid bestaat inderdaad. Eén van de programma's met die mogelijkheid heet HOME (van Autodesk Benelux). Daarmee kun je je huis of zelfs de tuin ontwerpen.

Dat klinkt allemaal fantastisch, maar werkt het beter dan het schuiven met de bedden over een stuk papier? Nee. Zeker niet voor de leek, die nog nooit een lijn met een computermuis heeft getrokken. Wat op papier oh zo simpel lijkt, blijkt toch wel enige oefening te vergen. Daar is op zich niets tegen, ware het niet dat je je eerst suf oefent, een keer aan het ontwerpen slaat en het programma vervolgens een paar jaar niet meer gebruikt. (Ver)bouwen doe je per slot van rekening ook niet elke dag.

Volgens de gebruiksaanwijzing zijn veranderingen en toevoegingen gemakkelijk aan te brengen. Wie echter eenmaal een wastafel tegen een bepaalde muur heeft geplaatst, moet nogal wat stappen zetten om te kijken of dat ding misschien ook aardig naast de douchebak staat. Schuiven met een papieren wastafel gaat beslist sneller.

Maar, het moet gezegd, wie voldoende oefent op de voorbeeldtekeningen zal er ongetwijfeld in slagen om op den duur professionele tekeningen met dit programma te maken. Tekeningen waarin maten kunnen worden aangegeven, de plaats van de meubels, de aansluitpunten voor elektriciteit, de ramen, de deuren, kortom alles wat je je maar kunt bedenken. Want wat niet als symbool in het programma ingebouwd is, kun je zelf tekenen.

Een bezwaar van de maten is echter dat ze in millimeters worden aangegeven. Als je de computer de oppervlakte van een vertrek laat uitrekenen, zodat je weet hoeveel vierkante meter tegels je moet bestellen, krijg je die in miljoenen vierkante millimeters. Kan een computer die nou niet even in meters omrekenen?

DOMISILIO • HET BLAD DAT STAAT ALS EEN HUIS!